

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland samt lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till förvaltningsutskottet för utlåtande.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland samt lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (RP 18/2022 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- förvaltningsutskottet FvUU 28/2021 rd
- grundlagsutskottet GrUU 18/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt):

- regeringsråd Auli Valli-Lintu, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Maria Huttunen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Joni Komulainen, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Anna Kärkkäinen, social- och hälsovårdsministeriet

Betänkande ShUB 9/2022 rd

- lagstiftningsråd Virpi Korhonen, justitieministeriet
- lagstiftningsdirektör Susanna Siitonen, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Salla Silvola, justitieministeriet
- regeringsråd Ilpo Helismaa, inrikesministeriet
- överinspektör Tanja Muotka, Dataombudsmannens byrå
- biträdande dataombudsman Heljä-Tuulia Pihamaa, Dataombudsmannens byrå
- dataombudsman Anu Talus, Dataombudsmannens byrå
- chef för serviceverksamheten Outi Lehtokari, Folkpensionsanstalten
- projektdirektör, förvaltningsöverläkare Teppo Heikkilä, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- samkommundirektör Pirjo Laitinen-Parkkonen, Mellersta Nylands social- och hälsovårdsreform
- dataadministrationsdirektör Antti Ylä-Jarkko, Mellersta Nylands social- och hälsovårdsreform
- jurist Ida Sulin, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Karri Vainio, Finlands Kommunförbund
- förvaltningsöverläkare Anu Maksimow, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- förvaltningsöverläkare Jukka Pellinen, Helsingfors stad
- utvecklingsdirektör Tommi Kuukka, Esbo stad
- omsorgsdirektör Sanna Svahn, Esbo stad
- jurist Mikko Kaunisvaara, Vanda stad
- jurist Outi Maula-Hellen, Vanda stad
- sakkunnig på hälsovårdspolitik Lauri Vuorenkoski, Finlands Läkarförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- högsta förvaltningsdomstolen
- Ålands landskapsregering
- Oy Apotti Ab

Inget yttrande av

- Kuntien Tiera Oy.

PROPOSITIONERNA

Regeringens proposition RP 56/2021 rd

Denna proposition hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet som överlämnades till riksdagen den 8 december 2020 samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 241/2020 rd). I propositionen föreslås ändringar i lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt i vissa andra lagar med anledning av och enligt propositionen ovan.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Regeringens proposition RP 18/2022 rd

Regeringen föreslår en ändring av lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen samt av lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland.

I propositionen föreslås det temporära bestämmelser om rätten att lämna ut patientuppgifter i den omfattning som vården kräver till den behöriga myndighet inom ett välfärdsområde, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen som ansvarar för ordnandet och genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänsterna och som i landskapet Nyland vårdar en patient, om patienten inte har förbjudit att uppgifter lämnas ut.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Proposition RP 56/2021 rd hänför sig till den regeringsproposition om social- och hälsovårdsreformen (RP 241/2020 rd) som behandlades under vårsessionen 2021. Lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt vissa andra lagar som ingår i reformen föreslås bli ändrade. I propositionen föreslås huvudsakligen tekniska ändringar för att harmonisera bestämmelserna med den nya servicestrukturen och organiseringsansvaret enligt reformen. Enligt propositionen (s. 26) ingriper de föreslagna ändringarna inte i bestämmelsernas innehåll, med undantag för vissa bestämmelser som gäller behandling av patientuppgifter.

Tekniska ändringar görs huvudsakligen i begreppsapparaten. Begreppen i den övriga lagstiftningen harmoniseras med begreppen i propositionen om en reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Dessutom föreslår regeringen att lagarna kompletteras med informativa hänvisningar till de lagar som föreslås i propositionen om reformen och att överlappande reglering upphävs i tillämpliga delar. Samtidigt korrigeras föråldrade hänvisningar till lagar som redan upphävts genom att de ersätts med hänvisningar till gällande lagar.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att de föreslagna ändringarna i huvudsak är tekniska och nödvändiga och att de beror på de redan stadfästa bestämmelserna om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. Utskottet tillstyrker propositionen och ställer sig bakom de föreslagna ändringarna i social- och hälsovårdslagstiftningen, men med de ändringar som föreslås nedan. I fråga om förvaltningsutskottets fackområde hänvisar social- och hälsovårdsutskottet till förvaltningsutskottets utlåtande (FvUU 28/2021 rd, s. 5—6) och understöder också de ändringar som föreslås i räddningslagen och i de övriga lagarna med de ändringar som föreslås nedan.

Social- och hälsovårdsutskottet har av de orsaker som anges nedan i avsnittet om behandling av patientuppgifter i Nyland beslutat att behandla RP 56/2021 rd tillsammans med RP 18/2022 rd.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Vid utskottets sakkunnigutfrågning har det framförts vissa nya innehållsmässiga ändringsbehov i anknytning till regleringen av reformen. Utskottet konstaterar att det i de aktuella propositionerna, med vissa undantag som föreslås i propositionen, är fråga om obligatoriska lagändringar av teknisk natur till följd av reformen. Andra mer omfattande innehållsmässiga ändringar bör enligt utskottet beredas i statsrådet vid behov. Särskilt bestämmelserna om ändringssökande, som innehåller föråldrade bestämmelser oberoende av bestämmelserna om reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet, behöver beredas separat som en mer omfattande omarbeting. I fråga om eventuella brådskande ändringar påpekar utskottet att propositioner med förslag till ändringar bör lämnas till riksdagen i tillräckligt god tid.

Behandling av patientuppgifter i Nyland

I proposition RP 56/2021 rd föreslår regeringen att 9 § i hälso- och sjukvårdslagen upphävs. Paragrafen föreskriver om ett gemensamt patientregister för sjukvårdsdistriktet. Mellan verksamhetsenheterna inom sjukvårdsdistriktets område får patientuppgifter lämnas ut till andra verksamhetsenheter efter det att patienten har informerats om det gemensamma patientregistret. Patienten har också rätt att förbjuda utlämnandet av sina uppgifter. Upphävandet har konsekvenser för behandlingen av patientuppgifter i Nyland, som inte har en integrerad servicestruktur inom social- och hälsovården. I Nyland har HUS-sammanslutningen det centrala ansvaret för ordnandet av specialiserad sjukvård, medan fyra välfärdsområden i Nyland och Helsingfors stad i övrigt har ansvaret för att ordna tjänster. I andra välfärdsområden blir regleringen i 9 § i hälso- och sjukvårdslagen onödig i och med den integrerade strukturen, när patientuppgifterna i varje område har en personuppgiftsansvarig.

De sakkunniga som företräder aktörerna i Nyland har i stor utsträckning motsatt sig förslaget att upphäva 9 § i hälso- och sjukvårdslagen. Förslaget skulle leda till en situation som rådde i Nyland före den hälso- och sjukvårdslag som trädde i kraft 2010. Nyttjandet av patientuppgifter för behoven inom vårdkedjorna mellan den specialiserade sjukvården och primärvården krävde då uttryckligt samtycke av patienten. Invånarna i Nyland kommer då i och med särlösningen i fråga om behandlingen av patientuppgifter att ha andra villkor än invånarna i andra områden i landet. Enligt erhållen utredning förutsätter en återgång till den gamla verksamhetsmodellen också betydande ändringar i Nylands största klient- och patientdatasystem (Apotti). Där är hälso- och sjukvårdskomponenten uppbyggd enligt modellen med ett gemensamt register så att till exempel informationsutbytet mellan Helsingfors stads primärvård och HUS specialiserade sjukvård inte kräver samtycke av patienten. De sakkunniga har föreslagit att 9 § i hälso- och sjukvårdslagen ska finnas kvar, alternativt att motsvarande nya bestämmelser ska införas. Förslaget om upphävande av 9 § om patientregistret har ansetts försvåra genomförandet av reformen i Nyland och försvaga samordningen av Helsingfors stads, välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens tjänster inom ramen för särlösningen.

Även vid utfrågningarna i förvaltningsutskottet lyfte ett flertal sakkunniga fram förslaget om att upphäva 9 §. Förvaltningsutskottet anser att det för patientsäkerheten och arbetarskyddet är nödvändigt att finna en lösning på situationen. (FvUU 28/2021 rd, s. 4—5).

Regeringen har lämnat en separat proposition RP 18/2022 rd med förslag till motsvarande bestämmelser om utlämnande av patientuppgifter som i 9 § i hälso- och sjukvårdslagen. I proposi-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

tionen föreslås det temporära bestämmelser om rätten att lämna ut patientuppgifter i den omfattning som vården kräver till den behöriga myndighet inom ett välfärdsområde, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen som ansvarar för ordnandet och genomförandet av hälso- och sjukvårdstjänsterna och som i landskapet Nyland vårdar en patient, om patienten inte har förbjudit att uppgifter lämnas ut. Syftet med propositionen är att trygga behandlingen av patientuppgifter i Nyland i det inledande skedet av genomförandet av social- och hälsovårdsreformen.

Social- och hälsovårdsutskottet har beslutat att behandla RP 18/2022 rd tillsammans med RP 56/2021 rd.

Vid utfrågningen i utskottet fick förslaget om behandling av patientuppgifter enligt RP 18/2022 rd i huvudsak positivt gensvar bland de sakkunniga. De föreslagna bestämmelserna har ansetts trygga informationsutbytet under de första åren av reformen på samma sätt som 9 § i den gällande hälso- och sjukvårdslagen. Å andra sidan har det ansetts att tidsplanen för beredningen inte har möjliggjort sådana ändringar i regleringen som skulle göra behandlingen av uppgifter smidigare jämfört med nuläget.

Grundlagsutskottet (GrUU 17/2022 rd, stycke 2) har ingenting att invända mot målen för eller innehållet i de bestämmelser som föreslås i RP 18/2022 rd. Grundlagsutskottet (stycke 3) anser att både de gällande och de nu föreslagna bestämmelserna dock är ganska komplicerade och delvis svårbegripliga. Social- och hälsovårdsutskottet måste enligt utlåtandet (stycke 5) förtydliga bestämmelserna. Grundlagsutskottet fäster dessutom statsrådets uppmärksamhet vid att det utöver detta förslag finns ett mer omfattande behov av att förtydliga bestämmelserna om klient- och patientuppgifter inom social- och hälsovården.

De sakkunniga har pekat på behovet av att förtydliga regleringen särskilt när det gäller rätten att förbjuda utlämnande och skyldigheten att informera. För att tillgodose förbudsrätten ska patienten informeras om det gemensamma registret för patientuppgifter, om behandlingen av uppgifterna och om möjligheten att förbjuda utlämnande av uppgifter mellan verksamhetsenheter, föreskrivs det i 9 § i den gällande hälso- och sjukvårdslagen. I motiveringen till den nu aktuella propositionen (RP 18/2022 rd, s. 22) står det att förutsättningen för att lämna ut uppgifter eller att förbjuda utlämnningen av uppgifter är att patienten känner till hur hans eller hennes personuppgifter behandlas. I propositionen föreslås dock inga särskilda bestämmelser om hur patienten ska informeras.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 64 a § i lagförslag 2 i RP 18/2022 rd (införandelagen) kompletteras med en skyldighet att informera om förbud. Enligt uppgift är det möjligt att föreskriva om informationsskyldigheten i nationell lag, eftersom den endast gäller förbuds rätt som fungerar som en skyddsåtgärd och som inte regleras i EU:s dataskyddsförordning. Dessutom preciseras bestämmelserna i syfte att förtydliga förhållandet mellan förbuden enligt 64 a § i införandelagen och förbuden enligt 18 och 19 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021).

Social- och hälsovårdsutskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid att den nu föreslagna behandlingen av patientuppgifter i Nyland under giltighetstiden för den nu föreslagna temporära regleringen måste lösas på ett hållbart sätt genom bestämmelser som gäller tills vidare så att yrkesut-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

bildade personer inom hälso- och sjukvården har smidig tillgång till uppgifter som är väsentliga för patientsäkerheten, med respekt för patientens dataskydd.

Social- och hälsovårdsutskottet delar grundlagsutskottets oro över att regleringen av behandlingen av klientuppgifter inom social- och hälsovården är svårbegriplig. Utskottet upprepar sin tidigare ståndpunkt (ShUB 11/2021 rd, s. 17) om behovet av att se över författningsgrunden för behandlingen av uppgifter inom social- och hälsovården så att den är tydlig, enhetlig och heltäckande och motsvarar kraven i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, grundlagen och den allmänna dataskyddsförordningen samt stöder servicesystemet inom social- och hälsovården och integrationen av social- och hälsovården. Regleringen bör förenhetligas och förtydligas så att behandlingen av personuppgifter och de registrerades rättigheter framgår på ett begripligt och entydigt sätt. Det är också nödvändigt att förtydliga förhållandet mellan olika lagar så att det i olika situationer inte råder oklarhet om vilken lag som ska tillämpas. Riksdagen förutsätter i sitt uttalande att regeringen påskyndar beredningen av en totalreform av bestämmelserna om informationshanteringen inom social- och hälsovården (RSv 71/2021 rd).

För att klarlägga regleringen har social- och hälsovårdsministeriet enligt uppgift under beredning en totalreform av bestämmelserna om informationshantering inom social- och hälsovården. Den gällande regleringen som finns i olika lagar ska sammanställas i en enda lag. Dessutom ska bestämmelserna samordnas så att de blir likartade på riksnivå och så att Nyland härfter inte har en egen annorlunda reglering. Avsikten är enligt uppgift att en proposition om behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården ska lämnas till riksdagen i september 2022 i samband med budgetlagarna.

Förvaltningsutskottets utlåtande (FvUU 28/2022 rd)

Förvaltningsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid arbetsfördelningen, behörighetsgränserna och samarbetskyldigheten mellan kommunen och välfärdsområdet när det gäller att främja välfärd och hälsa, särskilt i fråga om förebyggande rusmedelsarbete, verkstadsverksamhet i rehabiliteringssyfte och tjänster för barnfamiljer. Förvaltningsutskottet anser att arbetsfördelningen och behörighetsgränserna mellan kommunen och välfärdsområdet till vissa delar är oklara och delvis överlappande.

Social- och hälsovårdsutskottet håller med förvaltningsutskottet om att samarbetet och dialogen mellan kommunen och välfärdsområdet är väsentliga i arbetet för att främja välfärd och hälsa. Social- och hälsovårdsutskottet anser det vara viktigt att man vid verkställigheten av lagen sörjer för samarbetet mellan kommunerna och välfärdsområdena och en fungerande arbetsfördelning.

I samband med social- och hälsovårdsreformen sågs statsandelssystemet för kommunerna över, påpekar förvaltningsutskottet i sitt utlåtande. Det föreskrevs om en tilläggsdel för främjande av hälsa och välfärd i syfte att uppmuntra kommunerna att satsa på förebyggande insatser som förbättrar hälsan och välfärden. Grundpriset för främjande av hälsa och välfärd fastställs årligen genom förordning av statsrådet. Grundpriset multipliceras med kommunens invånarantal och kommunens koefficient för främjande av hälsa och välfärd (hälso- och välfärdscoeffcient). Social- och hälsovårdsutskottet instämmer med förvaltningsutskottet i att det är viktigt att man följer upp om kommunerna kan uppmuntras och belönas med hjälp av hälso- och välfärdscoeffcienten.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Förvaltningsutskottet fäster i sitt utlåtande dessutom uppmärksamhet vid tryggandet av tillräckliga resurser för räddningsväsendet. Enligt utlåtandet har inrikesministeriet tillsatt ett projekt för att se över räddningslagen i syfte att trygga och upprätthålla tillgången till, omfattningen av och kvaliteten på tjänsterna inom räddningsväsendet, att göra tjänsterna mer enhetliga i hela landet och att effektivisera verksamheten. Dessutom ska beredskapen inför stora olyckor och andra störningar, undantagsförhållanden och tillhörande befolkningsskyddssituationer förbättras. Social- och hälsovårdsutskottet håller med förvaltningsutskottet om att tillräcklig finansiering och räddningspersonal måste tryggas och att samarbetet mellan räddningsväsendet och kommunerna är viktigt.

Ålands ställning

Enligt 18 § 12 och 13 punkten i självstyrelselagen för Åland har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i ärenden som gäller brand- och räddningsväsendet. Enligt 18 § 12 och 13 punkten i självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om socialvård och med vissa undantag i fråga om hälso- och sjukvård. De föreslagna bestämmelserna gäller således i huvudsak inte Åland.

Enligt 27 § i självstyrelselagen har riket dock lagstiftningsbehörighet i fråga om bland annat familjeförhållanden, barns rättsliga ställning, adoption, administrativa ingrepp i den personliga friheten, smittsamma sjukdomar hos människor, kastrering och sterilisering, avbrytande av havandeskap, konstbefruktning och rättsmedicinska undersökningar. I 29 § föreskrivs dessutom om de rättsområden inom vilka lagstiftningsbehörigheten med samtycke av lagtinget kan överföras till landskapet genom en lag som stiftas i vanlig lagstiftningsordning. En del av lagförslagen i den aktuella propositionen gäller frågor som hör till rikets lagstiftningsbehörighet.

Bestämmelserna om hur de lagförslag som hör till rikets lagstiftningsbehörighet ska tillämpas i landskapet Åland syftar enligt propositionen (RP 56/2021 rd, s. 27) till att bibehålla nuläget. Till följd av regleringen kommer kommunerna i landskapet Åland att ha hand om sådana uppgifter som efter ingången av 2023 inte längre hör till kommunerna på andra håll i Finland utan till välfärdsområdena. Enligt grundlagsutskottets (GrUU 18/2022 rd, stycke 8) uppfattning följer den föreslagna regleringen Ålandsdelegationens ståndpunkt i ärendet. Enligt delegationen ställer självstyrelselagen inga hinder för att sådana uppgifter som hör till rikets behörighet och som enligt rikslagstiftningen hör till kommunerna i landskapet Åland kvarstår hos kommunerna, även om de på annat håll i Finland överförs till myndigheter som inte finns på Åland. Det finns inte heller något hinder för regleringen med avseende på grundlagens bestämmelser om kommunal självstyrelse och jämlikhet mellan kommuninvånarna (se t.ex. GrUU 17/2021 rd, styckena 107—116).

I propositionen (s. 34) föreslås det att man till vissa lagar eller till enskilda paragrafer i dessa som hör till rikets lagstiftningsbehörighet fogar bestämmelser om tillämpningen av dessa på Åland. Men grundlagsutskottet (stycke 10) påpekar att det föreslås särskilda bestämmelser av det här slaget också i åtminstone tre av de lagar som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Regleringen harmonierar således inte till dessa delar med självstyrelselagens bestämmelser om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten. Omnämningarna av tillämpningen av bestämmelserna på Åland i 1 § i lagförslag 5, 1 § i lagförslag 11 och 1 § i lagförslag 18 bör följaktligen strykas. Utan

Betänkande ShUB 9/2022 rd

dessa ändringar kan lagförslagen enligt grundlagsutskottet inte behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att bestämmelserna stryks i de nämnda lagförslagen.

Ikraftträdande

Enligt propositionen är avsikten att de föreslagna lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Regeringen föreslår att 3 § i lagen om aktiebolaget Hansel Ab ändras. Det innebär att välfärdsområden och välfärdssammanslutningar fogas till förteckningen i 1 mom. Då kan välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna tillämpa Hanselavtal om gemensam upphandling och Hanseltjänster.

Som förvaltningsutskottet (FvUU 28/2022 rd) påpekar kan välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna därför upphandla redan innan den planerade tidpunkten för ikraftträdandet av det aktuella lagpaketet, den 1 januari 2023. De temporära organen bereder för närvarande välfärdsområdenas upphandlingar för att verksamheten ska kunna inledas nästa år. Om välfärdsområdena redan nu får tillgång till Hansels gemensamma upphandlingskontrakt, går det att undvika extra konkurrensutsättning och administrativ börda. Starten för välfärdsområdenas verksamhet skulle också underlättas av en möjlighet för välfärdsområdena att anlita Hansels experttjänster vid egen konkurrensutsättning, vid planering och organisering av upphandlingsverksamheten och vid annan utveckling av den verksamheten. Dessutom krävs det för en smidig överföring av upphandlingskontrakten för de kunder som baserar sig på gemensam upphandling och som överförs från kommunerna och samkommunerna att den organisation som kontrakten överförs till också är kund hos Hansel. Social- och hälsovårdsutskottet anser liksom förvaltningsutskottet att det är viktigt att ändringen av 3 § i lagen om aktiebolaget Hansel Ab (lagförslag 105) kan träda i kraft så snart som möjligt.

På grund av behovet att samordna lagförslag 110 och 111 avses lagen om upphävande av 25 kap. 9 § 2 mom. i lagen om ändring av strafflagen (lagförslag 110) träda i kraft redan den 1 augusti 2022.

DETALJMOTIVERING

Regeringens proposition RP 56/2021 rd

Utskottet föreslår att lagförslag 1—4, 8—10, 12, 20, 23, 25, 27, 28—31, 40, 42, 43, 46—50, 52, 57—63, 66, 67, 69, 70, 73, 85, 86, 88, 90 och 99 kompletteras med författningsnummer och att vissa andra tekniska ändringar görs i lagförslagets ingresser och paragrafer.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3. Lagen om ändring av lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården

8 §. Styrning av Tillståndsmyndighetens verksamhet och utvecklande av samarbetet mellan de personuppgiftsansvariga. På grund av den felaktiga skrivningen i propositionen föreslår utskottet att kommunen nämns i stället för välfärdsområdet i 1 mom. 3 punkten.

5. Lagen om ändring av lagen om moderskapsunderstöd

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 3 mom. stryks av de skäl som framgår av övervägandena ovan.

11. Lagen om ändring av lagen om underhållsstöd

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 4 mom. stryks av de skäl som framgår av övervägandena ovan.

18. Lagen om ändring av barnbidragslagen

1 §. Lagens syfte och tillämpningsområde. Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande föreslår utskottet att 2 mom. stryks av de skäl som framgår av övervägandena ovan.

20. Lagen om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

20 §. Rehabiliteringspenning för unga. Hänvisningen i 3 mom. ändras till en hänvisning till välfärdsområdet.

23. Lagen om ändring av sjukförsäkringslagen

Ingressen. Lagens 15 kap. 20 § 2 mom. har ändrats genom lag 28/2022 efter det att propositionen lämnades. Detta bör beaktas i ingressen.

4 kap. Ersättning för resekostnader

4 §. Undersöknings- och vårdenhet. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras så att den stämmer överens med den gällande lagen 1156/2020.

15 kap. Bestämmelser om verkställighet

20 §. Meddelande om förändrade förhållanden. Utskottet föreslår att ordalydelsen i 2 mom. ändras så att den stämmer överens med den gällande lagen 28/2022, som träder i kraft den 1 augusti 2022.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

28. Lagen om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst

6 a §. Utskottet föreslår att formuleringen "hem-, dag- eller nattsjukvård" i 1 mom. ändras till "sjukvård".

36. Lagen om ändring av folkpensionslagen

67 §. Betalning av en förmån till ett välfärdsområde. Utskottet föreslår att ordalydelsen "pensionstagaren" i 1 mom. ändras till "förmånstagaren".

40. Lagen om ändring av hälso- och sjukvårdslagen

15 §. Rådgivningsbyråttjänster. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom. enligt vilket välfärdsområdet varje fullmäktigeperiod ska utarbeta en rådgivningsbyråplan för tillhandahållandet av de rådgivningsbyråttjänster som välfärdsområdet ansvarar för. Planen ska godkännas i välfärdsområdesfullmäktige eller för Helsingfors del i Helsingfors stadsfullmäktige åtminstone varje fullmäktigeperiod, och den ska ses över vid behov. Planen ska fogas till den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 12 § 3 mom. i barnskyddslagen eller, i fråga om Helsingfors, till kommunens välfärdsplan för barn och unga. Praxis är densamma som vid utarbetandet av den regionala elevhälsoplanen inom skol- och studerandehälsovården.

Rådgivningsbyråplanen utgör inte någon ny eller utvidgad förpliktelse. Enligt 4 § i statsrådets gällande förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (338/2011) svarar kommunerna för att det utarbetas ett handlingsprogram för hur rådgivningsbyråverksamheten ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Förordningen innehåller också en skyldighet att utarbeta ett handlingsprogram för förebyggande mun- och tandvård för barn och unga. När ansvaret för att ordna social- och hälsojäms- ter överförs från kommunerna till välfärdsområdena ska också skyldigheten att utarbeta ett handlingsprogram för rådgivningsbyråerna preciseras så att den motsvarar reformen, och bestämmelser om skyldigheten att utarbeta ett handlingsprogram föreslås bli intagna i lag.

Rådgivningsbyråplanen ska ange det totala behovet av rådgivningsbyråverksamhet, disponibla resurser och resurser som kommer att behövas i framtiden samt regionala utvecklingsbehov och åtgärder för att genomföra dessa. Planen ska också innehålla en beskrivning av samarbetet med socialvården, förlossningssjukhusen, småbarnspedagogiken, organisationerna och andra behövliga aktörer. Den förebyggande mun- och tandvården för barn och unga ska också ingå som bilaga till rådgivningsbyråplanen.

Planen ska utarbetas för varje fullmäktigeperiod i samarbete mellan välfärdsområdet och kommunerna till den del det är ändamålsenligt, till exempel i fråga om samarbetet mellan rådgivningsbyrån och småbarnspedagogiken. Genomförandet av planen ska utvärderas åtminstone varje fullmäktigeperiod och planen ska ses över vid behov.

50 §. Brådskande vård. Utskottet föreslår en teknisk korrigerings i förteckningen över välfärdsområden i 3 mom.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen. I 50 § i hälso- och sjukvårdslagen föreskrivs det om social- och hälsovårdsministeriets möjlighet att bevilja en kommun eller ett sjukvårdsdistrikt tillstånd att ordna jour dygnet runt inom primärvården eller akutmedicinen samt tillstånd att avvika från villkoren för omfattningen av förlossningsverksamheten. Regeringen föreslår i propositionen att 50 § ändras så att välfärdsområdet ska vara den som ansöker om tillstånd från och med den 1 januari 2023. Enligt utredning till utskottet kan sjukvårdsdistriktet dock inte ansöka om tillstånden för tiden efter den 31 december 2022. För att säkerställa handläggningen av tillståndsansökningar föreslår utskottet att lagens ikraftträdande- och övergångsbestämmelse kompletteras med en bestämmelse (nytt 3 mom.) om att välfärdsområdet kan ansöka om tillstånden i fråga från och med den 1 augusti 2022. Tillståndet beviljas välfärdsområdet för en period som börjar tidigast den 1 januari 2023.

42. Lagen om ändring av mentalvårdslagen

19 §. Specialomsorger om åtalade utvecklingsstörda. Utskottet föreslår att formuleringen "kollegiala organ" i 1 och 2 mom. ändras till "sakkunniggrupp för krävande stöd".

33 §. Skyldighet att ordna hemresa för den som har blivit sinnesundersökt. I paragrafen föreskrivs om sjukhusets skyldighet att ordna eller bekosta hemresan för en person som blivit sinnesundersökt. Ansvar för ordnande av och kostnader för resorna gäller såväl kommunala sjukhus som statliga sinnessjukhus. I propositionen föreslås det att 1 mom. ändras så att välfärdsområdet är skyldigt att ordna och bekosta resorna, eftersom det är mer motiverat att ansvaret för att ordna och bekosta resan riktas till anordnaren och inte till sjukhuset. Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att också statens sinnessjukhus fortfarande har organiserings- och kostnadsansvaret för resor på motsvarande sätt som enligt den gällande paragrafen.

47. Lagen om ändring av socialvårdslagen

41 §. Utskottet föreslår att 41 § 1 mom. ändras så att det hänvisar till välfärdsområdet.

48. Lagen om ändring av socialvårdslagen

Ingressen. Det inledande stycket i lagens 14 § 1 och 2 mom. har ändrats genom lag 635/2021, vilket bör beaktas i ingressen.

14 §. Socialservice som möter stödbehoven. I det inledande stycket i 2 mom. föreslås ändringar som följer av lag 635/2021.

49. Lagen om ändring av lagen om social kreditgivning

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse. Utskottet föreslår att det till lagen fogas en övergångsbestämmelse om sådana avtal om social kreditgivning som kommunerna ingått innan lagen träder i kraft och som gäller när lagen träder i kraft. Syftet med den nya paragrafen är att trygga fortsatt giltighetstid för avtal om social kredit samt kredittagarens rättsliga ställning när välfärdsområdet blir borgenär.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

I 1 mom. ska det föreskrivas att de avtal om social kredit som ingåtts före lagens ikraftträdande och som gällde vid tidpunkten för överföringen av organiseringsansvaret samt de rättigheter och skyldigheter som följer av dem överförs till välfärdsområdena när lagen träder i kraft. Välfärdsområdet ska ordna social kreditgivning för kredittagarna i de avtal om social kredit som avses i paragrafen. På avtal om social kreditgivning som ingåtts före lagens ikraftträdande tillämpas också bestämmelserna i lagen om social kreditgivning. Särskilt bestämmelserna i 7—9 § i den lagen ska beaktas. Välfärdsområdet ska vid behov till exempel ordna tillräcklig ekonomisk rådgivning och handledning för kredittagaren i enlighet med 9 § i lagen om social kreditgivning. Kredittagaren kan till den nya borgenären, dvs. välfärdsområdet, framställa samma krav som med stöd av lag hade kunnat framföras även till den ursprungliga borgenären, dvs. kommunen.

I 2 mom. föreskrivs att kredittagare som när denna lag träder i kraft enligt ett avtal om social kredit är skyldiga att betala tillbaka den sociala krediten till kommunen är skyldiga att betala tillbaka krediten till välfärdsområdet. De amorteringar på krediten som kredittagaren betalar till välfärdsområdet minskar borgenärens fordringar på kredittagaren. Välfärdsområdet ska årligen intäktsföra återbetalningar av krediter enligt de avtal om social kreditgivning som nämns i paragrafen till den kommun som beviljat krediten innan lagen träder i kraft.

I 3 mom. föreskrivs att utgifter som föranleds av kreditförluster i sådana avtal om social kredit som avses i paragrafen hör till den kommun som beviljat krediten före ikraftträdandet av denna lag. Som utgifter för kommunen bokförs således kreditförluster, som inverkar på kommunens resultat på samma sätt som innan lagen trädde i kraft. I välfärdsområdets bokföring ska i balansräkningen tas upp skuldfordringarna hos kredittagaren och välfärdsområdets skuld till kommunen till samma belopp. En amortering som kredittagaren betalar till välfärdsområdet minskar skuldfordringarna och redovisningen till kommunen av kredittagarens återbetalning minskar välfärdsområdets skuld till kommunen. Även bokförda kreditförluster minskar skuldfordringarna hos kredittagaren och välfärdsområdets skuld till kommunen i bokföringen. De bokförda kreditförlusterna inverkar inte på välfärdsområdets resultat eller på den statliga finansieringen av välfärdsområdena.

50. Lagen om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Ingressen. Lagens 5 § 4 mom. har ändrats genom lag 1384/2021, vilket bör beaktas i ingressen.

5 §. Utarbetande av aktiveringsplan. I 4 mom föreslås ändringar som följer av lag 1384/2021.

8 §. Planens innehåll. De 3 och 4 mom. som föreslås bli ändrade i propositionen har felaktigt strukits ur paragrafen genom lag 1384/2021. Ändringen trädde i kraft den 2 maj 2022. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med nya 3 och 4 mom. som till sitt innehåll motsvarar de 3 och 5 mom. som gällde den 1 maj 2022. I momenten beaktas de ändringar som föreslås i den aktuella propositionen. Dessutom föreslår utskottet att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. om bemyndigande att utfärda förordning, som motsvarar det 6 mom. som gällde fram till den 1 maj 2022. Momentet har felaktigt strukits genom lag 1384/2021.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att 8 § 3 och 4 mom. ska tillämpas från och med den 2 maj 2022, dvs. från det att momenten i fråga felaktigt ströks genom lag 1384/2021. Retroaktiv tillämpning påverkar inte enskilda medborgares rättigheter eller skyldigheter.

55. Lagen om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

39 §. Ändringssökande. (Ny) Utskottet föreslår att hänvisningarna i 1—3 mom. till förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras till hänvisningar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

56. Lagen om ändring av 27 och 30 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården

30 §. Ändringssökande. (Ny) Utskottet föreslår att hänvisningarna i 1—3 mom. till förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras till hänvisningar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

57. Lagen om ändring av lagen om privat socialservice

11 §. Anmälningspliktig service. Utskottet föreslår att det till paragrafen fogas ett motsvarande omnämnande som i den gällande paragrafen om att motsvarande uppgifter som i tillståndsansökan ska nämnas i anmälan.

62. Lagen om ändring av lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården

20 §. Skyldighet att lämna sekretessbelagda uppgifter till välfärdsområdet. Utskottet föreslår att paragrafen ändras så att också myndigheter i kommuner och samkommuner är skyldiga att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till välfärdsområdena.

63. Lagen om ändring av lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

5 §. Plan för att stödja den äldre befolkningen. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. om Helsingfors stads skyldighet att utarbeta en välfärdsplan. Skyldigheten skiljer sig från den som gäller övriga kommuner och välfärdsområden. 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård som nämns i 2 mom. gäller inte Helsingfors stad, så staden ska inte utarbeta någon separat välfärdsplan för välfärdsområdet. Helsingfors stad har till skillnad från andra kommuner ansvar för att ordna social- och hälsotjänster, och därför är det motiverat att förutsätta att staden i sin plan enligt 1 mom. också inkluderar de frågor enligt 2 mom. som gäller organiseringsansvaret. Helsingfors stads välfärdsplan ska således också innehålla åtgärder för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. I planen ska åtgärder som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras.

64. Lagen om ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner

7 §. Grunderna för ersättningen. Landskapet Åland har i sitt yttrande till grundlagsutskottet konstaterat att bestämmelserna i 3, 5, 6, 7 och 13 § i lagförslaget inte kan tillämpas på Åland i den

Betänkande ShUB 9/2022 rd

föreslagna formen. Dessutom identifierar formuleringen i 4 § om tjänsteproducenter inte land-
skapsmyndigheten Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) som producent.

Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att hänvisningen till 57 § i lagen om ordnande av social-
och hälsovård stryks. Momentet kompletteras med ett omnämnande av att med kostnader avses
faktiska kostnader som har orsakats av tillhandahållandet av tjänsten och från vilka det har avdra-
gits verksamhetsintäkterna från tjänsten. Ändringen gör bestämmelsen tydligare och lättare att til-
lämpa också på Åland.

10 §. Ersättning för resekostnader. (Nytt) Utskottet föreslår tekniska ändringar i 1 och 2 mom.
Folkpensionsanstaltens namn inleds med versal som i egennamn. Dessutom ändras hänvisningen
i 1 mom. till den gamla sjukförsäkringslagen så att den gäller den gällande sjukförsäkringslagen
(1224/2004).

**12 b §. Ersättning till kommuner och samkommuner för service som stöder boende hem-
ma.** Utskottet föreslår att 3 mom. stryks som onödigt, eftersom det föreslås en separat bestäm-
melse om tillämpningen av lagen i landskapet Åland.

13 §. Ändringssökande. Utskottet föreslår att paragrafen ändras i sin helhet. Utskottet föreslår
att besvärsförbudet i 1 mom. i den gällande paragrafen stryks, eftersom förbudet inte motiveras i
förarbetena till lagen och det således inte finns grunder för det. Utskottet föreslår att det till 1
mom. fogas en hänvisning till förvaltningslagen, som tillämpas på begäran om omprövning av be-
slut av tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet.

I 2 mom. föreskrivs om sökande av ändring hos förvaltningsdomstol. Ändring i välfärdsområdets
och Statskontorets beslut får sökas i enlighet med lagen om rättegång i förvaltningsärenden och i
Folkpensionsanstaltens beslut i enlighet med bestämmelserna i 17 kap. i sjukförsäkringslagen.

13 a §. Tillämpning av lagen i landskapet Åland. (Ny) Utskottet föreslår att det till lagen fo-
gas en ny 13 a § som gäller tillämpningen av vissa bestämmelser på Åland.

68. Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

1 b §. Utskottet föreslår att formuleringen "kollegiala organ" ändras till "sakkunniggrupp för krä-
vande stöd". Motsvarande ändring föreslås i 23, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 42 c och 80 §.

73 §. Paragrafen gäller kommunernas andel av specialomsorgsdistriktens tillgångar och skulder
samt ersättningar vid övergång från en samkommun till en annan. Utskottet föreslår att paragra-
fen upphävs, eftersom det i 20 § i införelagen föreskrivs om överföring av specialomsorgsdi-
striktens tillgångar och skulder till välfärdsområdet.

76 §. Utskottet föreslår att 76 § 4 mom. i den gällande lagen (725/2021) blir 2 mom.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

69. Lagen om ändring av barnskyddslagen

12 §. Velfärdsplan för barn och unga. Utskottet föreslår att paragrafen ändras så att Helsingfors stads ställning som tillhandahållare beaktas. Utskottet föreslår att 3 mom. om en regional velfärdsplan för barn och unga och 5 mom. om samarbete mellan kommunen och velfärdsområdet inte ska tillämpas på Helsingfors stad. Paragrafen kompletteras med ett nytt 5 mom., enligt vilket Helsingfors stad ska inkludera de uppgifter som räknas upp i 4 mom. och som ska ingå i den regionala velfärdsplanen för barn och unga i kommunens velfärdsplan för barn och unga enligt 1 mom. Paragrafens 5 mom. blir därmed 6 mom.

14 §. Tryggande av multiprofessionell sakkunskap. I 1 mom. ändras kommunen till velfärdsområdet.

17 §. Ordnanande av barnskydd i vissa specialsituationer. Utskottet föreslår att 1 mom. stryks, eftersom ändringen gjordes redan i samband med RP 21/2022 rd (RSv 47/2022 rd). I 3 mom. i den finska versionen föreslår utskottet att benämningen "ulkoasiainministeriö" ändras till "ulkoministeriö". Ändringen påverkar inte den svenska texten.

46 §. Beslut om vårdnaden om barn och umgängesrätt under den tid omhändertagandet varar. I paragrafen föreslås en teknisk precisering i rubriken för familjevårdslagen.

90 §. Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen. Utskottet föreslår att det inledande stycket i 1 mom. kompletteras med en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden på motsvarande sätt som i den gällande paragrafen.

92 §. Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen. Utskottet föreslår att det inledande stycket i 1 mom. kompletteras med en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden på motsvarande sätt som i den gällande paragrafen.

93 a §. Tillämpning av lagen i landskapet Åland. Utskottet föreslår en teknisk precisering i 1 mom. 2 och 3 punkten.

73. Lagen om ändring av 40 a § i arbetarskyddslagen

Ingressen. Lagens 40 a § har ändrats genom lag 755/2021, vilket bör beaktas i ingressen.

40 a §. Förteckning över arbetstagare som exponerats för biologiska agenser. I 3 mom. föreslås ändringar som följer av lag 755/2021.

75. Lagen om ändring av räddningslagen

23 §. Inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter. (Ny) I lagförslaget föreslås det att paragrafen stryks, eftersom bestämmelser om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter härefter ska finnas i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Förvaltningsutskottet hänvisar i sitt utlåtande till inkommen information och framhåller att lagen om ordnande av räddningsväsendet enligt 1 § 2 mom. där bara tillämpas på ordnande, utveckling, styr-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ning och tillsyn vad gäller det räddningsväsende som ett välfärdsområde enligt lagen om välfärdsområden ansvarar för att ordna. Det är således fortfarande nödvändigt att föreskriva om andra uppgifter som inrikesministeriet och regionförvaltningsverken har utöver de uppgifter inom räddningsväsendet välfärdsområdet har ansvar för att organisera. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår med anledning av förvaltningsutskottets utlåtande att paragrafen inte upphävs utan ändras på det sätt som förvaltningsutskottet föreslår i sitt utlåtande.

96 §. Vissa avgiftsbelagda prestationer. Förvaltningsutskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att avsikten är att bestämmelsen i 1 mom. ska vara informativ. I sitt utlåtande föreslår förvaltningsutskottet att momentets ordalydelse förtydligas. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att momentet förtydligas på det sätt som förvaltningsutskottet föreslår i sitt utlåtande.

104 §. Ändringssökande. Enligt utredning från social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet beaktar formuleringen i 104 § i lagförslaget inte att innehållet i 96 § 2 mom. i räddningslagen ska flyttas över till 96 § 1 mom. Till följd av överföringen innehåller 96 § 1 mom. i räddningslagen beslut vars överklagande föreskrivs dels i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, dels i lagen om välfärdsområden. Hänvisningarna i den föreslagna 104 § till momenten i 96 § är således enligt uppgift felaktiga. Utskottet föreslår att paragrafen ändras på det sätt som föreslås i den skriftliga utredningen så att den beaktar den föreslagna överföringen av innehållet i 96 § 2 mom. i räddningslagen till 96 § 1 mom. enligt följande.

I 1 mom. ska det föreskrivas om begäran om omprövning av beslut av välfärdsområdets räddningsmyndighet enligt 96 § 1 mom. och 102 §.

I 2 mom. ska det föreskrivas om rätten att söka ändring i de beslut av välfärdsområdets myndighet eller Gränsbevakningsväsendet som nämns i 1 mom. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I 3 mom. ska det föreskrivas om rätten att söka ändring i beslut som välfärdsområdesfullmäktige har fattat med stöd av 96 § 1 mom. i räddningslagen. På besvär över fullmäktiges i 96 § 1 mom. i räddningslagen avsedda beslut om när en räddningsmyndighets prestationer ska vara avgiftsbelagda och om storleken på de avgifter som tas ut tillämpas 16 kap. i lagen om välfärdsområden.

När det gäller sökande av ändring i beslut som med stöd av räddningslagen fattas av en myndighet som beviljar bygglov tillämpas enligt 4 mom. markanvändnings- och bygglagen.

Enligt 5 mom. ska ett beslut som välfärdsområdesmyndigheten och Gränsbevakningsväsendet har fattat med stöd av 96 § 1 mom. och 102 § i räddningslagen iakttas genast oberoende av ändringssökande, om inte den myndighet där ändring sökts bestämmer något annat.

105 §. Vite och hot om tvångsutförande. (Ny) Utskottet föreslår att 1 mom. ändras så att överföringen av organiseringsansvaret för räddningsväsendet till välfärdsområdena beaktas.

109 §. Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet. Utskottet föreslår att 109 § 1 mom. ändras på grund av tidigare ändringar som införts genom lag 739/2021.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

85. Lagen om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

17 d §. Ersättning för sakkunnigtjänster. Utskottet föreslår en teknisk korrigeringsåtgärd så att det i stället för den kommun där tingsrätten har sitt administrativa kansli hänvisas till det välfärdsområde inom vars område tingsrätten har sitt administrativa kansli.

93. Lagen om ändring av 4 kap. 7 § i fängelselagen

7 §. Förfarandet vid utarbetandet av planen. Utskottet föreslår att lagförslaget förkastas som onödigt, eftersom den ändring som avses i propositionen tidigare har genomförts genom lag 1302/2021.

102. Lagen om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

126 §. Sökande av ändring i ett beslut av ett ministerium och en tillsynsmyndighet. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om rätten att begära omprövning av en avgift som räddningsmyndigheten påfört och att söka ändring hos förvaltningsdomstol. På grund av utskottets förslag blir 2 mom. i lagförslaget 3 mom., där det informativt hänvisas till den lag som ska tillämpas på beslut av välfärdsområdesfullmäktige.

110. Lagen om upphävande av 25 kap. 9 § 2 mom. i strafflagen.

I regeringens proposition RP 241/2020 rd om en reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet ingick ett förslag till ändring av strafflagens 25 kap. 9 § 2 mom. om åtalsrätt för brott mot friheten, sådant det lyder i lag 441/2011. Momentet gällde hörande av socialvårdsmyndigheten som villkor för åtalsrätt vid egenmäktigt omhändertagande av barn. Utifrån propositionen ändrades momentet genom lag 641/2021. Ändringen kommer att träda i kraft den 1 januari 2023.

Riksdagen behandlade delvis samtidigt regeringens proposition RP 226/2020 rd om ändring av 25 kap. 9 § i strafflagen. I den propositionen gällde ändringen 25 kap. 9 § i strafflagen, sådan den lydte i lag 441/2011. Genom reformen utvidgades åklagarens åtalsrätt vid olaga hot. Bestämmelser om denna utvidgning fanns i paragrafens nya 2 mom. Då blev 2 mom. om hörande av socialvårdsmyndigheten 3 mom. Utifrån propositionen ändrades paragrafen genom lag 698/2021. Den ändrade paragrafen trädde i kraft den 1 oktober 2021.

Utskottet föreslår att den ändring av 25 kap. 9 § 2 mom. i strafflagen som genom lag 641/2021 införts för att samordna bestämmelserna upphävs den 1 augusti 2022 och att innehållet i 3 mom. ändras i enlighet med det 2 mom. som ska upphävas.

111. Lagen om ändring av 25 kap. 9 § i strafflagen

25 kap.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §. Av de orsaker som anges i samband med lagförslag 110 ändras 3 mom. i enlighet med det 2 mom. som upphävs. Innehållet i det föreslagna 25 kap. 9 § 3 mom. i strafflagen beskrivs i regeringens proposition RP 241/2020 rd, s. 966—967, och i lagutskottets utlåtande LaUU 10/2021 rd, s. 34—35.

112. Lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

16 §. **Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga.** Utskottet föreslår att 2 mom. ändras så att uttrycket "kommunala social- och hälsovårdsmyndigheter" ändras till "myndigheter som på basis av personens hem- eller bostadskommun ansvarar för hans eller hennes socialvårds-, hälsovårds-, boende- och arbetskraftstjänster".

Regeringens proposition RP 18/2022 rd

2. Lagen om temporär ändring av lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen

64 a §. **Temporär rätt att få uppgifter.** Utskottet föreslår att det till paragrafen fogas en skyldighet att informera om förbud. Dessutom preciseras paragrafen i syfte att förtydliga förhållandet mellan förbuden enligt 64 a § i införelagen och förbuden enligt 18 och 19 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021).

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 6, 7, 13—17, 19, 21, 22, 24, 32—35, 37—39, 41, 44, 45, 51, 53, 54, 71, 72, 74, 76—84, 87, 89, 91, 92, 94—98, 90, 100, 101 och 103—109 i proposition RP 56/2021 rd och lagförslag 1 i proposition RP 18/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—5, 8—12, 18, 20, 23, 25—31, 36, 40, 42, 43, 46—50, 52, 55—70, 73, 75, 85, 86, 88, 90, 99 och 102 i proposition RP 56/2021 rd och lagförslag 2 i proposition RP 18/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen forkastar lagförslag 93 i proposition RP 56/2021 rd.

Riksdagen godkänner nya lagförslag 110—112. (Utskottets nya lagförslag)

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Utskottets ändringsförslag RP 56/2021 rd

1.

Lag

om ändring av 20 b och 20 n § i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (101/2001) det inledande stycket i 20 b § 2 mom. samt 20 n § 1 mom., sådana de lyder, det inledande stycket i 20 b § 2 mom. i lag 169/2017 och 20 n § 1 mom. i lag 277/2013, som följer:

20 b §

Verksamhetstillstånd och anmälan

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska på skriftlig ansökan bevilja ett välfärdsområde, HUS-sammanslutningen, en förening eller annan sammanslutning eller ett företag verksamhetstillstånd för verksamhet som bedrivs av en vävnadsinrättning, om inrättningen uppfyller kraven enligt följande direktiv:

20 n §

Givarsjukhus och transplantationscentrumet

Bestämmelser om de krav som ställs på givarsjukhus och transplantationscentrumet finns förutom i denna lag också i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 4 och 18 § i blodtjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i blodtjänstlagen (197/2005) 4 § 2 mom. och 18 § 3 mom., av dem 4 § 2 mom. sådant det lyder i lag 777/2009, som följer:

4 §

Tillstånd och anmälan

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet ska på skriftlig ansökan bevilja tillstånd för blodtjänst i fråga om välfärdsområden, HUS-sammanslutningen, föreningar eller andra motsvarande sammanslutningar som har förutsättningar att uppfylla de kvalitets- och säkerhetskrav för blodtjänst som avses i denna lag. Ansökan om tillstånd ska innehålla uppgifter om inrättningens personal, lokaler, utrustning och förnödenheter samt uppgifter om förfaringssätt vid insamling, kontroll, behandling, förvaring, transport och distribution av blod och blodkomponenter samt blodövervakning.

18 §

Ledning och övervakning

Bestämmelser om ledningen och övervakningen av blodcentralerna finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021), lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården (552/2019) 8 § 1 mom. 2 och 3 punkten, 32 § och 41 § 3 mom. som följer:

8 §

Styrning av Tillståndsmyndighetens verksamhet och utvecklande av samarbetet mellan de personuppgiftsansvariga

För styrning av verksamheten vid Tillståndsmyndigheten och utvecklande av den gemensamma verksamheten mellan organisationer som svarar för tjänster tillsätter social- och hälsovårdsministeriet för en treårsperiod en styrgrupp för Tillståndsmyndigheten samt utser en ordförande för styrgruppen. Till ledamöter i styrgruppen utser social- och hälsovårdsministeriet

2) en ledamot som företräder välfärdsområdena som anordnare av social- och hälsovårdstjänster,

3) utifrån Kommunförbundets förslag en ledamot som företräder **kommunerna** som anordnare av förebyggande social- och hälsovård,

32 §

Rätt för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården att få information

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, för tillsynen över driftmiljöer få nödvändiga uppgifter av statliga myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt av fysiska och juridiska personer som omfattas av denna lag eller av bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

41 §

Informationsledning

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. har de välfärdsområden i Nyland som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (**615/2021**) och Hel-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

singfors stad rätt att trots sekretessplikten och med stöd av artikel 9.2 h i dataskyddsförordningen på ett identifierbart sätt behandla och samköra kunduppgifter som har uppstått i vars och ens egen verksamhet eller som är införda i dess egna register samt kunduppgifter som HUS-sammanslutningen producerar på basis av finansieringsansvaret för välfärdsområdets räkning. Behandlingen ska vara nödvändig för produktionen, uppföljningen, utvärderingen, planeringen, utvecklingen, ledningen eller övervakningen av den serviceverksamhet som välfärdsområdena eller Helsingfors stad ansvarar för.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 58 § i hälsoskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hälsoskyddslagen (763/1994) 58 §, sådan den lyder i lag 1723/2009, som följer:

58 §

Förhållande till övrig lagstiftning

På verksamhet som en kommun ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), om inte något annat bestäms genom lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om moderskapsunderstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om moderskapsunderstöd (477/1993) 2 § 1 mom. och 14 § 2 mom. 1 punkten, av
dem 14 § 2 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 783/2002, samt
~~fogas till 1 §, sådan den lyder i lagarna 643/2004 och 25/2019, ett nytt 3 mom. som följer:~~

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

~~Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland
på den myndighet som är behörig enligt Ålands landskapslagstiftning.~~

2 §

Rätt till understöd

Berättigad till moderskapsunderstöd är en kvinna vars havandeskap har varat minst 154 dagar.
En förutsättning för erhållande av understödet är dessutom att kvinnan före utgången av den fjär-
de månaden av havandeskapet har genomgått hälsoundersökning på en hälsovårdscentral eller en
läkares mottagning. Folkpensionsanstalten kan dock av särskilda skäl, efter att vid behov ha hört
välfärdsområdet, bevilja understöd trots underlåtelse att genomgå hälsoundersökning.

14 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärsinstanserna enligt denna lag har rätt att på begäran och trots
sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter avgiftsfritt
få sådana uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en förmån eller sådana nödvändiga upp-
gifter som annars ska beaktas vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i över-
enskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella för-
fattningar om social trygghet. Uppgifterna ska lämnas av

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1) statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 8 § i tobakslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i tobakslagen (549/2016) 8 § 3 mom. och
ändras det inledande stycket i 8 § 1 mom. som följer:

8 §

Kommunens uppgifter

Kommunen ska inom sitt område i samarbete med välfärdsområdet sörja för den lokala verksamheten för rökavvänjning. Kommunen ska inom sitt område övervaka

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7.

Lag

om ändring av 38 § i narkotikalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i narkotikalagen (373/2008) 38 § 1 mom., sådant det lyder i lag 775/2009 som följer:

38 §

Rätt att få uppgifter av aktörer och myndigheter

Trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter har Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet rätt att utan kostnad få för utförandet av tillstånds- och kontrolluppgifter enligt denna lag nödvändig information av näringsidkare och andra aktörer som avses i denna lag och i läkemedelslagen samt av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om organisering av det förebyggande rusmedelsarbetet (523/2015) 4 § 2 mom. samt 5 och 6 §, av dem 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1119/2017, som följer:

4 §

Regionförvaltningsverken styr inom sitt verksamhetsområde det förebyggande rusmedelsarbetet, planerar och utvecklar det i samarbete med andra myndigheter och med sammanslutningar

Betänkande ShUB 9/2022 rd

samt stöder kommunerna inom verksamhetsområdet och välfärdsområdena vid genomförandet och utvecklingen av det förebyggande rusmedelsarbetet.

5 §

Kommunen svarar för organiseringen av det förebyggande rusmedelsarbetet inom sitt område och utser ett organ med ansvar för det förebyggande rusmedelsarbetet. Välfärdsområdet stöder kommunerna inom sitt område vid genomförandet och utvecklingen av det förebyggande rusmedelsarbetet och svarar inom social- och hälsovårdstjänsterna för de uppgifter inom det förebyggande rusmedelsarbetet som avses i 2 mom.

Det kommunala organet och välfärdsområdet har till uppgift att

- 1) sörja för uppföljningen av och informationen om rusmedelsläget inom sina områden,
- 2) se till att enskilda personer och hela befolkningen erbjuds information om rusmedelsskador och om hur de kan minskas,
- 3) öka och stödja kunskaperna om åtgärder för förebyggande av rusmedelsskador inom alla sina uppgiftsområden,
- 4) föreslå och främja åtgärder för det förebyggande rusmedelsarbetet inom sina förvaltningar, i kommunen särskilt inom bildnings-, idrotts-, ungdoms- och näringsväsendet,
- 5) sörja för att de åtgärder som avses i 1—4 punkten samordnas med samarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet och med polisens åtgärder, med de myndigheter som svarar för tillsynen över efterlevnaden av alkohollagen (1102/2017) och tobakslagen (549/2016), med näringslivets åtgärder och i synnerhet med åtgärder som har samband med och stöder de allmännyttiga sammanslutningarnas deltagande i det förebyggande rusmedelsarbetet.

På kommunens och välfärdsområdets förebyggande rusmedelsarbete ska dessutom tillämpas vad som i 6 och 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) föreskrivs om främjande av hälsa och välfärd samt om planering och rapportering som gäller den verksamheten.

6 §

Kommunen och välfärdsområdet ska i samband med det förebyggande rusmedelsarbetet främja invånarnas möjligheter att delta och påverka i syfte att minska de rusmedelsrelaterade skadorna genom myndighetssamarbete, genom yttranden till myndigheter samt genom egna åtgärder.

Bestämmelser om möjligheter att delta och påverka finns också i 29 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av utredningar av sexual- och misshandelsbrott mot barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av utredningar av sexual- och misshandelsbrott mot barn (1009/2008) 2 § 1 mom. och det inledande stycket i 5 § 1 mom. samt 6 och 7 §, av dem det inledande stycket i 5 § 1 mom. och 7 §, sådana de lyder i lag 1570/2009, som följer:

2 §

Utförande av undersökningar

De välfärdsområden och HUS-sammanslutningen som avses i 34 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) ska sörja för ordnandet av undersökningar enligt 1 § i denna lag.

5 §

Avtal om tillhandahållande av service

Regionförvaltningsverket ska med ett välfärdsområde som avses i 2 § eller HUS-sammanslutningen ingå ett avtal om utförande av undersökningar enligt denna lag. I avtalet kommer parterna överens om

6 §

Ersättning för kostnader

De kostnader som undersökningarna enligt denna lag orsakar för de i 2 § avsedda välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen och som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses behövliga ersätts av statsmedel.

7 §

Betalning av ersättningar

Regionförvaltningsverket ska före utgången av april varje finansår betala de välfärdsområden eller HUS-sammanslutningen som avses i 2 § en beräknad ersättning. Ersättningsbeloppet be-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

stäms utifrån antalet barn under 16 år som är bosatta inom välfärdsområdets eller HUS-sammanslutningens område och kostnaderna för verksamheten under det föregående året.

För betalning av ersättning för de slutliga kostnaderna ska välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen senast före utgången av mars året efter finansåret sända till länsstyrelsen en utredning över de faktiska kostnader som följer av det avtal som avses i 5 §.

Slutposten av ersättningen till välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ska betalas senast en månad efter det att utredningen kom in. Om välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen har fått för mycket i ersättning återkrävs det överskjutande beloppet till staten genom att det dras av från följande förskott som betalas ut till välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning som betalas av statens medel till producenter av hemskyddstjänster (1354/2014) 12 § 3 mom., sådant det lyder i lag 381/2018, som följer:

12 §

Myndigheter

Skyddshemsverksamheten övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt av regionförvaltningsverken inom sitt verksamhetsområde. På tillsynen över skyddshemsverksamheten tillämpas i fråga om skyddshemsverksamhet som produceras av ett välfärdsområde 6 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och i fråga om skyddshemsverksamhet som produceras av en annan offentlig tjänsteproducent ~~6 kap.~~ 46 och 48 § i den lagen samt i fråga om privata producenter av socialtjänster lagen om privat socialservice.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av lagen om underhållsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om underhållsstöd (580/2008) 11 § 4 mom., 12 § och 34 § 1 punkten ~~och fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 26/2019, ett nytt 4 mom.~~ som följer:

~~1 §~~

Lagens syfte och tillämpningsområde

~~Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på den myndighet som är behörig enligt Ålands landskapslagstiftning.~~

11 §

Ansökan om underhållsstöd

Välfärdsområdet kan ansöka om att underhållsstödet ska betalas till det, om barnet får av välfärdsområdet bekostad vård dygnet runt utanför hemmet längre tid än en kalendermånad. Stödet betalas då till välfärdsområdet tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken vården började. Välfärdsområdet ska minst två veckor före betalningsdagen enligt 16 § ansöka om att beviljat underhållsstöd betalas till det.

12 §

Utlåtande av välfärdsområdet

Om någon annan än barnets vårdnadshavare ansöker om underhållsstöd och vårdnadshavaren motsätter sig att underhållsstöd beviljas, ska Folkpensionsanstalten innan saken avgörs begära utlåtande om betalning av stödet till någon annan än barnets vårdnadshavare av det välfärdsområde där barnet har sin hemkommun.

Om det ansöks om att underhållsstödet ska betalas till någon annan än stödtagaren och stödtagaren motsätter sig detta, ska Folkpensionsanstalten innan saken avgörs begära utlåtande av det i

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1 mom. avsedda välfärdsområdet om hur underhållsstödet betalas i enlighet med barnets fördel samt ge stödtagaren tillfälle att bli hörd i saken.

Folkpensionsanstalten ska i de situationer som avses i 1 och 2 mom. avgöra ärendet i enlighet med välfärdsområdets utlåtande.

34 §

Rätt till uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärsinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av underhållsstöd eller för verkställigheten av andra uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 7 § 2 och 3 mom., 24 § 1 mom., 28 § och 43 § 1 mom. 1 punkten samt 46 § 2 mom., av dem 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1330/2011 och 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 939/2014, samt
fogas till 58 § ett nytt 2 mom. som följer:

7 §

Institutionsvård

Institutionsvård är offentlig om vården ges

Betänkande ShUB 9/2022 rd

- 1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten eller ett välfärdsområde är huvudman för,
- 2) vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården,
- 3) vid någon annan verksamhetsenhet för institutionsvård, om staten eller ett välfärdsområde fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna,
- 4) enligt 7 eller 9 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) och ordnas av ett välfärdsområde eller om det faktiskt är fråga om ett arrangemang enligt nämnda paragrafer, eller
- 5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om välfärdsområdet fortgående deltar i vårdtagarens vårdkostnader genom att bekosta minst hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om när den vård som avses i 1 och 2 mom. är institutionsvård samt när institutionsvården är fortgående och finansierad med offentliga medel. Vid behov förhandlar Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena för att bestämma när en verksamhet är sådan offentlig institutionsvård som avses i denna paragraf eller öppen vård. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning närmare bestämmelser om förfarandet vid förhandlingarna mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena samt om remissförfarandet i anslutning till det.

24 §

Beslut om bostadsbidrag

Den som söker bostadsbidrag ges ett skriftligt beslut om beviljande, avslag, justering, avbrytande, indragning och återkrav av bostadsbidrag. Sökanden ska även ges ett skriftligt beslut när bostadsbidraget med stöd av 25 a § 2 mom. betalas till hyresvärden eller till välfärdsområdet med stöd av 28 § eller på grundval av familjevård enligt 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

28 §

Betalning till ett välfärdsområde

Folkpensionsanstalten kan besluta att bostadsbidraget ska betalas till det välfärdsområde inom vars område bidragstagaren har sin hemkommun för att användas för sänkning av boendeutgifterna för bidragstagaren och bidragstagarens make, maka eller sambo, om det kan äventyra försörjningen för bidragstagaren eller bidragstagarens make, maka eller sambo att bostadsbidraget betalas till bidragstagaren själv. Bostadsbidrag som har betalats på detta sätt får inte i strid med bidragstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än sänkning av boendeutgifterna under den månad för vilken bostadsbidraget har betalats ut.

Framställning om att bostadsbidraget ska betalas till ett välfärdsområde kan göras av bidragstagaren, bidragstagarens make, maka eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter bidragstagaren eller av välfärdsområdet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

43 §

Uppgifter för avgörande av bostadsbidrag

Folkpensionsanstalten och besvärsinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av bostadsbidrag

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund,

46 §

Uppgifter för förhandlingsförfarande som gäller institutionsvård

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid nämnda förhandlingsförfarande på begäran få för avgörandet nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur journalhandlingarna, uppgifter om hälsotillståndet för den som får vård samt om hans eller hennes läkemedel och inkomster av välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndigheter och inrättningar eller av berörda statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård.

58 §

Tillämpningsbestämmelse

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 16 och 19 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) 16 § 2 mom. och 19 §
som följer:

16 §

Utbetalning av stöd till vårdproducenten

Den som ansöker om stöd eller den stödtagare som denna anger ska också till Folkpensionsanstalten lämna en utredning om beloppet av den ersättning eller lön som avtalats för vården. Dessutom ska lämnas en utredning om att den vårdproducent som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten har gjort en anmälan enligt 2 § 2 punkten eller att ett i 50 § i lagen om småbarnspedagogik avsett kommunalt organ har godkänt att stödet kan betalas till en vårdproducent enligt 1 mom. 3 punkten.

19 §

Utbetalning under tiden för anstalts- eller familjevård

Stöd betalas inte för barn som är i fortgående anstaltsvård eller därmed jämförbar vård för den vårdtid som överstiger tre månader. Med anstaltsvård och därmed jämförbar vård avses sjukhus-, anstalts- eller familjevård som ordnas av ett välfärdsområde och som omfattar underhåll. I fråga om ett barn som omhändertagits med stöd av barnskyddslagen (417/2017) upphör utbetalningen av stödet när barnets vård och fostran har ordnats utom hemmet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten, 2 a kap. 1 § 2 mom., 11 kap. 3 § 1 mom. och 9 § samt 13 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten, av dem 1 kap. 5 § 1 mom. 14 punkten sådan den lyder i lag 1374/2014, 2 a kap. 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1380/2021 och 13 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 1554/2015 som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

14) *orsak som jämställs med permittering*

a) att utförandet av arbetet och löneutbetalningen avbryts helt och hållet av en orsak som avses i första meningen i 2 kap. 12 § 2 mom. i arbetsavtalslagen eller på grund av ett villkor i arbetsavtalet,

b) att utförandet av arbetet och löneutbetalningen avbryts helt och hållet av en orsak som avses i 43 § i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003), 6 kap. 63 § i kyrkolagen (1054/1993), 47 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003), 48 § i lagen om försvarsmakten (551/2007), 31 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998), 42 § i lagen om republikens presidents kansli (100/2012) eller i 40 § i statstjänstemannalagen (750/1994); dock inte om orsaken till avbrottet är att en person som står i tjänsteförhållande vägrar att delta i kontroll eller undersökning som gäller hans eller hennes hälsotillstånd eller att lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd,

c) att en familjedagvårdarens arbete och löneutbetalning avbryts helt och hållet på grund av att hon eller han av orsaker som inte beror på henne eller honom inte har barn i dagvård medan anställningsförhållandet för övrigt fortgår,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

1 §

Att lämna arbetet och att bli uppsagd

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också när personens utförande av arbete och löneutbetalning har avbrutits helt och hållet av en orsak som avses i 43 § i lagen om riksdagens tjänstemän, 6 kap. 63 § i kyrkolagen, 47 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden, 48 § i lagen om försvarsmakten, 31 § i lagen om Finlands Banks tjänstemän, 42 § i lagen om republikens presidents kansli eller i 40 § i statstjänstemannalagen.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

3 §

Beslut om förmåner

Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan ska i ärenden som gäller beviljande, förvägran, justering, indragning och återkrav av en arbetslöshetsförmån ge sökanden ett skriftligt beslut. Något beslut ges inte om justeringen av en förmån beror uteslutande på en indexjustering eller någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag eller förordning, förutsatt att sökanden inte särskilt yrkar på ett beslut. Sökanden ska ges ett skriftligt beslut även när arbetslöshetsförmånen betalas till ett välfärdsområde på det sätt som bestäms i 9 §. Sökanden ska begära ett beslut om indexjustering eller en justering av förmånen under utbetalningstiden som beror på någon annan motsvarande grund som bestäms direkt med stöd av lag eller förordning inom 30 dagar efter att han eller hon har delgetts justeringen. Sökanden anses ha delgetts ändringen inom den tid som avses i 12 kap. 6 §.

9 §

Betalning av arbetslöshetsförmån till ett välfärdsområde

Om ett välfärdsområde begär det, kan en arbetslöshetsförmån av särskilt vägande skäl delvis eller helt och hållet och tills vidare eller för viss tid betalas till välfärdsområdet för att användas för underhållet av förmånstagaren, hans eller hennes familj och barn som han eller hon försörjer.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Om ett välfärdsområde i enlighet med 23 § lagen om utkomststöd har betalat utkomststöd i förskott mot en emotsedd arbetslöshetsförmån, betalas arbetslöshetsförmånen, till den del den motsvarar förskottet, till välfärdsområdet på dess begäran.

13 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten, arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och besvärinstanser enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende som behandlas eller annars för att verkställa uppdrag enligt denna lag eller en för Finland bindande överenskommelse om social trygghet eller annan internationell rättsakt som gäller social trygghet

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av 17 och 22 a § i militärunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militärunderstödslagen (781/1993) det inledande stycket i 17 § 1 mom. och 17 § 1 mom. 2 punkten samt 22 a § 1 mom. 1 punkten, sådana de lyder, det inledande stycket i 17 § 1 mom. och 17 § 1 mom. 2 punkten i lag 577/2007 samt 22 a § 1 mom. 1 punkten i lag 690/2002, samt

fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 577/2007, ett nytt 4 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

17 §

Utbetalning i specialfall

Från understödet ska dras av den del som motsvarar den tid en understödstagande anhörig till den värnpliktige under minst 14 dygn

2) är i sjukhus-, institutions- eller familjevård som ordnas av ett välfärdsområde och som omfattar underhåll.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

22 a §

Rätt att få uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har på begäran och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att avgiftsfritt få sådana uppgifter som behövs för avgörandet av ett ärende eller annars för verkställigheten av ett enskilt uppdrag enligt denna lag. Uppgifter ska lämnas av

1) statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 9 och 42 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 9 § 6 mom. och 42 § 1 mom. 1 punkten, av dem 9 § 6 mom. sådant det lyder i lag 1533/2016 som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Godtagbara boendeutgifter

Som finansieringsutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa och bygga om bostaden. Som utgifter för en bostadsrättsbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa bostadsrätten. Ovannämnda lån ska ha beviljats av staten, ett välfärdsområde, en kommun, en församling eller ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn och som bedriver kreditverksamhet.

42 §

Uppgifter för avgörande av bostadsbidrag

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att på begäran avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av bostadsbidrag

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

17.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ersättning av statens medel för vissa kostnader för lantbruksföretagares företagshälsovård (859/1984) 1 § 4 mom., sådant det lyder i lag 817/2008 som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1 §

Centralenheten för lantbruksföretagares företagshälsovård har rätt att ta ut avgifter och arvoden för sina tjänster till lantbruksföretagare. För avgifterna för serviceproduktion till lantbruksföretagare har lantbruksföretagaren, välfärdsområdet eller kommunen rätt att få ersättning enligt 13 kap. i sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

18.

Lag

om ändring av barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen (796/1992) 7 § 4 mom., 11—13 § samt 16 § 2 mom. 1 punkten och 4 mom., av dem 7 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1218/2019 samt 16 § 2 mom. 1 punkten och 4 mom. sådana de lyder i lag 694/2002, ~~samt fogas till 1 §, sådan den lyder i lag 24/2019, ett nytt 2 mom.~~ som följer:

~~1 §~~

Lagens syfte och tillämpningsområde

~~Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på den myndighet som är behörig enligt Ålands landskapslagstiftning.~~

7 §

Barnbidragets storlek

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till välfärdsområdet eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 94,88 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 63,30 euro per kalendermånad.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

11 §

Betalning under tiden för anstalts- eller familjevård

Om barnet på välfärdsområdets bekostnad vårdas i anstalts- eller familjevård under en längre tid än en kalendermånad, betalas barnbidraget på framställning av välfärdsområdet från ingången av den kalendermånad som följer på den då vården började till det välfärdsområde som i första hand svarar för vårdkostnaderna. Med barnbidraget ska därvid gottgöras de vårdkostnader som en enskild person, välfärdsområdet eller staten svarar för. Ett eventuellt överskott ska utges till den som har rätt till barnbidraget.

Om barnet så som avses i familjevårdslagen (263/2015) är placerat i familjevård, kan Folkpensionsanstalten efter att ha hört välfärdsområdet berättiga familjevårdaren att lyfta barnbidraget.

12 §

Utbetalning i specialfall

Trots 6 och 11 § kan Folkpensionsanstalten när barnets fördel kräver det efter att ha hört välfärdsområdet besluta att barnbidraget betalas till barnet självt, om det har fyllt 15 år.

Av särskilt vägande skäl kan Folkpensionsanstalten när barnets fördel kräver det på framställning av välfärdsområdet bestämma att barnbidraget ska betalas till den andra av barnets föräldrar eller vårdnadshavare, till någon annan lämplig person eller till välfärdsområdet för att användas för barnets underhåll.

13 §

Anmälningstiden när bidragslyftaren byts

Ett välfärdsområde ska göra sin i 11 § 1 mom. och 12 § 2 mom. nämnda framställning om ändring i utbetalningen av barnbidrag hos Folkpensionsanstalten senast två veckor innan den betalningsdag som avses i 10 § 1 mom. infaller.

16 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en förmån eller sådana nödvändiga uppgifter som annars ska beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet. Uppgifter ska lämnas av

1) statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Välfärdsområdet och kommunen ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten, om de känner till att barnet är i anstalts- eller familjevård som avses i 11 § eller har flyttat till en annan kommun.

Denna lag träder i kraft den 20 .

19.

Lag

om ändring av lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 § 5 mom., 15 § 2 mom., 22 § 1 mom., 26 och 27 § samt 43 § 1 mom. 1 punkten, av dem 15 § 2 mom. och 27 § sådana de lyder i lag 1153/2007, samt
fogas till 54 § ett nytt 2 mom. som följer:

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Folkpensionsanstalten ska vid behov inhämta yttrande av välfärdsområdet för utredande av förutsättningarna för beviljande av vårdbidrag.

15 §

Ansökan om handikappförmåner

Om en person på grund av sjukdom, ålderdom eller någon annan sådan orsak är oförmögen att själv ansöka om en handikappförmån eller att i övrigt sörja för sina förmånsrättigheter och om han eller hon inte har någon intressebevakare, kan en av Folkpensionsanstalten godkänd nära anhörig eller någon annan som huvudsakligen har skött personen, i dennes ställe föra talan i ärenden som gäller handikappförmåner. När det gäller handikappbidrag för personer under 16 år kan barnets intressebevakare, vårdnadshavare, ett välfärdsområde eller den person i vars vård barnet har placerats enligt 81 § i barnskyddslagen (417/2007) göra ansökan.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

22 §

Förmånsbeslut

Sökanden ska ges ett skriftligt beslut om beviljande, förvägrande, justering, avbrytande, in-
dragning eller återkrav av en förmån. Sökanden ska ges ett skriftligt beslut också när förmånen
med stöd av 26 § i denna lag eller 26 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården be-
talas till ett välfärdsområde.

26 §

Betalning till ett välfärdsområde

Folkpensionsanstalten kan besluta att en handikappförmån ska betalas till det välfärdsområde
inom vars område förmånstagaren har sin hemkommun för att användas till förmånstagarens un-
derhåll, om det äventyrar hans eller hennes försörjning att förmånen betalas till honom eller hen-
ne själv. En handikappförmån som har betalats på detta sätt får inte i strid med förmånstagarens
uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhåll under den månad för vilken
handikappförmånen har betalats ut.

En framställning om att förmånen ska betalas till välfärdsområdet kan göras av förmånstaga-
ren, förmånstagarens make, maka eller sambo, någon annan anhörig eller den som huvudsakligen
sköter förmånstagaren eller av välfärdsområdet.

27 §

Särskilda bestämmelser om betalning av handikappbidrag för personer under 16 år

Om ett barn under 16 år som får handikappbidrag inte bor i samma hushåll som sin intressebe-
vakare, kan handikappbidrag betalas till barnets vårdnadshavare eller till den person i vars vård
barnet har placerats enligt 81 § i barnskyddslagen. Folkpensionsanstalten ska höra välfärdsområ-
det och barnets intressebevakare.

Om det inte av särskilda skäl kan anses ändamålsenligt att handikappbidraget betalas till bar-
nets intressebevakare eller till en person om avses i 1 mom., kan Folkpensionsanstalten besluta att
handikappbidraget ska betalas till välfärdsområdet eller med dess samtycke till en lämplig person.

43 §

Uppgifter för avgörande av en förmån

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmel-
serna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som är
nödvändiga för avgörande av en förmån enligt denna lag eller sådana nödvändiga uppgifter som
annars ska beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommel-
ser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om
social trygghet

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

54 §

Tillämpningsbestämmelse

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

20.

Lag

om ändring av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 2 § 2 mom., 11 § 3 och 4 mom., **20 § 3 mom.**, 45 § 1 mom., 48 § samt 59 § 1 mom. 1 och 5 punkten och 3 mom., av dem 2 § 2 mom. sådant det lyder i lag 145/2015, samt *fogas* till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 145/2015, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Vad som i 11 § föreskrivs om ordnande av krävande medicinsk rehabilitering och begränsningar av sådan rehabilitering inom vård eller rehabilitering som ordnas av staten eller ett välfärdsområde gäller på motsvarande sätt för vård eller rehabilitering som ordnas av landskapet Åland eller en kommun i landskapet Åland.

Vad som i 11, 45, 48 och 59 § föreskrivs om ett välfärdsområde gäller på motsvarande sätt även landskapet Åland och kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

11 §

Begränsning av rehabilitering i slutenvård

Slutenvård är offentlig om den ges

- 1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten eller ett välfärdsområde är huvudman för,
- 2) vid någon annan inrättning där staten eller ett välfärdsområde svarar för vårdkostnaderna,
- 3) vid någon annan verksamhetsenhet, om staten eller ett välfärdsområde fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala bidrag, understöd eller ersättning som överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna,
- 4) enligt 7 eller 9 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) och ordnas av ett välfärdsområde eller om det de facto är fråga om arrangemang som avses i dessa paragrafer, eller
- 5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om Folkpensionsanstalten eller välfärdsområdet fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd vars belopp överstiger hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs närmare om när vård enligt 1 och 2 mom. är slutenvård samt när vården är offentlig. Vid behov förhandlar Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena för att bestämma när en verksamhet är sådan öppen eller offentlig institutionsvård som avses i denna paragraf. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs närmare om förhandlingsförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena samt om remissförfarandet i samband därmed.

20 § (Ny)

Rehabiliteringspenning för unga

Den personliga studie- och rehabiliteringsplanen upprättas av välfärdsområdet i samråd med den unga personen och dennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare för denne. Vid behov deltar andra sakkunnigmyndigheter i upprättandet av planen. Den skriftliga planen sänds avgiftsfritt till Folkpensionsanstalten för behandling av ansökan om rehabiliteringspenning.

45 §

Beslut om förmåner

Folkpensionsanstalten ska ge sökanden ett skriftligt beslut om beviljande, förvägrande, justering, indragning och återkrav av en rehabiliteringsförmån och rehabiliteringspenningförmån samt av en kostnadsersättning enligt denna lag. Sökanden ska ges ett skriftligt beslut också om betalning av en rehabiliteringspenningförmån till ett välfärdsområde på det sätt som bestäms i 48 §,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

samt om betalning av en rehabiliteringspenningförmån till arbetsgivaren enligt vad som föreskrivs i 47 §.

48 §

Betalning till ett välfärdsområde

Ett välfärdsområde har rätt att av Folkpensionsanstalten få den del av en försäkrads utkomststöd som Folkpensionsanstalten skulle vara skyldig att betala som ersättning till den försäkrade för samma rehabiliteringskostnader. Om ett välfärdsområde i enlighet med 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) har betalt förskott på utkomststöd mot en emotsedd rehabiliteringsförmån eller rehabiliteringspenningförmån, ska förmånen till den del som den motsvarar förskottet på begäran av välfärdsområdet betalas till detta.

Om en rehabiliteringsklient i familje- eller slutenvård som ordnats av ett välfärdsområde får rehabiliteringsförmån eller rehabiliteringspenningförmån, kan välfärdsområdet ta ut och lyfta den förmån som hänför sig till samma tid direkt hos Folkpensionsanstalten och använda den som ersättning för den avgift som fastställts för vården, uppehållet eller omvårdnaden. För familjevård, slutenvård och boendeservice som välfärdsområdet har ordnat med stöd av barnskyddslagen kan den på motsvarande sätt ta ut och lyfta en skälig ersättning av en förmån som hänför sig till samma tid.

Rehabiliteringspenning kan på begäran av ett välfärdsområde antingen helt eller delvis betalas till detta för att användas för underhållet av den försäkrade, hans eller hennes familj och barn som han eller hon försörjer, om betalning av rehabiliteringspenningen till den försäkrade själv skulle äventyra utkomsten för den försäkrade, hans eller hennes familj eller barn som han eller hon försörjer.

Den andel av rehabiliteringspenningen som ska betalas till arbetsgivaren betalas inte till välfärdsområdet.

59 §

Erhållande av uppgifter på begäran

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för avgörandet av en förmån samt sådan nödvändig information som annars ska beaktas vid verkställigheten av uppgifter som bestäms eller föreskrivs i denna lag eller i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland och andra internationella författningar om social trygghet

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,

5) av läroanstalter, anordnare av läroavtalsutbildning samt Sysselsättningsfonden.

För det förhandlingsförfarande som avses i 11 § 4 mom. har Folkpensionsanstalten trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt

Betänkande ShUB 9/2022 rd

att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ärenden och som gäller verksamhetsenheters verksamhet, lokaler, antal anställda, vårdens innehåll, art och omfattning, vårdavtal och ersättningar som betalas för vården. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid förhandlingsförfarandet få för avgörandet av ärenden nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur patientjournaler och om klienters hälsotillstånd, läkemedel och inkomster av myndigheter och inrättningar inom välfärdsområdets social- och hälsovård samt av verksamhetsenheter inom statlig och privat hälso- och sjukvård. Vad som i detta moment föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

21.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om altemneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om altemneringsledighet (1305/2002) 2 § 1 mom. som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på heltidsanställda och på anställda, vilkas arbetstid överstiger 75 procent av arbetstiden för en heltidsanställd i branschen. Denna lag tillämpas också på dem som är anställda i tjänsteförhållande eller därmed jämförbar anställning hos staten, välfärdsområdena och andra offentligrättsliga samfund.

Denna lag träder i kraft den 20 .

22.

Lag

om ändring av 15 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 15 § 4 punkten,
sådan den lyder i lag 1653/2015 som följer:

15 §

Anställningsförhållanden som omfattas av arbetslöshetsförsäkringspremie

Arbetslöshetsförsäkringspremie tas ut på löner eller arvoden som betalas till en arbetstagare
som arbetar

4) som tjänsteinnehavare enligt lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden
(304/2003),

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 1 kap. 2 § 6 mom., 2 kap. 3 § 1 mom. 1–4 punkten
och 4 § 2 och 3 mom., 4 kap. 1 § 1 mom. och 4 § 1 mom., 11 kap. 3 § 3 mom. 10 punkten, 13 kap. 8
och 9 § samt 10 § 2 mom., 15 kap. 5 § 2 mom., 12 § och 20 § 2 mom. samt 19 kap. 1 § 1 mom. 1
punkten och 2 § 2 mom., av dem 2 kap. 3 § 1 mom. 1–4 punkten sådana de lyder i lag 1203/2013,
4 kap. 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1156/2020, 11 kap. 3 § 3 mom. 10 punkten sådan den ly-
der i lag 535/2019, 13 kap. 8 § och 15 kap. 20 § 2 mom. sådana de lyder i lag **28/2022**, 13 kap. 10 §

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 mom. sådant det lyder i lag 1135/2017 och 15 kap. 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 943/2016, som följer:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

2 §

Lagens tillämpningsområde

Vad som i denna lag föreskrivs om ersättning för kostnader som orsakats av sjukvård, graviditet eller förlossning och om begränsning av ersättning för vård som anordnas av staten eller ett välfärdsområde gäller på motsvarande sätt vård som anordnas av landskapet Åland.

2 kap.

Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

3 §

Begränsningar i fråga om erhållande av ersättning

Med stöd av denna lag ersätts inte

- 1) avgifter som med stöd av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) tagits ut för de hälsovårdstjänster som ordnas av välfärdsområdet,
- 2) kostnader för sjukvård som ett välfärdsområde anordnat i enlighet med 7—9 § i lagen om välfärdsområden (611/2021),
- 3) sjukvårdskostnader när tjänster inom den privata hälso- och sjukvården tillhandahålls i lokaler för den socialvård eller hälso- och sjukvård som anordnas av ett välfärdsområde,
- 4) kostnader för läkemedelsbehandling som ges vid öppen mottagning i samband med sjukvård som anordnas av ett välfärdsområde,

4 §

Definition av offentlig institutionsvård

Institutionsvård är offentlig om vården ges

- 1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten eller ett välfärdsområde är huvudman för,
- 2) vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3) vid någon annan verksamhetsenhet, om staten eller ett välfärdsområde fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna,

4) enligt 7 eller 9 § i lagen om välfärdsområden och ordnas av ett välfärdsområde, eller de facto som ett arrangemang enligt någondera paragrafen, eller

5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om Folkpensionsanstalten eller välfärdsområdet fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtagaren betala utkomststöd vars belopp överstiger minst hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs närmare om när vård enligt 1 och 2 mom. är slutenvård samt när vården är offentlig. Vid behov förhandlar Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena för att bestämma när en verksamhet är sådan öppen eller offentlig institutionsvård som avses i denna paragraf. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas också närmare bestämmelser om förfarandet vid förhandlingarna mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena samt om remissförfarandet i samband därmed.

4 kap.

Ersättning för resekostnader

1 §

Försäkrades resor

En försäkrad har rätt att få ersättning för resekostnader i anslutning till behandlingen av en sjukdom, om resan gäller besök hos en statlig eller ett välfärdsområdes verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården. De resekostnader som orsakats en försäkrad som för behandling av en sjukdom besökt en i lagen om privat hälso- och sjukvård avsedd verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården eller en yrkesutövare ersätts endast om undersökningen eller vården ska ersättas enligt denna lag.

4 §

Undersöknings- och vårdenhet

Resekostnaderna för en försäkrad ersätts **högst enligt vad resan skulle ha kostat** till närmaste undersöknings- och vårdenhet där den försäkrade kan få nödvändig undersökning och vård enligt denna lag utan att hans eller hennes hälsotillstånd äventyras. Om ett välfärdsområde har ordnat sjukvård med stöd av 7 och 9 § i lagen om välfärdsområden eller om den försäkrade har beviljats ett sådant tillstånd som avses i 13 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013), ersätts resekostnaderna för besök till den plats där vården getts. Om den försäkrade har valt en vårdenhet med stöd av 47 eller 48 § i hälso- och sjukvårdslagen, ersätts resekostnaderna **högst** enligt hur mycket en resa till närmaste undersöknings- och vårdenhet hos en statlig eller ett välfärdsområdes verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården hade kostat.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

11 kap.

Beloppet av dagpenningförmånerna

3 §

Löneinkomst

Som lön betraktas dock inte

10) sådana i personalfondslagen avsedda personalfondsavsättningar och tilläggsdelar till dem, som med stöd av 37 § i personalfondslagen har tagits ut kontant i form av en premie som bestäms enligt fondens stadgar, förutsatt att det avsatta beloppet har bestämts på basis av faktorer som mäter företagets lönsamhet och verksamhetens effektivitet i övrigt eller i enlighet med det resultatpremiesystem som ämbetsverket, kommunen eller välfärdsområdet tillämpar,

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

8 §

Välfärdsområdets rätt till ersättning för företagshälsovård

Ett välfärdsområde som är huvudman för en hälsovårdscentral har rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna i enlighet med 18 § 2 eller 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovan nämnda företagare eller andra som utför eget arbete.

9 §

Uppföljning av kostnaderna och verksamheten i anslutning till företagshälsovården samt rätt att företa granskningar

Folkpensionsanstalten har rätt att av en arbetsgivare, företagare eller en annan som utför eget arbete, en kommun eller ett välfärdsområde eller en annan sökande få de uppgifter om kostnader och verksamheten i anslutning till företagshälsovården som anstalten behöver för att kunna följa hur företagshälsovården genomförs. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att granska bokföringen i anslutning till den företagshälsovård som en arbetsgivare eller en annan sökande ordnat.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

10 §

Betalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Om de i 2 § avsedda företagshälsovårdstjänster för företagare eller andra personer som utför eget arbete har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. i lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med samtycke av företagaren eller den som utför eget arbete avtala om att ersättningen betalas till serviceproducenten enligt det direktersättningsförfarande som avses i 15 kap. 9 § 2 mom. Om tjänsterna har ordnats på det sätt som avses i 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen om företagshälsovård, är ett villkor dessutom att det är fråga om tjänster som ett välfärdsområde som är huvudman för en hälsovårdscentral har ordnat i form av köpta tjänster.

15 kap.

Verkställighet

5 §

Ansökan om ersättning för företagshälsovård

Välfärdsområdet eller serviceproducenten ska inom sex månader från det att företagshälsovårdstjänsterna givits lämna redovisning till Folkpensionsanstalten för sådana kostnader för företagshälsovård som avses i 13 kap. 8 § och 10 § 2 mom.

12 §

Betalning av sjukvårdsersättning och dagpenningförmån till ett välfärdsområde

Ett välfärdsområde har rätt att av Folkpensionsanstalten få den del av det utkomststöd som välfärdsområdet beviljat den försäkrade och som motsvarar vad som Folkpensionsanstalten för motsvarande kostnader skulle vara skyldig att betala i sjukvårdsersättning till den försäkrade.

Om ett välfärdsområde har betalat utkomststöd i förskott mot emotsedd dagpenningförmån i enlighet med 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997), betalas dagpenningförmånen, till den del den motsvarar förskottet, till välfärdsområdet på dess begäran.

På begäran av ett välfärdsområde kan sjukdagpenning betalas helt eller delvis till nämnda välfärdsområde för att användas för vård av den försäkrade och dennes familj under förutsättning att betalning av sjukdagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor inte kan anses motsvara sitt syfte.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

20 §

Meddelande om förändrade förhållanden

Om barnets förälder ger bort sitt barn i avsikt att lämna det för adoption, ska ett välfärdsområde eller en i 22 § i adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten. Om man med stöd av barnskyddslagen har omhändertagit barnet eller beslutat att skyndsamt placera barnet i familjevård eller anstaltsvård eller att ordna den vård och omsorg barnet behöver på något annat sätt och föräldern inte **vårdar** barnet, ska välfärdsområdet avgiftsfritt meddela detta till Folkpensionsanstalten. Vad som i detta moment föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att få uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärsinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en förman eller sådana nödvändiga uppgifter som annars ska beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet

1) av statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

2 §

Uppgifter i vissa fall av institutionsvård

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid nämnda förhandlingsförfaranden på begäran få för avgörandet av ett ärende nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur journalhandlingarna, uppgifter om hälsotillståndet för den som får vård samt om hans eller hennes läkemedel och inkomster av välfärdsområdet eller av respektive statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Vad som i detta moment föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 28 § i lagen om vuxenutbildningsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om vuxenutbildningsförmåner (1276/2000) 28 § 1 mom. 1 punkten som följer:

28 §

Rätt att få och lämna ut uppgifter

Fonden och besvärinstanser enligt denna lag har rätt att av

1) statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga samfund,

Denna lag träder i kraft den 20 .

25.

Lag

om ändring av trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i trafikförsäkringslagen (460/2016) 2 § 20 punkten, 53 §, rubriken för 55 § samt 1, 3 och 4 mom., 56 § 2 mom. och 81 §, av dem 2 § 20 punkten sådan den lyder i lag 92/2021, samt fogas till 2 §, sådan den lyder i lag 92/2021, en ny 21 punkt som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

20) dataskyddsförordningen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

21) *myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård* de välfärdsområden som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) samt välfärdsområdena i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HNS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och **hälsovården** och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

53 §

Förutsättningarna för ersättning för sjukvård

Ersättning för sådan sjukvård som behövs med anledning av en skada förutsätter att vården ges såsom offentlig hälso- och sjukvård med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som en tjänst som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), i enlighet med vad som föreskrivs nedan.

55 §

Rätt till fullkostnadsavgift för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård

Om den skadelidande har rätt till ersättning för sjukvård, ska försäkringsbolaget betala den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård en fullkostnadsavgift för sjukvårdens kostnader. Detta förutsätter att den verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården som ordnat sjukvården har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 56 §.

Fullkostnadsavgiften är lika stor som det belopp som den myndighet som ansvarar för ordnandet av vården är skyldig att enligt 57 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård betala i ersättning för vården av en patient som inte är invånare i det välfärdsområde som är huvudman för den verksamhetsenhet som ger vården, med avdrag för den klientavgift som med stöd av klientavgiftslagen tagits ut hos den skadelidande. Om en i 54 § 2 mom. **i denna lag** avsedd servicesedel har getts för sjukvården, utgör sedelns värde fullkostnadsavgiftens belopp.

Försäkringsbolaget ska ge den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård ett beslut om fullkostnadsavgiften, om det är fråga om storleken på en fullkostnadsavgift som betalas på basis av vård som berättigar till ersättning och försäkringsbolaget betalar avgiften till ett mindre belopp än vad som anges i fakturan eller anspråket, eller avgiften har avslagits på den

Betänkande ShUB 9/2022 rd

grunden att den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård inte har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 56 §. Ett beslut ska också ges om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård begär ett beslut av försäkringsbolaget.

56 §

Anmälningsplikt hos verksamhetsenheter för den offentliga hälso- och sjukvården

Om det i samband med det första vårdbesöket eller senare beslutas om åtgärder om vilka en plan enligt 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter ska upprättas eller om vilka det på något annat sätt fattas ett beslut, ska verksamhetsenheten för hälso- och sjukvården skicka planen eller beslutet till försäkringsbolaget inom fyra vardagar från den dag då journalanteckningarna ska göras enligt de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om patientens ställning och rättigheter. Om ingen plan har upprättats, ska till försäkringsbolaget skickas ett läkarutlåtande eller en patientjournal som beskriver den vård om vilken det beslutats. Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård avser ordna vården som köpt tjänst eller genom användning av en servicesedel, ska försäkringsbolaget samtidigt underrättas om detta. Om det inte är möjligt att göra en anmälan inom ovannämnda tid på grund av en storolycka eller en sjukdomsepidemi eller på grund av därmed jämförbart oöverstigligt hinder, ska anmälan göras så snart hindret inte längre finns.

81 §

Rätt att söka ändring för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård

Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård är inte på den grunden att den har ordnat vård för den skadelidande part i ett ärende som gäller en skadelidandes rätt att få ersättning enligt denna lag.

Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård får söka ändring i ett beslut som gäller fullkostnadsavgift. Bestämmelser om sökande av ändring finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av 7 och 10 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 7 § 1 mom. och 10 §, av dem 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1336/2010 samt
fogas till 10 § ett nytt 4 mom. som följer:

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts, till den del rehabiliteringen inte såsom sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ankommer på välfärdsområdet, kostnader som föranses av sådana åtgärder vid en av försäkringsbolaget genom en betalningsförbindelse vald rehabiliteringsplats som behövs för att främja och upprätthålla rehabiliteringsklientens arbets- eller funktionsförmåga eller sociala funktionsförmåga och förmåga att reda sig.

10 §

Lagens primära natur

Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård med stöd av någon annan lagstiftning har tillhandahållit en rehabiliteringsklient service och stödåtgärder som har samma syfte och hänför sig till samma tid som rehabilitering som ska ersättas klienten i enlighet med denna lag, övergår rätten till ersättningen till denna del på den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård.

Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård i ett så sent skede anmält till försäkringsanstalten att den tillhandahållit rehabilitering att försäkringsanstalten inte har kunnat beakta anmälan när den betalat ersättningen till rehabiliteringsklienten, är försäkringsanstalten inte skyldig att betala någon ersättning till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård.

Vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om rätt för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård till ersättning, gäller på motsvarande sätt folkpensionsanstalten, om den med stöd av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) har ordnat rehabilitering som ska ersättas enligt denna lag.

Vad som ovan föreskrivs om den rätt till ersättning som uppstår på grundval av de socialvårdstjänster och stödåtgärder som tillhandahålls av den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av patientförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patientförsäkringslagen (948/2019) 1 § 2 mom.som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen tillämpas på hälso- och sjukvård i Finland samt på hälso- och sjukvård i utlandet, om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård beslutar att den vård som myndigheten enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) är skyldig att ordna ska ges i utlandet och vården är nödvändig med tanke på patientens hälsotillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

28.

Lag

om ändring av lagen om skada, ådragen i militärtjänst

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) 6 a och 6 b §, 6 d § 1 mom. 1 punkten samt 43 §, sådana de lyder, 6 a § i lagarna 1012/1987 och 1346/2010, 6 b § i lag 494/1992, 6 d § 1 mom. 1 punkten i lag 1306/2016 samt 43 § i lag 481/1960, samt fogas till 6 d §, sådan den lyder i lag 1306/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

6 a §

Till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård och som ordnat i 6 § 4 mom. nämnd service eller i 5 mom. nämnd rehabilitering eller anstaltsvård, ersätts de kostnader som vårderna av den skadade eller insjuknade orsakat myndigheten. Kostnaderna för sjukvård som avses i 6 § 4 mom. ersätts dock endast till den del det är fråga om sjukvård eller medicinsk rehabilitering. För service, rehabilitering eller anstaltsvård som ersätts tas ingen avgift eller ersättning ut av den skadade eller insjuknade.

För vård och rehabilitering som en sjukvårdsanstalt ger och för vård och rehabilitering som en hälsovårdscentral ger eller ordnar får den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård ersättning i enlighet med 58 § i hälso- och sjukvårdslagen. När dessa ersättningar uträknas beaktas likväl inte de klientavgifter som tas ut av dem som begagnar servicen som sådana verksamhetsintäkter som ska dras av. Ersättning för socialservice uträknas på samma sätt som för vård som en hälsovårdscentral ger eller ordnar, enligt de kostnader och prestationer som hänförs till funktionen i fråga.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om rätten för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård till ersättning för socialservice tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

6 b §

Ersättning för kostnader som orsakas den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård av hemservice, boendeservice och sjukvårdstjänster som nämns i 6 § 4 mom. ska betalas i förskott. Om inte något annat följer av denna lag, ska i fråga om den förskottsersättning som betalas till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård, i tillämpliga delar iakttas vad lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/1973) föreskriver om betalning av statsandel för driftskostnader.

Vederbörande statsmyndighet är Statskontoret, som för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård ska fastställa ersättningens slutliga belopp. Statskontoret betalar förskottet senast den 20 dagen i varje månad eller, när den dagen är en lördag eller helgdag, den första vardagen därefter. Förskottet betalas i tolv lika stora poster enligt en uppskattning som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård har förelagt statskontoret. Genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om hur ersättning ska betalas och utredas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Vad som i denna paragraf föreskrivs om rätten för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård till förskottsersättning på grundval av socialvårdstjänster tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

6 d §

För betalning av följande ersättningar kan också penningspelsbolagets avkastning enligt 17 § i lotterilagen (1047/2001) användas inom ramen för det anslag som reserverats för ändamålet i statsbudgeten:

1) ersättning som ska betalas till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård för sådana kostnader för öppenvård som avses i 6 § 4 mom.,

Vad som i denna paragraf föreskrivs om den ersättning som ska betalas till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

43 §

Om den, om vars ersättning det är fråga, på grund av ålder eller sjukdom eller av en annan sådan orsak inte själv klarar av att sköta sina angelägenheter och personen inte har en förmyndare, kan en nära anhörig eller även en annan person, som i huvudsak sörjt för personen, eller den vederbörande myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård föra personens talan i ersättningsärenden.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om rätten för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård att föra talan på grundval av en socialvårdstjänst tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

29.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 2 § 1 mom. 11 punkten, 36 §, rubriken för 40 § samt 40 § 1 och 3 mom., 41 § 2 mom., 117 §, 126 § 1 mom., 143 och 145 §, 238 § 2 mom. och 266 § 3 mom., av dem 2 § 1 mom. 11 punkten sådan den lyder i lag 253/

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2020,143 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1273/2016, 145 § sådan den lyder i lag 1161/2020 och 238 § 2 mom. sådant det lyder i lag 834/2019, samt
fogas till 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 253/2020, en ny 12 punkt som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

11) *sjukpension* full invalidpension och arbetslivspension som beviljats tills vidare enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, sjukpension som beviljats tills vidare enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, invaliditetspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 3 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och motsvarande pensioner som betalas från utlandet samt sådant avträdelsetöd enligt 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare som ska beaktas som pension enligt 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare,

12) *myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård* de välfärdsområden som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) samt välfärdsområdena i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HNS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och **hälsovården** och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

36 §

Ersättning för sjukvårdskostnader

Kostnader för sjukvård som behövs till följd av en skada ersätts enligt vad som föreskrivs nedan, när sjukvården ges som offentlig hälso- och sjukvård på grundval av lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som en tjänst enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994).

Bestämmelser om rätten att få sjukvård finns annanstans i lag.

40 §

Rätt till fullkostnadsavgift för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård

Om den skadade har rätt att få ersättning för sjukvård, ska försäkringsanstalten betala en *fullkostnadsavgift* för sjukvårdskostnaderna till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården och som ordnat sjukvården. En förutsättning är att den verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården som har ordnat sjukvården har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 §.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Fullkostnadsavgiften är lika stor som det belopp som den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård är skyldig att med stöd av 57 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård betala i ersättning för vården av en patient som är invånare i ett annat välfärdsområde, minskat med den klientavgift som tas ut för vården av den skadade enligt klientavgiftslagen. Om den skadade har fått en servicesedel enligt 39 § 2 mom. för sjukvården, är fullkostnadsavgiften lika stor som värdet av servicesedeln.

41 §

Anmälningsplikt för en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården

Om det när den skadade uppsöker vård eller vid ett senare vårdbesök fattas beslut om en åtgärd som det upprättas en plan för enligt 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter eller som beslutas på något annat sätt, ska verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården sända planen eller beslutet till försäkringsanstalten inom fyra vardagar räknat från den dag då anteckningarna i journalhandlingarna ska göras enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om patientens ställning och rättigheter. Om någon plan inte har upprättats, ska ett läkarutlåtande eller en patientjournal som beskriver den avslutade vården eller behandlingen sändas till försäkringsanstalten. Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovården avser att ordna vården eller behandlingen i form av köpt tjänst eller med hjälp av en servicesedel, ska försäkringsanstalten samtidigt underrättas om detta. Om anmälan inte kan göras inom den tid som anges ovan på grund av en storolycka, sjukdomsepidemi eller något annat oöverstigligt hinder som kan likställas med dessa, ska anmälan göras omedelbart när hindret inte längre föreligger.

117 §

Parter

När ett ersättningsärende handläggs hos försäkringsanstalten är den skadade part och vid ett dödsfall den skadades förmånstagare. Parter är inte den skadades arbetsgivare, den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården eller den vårdinrättning som har gett den skadade sjukvård, den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård eller den som försäkringsanstalten i stället för till den skadade eller i övrigt med stöd av denna lag betalar ersättning eller någon annan prestation.

126 §

Beslut om vissa avgifter och kostnader

Ett beslut om fullkostnadsavgift ska meddelas den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård, om det gäller storleken på en fullkostnadsavgift som ska betalas på grundval av ersättningsgill vård eller behandling och försäkringsanstalten betalar avgiften till ett lägre belopp än i fakturan eller i yrkandet från den ovannämnda myndigheten eller avgiften har förvägrats på den grunden att verksamhetsenheten inom den offentliga hälso- och sjukvården inte har

Betänkande ShUB 9/2022 rd

uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 41 §. Ett beslut ska också meddelas om den ovannämnda myndigheten begär det av försäkringsanstalten.

143 §

Ersättning som ska betalas till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård eller Folkpensionsanstalten

Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård har ordnat vård eller omsorg inom slutna vård eller familjevård för den som har rätt att få ersättning enligt denna lag, ska försäkringsanstalten på yrkande av den ovannämnda myndigheten betala den olycksfallsförsäkring och familjepension som den ersättningsberättigade beviljas till den ovannämnda myndigheten för tiden i vård eller omsorg inom slutna vård eller i familjevård för att användas på det sätt som anges i klientavgiftslagen.

Om den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård med stöd av någon annan lag har gett den skadade som har rätt att få ersättning enligt denna lag rehabiliteringstjänster och stödåtgärder, och tjänsterna och åtgärderna gäller samma ändamål och infaller vid samma tidpunkt som den skadade får rehabilitering som ersätts enligt denna lag, övergår rätten till ersättning till denna del på den ovannämnda myndigheten.

Om den skadade har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, ska som ersättning för utkomststödet den ersättning för inkomstbortfall som beviljats för samma tid betalas till Folkpensionsanstalten eller den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård på ansökan av dem.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om den rätt till ersättning som uppstår på grundval av de socialvårdstjänster och stödåtgärder som tillhandahålls av den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

145 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättning med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård, inrättningar, andra myndigheter eller aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till försäkringsanstalten i form av återkrav enligt 247 § av ersättning som den betalat ut grundlöst,

2) till Folkpensionsanstalten med stöd av 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

3) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt med stöd av 142 §,

4) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 139 § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen,

5) till arbetslöshetskassan med stöd av 141 § och till Folkpensionsanstalten med stöd av 141 eller 142 §,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

- 6) till pensionsanstalten med stöd av 140 §,
 - 7) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom.,
 - 8) till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård med stöd av 143 §,
 - 9) till Folkpensionsanstalten med stöd av 28 § i lagen om studiestöd,
 - 10) till en utökningsmyndighet med stöd av 4 kap. 2 § i utökningsbalken (705/2007).
-

238 §

Rätt att söka ändring

Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård får inte på den grunden att den har ordnat vård för en arbetstagare söka ändring i ett ärende som gäller arbetstagarens rätt att få ersättning enligt denna lag. Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård får överklaga ett beslut om en fullkostnadsavgift. I övrigt tillämpas vad som i 7 § 1 mom. första meningen samt i 109 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) föreskrivs om besvär rätt.

266 §

Ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd

En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har rätt att få en skälig ersättning för yttranden som han eller hon lämnar på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 252 § 1 mom. 3 punkten. Yttrandet ska lämnas på en blankett enligt formulär som godkänts av Olycksfallsförsäkringscentralen. Om yttrandet har lämnats av en anställd hos den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård betalas arvodet till den myndigheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

30.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 4 § 1 mom. 8 punkten, 38 § 2 punkten, 80 §, 85 § 1 mom., 97 § 1 mom. 4 punkten, det inledande stycket i 98 § 1 mom. och 98 § 1 mom. 10 punkten, 136 § 2 mom. och 168 § 3 mom., av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 247/2020, 97 § 1 mom. 4 punkten och det inledande stycket i 98 § 1 mom. och 98 § 1 mom. 10 punkten sådana de lyder i lag 1160/2020 samt 136 § 2 mom. sådant det lyder i lag 835/2019 samt

fogas till 4 § 1 mom., sådant det lyder i lag 247/2020, en ny 9 punkt som följer:

4 §

Övriga definitioner och hänvisningsbestämmelser

I denna lag avses med

8) *sjukpension* full invalidpension och arbetslivspension som beviljats tills vidare enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, sjukpension som beviljats tills vidare enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, invaliditetspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 3 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och motsvarande pensioner som betalas från utlandet samt sådant avträdelsetöd enligt 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare som ska beaktas som pension enligt 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare,

9) *myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård* de välfärdsområden som avses i 5 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) samt välfärdsområdena i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HNS-sammanslutningen till den del de ordnar social- och hälsovård i enlighet med lagen om ordnande av social- och **hälsovården** och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

38 §

Ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården

När det gäller ersättning för sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården iaktas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2) i 40 och 41 § föreskrivs om rätt till fullkostnadsavgift för den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård och om anmälningsskyldighet för en verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården, och

80 §

Parter

När ett ersättningsärende handläggs hos lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är den skadade part och vid ett dödsfall den skadades förmånstagare. Parter är inte den skadades arbetsgivare, den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården eller den vårdinrättning som har gett den skadade sjukvård, den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård eller den som lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i stället för till den skadade eller i övrigt med stöd av denna lag betalar ersättning eller någon annan prestation.

85 §

Beslut om vissa avgifter och kostnader

Beslut om sådan fullkostnadsavgift som avses i 38 § 2 punkten i denna lag ska med iakttagande av vad som föreskrivs i 126 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar meddelas den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård.

97 §

Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade

Vid betalningen av en ersättning ska iakttas vad som

4) i 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning som ska betalas till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård eller Folkpensionsanstalten.

98 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättning med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård, inrättningar, andra myndigheter eller aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

10) till den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård i enlighet med 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

136 §

Rätt att söka ändring

Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård får inte på den grunden att den har ordnat vård för en lantbruksföretagare eller stipendiat söka ändring i ett ärende som gäller lantbruksföretagarens eller stipendiats rätt att få ersättning enligt denna lag. Den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård får överklaga ett beslut om en fullkostnadsavgift. I övrigt tillämpas vad som i 7 § 1 mom. första meningen samt i 109 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) föreskrivs om besvär rätt.

168 §

Ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd

En yrkesutbildad person som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har rätt att få en skälig ersättning för yttranden som han eller hon lämnar på grundval av den skyldighet att lämna uppgifter som föreskrivs i 157 § 1 mom. 3 punkten. Yttrandet ska lämnas på en blankett enligt formulär som godkänts av Olycksfallsförsäkringscentralen. Om yttrandet har lämnats av en anställd hos den myndighet som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovård betalas arvodet till den myndigheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

31.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 57, 119 och 121 §, rubriken för 122 § och 122 § 1 och 2 mom. samt det inledande stycket i 123 § ~~+mom.~~ och 123 § 1 mom. 8, 9 och 15 punkten, av dem 119 § **samt** det inledande stycket i 123 § och 123 § 8, 9 och 15 punkten sådana de lyder i lag 1247/2016, samt

fogas till 70 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1468/2019 och 940/2010, ett nytt 6 mom., till 122 § ett nytt 4 mom. och till 123 §, sådan den lyder i lag 1247/2016, ett nytt 2 mom. som följer:

57 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtaren har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av välfärdsområdet var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. På en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension tillämpas vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

119 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller ett välfärdsområde

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, ska pensionsanstalten till Folkpensionsanstalten eller ett välfärdsområde på dess yrkande betala den retroaktivt beviljade pensionen till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det förskott som har betalats på utkomststödet.

Om ett välfärdsområde har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, ska pensionsanstalten på yrkande av välfärdsområdet till välfärdsområdet betala den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård, för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet i egenskap av den som ordnar sådan vård eller omvårdnad på institution eller familjevård som ges som socialvård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

121 §

Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande

I de fall som avses i 117—120 § betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, sjukkassan, välfärdsområdet, Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att yrkandet om betalning har framställts hos pensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen ska utbetalas.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

122 §

Betalning av pension till ett välfärdsområde på basis av samtycke

Pensionsanstalten kan med pensionstagarens samtycke besluta att pension enligt denna lag ska betalas till det välfärdsområde inom vars område pensionstagaren har sin hemkommun för att användas till vård av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. En förutsättning är att betalning av pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil, sjukdom eller någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av pensionen till ett välfärdsområde kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller av välfärdsområdet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

123 §

Utbetalningsordning för pension

Om pension ska betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, välfärdsområden, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

8) till ett välfärdsområde enligt 119 § 1 mom.,

9) till ett välfärdsområde enligt 119 § 2 mom.,

15) till ett välfärdsområde enligt 122 §.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

32.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 54 § och 104 § 1 mom. 2 och 4 punkten,
samt
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

2 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

54 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtaren har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av välfärdsområdet var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. På en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension tillämpas vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

104 §

Betalning av pension till annan än företagaren

På pension enligt denna lag tillämpas vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2) 119 § om betalning av pension till ett välfärdsområde,

4) 122 § om betalning av pension till ett välfärdsområde på basis av samtycke.

Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 63 § och 98 § 1 mom. 3 och 5
punkten samt
fogas till lagen en ny 2 a § som följer:

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

2 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

63 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtare har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtare vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av välfärdsområdet var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till ho-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

nom eller henne. På en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension tillämpas vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

98 §

Betalning av rehabiliteringsförmån och pension till annan än till mottagaren av förmånen

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på rehabiliteringsförmån och pension vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

3) 119 § om betalning av pension till välfärdsområdet,

5) 122 § om betalning av pension till välfärdsområdet på basis av pensionstagarens samtycke.

Denna lag träder i kraft den 20 .

34.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 57, 116 och 118 §, rubriken för 119 §, 119 § 1 och 2 mom. samt det inledande stycket i 120 § och 120 § 8, 9 och 15 punkten, av dem 116 §, det inledande stycket i 120 § och 120 § 8, 9 och 15 punkten sådana de lyder i lag 1256/2016, samt *fogas* till 119 § ett nytt 4 mom. och till 120 §, sådan den lyder i lag 1256/2016, ett nytt 2 mom. som följer:

57 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtare har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtare vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av välfärdsområdet var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till den ti-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

digare maken. På en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension tillämpas vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

116 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller ett välfärdsområde

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, ska pensionskassan till Folkpensionsanstalten eller till ett välfärdsområde på dess yrkande betala den retroaktivt beviljade pensionen till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det förskott som har betalats på utkomststödet.

Om ett välfärdsområde har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, ska pensionskassan på yrkande av välfärdsområdet till välfärdsområdet betala den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård, för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet i egenskap av den som ordnar sådan vård eller omvårdnad på institution eller familjevård som ges som socialvård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

118 §

Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande

I de fall som avses i 114—117 § betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, välfärdsområdet, Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att betalningsyrkandet har framställts hos pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen ska utbetalas.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

119 §

Betalning av pension till ett välfärdsområde på basis av samtycke

Pensionskassan kan med pensionstagarens samtycke besluta att pensionen ska betalas till det välfärdsområde inom vars område pensionstagaren har sin hemkommun för att användas till vård av pensionstagaren och av en person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att det inte kan anses vara ändamålsenligt att betala pensionen till pensionstagaren själv på grund av hans eller hennes levnadsvanor eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

En framställning om betalning av en pension till ett välfärdsområde kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller av välfärdsområdet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

120 §

Utbetalningsordning för pension

Om pension ska betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, välfärdsområden, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

- 8) till ett välfärdsområde enligt 116 § 1 mom.,
- 9) till ett välfärdsområde enligt 116 § 2 mom.,

15) till ett välfärdsområde enligt 119 §.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

35.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 66 §, 85 § 3 mom. 13 punkten, 131 §, 132 §, rubriken för 133 §, 133 § 1 och 2 mom. samt det inledande stycket i 134 § och 134 § 8, 9 och 15 punkten, av dem 131 § samt det inledande stycket i 134 § och 134 § 8, 9 och 15 punkten sådana de lyder i lag 1259/2016, samt

fogas till 85 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1472/2019, ett nytt 6 mom., till 133 § ett nytt 4 mom. och till 134 §, sådan den lyder i lag 1259/2016, ett nytt 2 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

66 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtare har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtare vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som har fastställts av välfärdsområdet var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. På en tidigare make och dennas rätt till efterlevandepension tillämpas i tillämpliga delar vad som bestäms om den efterlevande maken och dennas rätt till efterlevandepension.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

13) mötesarvoden för kommunala förtroendeuppdrag, välfärdsområdesförtroendeuppdrag och kyrkliga förtroendeuppdrag.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

131 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller ett välfärdsområde

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, ska Keva till Folkpensionsanstalten eller till ett välfärdsområde på dess yrkande betala den retroaktivt beviljade pensionen till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det förskott som har betalats på utkomststödet.

Om ett välfärdsområde har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, ska Keva till välfärdsområdet på välfärdsområdets yrkande betala pensionen för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård, för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet i egenskap av den som ordnar sådan vård eller omvårdnad på institution eller familjevård som ges som socialvård tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

132 §

Tiden för framställande av regressanspråk

I de fall som avses i 128—131 § betalas pensionen till arbetsgivaren, sjukkassan, sjukförsäkringsfonden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassan eller välfärdsområdet endast under förutsättning att anspråket på betalning har framställts hos Keva minst två veckor före den dag då pensionen ska betalas ut.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

133 §

Betalning av pension till ett välfärdsområde på basis av samtycke

Keva kan med pensionstagarens samtycke besluta att pension enligt denna lag ska betalas till det välfärdsområde inom vars område pensionstagaren har sin hemkommun för att användas till omvårdnad av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att betalning av pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil, sjukdom eller någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av en förmån till det välfärdsområde som avses i 1 mom. kan göras av pensionstagaren, dennas make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller av välfärdsområdet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

134 §

Utbetalningsordning för pension

Om pension ska betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, välfärdsområden, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

8) till ett välfärdsområde enligt 131 § 1 mom.,

9) till ett välfärdsområde enligt 131 § 2 mom.,

15) till ett välfärdsområde enligt 133 §.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 63 § 1 mom., 67 § och 86 § 1 mom. 1 punkten samt
fogas till lagen en ny 112 a § som följer:

63 §

Beslut om förmåner

Sökanden ges ett skriftligt beslut om beviljande, förvägrande, justering, avbrytande, indragning eller återkrav av en förmån. Sökanden ska även ges ett skriftligt beslut när förmånen med stöd av 67 § i denna lag eller 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) betalas till ett välfärdsområde.

67 §

Betalning av en förmån till ett välfärdsområde

Folkpensionsanstalten kan besluta att en förmån ska betalas till det välfärdsområde inom vars område **förmånstagaren** har sin hemkommun för att användas till underhåll för förmånstagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 66 § 3 mom., om förmånstagarens eller hans eller hennes anhörigas försörjning möjligen äventyras om förmånen betalas till förmånstagaren själv. En förmån som har betalats på detta sätt får inte i strid med förmånstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhåll under den månad för vilken förmånen har betalats ut.

En framställning om att förmånen ska betalas till ett välfärdsområde kan göras av förmånstagaren, förmånstagarens make, maka eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter förmånstagaren eller av välfärdsområdet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

86 §

Uppgifter för avgörande av en förmån

Folkpensionsanstalten och besvärsinstanserna enligt denna lag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörande av en pension eller förmån enligt denna lag eller sådana nödvändiga uppgifter som annars ska beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet

1) statliga myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga samfund,

112 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

37.

Lag

om ändring av lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 18 § samt
fogas till lagen en ny 38 a § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

18 §

Betalning till ett välfärdsområde

Folkpensionsanstalten kan besluta att garantipensionen ska betalas till det välfärdsområde inom vars område pensionstagaren har sin hemkommun för att användas till underhåll för pensionstagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 17 § 3 mom., om pensionstagarens eller hans eller hennes anhörigas försörjning äventyras om pensionen betalas till pensionstagaren själv. En pension som har betalats på detta sätt får inte utan pensionstagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhållet den månad som pensionen har betalats ut för.

En framställning om att garantipensionen ska betalas till ett välfärdsområde kan göras av pensionstagaren, pensionstagarens make eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen tar hand om pensionstagaren eller av välfärdsområdet.

38 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

38.

Lag

om ändring av 1 och 19 § i lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om frontmannapension (119/1977) 19 §, sådan den lyder i lag 322/2014, samt *fogas* till 1 §, sådan den lyder i lagarna 938/1987, 727/2001 och 19/2019, ett nytt 4 mom., i stället för det 4 mom. som upphävts genom lag 727/2001 som följer:

1 §

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområdet tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

19 §

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Folkpensionsanstalten, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att lämna ut uppgifter, rätt att för det välfärdsområde inom vars område hemkommunen för en mottagare av fronttillägg finns uppge namn och personbeteckning för en mottagare av fronttillägg för att det ska kunna utredas huruvida denne har möjlighet att få rehabilitering enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988).

Folkpensionsanstalten ska årligen före utgången av januari avgiftsfritt lämna välfärdsområdet de uppgifter som avses i 1 mom. Välfärdsområdet får inte använda de uppgifter som lämnats ut av Folkpensionsanstalten för något annat syfte än det som nämns i 1 mom. och inte heller överlåta dem vidare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

39.

Lag

om ändring av lagen om pensionsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pensionsstöd (1531/2016) 21 § samt
fogas till lagen en ny 1 a § som följer:

1 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

21 §

Betalning av pensionsstödet till ett välfärdsområde

Folkpensionsanstalten kan besluta att pensionsstödet ska betalas till det välfärdsområde inom vars område stödmottagaren har sin hemkommun för att användas till underhåll för stödmottagaren och hans eller hennes anhöriga enligt 14 § 3 mom., om stödmottagarens eller hans eller henn-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

nes anhörigas försörjning äventyras om pensionsstödet betalas till stödmottagaren själv. Pensionsstöd som har betalats på detta sätt får inte utan stödmottagarens uttryckliga samtycke användas för något annat ändamål än underhållet den månad som pensionsstödet har betalats ut för.

En framställning om att pensionsstödet ska betalas till ett välfärdsområde kan göras av stödmottagaren, stödmottagarens make eller sambo, någon annan anhörig, den som huvudsakligen tar hand om stödmottagaren eller av välfärdsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

40.

Lag

om ändring av hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 4—6, 9—12, 34, 36, 38, 42, 42 a, 43, 44, 58 och 76 §, av dem 34 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 914/2012, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 135/2021 och 42 a § sådan den lyder i lag 135/2021,

ändras 1 §, 2 § 5 punkten, 3 § 2 och 6 punkten, 7 §, 8 § 2 mom., 13 och 14 §, 15 § 1 och 3 mom., 18 §, det inledande stycket i 19 §, 21 och 22 §, det inledande stycket i 24 § 1 mom., 25 § 1 mom., 26 §, 27 § 1 och 3 mom., 28 § 1 och 3 mom., 29 § 1 och 3—5 mom., 30 § 1 mom., 31—33 och 35 §, 37 § 1, 3 och 4 mom., 39 §, 40 § 2 mom., rubriken för 5 kap., 45 § 4 mom., 47 och 48 §, 50 § 2—6 mom., 50 a § 1 mom., 51 § 1 mom., 52 § 1 och 2 mom., 53 § 1 mom., 54 §, 55 § 1 mom., 57 § 3 mom., 59 § 1 och 2 mom., 60 a, 61 och 62 §, 63 § 1 och 2 mom., 64 och 65 §, 67 § 2 mom. samt 68 a, 69, 71—73 och 75 §, av dem 21 § sådan den lyder i lagarna 601/2013 och 552/2016, 32 § sådan den lyder i lagarna 914/2012 och 1303/2014, 39 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1516/2016, 45 § 4 mom., 50 § 2 och 4—6 mom. och 50 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 1516/2016, 50 § 3 mom. och 68 a § sådana de lyder i lag 1214/2019, 59 § 1 och 2 mom. samt 63 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1341/2016, 60 a § sådan den lyder i lag 534/2019, 61 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 802/2013, 63 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1294/2018, 64 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1341/2016, 65 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 313/2011 och 69 § sådan den lyder i lag 1303/2014,

fogas till 15 § ett nytt 4 mom. och till ikraftträdandebestämmelsen ett nytt 3 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillhandahållandet av den hälso- och sjukvård som välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) samt lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) är skyldiga att ordna och på innehållet i denna hälso- och sjukvård, om inte något annat bestäms i någon annan lag. Hälso- och sjukvård omfattar hälsofrämjande och välfärdsfrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad sjukvård. Lagens 21 § tillämpas på miljö- och hälsoskydd som kommunen ordnar.

Denna lag tillämpas inte på landskapet Åland, med undantag för bestämmelserna i 60, 60 a och 63 § om utbildningsersättning som ska betalas till verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården.

2 §

Lagens syfte

Lagens syfte är att

5) förbättra primärvårdens verksamhetsbetingelser och samarbetet mellan aktörerna inom hälso- och sjukvården, mellan de olika välfärdsområdesverksamheterna och mellan välfärdsområdet och kommunen och med andra aktörer när det gäller att främja hälsa och välfärd och att ordna social- och hälsovården.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *primärvård* uppföljning av befolkningens hälsotillstånd, hälsofrämjande verksamhet inklusive hälsorådgivning och hälsoundersökningar, mun- och tandvård, medicinsk rehabilitering och företagshälsovård som välfärdsområdet ordnar samt jourverksamhet, öppen sjukvård, hemsjukvård, hemsjukhusvård och sjukhusvård, mentalvårdsarbete och alkohol- och drogarbete som välfärdsområdet ordnar, till den del de inte ordnas inom socialvården eller den specialiserade sjukvården; primärvård kan också benämnas folkhälsoarbete,

6) *samarbetsområde* ett område som utsetts i enlighet med 35 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 §

Enhetliga grunder för vård

Social- och hälsovårdsministeriet leder arbetet med att genomföra de riksomfattande enhetliga grunderna för medicinsk eller odontologisk vård. Tillsammans med Institutet för hälsa och välfärd gör ministeriet upp de enhetliga grunderna för vård. Institutet för hälsa och välfärd följer och bedömer hur grunderna tillämpas i välfärdsområdena.

De olika aktörerna inom välfärdsområdet ska tillsammans övervaka att de enhetliga grunderna för vården tillämpas.

8 §

Kvalitet och patientsäkerhet

I 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om välfärdsområdets ansvar för att de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls kunderna samordnas till helheter.

13 §

Hälsorådgivning och hälsoundersökningar

Välfärdsområdet ska ordna hälsorådgivning som bidrar till att främja hälsan och välfärden och förebygga sjukdomar hos kommuninvånarna. Hälsorådgivning ska ingå i all hälso- och sjukvård.

Välfärdsområdet ska se till att sådana hälsoundersökningar genomförs som är nödvändiga för att bevaka och främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Hälsorådgivningen och hälsoundersökningarna ska bidra till att främja arbets- och funktionsförmågan och förebygga sjukdomar samt främja psykisk hälsa och livskompetens. Hälsoundersökningar och hälsorådgivning ska också ordnas för unga personer och personer i arbetsför ålder som faller utanför studerande- eller företagshälsovården. Välfärdsområdet ska dessutom se till att de som bor i välfärdsområdet har tillgång till preventivmedelsrådgivning och annan service som främjar den sexuella och reproduktiva hälsan.

Hälsorådgivningen och hälsoundersökningarna ska bilda en funktionell helhet tillsammans med välfärdsområdets övriga service.

14 §

Screening

Ett välfärdsområde ska ordna screening inom sitt område i enlighet med det nationella screeningprogrammet. Utöver detta kan välfärdsområdet ordna screening och hälsoundersökningar i syfte att konstatera en viss sjukdom eller dess förstadium eller för att upptäcka sjukdomsalstrare.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

15 §

Rådgivningsbyråttjänster

Ett välfärdsområde ska ordna rådgivningsbyråttjänster för där bosatta gravida kvinnor, familjer som väntar barn och barn under läropliktsålder och deras familjer.

När välfärdsområdet ordnar rådgivningsbyråttjänster ska den samarbeta med instanser som svarar för förskolepedagogik och med andra relevanta instanser.

Välfärdsområdet ska varje fullmäktigeperiod utarbeta en regional rådgivningsbyråttjänstplan för tillhandahållandet av de rådgivningsbyråttjänster som välfärdsområdet ansvarar för. Planen ska godkännas i välfärdsområdesfullmäktige eller för Helsingfors stads del i fullmäktige, och den ska ses över vid behov. Planen ska fogas till den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 12 § 3 mom. i barnskyddslagen eller, i fråga om Helsingfors stad, till kommunens välfärdsplan för barn och unga. (Nytt 4 mom.)

18 §

Företagshälsovård

För arbetstagare som arbetar på arbetsplatserna i välfärdsområdet ska välfärdsområdet ordna sådan företagshälsovård som avses i 12 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) eller någon annanstans i lag.

För företagare och andra som utför eget arbete inom välfärdsområdet ska välfärdsområdet i tillämpliga delar ordna företagshälsovård som avses i 12 § i lagen om företagshälsovård och i författningar som har utfärdats med stöd av den.

Ett välfärdsområde kan med hänsyn till bestämmelserna om verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden i 131—133 och 137 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) avtala med en arbetsgivare med verksamhet inom välfärdsområdet om att välfärdsområdet på grundval av sitt verksamhetsområde ska producera sådana sjukvårdstjänster och andra hälsovårdstjänster som avses i 14 § i lagen om företagshälsovård för arbetsgivarens arbetstagare. Motsvarande avtal kan också ingås med företagare och andra som utför eget arbete.

19 §

Hälso- och sjukvård för sjömän

Helsingfors stad samt de välfärdsområden inom vars område Björneborg, Fredrikshamn, Jakobstad, Kemi, Kotka, Nyslott, Raumo, Uleåborg, Vasa och Åbo finns ska inom nämnda städers områden

Betänkande ShUB 9/2022 rd

21 §

Miljö- och hälsoskydd

En kommun ska inom kommunen ordna miljö- och hälsoskyddstjänster på det sätt som föreskrivs i lagen om samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet (410/2009).

En direktör med ansvar för verksamheten inom miljö- och hälsoskyddet ska ha avlagt för verksamheten lämplig högskoleexamen. Direktören ska också ha tillräcklig erfarenhet av och sakkunskap för uppgifter som hänför sig till verkställigheten av miljö- och hälsoskyddet.

Bestämmelser om miljö- och hälsoskydd finns i hälsoskyddslagen (763/1994), livsmedelslagen (297/2021), tobakslagen (549/2016) och veterinärvårdslagen (765/2009).

22 §

Intyg

Ett välfärdsområde ska se till att en invånare i välfärdsområdet eller en patient på en hälsovårdscentral får ett intyg eller utlåtande om sitt hälsotillstånd, när ett sådant behövs enligt lag eller är nödvändigt med tanke på invånarens eller patientens vård, försörjning eller studier eller av någon annan jämförbar orsak.

24 §

Sjukvård

Ett välfärdsområde ska ordna sjukvårdstjänster för dem som bor i välfärdsområdet. Till sjukvårdstjänsterna hör

25 §

Hemsjukvård

Ett välfärdsområde ska ordna hemsjukvård för dem som bor i välfärdsområdet. Hemsjukvården genomförs enligt vård- och serviceplanen eller tillfälligt som multidisciplinär hälso- och sjukvårdsservice där patienten är bosatt, i dennes hem eller på en jämförbar plats. De förbrukningsartiklar enligt vårdplanen som behövs för behandling av långvarig sjukdom i hemsjukvården ingår i vården.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

26 §

Mun- och tandvård

Ett välfärdsområde ska ordna mun- och tandvård för sina invånare. Om vården ges vid flera tillfällen ska det finnas odontologiskt motiverade skäl till detta. Till mun- och tandvårdstjänsterna hör

- 1) att främja och följa munhälsan hos befolkningen,
- 2) att ge hälsorådgivning och utföra hälsoundersökningar,
- 3) att undersöka, förebygga och behandla munsjukdomar,
- 4) att i ett tidigt stadium identifiera patientens behov av särskilt stöd och undersökningar, att vårda patienten och att vid behov hänvisa denne till ytterligare undersökningar och fortsatt vård.

27 §

Mentalvårdsarbete

Ett välfärdsområde ska ordna sådant mentalvårdsarbete som behövs för att främja sina invånares hälsa och välfärd och som syftar till att stärka de faktorer som skyddar den individuella och kollektiva psykiska hälsan och till att minska och avlägsna faktorer som hotar den psykiska hälsan.

Det mentalvårdsarbete som utförs inom ramen för hälso- och sjukvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med välfärdsområdets social- och hälsovård. Bestämmelser om välfärdsområdets ansvar för att de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls kunderna samordnas till helheter finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

28 §

Alkohol- och drogarbete

Ett välfärdsområde ska ordna sådan service inom alkohol- och drogarbetet som behövs för att främja sina invånares hälsa och välbefinnande och som syftar till att stärka de faktorer som främjar alkohol- och drogfrihet hos individen och i samhället och till att minska eller avlägsna sådana faktorer i samband med användningen av berusningsmedel som äventyrar hälsan och säkerheten.

Det alkohol- och drogarbete som utförs inom ramen för hälso- och sjukvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med det övriga alkohol- och drogarbetet och mentalvårdsarbetet i välfärdsområdet. Bestämmelser om välfärdsområdets ansvar för att de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls kunderna samordnas till helheter finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

29 §

Medicinsk rehabilitering

Ett välfärdsområde ska ordna medicinsk rehabilitering i anslutning till sjukvård av patienter.

Ett välfärdsområde ansvarar för planeringen av patientens medicinska rehabilitering så att rehabiliteringen bildar en funktionell helhet tillsammans med den vård som behövs. Behovet av medicinsk rehabilitering samt rehabiliteringens mål och innehåll ska anges i en individuell, skriftlig rehabiliteringsplan. Ett välfärdsområde ansvarar dessutom för styrningen och övervakningen av rehabiliteringsservicen och utser vid behov en kontaktperson för patienten.

Ett välfärdsområde är inte skyldigt att ordna rehabilitering enligt 1 mom. om det med stöd av 9 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) är Folkpensionsanstalten som ska ordna rehabilitering. Ett välfärdsområde ska emellertid ordna den medicinska rehabilitering som anges i rehabiliteringsplanen när det inte tydligt går att påvisa vem som ansvarar för ordnandet av och kostnaderna för rehabiliteringen. Om det ändå hör till Folkpensionsanstalten att ordna och bekosta rehabiliteringen ska den ersätta välfärdsområdet för rehabiliteringskostnaderna.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om medicinsk rehabilitering tillämpas inte på kostnader för anskaffning av hjälpmedel, handledning i användningen av dessa samt underhåll och förnyande av dem, om behovet av hjälpmedel grundar sig på skada eller yrkessjukdom som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), trafikförsäkringslagen (460/2016) eller motsvarande äldre lagstiftning.

30 §

Samarbete och hänvisning till annan rehabilitering

Om en person behöver sådan rehabilitering som inte föreskrivs höra till ett välfärdsområdes uppgifter och som det inte är ändamålsenligt att ordna inom primärvården, ska välfärdsområdet se till att personen i fråga ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter. Personen ska efter behov hänvisas till myndigheterna inom arbetsförvaltningen, undervisningsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten eller någon annan som tillhandahåller dessa tjänster i samarbete med de aktörer som ordnar rehabilitering.

31 §

Handräckning

Ett välfärdsområde ska ge polisen och Gränsbevakningsväsendet handräckning för utförande av klinisk undersökning av levande personer och polisen handräckning för yttre besiktning av avlidna.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Ett välfärdsområde ska dessutom ge fängvårdsmyndigheterna handräckning för utförande av klinisk undersökning av levande personer i de fall som avses i 16 kap. 6 § i fängelselagen (767/2005) och i 11 kap. 6 § i häktningsslagen (768/2005). Ett välfärdsområde är också skyldigt att förordna en läkare inom primärvården att tjänstgöra som läkare vid undersökning av värnpliktiga då uppståndsmyndigheterna anhållit om detta hos välfärdsområdet.

32 §

Samarbete mellan socialvården och hälso- och sjukvården

När ett välfärdsområde ordnar verksamhet för främjande av hälsa och välbefinnande och i denna lag avsedda hälso- och sjukvårdstjänster ska, utöver det som föreskrivs någon annanstans i denna lag, socialvården och hälso- och sjukvården samarbeta med varandra och med kommunens förskolepedagogik så som förutsätts för att uppgifterna ska kunna fullgöras på behörigt sätt och så som patientens behov av vård och social- och hälsovårdstjänster kräver.

Om bedömningen av servicebehovet enligt socialvårdslagen, fattandet av beslut eller tillhandahållandet av socialvård kräver hälso- och sjukvårdstjänster, ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som är anställd hos det välfärdsområde som ansvarar för hälso- och sjukvården på begäran av den arbetstagare som ansvarar för socialvårdsåtgärden delta i bedömningen av personens servicebehov och i utarbetandet av en klientplan.

33 §

Samarbete mellan primärvården och den specialiserade sjukvården

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ansvarar inom sina respektive områden för samordningen av tjänsterna inom den specialiserade sjukvården i enlighet med befolkningens och primärvårdens behov. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ska planera och utveckla den specialiserade sjukvården så att primärvården och den specialiserade sjukvården bildar en funktionell helhet. I helheten ska beaktas att tjänster inom den specialiserade sjukvården ska tillhandahållas på ett ändamålsenligt sätt i samband med primärvården och vid enheterna inom den specialiserade sjukvården.

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ska tillhandahålla hälsovårdscentralerna inom sina respektive områden sådana till den specialiserade sjukvården hörande tjänster som det inte är ändamålsenligt att primärvården producerar samt ansvara för att utvecklingen styrs och kvaliteten övervakas i fråga om den laboratorieservice, bilddiagnostik och medicinska rehabilitering och andra motsvarande specialtjänster som deras hälso- och sjukvård tillhandahåller.

Dessutom ansvarar välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen inom sina respektive områden för forskning, utvecklingsverksamhet och utbildning som gäller deras uppgiftsområde och för samordningen av sin hälso- och sjukvårds informationssystem. Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ansvarar inom sina respektive områden för att specialiserad sjukvård ordnas på enhetliga medicinska och odontologiska grunder.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

35 §

Forskning och utveckling inom primärvården

Ett välfärdsområde tillhandahåller sakkunskap och samordnar inom sitt område forskningen, utvecklingsarbetet, utformningen av vård- och rehabiliteringskedjorna och fortbildningen inom primärvården och sörjer för kartläggningen av personalbehovet och för samordningen av den specialiserade sjukvården, primärvården och socialväsendet.

37 §

Utveckling, utbildning och forskning vid hälsovårdscentraler

Hälsovårdscentralen ska på behörigt sätt sörja för ordnandet av multidisciplinär forskning, utbildning och utvecklingsverksamhet. Välfärdsområdet ska anvisa tillräckliga resurser för detta. Hälsovårdscentralen ska samarbeta med enheten för specialiserad sjukvård och med andra hälsovårdscentraler. Hälsovårdscentralen ska tillsammans med enheten för specialiserad sjukvård delta i det riksomfattande utvecklandet av primärvården.

Hälsovårdscentralen kan anlitas för utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal enligt överenskommelse mellan välfärdsområdet och en högskola eller någon annan myndighet eller organisation med utbildningsansvar.

Tjänsteinnehavare eller befattningshavare som utför folkhälsoarbete i det välfärdsområde som är huvudman för en hälsovårdscentral ska medverka i tillhandahållandet av utbildning enligt 3 mom. så som närmare anges i avtalet mellan hälsovårdscentralen och utbildningsanordnaren.

39 §

Prehospital akutsjukvård

Välfärdsområdet och i Nyland HUS-sammanslutningen ska organisera den prehospitala akutsjukvården inom sitt område. Den prehospitala akutsjukvården ska i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som håller jour planeras och genomföras så att dessa tillsammans med annan hälso- och sjukvård som ges som närservice i hemmet under jourtid bildar en regionalt sett funktionell helhet.

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan fatta beslut om produktionen av den prehospitala akutsjukvården i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård samt räddningslagen (379/2011).

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen fattar beslut om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården. I beslutet om servicenivån fastställs hur den prehospitala akutsjukvården ska organiseras, serviceinnehållet, vilken utbildning de personer som medverkar i den prehospitala akutsjukvården ska ha, de mål som satts upp av samarbetsområdets central för prehospital akutsjukvård i fråga om den tid inom vilken befolkningen ska få vård samt andra omständigheter som är nödvändiga med tanke på vårdens organisering inom området. Innehållet i den prehospitala akutsjukvården ska i beslutet definieras så att genomförandet av servicen är effektivt

Betänkande ShUB 9/2022 rd

och ändamålsenligt och så att situationer där den prehospitala akutsjukvården är utsatt för hög belastning samt samarbetsområdets resurser beaktas i servicen.

40 §

Den prehospitala akutsjukvårdens innehåll

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan i beslutet om servicenivån bestämma att den prehospitala akutsjukvården ska inbegripa första insatsen. Med första insatsen avses att någon annan enhet som nödcentralen kan larma än en ambulans larmas i syfte att förkorta insattiden i fråga om en akut insjuknad eller skadad patient, och att personalen i enheten ger livräddande första hjälpen i enlighet med beslutet om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården.

5 kap.

Arbetsfördelning inom den specialiserade sjukvården

45 §

Arbetsfördelning och centralisering av vissa uppgifter inom den specialiserade sjukvården

De välfärdsområden som har ett universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen ska komma överens om vilka enheter som ska ge den specialiserade sjukvård som centraliseras nationellt. Om välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen inte kan komma överens om till vilka sjukhus eller enheter verksamheten ska sammanslås eller om avtalet inte uppfyller förutsättningarna för säkerställandet av kvaliteten, patientsäkerheten, genomslaget, produktiviteten och effektiviteten, kan statsrådet bestämma innehållet i avtalet. Om den vård som ska centraliseras regionalt och om samordnandet av verksamheten bestäms det i det samarbetsavtal som avses i 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

47 §

Val av vårdenhet för icke-brådskande vård

En person får välja vid vilken hälsostation vid sitt välfärdsområdes hälsovårdscentral han eller hon vill få de hälso- och sjukvårdstjänster som avses i 2 och 3 kapitlet. Personen ska göra en skriftlig anmälan om byte av hälsostation både till den hälsostation som han eller hon anlitar för närvarande och till den valda hälsostationen. Vårdansvaret övergår till den valda hälsostationen senast tre veckor efter det att anmälan har kommit in. Valet kan gälla endast en hälsostation åt gången. Personen kan välja hälsostation på nytt tidigast ett år efter det föregående valet.

Om en person på grund av arbete, studier, fritid, en nära anhörigs eller annan närstående persons boende eller någon annan motsvarande orsak är bosatt eller regelbundet eller under en läng-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

re tid vistas utanför sin hemkommun i ett välfärdsområde inom vilket personen inte har sin hemkommun, får personen för vård enligt vårdplanen också utnyttja primärvårdstjänster i något annat välfärdsområde utan att den vårdansvariga hälsovårdscentralen ändras. Personen ska göra en anmälan om sitt val på det sätt som bestäms i 1 mom.

Om en läkare eller tandläkare bedömer att en person behöver tjänster inom den specialiserade sjukvården, får den berörda personen välja vilken av det vårdgivande välfärdsområdets verksamhetsenheter för specialiserad sjukvård han eller hon vill anlita inom det samarbetsområde där hemkommunen finns. Enheten får också väljas inom ett annat samarbetsområde, om detta är nödvändigt för att tillgodose en finsk-, svensk- eller samiskspråkig patients språkliga rättigheter. Vårdenheten ska väljas i samförstånd med den remitterande läkaren eller tandläkaren.

I de situationer som avses i 2 mom. kan en person för specialiserad sjukvård enligt vårdplanen anlita en annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården än en inom sitt eget välfärdsområde eller HUS-sammanslutningen utan att vårdansvaret överförs. Vårdenheten ska väljas i samförstånd med den remitterande läkaren eller tandläkaren.

Studerande vid högskolor och andra läroanstalter inom ett samarbetsområde ska under den tid då de på grund av sina studier måste vistas i ett samarbetsområde inom vars område de inte har sin hemkommun beredas sjukvård på ett sjukhus eller vid en annan verksamhetsenhet som hör till samarbetsområdet i fråga. Detsamma gäller dem som på grund av sitt arbete måste vistas på främmande ort och situationer där någon annan orsak oundgängligen kräver att sjukvård ges i ett samarbetsområde inom vars område de inte har sin hemkommun.

48 §

Utvidgat val av vårdenhet för icke-brådskande vård

En person får välja den hälsovårdscentral och den hälsostation vid hälsovårdscentralen som ska ansvara för personens primärvård och som han eller hon vill anlita för att få de tjänster som avses i 2 och 3 kapitlet. En skriftlig anmälan om valet ska lämnas till hälsovårdscentralen både i det välfärdsområde som har vårdansvaret och i det valda välfärdsområdet. Vårdansvaret övergår till hälsovårdscentralen i det valda välfärdsområdet senast tre veckor efter det att anmälan har kommit in. Valet kan gälla endast en hälsovårdscentral och hälsostation åt gången. Personen kan välja hälsovårdscentral och hälsostation på nytt tidigast ett år efter det föregående valet. Valet gäller inte skolhälsovård enligt 16 §, studerandehälsovård enligt 17 § eller långvarig slutenvård. Ett välfärdsområde har ingen skyldighet att ordna hemsjukvård enligt 25 § utanför sitt eget område.

Om en läkare eller tandläkare bedömer att en person behöver specialiserad sjukvård, får personen välja vilken behandlande verksamhetsenhet inom välfärdsområdets specialiserade sjukvård han eller hon vill anlita. Vårdenheten ska väljas i samförstånd med den remitterande läkaren eller tandläkaren.

50 §

Brådskande vård

För brådskande vård ska ett välfärdsområde ordna mottagningsverksamheten nära patientens boningsort så att patienten vid brådskande fall på vardagar under den tid som uppgetts kan få be-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

dömning och vård omedelbart av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, utom då det för att säkerställa patientsäkerheten och kvaliteten på tjänsterna krävs att bedömningen och vården centraliseras till jourenheten. Ett välfärdsområde ska inom hälso- och sjukvården ordna brådskande mottagningsverksamhet för primärvården under kvällstid samt på veckoslut under dagtid när tillgängligheten till tjänsterna förutsätter detta.

HUS-sammanslutningen samt Egentliga Finlands välfärdsområde, Satakunta välfärdsområde, Birkalands välfärdsområde, Päijät-Häme välfärdsområde, Södra Karelen välfärdsområde, Norra Karelen välfärdsområde, Norra Savolax välfärdsområde, Mellersta Finlands välfärdsområde, **Österbottens** välfärdsområde samt Södra Österbottens, Norra Österbottens och Lapplands välfärdsområden ska i anslutning till det egna centralsjukhuset ordna en enhet för omfattande jour dygnet runt. Med en enhet med omfattande jour dygnet runt avses samjour för primärvården och den specialiserade sjukvården, som kan tillhandahålla omfattande tjänster inom flera medicinska specialområden omedelbart och dygnet runt och som har resurser för att upprätthålla den beredskap som behövs inom hälso- och sjukvården och för att sköta exceptionella situationer. Enheten för omfattande jour dygnet runt ska stödja de andra jourenheterna. De välfärdsområden i vilka det finns ett universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen kan i anslutning till sina sjukhus bilda flera än en enhet med samjour dygnet runt, om befolkningens servicebehov förutsätter det.

Andra välfärdsområden än de som avses i 3 mom. ska för primärvården och den specialiserade sjukvården upprätthålla sådan samjour dygnet runt i anknytning till centralsjukhuset som har beredskap att sköta sedvanliga brådskande hälsoproblem hos befolkningen. Samjouren ska ha tillräcklig kompetens inom de specialområden som behövs för att sköta sedvanliga brådskande hälsoproblem hos befolkningen. Utöver det som föreskrivs i 3 mom. om enheten för omfattande jour dygnet runt bör samarbetsområdet alltid ha rätt att utifrån samarbetsavtalet överenskomma, att i enheten för samjour dygnet runt som verkar i dess område i anknytning till välfärdsområdets centralsjukhus kan en så bred och funktionellt mångsidig jourenhet bildas, som tjänsternas tillgänglighet, avstånd mellan jourmottagningen och förverkligandet av befolkningens språkliga rättigheter förutsätter.

Social- och hälsovårdsministeriet kan bevilja ett välfärdsområde tillstånd att ordna jour dygnet runt inom primärvården eller akutmedicinen, om tillgängligheten till tjänsterna och avstånden mellan jourmottagningarna förutsätter detta och de tjänster som befolkningen behöver inte kan säkerställas tillräckligt väl genom den prehospitala akutsjukvården.

Jourenheterna ska ha tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens för att vårdkvaliteten och patientsäkerheten ska tillgodoses. Det ska avtalas om jouren och dess omfattning i det samarbetsavtal som avses i 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård, med beaktande av områdets prehospitala akutsjukvård, avstånden mellan jourmottagningarna samt befolkningens servicebehov.

50 a §

Samarbetet mellan hälso- och sjukvården och socialjouren

I samband med den bedömning som krävs för brådskande vård ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården i enlighet med 35 § i socialvårdslagen bedöma om patientens behov av socialvård är uppenbart. Om behovet är uppenbart ska han eller hon hänvisa patienten till socialservicen eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för soci-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

alvården i välfärdsområdet, för att en yrkesutbildad person inom socialvården ska göra en bedömning av servicebehovet i enlighet med 36 § i socialvårdslagen.

51 §

Att få vård inom primärvården

Ett välfärdsområde ska ordna sin verksamhet så att en patient vardagar under tjänstetid omedelbart kan få kontakt med hälsovårdscentralen eller någon annan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet senast den tredje vardagen från det att patienten tog kontakt med hälsovårdscentralen, om inte bedömningen har kunnat göras första gången patienten tog kontakt. Vid specialiserad sjukvård som ges i samband med primärvård ska bedömningen av vårdbehovet inledas inom tre veckor från det att en remiss har kommit in till verksamhetsenheten.

52 §

Att få vård inom den specialiserade sjukvården

Ett välfärdsområde svarar för att behovet av både brådskande och på remiss grundad vård bedöms och vården tillhandahålls enligt enhetliga medicinska eller odontologiska grunder. För att en person ska kunna intas på ett sjukhus för icke-brådskande sjukvård krävs en på läkar- eller tandläkarundersökning grundad remiss.

Bedömningen av vårdbehovet ska inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård som välfärdsområdet ansvarar för. Om bedömningen av vårdbehovet förutsätter en bedömning av en specialist, särskild bildiagnostik eller särskilda laboratorieundersökningar, ska bedömningen och de behövliga undersökningarna göras inom tre månader från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård inom välfärdsområdet.

53 §

Att få vård inom mentalvårdstjänsterna för barn och unga

Inom mentalvårdstjänsterna för barn och unga ska bedömningen av vårdbehovet inledas inom tre veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård som välfärdsområdet ansvarar för eller till en verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i samband med primärvården. Om bedömningen av vårdbehovet kräver en bedömning av en specialist, särskild bildiagnostik eller särskilda laboratorieundersökningar, ska bedömningen och de behövliga undersökningarna göras inom sex veckor från det att remissen anlände till ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för specialiserad sjukvård i välfärdsområdet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

54 §

Skyldighet för ett välfärdsområde att köpa tjänster

Om ett välfärdsområde inte självt kan ge vård eller behandling inom de längsta väntetider som anges i 51—53 §, ska det ordna vården genom att köpa den av någon annan serviceproducent. Bestämmelser om förutsättningarna för produktion av tjänster finns i 9 § i lagen om välfärdsområden och i 3 kap. om anskaffning av tjänster från privata tjänsteproducenter i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

55 §

Offentliggörande av väntetider och bemyndigande att utfärda förordning

Ett välfärdsområde ska på internet offentliggöra uppgifter om väntetider enligt 51—53 § med fyra månaders mellanrum. Om det i välfärdsområdet finns flera verksamhetsenheter ska uppgifterna offentliggöras separat för varje verksamhetsenhet. Förutom på Internet kan uppgifterna offentliggöras på något annat sätt som välfärdsområdet bestämmer.

57 §

Ansvar för hälso- och sjukvården vid verksamhetsenheterna

Välfärdsområdet ska ha nödvändig personal för de uppgifter vid verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården där det ingår att utöva offentlig makt. En person vars uppgifter omfattar utövning av offentlig makt ska stå i tjänsteförhållande till välfärdsområdet. I 12 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård finns det bestämmelser om förutsättningarna för anskaffning av tjänster från privata tjänsteproducenter.

59 §

Statens utbildningsersättning till universitetssjukhus

De välfärdsområden där det finns ett universitetssjukhus, och HUS-sammanslutningen betalas ersättning av statsmedel för kostnader som orsakas av grund- och specialiseringsutbildning för läkare och tandläkare. Ersättningen för grundutbildningen räknas ut på grundval av ett medeltal av antalet studerande som har påbörjat läkar- och tandläkarutbildning och antalet avlagda examina. Ersättningen för specialiseringsutbildningen baserar sig på antalet genomförda utbildningar och på den ersättning som bestämts för utbildningen i fråga.

Utbildningsersättning som baserar sig på antalet genomförda utbildningar betalas dock inte för specialistläkar- och specialisttandläkarutbildning inom hälsovård eller specialistläkarutbildning inom idrottsmedicin, företagshälsovård och allmän medicin. Om sådan utbildning ges vid ett universitetssjukhus, betalas till det välfärdsområde som är huvudman för sjukhuset eller till HUS-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

sammanslutningen ersättning av statsmedel för utbildningskostnaderna på grundval av antalet realiserade utbildningsmånader.

60 a §

Ersättning för utbildning som krävs för begränsad förskrivningsrätt

Till ett välfärdsområde, till HUS-sammanslutningen eller till en enhet som producerar öppenvårdstjänster som ingår i den hälso- och sjukvård som ett välfärdsområde eller HUS-sammanslutningen har ansvar för att ordna och som skaffas på basis av avtal eller på annat sätt för välfärdsområdets eller HUS-sammanslutningens räkning och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas på kalkylmässiga grunder ersättning av statsmedel för kostnaderna för utbildning som krävs för begränsad förskrivningsrätt enligt 23 b § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Ersättningsbeloppet baserar sig på antalet personer som fått begränsad förskrivningsrätt och den ersättning som bestämts för utbildningen.

61 §

Finansiering av hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer i samarbete med samarbetsområdenas forskningskommittéer insatsområden och målsättningar när det gäller den hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå för fyra år i taget.

För den hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå beviljas statlig finansiering till samarbetsområdenas forskningskommittéer, som beslutar hur forskningsmedlen ska fördelas på olika forskningsprojekt. Finansieringen betalas ut till samarbetsområdenas forskningskommittéer enligt social- och hälsovårdsministeriets beslut för fyra år i taget. Ministeriets beslut baserar sig på hur forskningens insatsområden och målsättningar har genomförts och på forskningens kvalitet, omfattning och resultat under den föregående fyraårsperioden. Om indelningen i samarbetsområden ändras under fyraårsperioden ska den ändrade områdesindelningen beaktas i social- och hälsovårdsministeriets beslut.

Välfärdsområdena inom ett samarbetsområde ska inom sitt område inrätta en forskningskommitté för hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå. Kommittén ska bestå av representanter för de olika vetenskapsområdena från verksamhetsenheterna inom hälso- och sjukvården i samarbetsområdet. Forskningskommittén beslutar på ansökan om beviljande av forskningsfinansiering. Ett välfärdsområde som är huvudman för en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården, ett statligt sinnessjukhus eller en serviceproducent som bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan ansöka om finansiering för hälsovetenskaplig forskning.

62 §

Nationell utvärderingsgrupp för den hälsovetenskapliga forskningen

Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter en nationell utvärderingsgrupp för den hälsovetenskapliga forskningen som består av sakkunniga. Utvärderingsgruppen har till uppgift att bedöma

Betänkande ShUB 9/2022 rd

den hälsovetenskapliga forskningens kvalitet, omfattning och genomslag och utfallet för insatsområdena och målsättningarna för forskningen under den föregående fyraårsperioden samt att för social- och hälsovårdsministeriet lägga fram förslag om hur finansieringen av den hälsovetenskapliga forskningen på universitetsnivå ska fördelas mellan samarbetsområdena under den följande fyraårsperioden.

63 §

Utbetalning av utbildningsersättning och forskningsfinansiering

Regionförvaltningsverket och Statens ämbetsverk på Åland betalar ut statens utbildningsersättning. Utbildningsersättning utifrån antalet examina och antalet studerande som inlett sina studier betalas utan separat ansökan till de välfärdsområden där det finns ett universitetssjukhus, till HUS-sammanslutningen samt till universitet som anordnar specialistläkar- och specialisttandläkarutbildning.

Ersättning utifrån antalet realiserade utbildningsmånader samt ersättning för den utbildning som krävs för begränsad förskrivningsrätt betalas ut halvårsvis på ansökan. I fråga om det första halvåret ska ersättning sökas senast den 30 september samma år och i fråga om det andra halvåret senast den 31 mars följande år. Regionförvaltningsverket och statens ämbetsverk på Åland ska avgöra ansökningar om ersättning som lämnats in inom föreskriven tid under det kalenderår då ansökan har inkommit. Regionförvaltningsverket betalar varje månad forskningsfinansiering till samarbetsområdets forskningskommitté, som betalar finansieringen vidare till dem som genomför projekten.

64 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Ett välfärdsområde där det finns ett universitetssjukhus, HUS-sammanslutningen samt ett universitet som anordnar specialistläkar- och specialisttandläkarutbildning ska för varje år före utgången av juni följande år lämna social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse för hur utbildningsersättningen har använts.

Samarbetsområdets forskningskommitté ska för varje år före utgången av juni följande år lämna social- och hälsovårdsministeriet en redogörelse för de forskningsprojekt och insatsområden som har anvisats finansiering.

65 §

Användning av lokaler som hör till ett välfärdsområde eller HUS-sammanslutningen för utbildning och forskning

Ett universitet har rätt att använda ett universitetssjukhus som hör till ett välfärdsområde eller HUS-sammanslutningen för sin medicinska utbildningsenhet utbildnings- och forskningsbehov.

Ett universitet och någon annan anordnare av social- och hälsovårdsutbildning som har hand om utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal och forskning inom hälso- och sjukvården har rätt

Betänkande ShUB 9/2022 rd

att använda sjukhus och separata verksamhetsenheter som ett välfärdsområde svarar för även för att ordna annan utbildning och forskning inom hälso- och sjukvården än sådan som avses i 1 mom., i enlighet med vad som avtalas mellan välfärdsområdet och den utbildningsanordnare som bedriver utbildnings- och forskningsverksamhet.

Ett universitet har under den nio månader långa utbildning vid en hälsovårdscentral som ingår i specialist- och specialtandläkarutbildningen rätt att använda lokaler vid verksamhetsenheter inom primärvården enligt vad som avtalas mellan välfärdsområdet och universitetet.

Välfärdsområdet och HUS-sammanslutningen ska se till att universitetet eller anordnaren av social- och hälsovårdsutbildning förfogar över sådana för undervisning och forskning behövliga lokaler med fasta maskiner och anläggningar och sådana personalrum för utbildnings- och forskningspersonalen och för studerandena som måste finnas vid en verksamhetsenhet inom välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen.

Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är anställda hos välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen är skyldiga att delta i utbildning och forskning inom hälso- och sjukvården på det sätt som avtalas mellan välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen och universitetet eller en annan utbildningsanordnare.

67 §

Fastställande av vad som är slutet vård

I förekommande fall ska Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena förhandla om verksamheten är slutet vård enligt denna paragraf eller öppen vård. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får det utfärdas närmare bestämmelser om när vård eller behandling är slutet vård och när den är öppen vård och om förhandlings- och remissförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena när det ska fastställas vad som är slutet vård.

68 a §

Lämnande av medicinska sakkunnigutlåtanden

De välfärdsområden som är huvudmän för ett universitetssjukhus och HUS-sammanslutningen svarar gemensamt för lämnande av medicinska sakkunnigutlåtanden som begärs av domstolar. För lämnande av utlåtande finns en sakkunniggrupp vars verksamhet administreras av Norra Savolax välfärdsområde. Alla välfärdsområden som är huvudmän för ett universitetssjukhus och HUS-sammanslutningen är skyldiga att till sakkunniggruppen utse sakkunniga med tillräcklig kompetens inom behövliga medicinska områden. Norra Savolax välfärdsområde kan utse även andra sakkunniga i medicin till sakkunniggruppen och från fall till fall begära medicinska sakkunnigutlåtanden från sakkunniga utanför sakkunniggruppen.

Ersättning för kostnaderna för lämnande av medicinska sakkunnigutlåtanden betalas av statens medel till Norra Savolax välfärdsområde, som betalar ersättningar till det välfärdsområde, HUS-sammanslutningen eller den sakkunniga som lämnat ett sakkunnigutlåtande. Beloppet av statens ersättning grundar sig på antalet sakkunnigutlåtanden och arbetsmängden för utarbetandet av dem, tidsåtgången för rättegången och förberedelserna för den samt administreringen av begäran om utlåtande och utlåtandena. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet ut-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

färdas närmare bestämmelser om förfarandena för utbetalning av statens ersättning, fastställande av ersättningar för sakkunnigutlåtanden och ersättningarnas eurobelopp, fastställande av ersättning för förberedelser för rättegång och för deltagande i rättegång och ersättningens eurobelopp samt om fastställande och betalning av de kostnader som Norra Savolax välfärdsområde orsakas av administreringen av begäran om utlåtande och utlåtandena.

Regionförvaltningsverket betalar ut ersättningen två gånger per år på ansökan av Norra Savolax välfärdsområde. Ersättning för det första halvåret ska sökas före utgången av september månad samma år och ersättningen för det andra halvåret före utgången av mars det följande året.

69 §

Skyldigheter enligt barnskyddslagen

Om ett barn eller en ung person med stöd av barnskyddslagen (417/2007) har placerats utanför sin hemkommun, ska det placeringsvälfärdsområde som avses i 16 b § i den lagen ordna den hälso- och sjukvård som barnet eller den unga personen behöver. Vården ska ordnas i samarbete med det välfärdsområde som är ansvarigt enligt 16 eller 17 § i den lagen (*placerarvälfärdsområdet*).

Om barnskyddsbehovet beror på otillräckliga hälso- och sjukvårdstjänster, ska de hälso- och sjukvårdstjänster som med tanke på barnets hälsa och utveckling är nödvändiga utan dröjsmål ordnas för barnet och hans eller hennes familj, trots vad som föreskrivs om att få vård i 51—53 §.

När ett placeringsvälfärdsområde har ordnat tjänster enligt 1 mom. ska placerarvälfärdsområdet betala ersättning som motsvarar de kostnader som orsakats den som har ordnat vården. Ersättningen får vara högst så stor att den täcker kostnaderna för tjänsten. Från ersättningen avdras de avgifter som patienten har betalat för vården samt övriga verksamhetsintäkter.

71 §

Hälso- och sjukvård inom försvarsmakten

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen kan med Försvarsmakten avtala om tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster för personer vars hälso- och sjukvård försvarsmakten ansvarar för enligt 3 § 1 mom. i lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987). Undersökningar och vård enligt avtalet, med undantag för brådskande öppen sjukvård eller brådskande sjukvård, kan tillhandahållas på andra grunder och snabbare än den service enligt denna lag som tillhandahålls för invånarna i ett välfärdsområde eller invånarna i ett välfärdsområde som är medlem i HUS-sammanslutningen eller invånarna i Helsingfors stad. Fullgörande av ett välfärdsområdes eller HUS-sammanslutningens lagbestämda uppgifter får inte äventyras av att avtal ingås och tjänster enligt avtal tillhandahålls.

72 §

Ersättning från försvarsmakten

För kontroller, undersökningar och behandlingar av uppbådspliktiga inom primärvården och för läkares deltagande i uppbådsförrättningar ska Försvarsmakten betala ersättning till välfärdsområdet. Ersättningen är 50 procent av kostnaderna enligt det avtal som ingåtts mellan Försvars-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

makten och välfärdsområdet. Om ingenting har avtalats om kostnaderna är ersättningen 50 procent av kostnaderna för att producera tjänsterna.

Ersättning för tjänster som avses i 71 § bestäms på grundval av ett avtal som välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen har ingått med Försvarsmakten. Om det inte har avtalats om ersättning ska Försvarsmakten betala en ersättning som motsvarar kostnaderna för att producera tjänsten. Därtill ska Försvarsmakten betala välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ersättning för kostnaderna för brådskande öppen sjukvård och brådskande sjukvård, även om det inte finns ett särskilt avtal om att sådan vård ska tillhandahållas.

73 §

Överflyttning av patienten

Om vårdtiden för en sådan patient som har sin hemkommun inom området för ett annat välfärdsområde och som är intagen på vårdplats i välfärdsområdets hälsovårdscentral uppskattas överstiga den genomsnittliga vårdtiden, och även annars då patienten begär det, ska hälsovårdscentralen vidta åtgärder för att få patienten överflyttad till en hälsovårdscentral eller en annan sjukvårdsinrättning vars huvudman är det välfärdsområde inom vars område patienten har sin boende- och hemkommun, förutsatt att överflyttningen kan ske utan att patientens tillstånd äventyras. Om en patient i en ovan avsedd situation är intagen på vårdplats i välfärdsområdets hälsovårdscentral och HUS-sammanslutningen har organiseringsansvar för patientens hälso- och sjukvård till denna del, ska hälsovårdscentralen vidta åtgärder för att få patienten överflyttad till en hälsovårdscentral eller en annan sjukvårdsinrättning vars huvudman är HUS-sammanslutningen. Om en patient i en ovan avsedd situation är intagen på vårdplats i HUS-sammanslutningens hälsovårdscentral och ett välfärdsområde har organiseringsansvar för patientens hälso- och sjukvård till denna del, ska hälsovårdscentralen vidta åtgärder för att få patienten överflyttad till en hälsovårdscentral eller en annan sjukvårdsinrättning vars huvudman är det välfärdsområde som har organiseringsansvaret.

Välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen ska, om en i dess verksamhetsenhet intagen patients sjukdom kräver det, sörja för att patienten transporteras för vård eller åtgärder till någon annan verksamhetsenhet eller hälsovårdscentral.

75 §

Lokaler som krävs för rättsmedicinska obduktioner samt ersättningar och arvoden som betalas för rättsmedicinska undersökningar

Välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen ska se till att Institutet för hälsa och välfärd vid behov förfogar över sådana lokaler med behövlig utrustning som behövs för att utföra rättsmedicinska obduktioner, inbegripet nödvändiga förvaringslokaler och personalrum. Institutet för hälsa och välfärd ska betala ersättning som motsvarar skäligen kostnader för användningen av lokalerna.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om ersättningar och arvoden som betalas med statsmedel för rättsmedicinska undersökningar vid ett välfärdsområdes eller HUS-sammanslutningens verksamhetsenhet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett sådant avtal om ordnande av specialiserad sjukvård mellan samkommuner för sjukvårdsdistrikten inom ett specialupptagningsområde som avses i den upphävda 43 § och som i enlighet med 20 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) överförs till välfärdsområdena den 1 januari 2023 tillämpas mellan dessa välfärdsområden till dess att de har godkänt det samarbetsavtal mellan välfärdsområden som avses i 36 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) första gången, dock högst till utgången av 2025.

Ett välfärdsområde kan dock söka tillstånd enligt 50 § i lagen hos social- och hälsovårdsministeriet och ministeriet kan bevilja välfärdsområdet tillstånd från och med den 1 augusti 2022. Tillståndet beviljas för en period som börjar tidigast den 1 januari 2023. (Nytt 3 mom.)

41.

Lag

om ändring av 28 och 29 § i lagen om specialiserad sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) 28 § 1—3 mom. och 29 § 1 och 2 mom., av dem 28 § 1—3 mom. sådana de lyder i lag 1328/2010 som följer:

28 §

Professorerna vid universitetets medicinska utbildningsenhet på universitetssjukhuset kan efter att ha gett välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen sitt samtycke samtidigt inneha en bitjänst eller bibefattning som överläkare vid sjukhuset. Andra lärare vid universitetet kan efter att ha gett välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen sitt samtycke samtidigt inneha en läkartjänst eller annan bitjänst eller bibefattning vid sjukhuset, i enlighet med vad välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen närmare bestämmer.

Står en professor inte till förfogande för skötseln av en överläkares uppgifter eller anser välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen att det finns särskilda skäl, kan välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen för högst fem år i sänder till överläkare i stället för professorn förordna en biträdande professor vid universitetet eller en tjänsteinnehavare vid sjukhuset som har minst docentkompetens.

Vid universitetssjukhus kan även finnas någon annan överläkare som valts av välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen än en anställd vid universitetet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

29 §

En särskild överenskommelse ska ingås mellan välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen och universitetet om den verksamhet som professorer och andra lärare vid universitetets medicinska utbildningsenhet utövar såsom läkare eller funktionärer vid universitetssjukhuset. Likaså ska en särskild överenskommelse ingås om den verksamhet som professorer och andra lärare vid andra högskolor utövar som tjänsteinnehavare vid sjukhuset.

Kan välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen och universitetet inte nå överenskommelse i en fråga som avses i 1 mom., avgörs saken av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

42.

Lag

om ändring av mentalvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i mentalvårdslagen (1116/1990) 2 och 3 §, 4 § 1 mom., 5 §, 6 § 1 och 2 mom., rubriken för 9 a § och 9 a § 1—3 mom., 9 b § 1 mom., 18 a, 19 och 23 a §, 31 § 1 mom., 31 a §, 32 § 1 mom., 33 § 1 mom., 33 a § 1 mom., 33 b § 2 mom. och 33 c § 1 mom., av dem 2 §, 4 § 1 mom., 5 §, 19 §, 32 § 1 mom., 33 § 1 mom., 33 a § 1 mom., 33 b § 2 mom. och 33 c § 1 mom. sådana de lyder i lag 1066/2009, 3 § sådan den lyder i lagarna 1066/2009, 1720/2009, 1338/2010 och 1310/2014, rubriken för 9 a § och 9 a § 1—3 mom., 9 b § 1 mom., 23 a §, 31 § 1 mom. och 31 a § sådana de lyder i lag 438/2014 samt 18 a § sådan den lyder i i lag 20/2016, som följer:

2 §

Ledning och tillsyn

Den allmänna planeringen och ledningen av mentalvårdsarbetet samt tillsynen över det ska skötas av social- och hälsovårdsministeriet, om inte något annat bestäms genom lag.

Bestämmelser om tillsynen över välfärdsområdenas verksamhet enligt denna lag finns i 6 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Regionförvaltningsverket övervakar lagenligheten i den hälso- och sjukvård som ordnas och tillhandahålls av statens sinnessjukhus.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Regionförvaltningsverket ska vid den tillsyn som avses i 2 och 3 mom. särskilt övervaka användningen av de begränsningar av självbestämmanderätten som avses i 4 a kap.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården leder underställd social- och hälsovårdsministeriet regionförvaltningsverkens verksamhet i syfte att förenhetliga deras verksamhetsprinciper, förfaringssätt och beslutspraxis vid ledningen av och tillsynen över statens sjuksjukhus. Dessutom leder och övervakar Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården statens sinnessjukhus i synnerhet när det är fråga om

- 1) principiellt viktiga eller vittsyftande ärenden,
- 2) ärenden som gäller flera regionförvaltningsverks verksamhetsområden eller hela landet,
- 3) ärenden som har samband med övervakningsärenden som behandlas vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och som gäller yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, samt

- 4) ärenden som regionförvaltningsverket är jävigt att behandla.

Bestämmelser om den närmare arbetsfördelningen mellan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken vid ledningen och tillsynen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Sakkunnigt ämbetsverk för mentalvårdsarbetet är Institutet för hälsa och välfärd.

3 §

Tillhandahållande av mentalvårdstjänster

Välfärdsområdet ska inom sitt område sköta om att de mentalvårdstjänster som avses i denna lag tillhandahålls som en del av primärvården och den specialiserade sjukvården samt som en del av socialvården. Bestämmelser om primärvården och den specialiserade sjukvården finns i i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och bestämmelser om socialvården finns i socialvårdslagen (1301/2014).

På verksamhet som välfärdsområdet ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

4 §

Principerna för mentalvårdstjänsterna

Välfärdsområdet ska se till att det tillhandahålls mentalvårdstjänster som till innehåll och omfattning motsvarar behovet i välfärdsområdet.

5 §

Samordning av mentalvårdstjänsterna

Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att samordna social- och hälsovårdstjänsterna finns i 10 § i lagen om ordnande av social - och hälsovård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

För personer med mentalsjukdomar eller andra mentala störningar ska det, utöver tillräcklig vård och service, ordnas möjlighet till stöd- och serviceboende i samband med behövlig medicinsk eller social rehabilitering, så som särskilt föreskrivs.

6 §

Vård på statens sinnessjukhus

På statliga sinnessjukhus utförs sådana sinnesundersökningar som avses i 15 §, och på dem kan på framställning av ett sjukhus i välfärdsområdet intas mentalsjuka och andra som lider av mentala störningar, om det är särskilt farligt eller svårt att vårda dem.

På ett statligt sinnessjukhus kan på framställning av ett sjukhus i välfärdsområdet intas också andra än i 1 mom. nämnda mentalsjuka eller andra som lider av mentala störningar, om det inte från vårdsynpunkt är ändamålsenligt att vårda dem på ett sjukhus i välfärdsområdet.

9 a §

Remiss till observation och läkares skyldighet att ingripa

En läkare i tjänsteförhållande vid en hälsovårdscentral ska skriva en observationsremiss och förpassa patienten till sjukhus för undersökning, om läkaren på basis av sin undersökning konstaterar att förutsättningarna för beslut om vård oberoende av patientens vilja sannolikt finns. I samband med undersökningen ska det utredas om det i välfärdsområdet finns andra tillgängliga tjänster som med beaktande av patientens vårdbehov är lämpliga och tillräckliga, om det inte är uppenbart att de andra tjänsterna inte är lämpliga eller att de är otillräckliga.

På en läkare i tjänsteförhållande hos välfärdsområdet som arbetar i juren tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om en läkare i tjänsteförhållande som arbetar vid en hälsovårdscentral.

Enligt vad som föreskrivs i 31 § 1 mom. kan en läkare som avses ovan i 1 och 2 mom. begära handräckning av polisen när en patient ska föras till hälsovårdscentralen, ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården.

9 b §

Anmälan om en person som är i behov av vård

Om en läkare anser det vara nödvändigt att förutsättningarna för beslut om vård oberoende av patientens vilja bedöms, får läkaren trots sekretessbestämmelserna underrätta hälsovårdscentralen eller någon annan jourhavande verksamhetsenhet för hälso- och sjukvården inom välfärdsområdet om den som sannolikt uppfyller förutsättningarna för beslut om vård oberoende av sin vilja för att personen ska hämtas för undersökning eller för att handräckning ska begäras.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

18 a §

Utskrivning under övervakning av en verksamhetsenhet inom välfärdsområdet

En person som avses i 17 § 3 och 6 mom., för vilken ett vårdbeslut gäller, kan före den slutliga utskrivningen på villkor som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer och som grundar sig på en bedömning av patientens hälsotillstånd eller på läkemedelsbehandling eller annan hälsovård få lämna sjukhuset för högst sex månader i sänder. Under denna tid övervakas patienten av en psykiatrisk verksamhetsenhet inom välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska utse den psykiatriska enheten som ska ansvara för övervakningen.

19 §

Specialomsorger om åtalade utvecklingsstörda

Om Institutet för hälsa och välfärd i ett fall som avses i 18 § 2 mom. konstaterar att det föreligger förutsättningar för specialomsorger mot vederbörandes egen vilja enligt 32 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), ska institutet besluta om specialomsorger mot vederbörandes egen vilja. Institutets beslut motsvarar då ett sådant beslut av välfärdsområdets **sakkunniggrupp för krävande stöd** som avses i 33 § 3 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Beslutet ska inte underställas förvaltningsdomstolen.

Anser Institutet för hälsa och välfärd på framställning av välfärdsområdets kollegiala organ att det inte längre föreligger förutsättningar för specialomsorger mot vederbörandes egen vilja enligt 32 § 1 mom. i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, ska specialomsorgerna genast avslutas och patienten på eget önskemål skrivas ut från den verksamhetsenhet som står för specialomsorgerna.

23 a §

Läkaruppgifter som förutsätter ett tjänsteförhållande

Den läkare som tar in någon för observation, ger ett observationsutlåtande eller beslutar om intagning för vård, om fortsatt vård eller om begränsningsåtgärder enligt 4 a kap., den utomstående läkare som avses i 12 a § och den läkare som begär handräckning av polisen ska stå i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde.

31 §

Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att bistå vid transporten, om en läkare i tjänsteförhållande hos ett välfärdsområde anser att det när en person ska föras till en hälsovårdscentral, ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården behövs en ledsagare utöver en ledsagare med yrkesutbildning, på grund av att den som ska föras är våldsam eller av någon annan sådan orsak,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

när det har skrivits en observationsremiss för personen eller när personen ska transporteras till en verksamhetsenhet för att en observationsremiss ska skrivas.

31 a §

Tjänsteansvar

På läkare som skriver observationsremiss liksom på läkare som gör en anmälan i enlighet med 9 b § tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar även om läkaren inte står i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

32 §

Verkställande av sinnesundersökning

Ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom ett välfärdsområde ska i första hand utföra sinnesundersökningar på invånare i välfärdsområdet samt på finska medborgare som vistas i välfärdsområdet men enligt lagen om hemkommun inte har bostad i Finland.

33 §

Skyldighet att ordna hemresa för den som har blivit sinnesundersökt

När en person som inte är häktad eller avtjänar fängelsestraff har varit intagen på sjukhus för sinnesundersökning och skrivs ut från sjukhuset i ett fall som avses i 18 § är **det statliga sinnessjukhuset eller** välfärdsområdet skyldigt att på önskemål av personen ordna eller bekosta hemresan till bostaden enligt lagen om hemkommun.

33 a §

Inspektion av verksamheten och lokaler

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt regionförvaltningsverket kan inspektera statens sinnessjukhus verksamhet enligt denna lag samt de verksamhetsenheter och lokaler som används för verksamheten när det finns grundad anledning att förrätta en inspektion. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan dessutom av grundad anledning ålägga regionförvaltningsverket att förrätta en inspektion. En inspektion kan förrättas utan förhandsanmälan.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

33 b §

Avhjälpan av missförhållanden

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del därav eller av en anordning förbjuds, förplikta statens sinnessjukhus att iaktta den föreskrift som avses i 1 mom.

33 c §

Anmärkning och uppmärksamgörande

Om det vid ledningen av och tillsynen över mentalvårdsarbetet konstateras att statens sinnessjukhus vid ordnandet eller genomförandet av verksamhet enligt denna lag har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket ge statens sinnessjukhus eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten en anmärkning för framtiden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

43.

Lag

om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) 4 § ~~1 och~~ 6 punkten, 6 § 1 mom., 7 § 1 mom., 9 § 3 och 4 mom., 12 § 2 mom., 13 § 5 mom., 20 § 1 och 3–5 mom., 21 § samt 32 § 1 och 2 mom., av dem 12 § 2 mom. och 20 § 1 mom. sådana de lyder i lag 993/2014, som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *offentlig hälso- och sjukvård* hälso- och sjukvård som välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen är skyldiga att ordna enligt 1 § 1 mom. i hälso- och sjukvårdslagen,

6 §

Rätt att anlita hälso- och sjukvårdstjänster i Finland

Om en person som är försäkrad i en annan EU-stat söker vård hos den offentliga hälso- och sjukvården i Finland, ska välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen utan att diskriminera personen ordna dessa tjänster för honom eller henne på samma grunder som för den som bor i Finland.

7 §

Begränsningar i mottagning för vård

Det välfärdsområde som ansvarar för att ordna hälso- och sjukvårdstjänster, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen kan under en viss tid begränsa mottagningen hos en viss verksamhetsenhet inom den offentliga hälso- och sjukvården av personer som är försäkrade i en annan EU-stat och som söker vård i Finland, om begränsningen är nödvändig för att trygga välfärdsområdets, Helsingfors stads eller HUS-sammanslutningens hälso- och sjukvårdstjänster. Begränsningen kan gälla högst tolv månader åt gången och ska gälla endast den del av verksamheten vid verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården för vilken det finns en grund för begränsning.

9 §

Rätt till ersättning för kostnader för hälso- och sjukvårdstjänster som ges i en EU-stat

De kostnader som avses i 2 mom. ersätts till högst det belopp som kostnaden för motsvarande vård skulle ha varit inom den offentliga hälso- och sjukvården i det välfärdsområde inom vilket personens hemkommun finns, i HUS-sammanslutningen, om personens hemkommun finns inom den eller i Helsingfors stad. Med kostnad för motsvarande vård avses den kostnad som med stöd av 57 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) tas ut för kostnaderna för vård som tillhandahållits en invånare i ett annat välfärdsområde. Från ersättningen avdras den klientavgift enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården som enligt beslut av välfärdsområdet, HUS-sammanslutningen, eller Helsingfors stad ska tas ut för motsvarande vård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Om personen inte har någon hemkommun, avses med kostnad för motsvarande vård den kostnad som Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen med stöd av 57 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård skulle fakturera för kostnaderna för vård som tillhandahållits en invånare i ett annat välfärdsområde. Från ersättningen avdras den klientavgift enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården som enligt beslut av Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen ska tas ut för motsvarande vård.

12 §

Ansökan, fastställande och utbetalning av ersättningsbelopp

För att fastställa det ersättningsbelopp som ska betalas till en patient med stöd av 9 § 3 eller 4 mom. ska Folkpensionsanstalten av det välfärdsområde inom vilket patientens hemkommun finns, av HUS-sammanslutningen, om personens hemkommun finns inom den, eller av Helsingfors stad begära en utredning om vad kostnaderna och klientavgiften för motsvarande hälso- och sjukvårdstjänst skulle ha varit i välfärdsområdet, i HUS-sammanslutningen eller i Helsingfors stad.

13 §

Tillstånd till lämplig behandling utanför bosättningsstaten

Vid tillämpningen av artikel 27.3 i förordning (EG) nr 883/2004 fattar Folkpensionsanstalten beslut utifrån den information som ges av patientens bosättningsstat och som motsvarar det utlåtande som avses i 2 mom. Om Folkpensionsanstalten inte har fått den information som behövs för tillståndet inom den utsatta tid som avses i 2 mom., ska Folkpensionsanstalten fatta beslut efter att på begäran ha fått en medicinsk bedömning om patientens vård av HUS-sammanslutningen. Bedömningen ska beakta patientens aktuella hälsotillstånd och sjukdomens sannolika förlopp.

20 §

Statlig ersättning till den offentliga hälso- och sjukvården

Folkpensionsanstalten ersätter av statens medel de kostnader ett välfärdsområde, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen har för den offentliga hälso- och sjukvårdens tjänster, om hälso- och sjukvårdstjänsten har getts en person som inte har en hemkommun i Finland med stöd av förordning (EG) nr 883/2004, en överenskommelse om social trygghet, ett annat internationellt avtal eller 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Dessutom ersätter Folkpensionsanstalten av statens medel de kostnader ett välfärdsområde, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen har för den offentliga hälso- och sjukvårdens tjänster, när sådan brådskande vård som avses i 50 § i hälso- och sjukvårdslagen har getts en per-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

son som inte har hemkommun i Finland och vars vårdkostnader inte har kunnat tas ut enligt 1, 2 och 13 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

I fråga om de kostnader som avses i 1—3 mom. ersätts ett belopp som motsvarar de kostnader för hälso- och sjukvårdstjänster som ett välfärdsområde, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen skulle fakturera med stöd av 57 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård för kostnader för vård som getts till en invånare i ett annat välfärdsområde. Den som ansöker om ersättning ska till Folkpensionsanstalten ge in de uppgifter som är nödvändiga för ersättning av kostnaderna.

Om ett välfärdsområde, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen för de kostnader som avses i 1—3 mom. har rätt till den avgift som avses i 55 § i trafikförsäkringslagen (460/2016), betalas inte statlig ersättning.

21 §

Välfärdsområdets, Helsingfors stads och HUS-sammanslutningens ansvar för ersättningskostnader

Om en patient som har en hemkommun har betalats ersättningar med stöd av 14 §, ska den huvudman för den offentliga hälso- och sjukvården, antingen välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen, som gett det i 13 avsedda utlåtandet svara för kostnaderna för ersättningarna.

Om en patient som har en hemkommun har fått vård utomlands med stöd av artikel 20 i förordning (EG) nr 883/2004, ska den huvudman för den offentliga hälso- och sjukvården, antingen välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen, som gett det i 13 avsedda utlåtandet svara för de kostnader som staten har betalat till en annan EU-stat.

Folkpensionsanstalten fakturerar de kostnader som avses i 1 och 2 mom. av den som svarar för dem, antingen välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen. Folkpensionsanstalten ger de uppgifter som behövs för ersättning av kostnaderna till den som svarar för kostnaderna, antingen välfärdsområdet, Helsingfors stad eller till HUS-sammanslutningen, Välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen ska utan dröjsmål betala kostnaderna till Folkpensionsanstalten.

32 §

Vissa persongruppers rätt att få vårdförmåner i Finland

Trots bestämmelserna i bilagorna III och IV till förordning (EG) nr 883/2004 har en person som avses i artiklarna 18.2 och 27.2 i den förordningen rätt att anlita offentlig hälso- och sjukvård, och välfärdsområdet, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen har skyldighet att ordna tjänsterna utan att diskriminera honom eller henne och på samma grunder som för en person som är bosatt i Finland.

Folkpensionsanstalten ersätter av statens medel välfärdsområdet, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för kostnaderna för dessa offentliga hälso- och sjukvårdstjänster.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

44.

Lag

om ändring av lagen om ömsesidig sjuk- och hälsovård i gränstrakt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ömsesidig sjuk- och hälsovård i gränstrakt (307/1961) 2, 4, 9 och 10 § som följer:

2 §

En läkare, som i Sverige eller Norge i en kommun vid riksgränsen innehar en ställning som motsvarar läkare i tjänsteförhållande, är berättigad att i Finland utöva läkarverksamhet i en grannkommun i gränstrakten, enligt vad som föreskrivs i denna lag och i en förordning som utfärdas med stöd av den.

4 §

En läkare i tjänsteförhållande i gränstrakten ska kunna ta emot patienter från grannkommuner i Sverige och Norge samt vid behov företa sjukbesök till grannlandets gränsdistrikt.

9 §

En läkare i tjänsteförhållande i gränstrakten är berättigad att i Sverige eller Norge beställa flygplan för sjuktransport, när flygtransport är nödvändig och inte utan svårighet kan anordnas i eget land. Av dylik transport föranledda kostnader erläggs till vederbörande flygbolag i det främmande landet i första hand av statens medel. Samma rätt tillkommer en svensk eller norsk läkare, som med stöd av denna lag utövar läkarverksamhet i Finland.

10 §

Har en finsk patient, som vistas i gränstrakten, medan han varit intagen på sjukhus i Sveriges eller Norges gränsdistrikt varit tvungen att erlägga en vårddagsavgift, som är högre än motsvarande vårddagsavgift i Finland, är välfärdsområdet enligt patienten hemkommun förpliktad att erlägga skillnaden mellan vårddagsavgiften vid ett finskt sjukhus och vårddagsavgiften vid det utländska sjukhuset. Staten ersätter denna skillnad till välfärdsområdet. På ersättningen tillämpas statsunderstödslagen (688/2001).

Denna lag träder i kraft den 20 .

45.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om avbrytande av havandeskap

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 8 § i lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970), sådan den lyder i lag 1085/1992
som följer:

8 §

Varje läkare i statens eller ett välfärdsområdes tjänst samt andra läkare som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har beviljat tillstånd för uppgiften kan vara läkare med behörighet att avge utlåtande.

Avbrytande av havandeskap utförs på de sjukhus som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har godkänt för detta ändamål. Varje legitimerad läkare i sjukhusets tjänst kan vara ingreppsläkare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

46.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om klienthandlingar inom socialvården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015) 9 § 2 punkten, sådan den lyder i lag 785/2021, som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Basuppgifter som ska antecknas i en klienthandling

Följande basuppgifter ska antecknas i en klienthandling:

2) klientens namn, modersmål och kontaktspråk, kontaktuppgifter och det välfärdsområde inom vars område klienten har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) samt personbeteckning eller, om den inte är känd, en beteckning som fungerar som temporär identifikation eller födelsedatumet,

Denna lag träder i kraft den 20 .

47.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i socialvårdslagen (710/1982) 2 kap., 40 §, 5 kap. samt 53—57 och 60 §,
av dem 40 § sådan den lyder i lag 430/2003, 53 § sådan den lyder i lag 50/2005, 54 § sådan den
lyder i lag 736/1992, 55 § sådan den lyder i lagarna 670/2008 och 1541/2009 samt 56 och 57 § så-
dana de lyder i lag 1541/2009, samt
ändras 41 § 1 mom. och 52 §, sådana de lyder delvis ändrade i lag 736/1992, som följer:

41 § (Ny)

Är någon i uppenbart behov av socialvård och kräver hans intresse på grund av allvarlig risk för hans hälsa, utveckling eller trygghet ovillkorligen detta och kan behovet av socialvård annars inte utredas, har en socialarbetare på förordnande av en ledande tjänsteinnehavare inom socialvården, som har utsetts av välfärdsområdet, för utredning av vårdbehovet rätt att vinna tillträde till en sådan persons bostad eller någon annan plats där han vistas.

52 §

Ett välfärdsområde och en läroanstalt eller högskola som ansvarar för utbildningen av socialvårdspersonal kan komma överens om utnyttjande av socialvårdens verksamhetsenheter för an-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ordnande av socialvårdsutbildning. Ett välfärdsområde har rätt att för direkta kostnader som för-
anleds av ordnandet av ovan avsedd utbildning få ersättning till fullt belopp av en högskola eller
av en annan myndighet eller ett annat samfund som ansvarar för utbildningen. Vid fastställandet
av ersättning beaktas även den direkta nytta som utbildningen medför för välfärdsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

48.

Lag

om ändring av socialvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i socialvårdslagen (1301/2014) 33 b—33 e §, sådana de lyder i lag 136/2021,
ändras 1 § 5 punkten, 2 § 1 mom., 3 § 1 punkten, 6 § 1 mom., 7 § 2 mom. 2 och 3 punkten, 8 och
9 §, 12 § 1 mom., 12 a § 1 mom., det inledande stycket i 14 § 1 mom., det inledande stycket i 14 §
2 mom. och 14 § 2 mom. 13 punkten, 24 § 4 mom., 25 § 3 mom., 27 § 1 mom., 27 b § 1 och 2
mom., 29 a § 1 mom. och 4 mom. 2 punkten, 33 § 2 mom., 33 a § 4 mom., 34 § 1 mom., 35 § 1
mom., 36 § 1 mom. och det inledande stycket i 2 mom., 44 § 2 mom., 48 § 2 och 4 mom., 49 a, 50
och 51 §, 52 § 1 mom., 55, 57 och 58 §, rubriken för 59 § och 1—3 mom. **samt** 60 §, av dem 3 § 1
punkten och 49 a § sådana de lyder i lag 292/2016, 12 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 987/2017,
~~det inledande stycket i 14 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 512/2016,~~ 27 b § 1 och 2
mom. sådana de lyder i lag 512/2016 ~~samt 29 § 2 mom.,~~ 29 a § 1 mom. och 4 mom. 2 punkten och
33 a § 4 mom. sådana de lyder i lag 1517/2016, **det inledande stycket i 14 § 1 och 2 mom. sådant
det lyder i lag 635/2021,** samt
fogas till 14 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 512/2016, en ny 13 a-punkt och till 47
§ ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

5) förbättra samarbetet mellan välfärdsområdets social- och hälsovård och kommunens olika
sektorer samt andra aktörer för att de mål som avses i 1—4 punkten ska nås.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på välfärdsområdets socialvård, om inte något annat bestäms i denna eller någon annan lag. Socialvården omfattar främjande av social trygghet och välfärd samt de uppgifter och den service inom socialvården som föreskrivs i den allmänna lagstiftningen och speciallagstiftningen. Om en person har rätt att få socialvård med stöd av någon annan lag, ska de bestämmelser tillämpas som enligt 4 och 5 § i denna lag bäst tillgodoser klientens intresse.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *socialservice* välfärdsområdets socialservice och stödtjänster som ingår i den samt andra åtgärder genom vilka yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet främjar och upprätthåller individens, familjens och gemenskapens funktionsförmåga, sociala välfärd, trygghet och delaktighet,

6 §

Rådgivning och handledning

Välfärdsområdets invånare ska ha tillgång till rådgivning och handledning inom socialvården. Särskilt avseende ska fästas vid rådgivning och handledning för barn, unga och personer som behöver särskilt stöd.

7 §

Strukturellt socialt arbete

Strukturellt socialt arbete omfattar

2) målinriktade åtgärder och åtgärdsförslag för att förebygga och rätta till sociala problem samt för att utveckla boende- och närmiljöerna för invånarna i välfärdsområdet, och

3) införlivande av sakkunskapen inom socialvården i välfärdsområdets andra sektorers planering och i den kommunala planeringen samt samarbete med privata serviceproducenter och organisationer genom utveckling av det lokala sociala arbetet samt det övriga utbudet av service och stöd.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

8 §

Att ge akt på och främja välfärd hos personer som behöver särskilt stöd

Välårsdsområdesmyndigheterna och de kommunala myndigheterna ska i samarbete ge akt på och främja välfärden hos personer som behöver särskilt stöd samt avhjälpa missförhållanden och förebygga uppkomsten av dem.

De myndigheter som ansvarar för det särskilda stödet ska förmedla information om de sociala problem som klienterna ställs inför samt ge sakkunnighjälp till andra myndigheter och till välfärdsområdets invånare och till organisationer som är verksamma i välfärdsområdet. Då servicen tillhandahålls och utvecklas ska särskild uppmärksamhet ägnas behoven och önskemålen hos de personer som behöver särskilt stöd.

9 §

Att ge akt på och främja barns och unga personers välfärd

Välårsdsområdesmyndigheterna och de kommunala myndigheterna ska i samarbete ge akt på och främja barns och unga personers välfärd samt avhjälpa missförhållanden i uppväxtförhållanden och förebygga uppkomsten av missförhållanden.

De myndigheter som ansvarar för socialvården ska förmedla information om barns och unga personers uppväxtförhållanden och sociala problem samt ge sakkunnighjälp till andra myndigheter och till välfärdsområdets invånare och till organisationer som är verksamma i välfärdsområdet.

12 §

Tryggande av nödvändig omsorg och försörjning

Alla som vistas i ett välfärdsområde har rätt att i brådskande fall få socialservice som baserar sig på hans eller hennes individuella behov, så att hans eller hennes rätt till nödvändig omsorg och försörjning inte äventyras. I andra än brådskande fall har en person rätt att få tillräckliga socialvårdstjänster av det välfärdsområde inom vars område personen har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

12 a §

Statlig ersättning för socialservice i brådskande fall till personer som fått avslag på ansökan om internationellt skydd

Folkpensionsanstalten ersätter av statliga medel de kostnader som ett välfärdsområde har när en utlänning som har sökt internationellt skydd och vars mottagningstjänster har upphört på det sätt som föreskrivs i 14 a § 2 eller 3 mom. i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) med

Betänkande ShUB 9/2022 rd

stöd av 12 § i denna lag i ett brådskande fall som nödvändig omsorg har fått mat eller mediciner eller i 21 § i denna lag avsedd tillfällig boendeservice.

14 §

Socialservice som möter stödbehoven

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska följande ordnas med det innehåll och i den omfattning som föreskrivs i denna eller i någon annan lag:

Som socialservice som hör till välfärdsområdets organiseringsansvar ska det även sörjas för specialomsorger om utvecklingsstörda, service och stöd på grund av funktionsnedsättning, tillhandahållande av utkomststöd till en person som vistas i välfärdsområdet, beviljande av social kredit till välfärdsområdets invånare, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, service i anslutning till missbrukarvård, ordnande av stöd för närståendevård, ordnande av familjevård, vårdnad om barn och unga personer, barnskydd, adoptionsrådgivning, medling i familjefrågor, uppgifter i samband med att beslut om vårdnad av barn och umgängesrätt fastställs och avgörs och ordnande av åtgärder i samband med medling vid verkställighet av besluten, ordnande av de sakkunnigtjänster som hör till medling i domstol i ett ärende som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt samt uppgifter i samband med utredande och fastställande av faderskap och moderskap ~~och ordnande av elevvård~~, enligt vad som dessutom bestäms särskilt om dessa serviceformer i:

- 13) lagen om faderskap (11/2015);
 - 13 a) moderskapslagen (253/2018);
-

24 §

Alkohol- och drogarbete

Det alkohol- och drogarbete som utförs inom socialvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med det övriga alkohol- och drogarbetet och mentalvårdsarbetet i välfärdsområdet. Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att samordna social- och hälsovårdstjänsterna till helheter finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

25 §

Mentalvårdsarbete

Det mentalvårdsarbete som utförs inom socialvården ska planeras och genomföras så att det bildar en fungerande helhet tillsammans med den övriga socialvården och hälso- och sjukvården.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att samordna social- och hälsovårdstjänsterna till helheter finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

27 §

Övervakning av umgänge mellan barn och förälder

Syftet med övervakning av umgänget mellan barn och förälder är att se till att den umgängesrätt som avses i 2 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt tillgodoses i enlighet med barnets intresse. Övervakningen av umgänget grundar sig antingen på ett avtal som fastställts av välfärdsområdet eller på ett domstolsbeslut där innehållet i behövliga åtgärder fastställs. Övervakningen av umgänget grundar sig antingen på ett avtal som fastställts av den myndighet som avses i 8 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt eller på ett domstolsbeslut där innehållet i behövliga åtgärder fastställs.

27 b §

Ledighet för personer som vårdar en anhörig eller närstående

Välfärdsområdet kan vid behov ordna lediga dagar samt rekreationsledighet som är kortare än ett dygn för en anhörig eller närstående som dagligen ger en stödbehövande bindande vård och omsorg.

Välfärdsområdet ska sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under ledigheten.

29 a §

Samarbetet mellan socialjouren och hälso- och sjukvården

Socialjour bör ordnas i anslutning till de enheter för omfattande jour dygnet runt som avses i 50 § 3 mom. i hälso- och sjukvårdslagen samt den samjour inom primärvård och specialiserad sjukvård som avses i 4 mom. För anordnandet av socialjouren svarar de välfärdsområden inom vilka de enheter inom hälso- och sjukvård som avses i detta moment finns.

Socialjouren i ett välfärdsområde har i samarbete med den central för prehospital akutsjukvård som avses i 46 § i hälso- och sjukvårdslagen till uppgift att

2) medverka i utarbetandet av regionala beredskapsplaner för storolyckor och exceptionella situationer inom hälso- och sjukvården, tillsammans med andra myndigheter, aktörer och samarbetsområdenas centraler för prehospital akutsjukvård så att planerna bildar en nationell helhet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

33 §

Tillgång till socialvård och dess tillgänglighet

Välfärdsområdets allmänna socialservice ska tillhandahållas så att den lämpar sig för alla klienter. Vid behov ska den som behöver hjälp och stöd hänvisas till särskild service. När servicen tillhandahålls ska utgångspunkten vara att den kan uppsökas på eget initiativ i ett tillräckligt tidigt skede.

33 a §

Sammanlagning av socialtjänster i anslutning till andra tjänster

Om arbetsfördelningen och centraliseringen i fråga om den specialiserade sjukvården beskrivs det i hälso- och sjukvårdslagen. Bestämmelser om tjänster som sammanförs i större helhet finns också i 9 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

34 §

Inledning och avslutning av en klientrelation i socialvården

Ett socialvårdsärende inleds på ansökan eller när en arbetstagare inom välfärdsområdets socialvård annars i sitt arbete har fått kännedom om en person som eventuellt behöver socialservice.

35 §

Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Om en sådan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), en socialkurator eller en anställd hos socialväsendet, undervisningsväsendet, idrottsväsendet, barndagvården, räddningsverket, Nödcentralverket, Tullen, polisen, Brottspåföljdsmyndigheten, arbets- och näringsmyndigheten, Folkpensionsanstalten eller utsökningsmyndigheten i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart, ska han eller hon styra personen till att söka socialservice eller om personen samtycker till det kontakta den myndighet som ansvarar för välfärdsområdets socialvård, så att stödbehovet kan bedömas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

36 §

Bedömning av servicebehovet

När en anställd hos välfärdsområdets socialvård i sitt arbete har fått kännedom om en person som behöver socialvård, ska den anställda se till att personens behov av brådskande hjälp omedelbart bedöms. Dessutom har personen rätt att få en bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning.

Bedömningen av servicebehovet ska påbörjas utan dröjsmål och slutföras utan ogrundat dröjsmål. Bedömningen ska påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att klienten, en anhörig eller en närstående eller klientens lagliga företrädare har kontaktat den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialservicen för att få service, om

44 §

Utredning av situationen för en person i klientens vård

Vid behov ska erhållande av tillräcklig vård och tillräckligt stöd säkerställas genom ett möte med barnet eller en annan person som vårdas. I 35 § föreskrivs om skyldigheten att till den myndighet som ansvarar för välfärdsområdets socialvård anmäla behov av socialvård.

47 §

Egenkontroll

På välfärdsområdenas och de privata tjänsteproducenternas egenkontroll tillämpas dessutom vad som föreskrivs i 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs om.

48 §

Personalens anmälningsskyldighet

En person som avses ovan i 1 mom. ska utan dröjsmål meddela den person som ansvarar för verksamheten om han eller hon vid skötseln av sina uppgifter lägger märke till eller får kännedom om ett missförhållande eller en uppenbar risk för ett missförhållande vid tillhandahållandet av socialvård för klienten. Den person som tar emot anmälan ska anmäla ärendet till den ledande tjänsteinnehavaren inom välfärdsområdets socialvård.

Välfärdsområdet och en privat serviceproducent ska informera sin personal om anmälningsskyldigheten och omständigheter i anslutning till tillämpningen av den. Anvisningar för förfaringssätten vid tillämpningen av anmälningsskyldigheten ska ingå i planen för egenkontroll som avses i 47 §. Den person som gjort anmälan får inte bli föremål för negativa motåtgärder till följd av anmälan.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

49 a §

Personal

För uppgifter inom verkställigheten av socialvården ska välfärdsområdet ha ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet.

Varje välfärdsområde ska till sitt förfogande ha tjänster vilka tillhandahålls av en socialarbetare i tjänsteförhållande som deltar i klientarbetet.

50 §

Begäran om omprövning

Omprövning av ett beslut som avses i 45 och 46 § får begäras hos välfärdsområdet med iakttagande av vad som föreskrivs i förvaltningslagen.

51 §

Anförande av besvär hos förvaltningsdomstolen

Ett beslut som meddelats av välfärdsområdet med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Under besvärstiden får besvär även lämnas till välfärdsområdet, som ska sända besväret och sitt utlåtande till förvaltningsdomstolen.

52 §

Verkställighet

Ett beslut av välfärdsområdet kan trots sökande av ändring verkställas, om typen av beslut kräver omedelbart verkställande och verkställandet inte äventyrar säkerheten, eller om beslutets ikraftträdande på grund av orsaker som beror på ordnandet av servicen inte kan skjutas upp och om välfärdsområdet beordrat att beslutet ska verkställas genast.

55 §

Förhållande till andra lagar

På socialservice som ordnas med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021), om inte något annat föreskrivs i lag.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

57 §

Personkrets för ordnande av socialvård

Om en person som regelbundet eller långvarigare vistas utanför hemkommunen på grund av arbete, studier eller motsvarande orsaker och personens hemkommun förblir densamma enligt 3 § 1 punkten i lagen om hemkommun, kan personen söka socialservice hos det välfärdsområde inom vilket han eller hon vistas. Det välfärdsområde inom vilket personens hemkommun finns är dock inte skyldig att ordna socialvård för en person som vistas utomlands, om inte något annat föreskrivs i lag.

58 §

Ordnande av brådskande institutionsvård

I brådskande fall eller då omständigheterna annars förutsätter det ska välfärdsområdet se till att institutionsvård och annan socialservice ordnas även för andra som vistas inom välfärdsområdets område än välfärdsområdets invånare.

Beräknas behovet av institutionsvård vara över 14 dygn, ska det välfärdsområde som ansvarar för socialvården utan dröjsmål göra en anmälan om institutionsvården till det välfärdsområde vars uppgift det är att ordna vård.

59 §

Överflyttning av en person till eget välfärdsområde

När någon som inte är invånare i välfärdsområdet har fått institutionsvård med stöd av 58 § och behovet av vården beräknas bli långvarigt, kan förvaltningsdomstolen berättiga välfärdsområdet att flytta personen till det välfärdsområde där han eller hon är invånare.

På begäran av den som får institutionsvård ska välfärdsområdet likväl alltid vidta sådana åtgärder som avses i 1 mom. för att flytta personen till det välfärdsområde där han eller hon är invånare.

En ansökan om överflyttning enligt 1 mom. ska göras hos den förvaltningsdomstol inom vars verksamhetsområde det välfärdsområde som tillhandahållit institutionsvården är belägen.

60 §

Ansökan om socialservice och vårdplats i ett annat välfärdsområde

Den som vill flytta och bli invånare i ett annat välfärdsområde, men på grund av sin ålder eller sin funktionsnedsättning eller av någon annan orsak inte kan bo självständigt där, kan anhålla om socialservice och vårdplats där på samma grunder som välfärdsområdets invånare. Välfärdsområdet är skyldigt att genast underrätta det välfärdsområde inom vars område sökanden har sin hemkommun om ansökan och om att den har tagits upp till behandling. Välfärdsområdet ska behandla ansökan, bedöma sökandens behov av service i samarbete med det välfärdsområde inom

Betänkande ShUB 9/2022 rd

vars område sökanden har sin hemkommun och fatta beslut i ärendet. Ansökan ska dock inte behandlas, om sökanden har lämnat in en likadan ansökan till ett annat välfärdsområde och behandlingen av den fortfarande pågår.

Om välfärdsområdet beslutar bevilja service i enlighet med 1 mom., ska sökanden inom två veckor efter att ha fått del av beslutet anmäla till välfärdsområdet om han eller hon tar emot servicen. Sökanden har rätt att inom tre månader efter att ha fått del av beslutet flytta till den vårdplats som anvisats. Om sökanden försummar att iaktta nämnda tidsfrister, förfaller hans eller hennes rätt till den service som beslutet gäller.

Denna lag träder i kraft den 20 .

49.

Lag

om ändring av lagen om social kreditgivning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om social kreditgivning (1133/2002) 2 §, 3 § 1 mom., 4 § 2 och 3 mom., det inledande stycket i 8 § 1 mom. och 8 § 2 mom. samt 11 §, av dem 3 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1729/2009 och 11 § sådan den lyder i lag 1315/2014, samt
fogas till lagen en ny 13 § som följer:

2 §

Ordnande och verkställighet av social kreditgivning

Välfärdsområdet kan ordna social kreditgivning i den omfattning det beslutar. Om välfärdsområdet beslutar att ordna social kreditgivning, ska det fastställa grunderna för beviljandet av sociala krediter med beaktande av vad som föreskrivs i denna lag.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3 §

Förhållande till annan lagstiftning

På verksamhet som ett välfärdsområde ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021), om inte något annat föreskrivs i lag.

4 §

Beviljande av social kredit

Beslut om beviljande av social kredit fattas på ansökan av det välfärdsområde inom vars område personen har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

Innan social kredit beviljas ska kredittagaren skriftligen ges uppgifter om de grunder som välfärdsområdet fastställt för beviljande av sociala krediter.

8 §

Krav på återbetalning av social kredit

Om välfärdsområdet på grund av kredittagarens betalningsdröjsmål eller något annat brott mot avtalet, enligt avtalet har rätt att kräva betalning av en rat som annars inte har förfallit till betalning, får välfärdsområdet åberopa nämnda rättighet om

Välfärdsområdet har dock inte rätt att göra en i 1 mom. nämnd påföljd gällande, om det är fråga om dröjsmål med betalningen och dröjsmålet beror på kredittagarens sjukdom, arbetslöshet eller någon annan därmed jämförbar omständighet som inte beror av honom eller henne, utom då detta med beaktande av dröjsmålets längd och andra omständigheter vore uppenbart oskäligt gentemot välfärdsområdet såsom kreditgivare.

11 §

Ändringssökande

På ändringssökande tillämpas vad som föreskrivs i socialvårdslagen (1301/2014).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

13 § (Ny)

Övergångsbestämmelse för avtal om social kredit

De gällande avtal om social kredit som ingåtts innan denna lag trädde i kraft överförs till välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska ordna social kreditgivning för kredittagarna i de avtal om social kredit som avses i denna paragraf.

Den som när denna lag träder i kraft enligt ett avtal om social kredit är skyldig att betala tillbaka den sociala krediten till kommunen är skyldig att betala tillbaka krediten till välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska intäktsföra återbetalningarna av krediter enligt de avtal om social kreditgivning som nämns i denna paragraf till den kommun som beviljat krediten innan denna lag trädde i kraft.

Utgifter som föranleds av kreditförluster i sådana avtal om social kredit som avses i denna paragraf hör till den kommun som beviljat krediten före ikraftträdandet av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

50.

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 1 och 9 punkten, 5 § 1 och 3—6 mom., 6 §, 8 § 1 mom. 3 punkten ~~och 8 § 3 och 5 mom.~~, 9 § 2 mom., 10 § 1 mom., 12 §, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., 14 § 2 mom., 15 §, 16 § 1 och 2 mom., 23 § 1 mom., 24 § 1 mom., 25 § och 27 § 2 mom., av dem 2 § 1 punkten, ~~5 § 4 mom., 8 § 1 mom. 3 punkten~~ och 12 § sådana de lyder i lag 937/2012, 5 § 1, 3, 5 och 6 mom., ~~8 § 5 mom.~~ och 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag 314/2010, ~~5 § 4 mom. och 8 § 1 mom. 3 punkten~~ sådana de lyder i lag 1384/2021, 6 §, rubriken för 13 § och 13 § 1 mom., 23 § 1 mom. och 24 § 1 mom. sådana de lyder i lag 702/2020, ~~8 § 3 mom.~~, 15 § och 16 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1372/2014, 25 § sådan den lyder i lag 1719/2009 och 27 § 2 mom. sådant det lyder i lag 936/2019, samt *fogas* till 8 §, sådan den lyder i lag 1384/2021, nya 3—5 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *aktiveringsplan* en plan som syftar till förbättring av sysselsättningsförutsättningarna och livskompetensen för långtidsarbetslösa och som utarbetas av arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet tillsammans med personen i fråga,

9) *statlig ersättning* ersättning som av sysselsättningsanslagen betalas till välfärdsområdet för kostnader för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet ska utarbeta en aktiveringsplan i samarbete med en person som avses i 3 §. Aktiveringsplanen ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret i 5 kap. 3 eller 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Välfärdsområdet ska utan dröjsmål vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller villkoren i 3 § 1 mom. 3 punkten eller 2 mom. 3 punkten.

Innan arbets- och näringsbyrån vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att arbets- och näringsbyrån tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 2 kap. 12 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller att arbets- och näringsbyrån har gett den som avses ~~ovan~~ i 3 § 1 mom. 3 punkten **i denna lag** tillfälle att delta i **ett samtal om jobbsökning** enligt 2 kap. 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i **ett samtal om jobbsökning** på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Välfärdsområdet, arbets- och näringsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan. Klienten har möjlighet att få assistans av en stödperson för att utarbeta och revidera aktiveringsplanen.

Arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet beslutar om huruvida planen ska anses avbruten. Planen kan anses avbruten en månad från det att personen i fråga har fått sysselsättning i arbete eller företagsverksamhet eller inlett studier på heltid som leder till ett yrke eller en examen. Arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet ska höra personen i fråga innan den fattar beslut om avbrott.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av välfärdsområdet.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar välfärdsområdet för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till välfärdsområdet av statens medel i enlighet med denna lag.

Välfärdsområdet har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om personen

- 1) annat än tillfälligt är i arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,
- 2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,
- 3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller
- 4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Planens innehåll

I en aktiveringsplan ska ingå

3) en bedömning av i vilken mån tidigare sysselsättningsplaner och planer som välfärdsområdet utarbetat för personen i fråga har genomförts, och

Om arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och personen tillsammans bedömer att personen till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbete, ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådan socialservice, samt sådana hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga ingå i aktiveringsplanen.

Aktiveringsplanen undertecknas av arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och personen i fråga.

Närmare bestämmelser om aktiveringsplanens innehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet. (Nytt 5 mom.)

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Innan planen undertecknas ska Arbetskraftsbyrån och Vårdsområdet informera personen i fråga om de förmåner och ersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

10 §

Skyldighet att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Den som uppfyller villkoren i 3 § är skyldig att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan tillsammans med Arbets- och Näringsbyrån och Vårdsområdet.

12 §

Rätt till sekretessbelagda uppgifter samt registrering av en aktiveringsplan

De som i enlighet med 5 § 1 mom. deltar i utarbetandet av en aktiveringsplan har trots sekretessbestämmelserna rätt att av varandra få och till varandra lämna ut sådana uppgifter om personen i fråga som är nödvändiga för utarbetandet av planen. Aktiveringsplanen registreras i Socialvårdens personregister i Vårdsområdet och i registret över enskilda kunder i Arbets- och Näringsbyråns kundinformationssystem.

13 §

Produktion av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

På produktion av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas 9 § i lagen om Vårdsområden (611/2021).

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller anställningsförhållande. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte föranleda att an-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ställda hos välfärdsområdet eller hos någon annan instans som står för genomförandet av verksamheten sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämras.

15 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i vissa fall

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte före de tider som anges i 3 § 1 och 2 mom., om välfärdsområdet och arbets- och näringsbyrån, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som bestäms i 3 kap. eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som bestäms i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos arbets- och näringsbyrån eller välfärdsområdet.

16 §

Anmälan om att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inleds

Innan en person inleder arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska välfärdsområdet underrätta den huvudförtroendeman om saken, som företräder de anställda som främst ska arbeta med den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Välfärdsområdet får utan hinder av sekretessbestämmelserna meddela personens namn och de uppgifter som nämns i 9 § 1 mom. 1—3 punkten.

23 §

Olycksfallsförsäkring

Välfärdsområdet ska för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar med iakttagande av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på välfärdsområdet tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

24 §

Statlig ersättning

Välfärdsområdet har rätt att i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

25 §

Finansiering

På verksamhet som välfärdsområdet ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021).

27 §

Folkpensionsanstaltens skyldighet att lämna uppgifter

Folkpensionsanstalten ska till välfärdsområdet trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter lämna uppgifter om arbetslösa personer under 25 år vars huvudsakliga utkomst under de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet samt uppgifter om personer som har fyllt 25 år och vars huvudsakliga utkomst under de senaste 12 månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet. Uppgifterna lämnas till det välfärdsområde inom vars område personen har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 8 § 3 och 4 mom. tillämpas från och med den 2 maj 2022.

51.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om hälsovården inom försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987) 8 och 9 §, sådana de lyder i lag 292/2006 som följer:

8 §

Hälsovård kan anordnas genom att tjänster anskaffas hos ett välfärdsområde eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent, på det sätt som särskilt avtalas.

9 §

Har ett sjukhus, en hälsovårdscentral eller någon annan offentlig serviceproducent inom välfärdsområdet gett en person vars hälsovård Försvarsmakten ansvarar för hälso- och sjukvårdstjänster och om ingenting särskilt har överenskommit om ersättningen, bestäms den ersättning som Försvarsmakten ska betala enligt de kostnader som servicen åsamkat välfärdsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

52.

Lag

om ändring av 2 och 6 § i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (669/2008) 2 § 1 mom. 1 punkten och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 2 § 1 mom. 1 punkten i lag 790/2021 och 6 § 1 mom. i lag 292/2018, som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 §

Uppgifter

Verket ska sköta följande:

1) den tillståndsförvaltning, styrning och tillsyn som verket har enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015), lagen om välfärdsområden (611/2021), lagen om ordnade av social- och hälsovård (612/2021), lagen om företagshälsovård (1383/2001), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), mentalvårdslagen (1116/1990), lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990), lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021), lagen om elektroniska recept (61/2007), socialvårdslagen (1301/2014), lagen om privat socialservice (922/2011), lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), hälso- och sjukvårdslagen (763/1994), alkohollagen (1102/2017), tobakslagen (549/2016) och lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar (1635/2015),

6 §

Utlämnande av uppgifter

Statliga myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga sammanslutningar, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, patientskadenämnden, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, sammanslutningar eller inrättningar som bedriver service- eller sjukvårdsverksamhet, producenter av privat socialservice och apoteken är skyldiga att på begäran avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna ge verket de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för att utföra de uppgifter som avses i 2 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

53.

Lag

om ändring av lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området (1230/2001) 1 § 1 och 2 mom., av dem 1 § 2 mom. sådant de lyder i lag 1558/2009 som följer:

1 §

Kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området

Syftet med kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området är att skapa och upprätthålla en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. För verksamheten ansvarar regionala kompetenscentrum inom det sociala området (*kompetenscentrum*), vilkas verksamhetsområden omfattar välfärdsområdena. Dessutom finns det för den svenskspråkiga befolkningens behov ett svenskspråkigt kompetenscentrum. Om kompetenscentrumen och deras verksamhetsområden bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Kompetenscentrum kan bildas av välfärdsområdena inom sina respektive verksamhetsområden tillsammans med universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter inom området för social- och hälsovård, förbund på landskapsnivå, regionförvaltningsverk, organisationer och företag samt andra parter som är verksamma inom social- och hälsovården.

Denna lag träder i kraft den 20 .

54.

Lag

om ändring av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010) 13 § 3 mom., 23 § 1 mom. 1 punkten och 24 § 6 punkten, av dem 24 § 6 punkten sådan den lyder i lag 1330/2010 som följer:

13 §

Ansökan om tolkningstjänst och förande av talan

Minderåriga barns talan får på barnets vägnar föras av barnets intressebevakare, vårdnadshavare, välfärdsområdet eller den person som har den faktiska vårdnaden om barnet. Vidare får ett barn som har fyllt 15 år själv föra sin talan.

23 §

Rätt att erhålla uppgifter

Folkpensionsanstalten och en besvärsinstans enligt denna lag har trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar av rätten till information rätt att på begäran avgiftsfritt erhålla uppgifter som är nödvändiga för verkställande av uppgifter enligt denna lag av

1) statliga myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter och andra offentligt rättsliga samfund,

24 §

Rätt att lämna ut uppgifter

Folkpensionsanstalten har, utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar av rätten till information, rätt att

6) till välfärdsområden som enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) eller enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) skaffar hjälpmedel, på begäran lämna ut uppgifter om de redskap och anordningar som Folkpensionsanstalten anskaffar för distanstolkning,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

55.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 23 b § 1 och 2 mom., 27 § 2 mom. och 40 §, av dem 23 b § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 533/2019, 39 § 1—4 mom. av dem 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1659/2015 och 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1024/2015 samt 40 § sådan den lyder i lag 1550/2009 som följer:

23 b §

Begränsad förskrivningsrätt

Sjukskötare anställda vid en verksamhetsenhet för öppenvård som ingår i den hälso- och sjukvård välfärdsområdet har ansvar för att ordna och som har tillräcklig praktisk erfarenhet och har avlagt den tilläggsutbildning som behövs har begränsad rätt att från apotek förskriva läkemedel som används vid behandlingen till patienter som de vårdar. Sjukskötare får förskriva läkemedel då det är fråga om förebyggande behandling av patienten, fortsatt medicinering som en läkare förskrivit eller medicinering som baserar sig på ett vårdbehov som sjukskötaren konstaterat (*begränsad förskrivningsrätt*).

Begränsad läkemedelsförskrivning får också införas i sådan öppenvård som ingår i den hälso- och sjukvård välfärdsområdet har ansvar för att ordna och som skaffas på basis av avtal eller på annat sätt för välfärdsområdets räkning.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

27 §

Brott i samband med yrkesutövningen

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som är anställd hos staten, en kommun, en samkommun eller ett välfärdsområde har dömts till skiljande från tjänsteutövning eller avsättning ska 1 mom. iaktas på motsvarande sätt.

39 § (Ny)

Ändringssökande

Beslut som avses i 25 §, 26 § 2 mom., 27—29, 31 a, 33 och 40 c § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i **lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)**.

När det gäller andra beslut av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 25—29, 31 a, 33 och 40 c § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården inte har meddelat ett beslut inom den tid som anges i 14 b §, får sökanden anföras besvär. Besvären anses då avse ett beslut om avslag av ansökan. Sådana besvär får anföras tills ett beslut om ansökan har meddelats. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska underrätta besvärsmyndigheten om att ett beslut har meddelats. På anförande av besvär enligt detta moment och behandlingen av dem tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

40 §

Rätt att få information

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, samfund eller inrättningar som bedriver service- eller sjukvårdsverksamhet samt apoteken på begäran avgiftsfritt få nödvändiga upplysningar och utredningar för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

56.

Lag

om ändring av 27 och 30 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) 27 och 30 § som följer:

27 §

Rätt för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket att få uppgifter

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket har rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga sammanslutningar, Folkpensionsanstalten, Pensionskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, verksamhetsenheter inom social- och hälsovården, Patientförsäkringscentralen och apoteken på begäran avgiftsfritt få de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för att utföra uppgifter enligt denna lag.

30 § (Ny)

Ändringssökande

Ett beslut som avses i 19 §, 20 § 1 mom., 21—23 eller 25 § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019)*.

När det gäller andra beslut av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården än de som avses i 1 mom. får omprövning begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden*.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 19—23 eller 25 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Över andra beslut av för-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

valtningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården inte har meddelat ett beslut inom den tid som anges i 14 §, får sökanden anföras besvär. Besvären anses då avse ett beslut om avslag av ansökan. Sådana besvär får anföras tills ett beslut om ansökan har meddelats. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska underrätta besvärsmyndigheten om att ett beslut har meddelats. På anförande av besvär enligt detta moment och behandlingen av dem tillämpas i övrigt vad som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

57.

Lag

om ändring av lagen om privat socialservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om privat socialservice (922/2011) 3 § 4 punkten, 5 § 1 mom., 6 § 1 mom., 9 § 1 mom., 11 § 13 §, 17 § 2 mom., 34 § 2 mom. och 35 § 2 och 3 mom., av dem 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 543/2018 och 13 § sådan den lyder i lag 1321/2014, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *tillsynsmyndighet* ett välfärdsområde och en tjänsteinnehavare som välfärdsområdet utsett, regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

5 §

Ansvar för servicens kvalitet

Privat socialservice ska basera sig på ett avtal eller på ett förvaltningsbeslut av välfärdsområdet samt på en service-, vård- eller rehabiliteringsplan eller någon annan motsvarande plan som utarbetats i enlighet med 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

6 §

Plan för egenkontroll

För säkerställande av att verksamheten är tillbörlig ska varje producent av privat socialservice utarbeta en plan för egenkontroll som omfattar serviceproducentens alla former av socialservice och den samlade service som avses i 5 § 2 mom. Serviceproducenten ska hålla planen för egenkontroll offentligt framlagd och följa hur den förverkligas. Producenter av privat socialservice ska dessutom vid egenkontroll iaktta 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

9 §

Inspektion med anledning av tillståndsansökan

För att säkerställa att verksamhetsbetingelserna enligt 4 § uppfylls ska regionförvaltningsverket inspektera en verksamhetsenhet som tillhandahåller socialservice dygnet runt så snart som möjligt efter det att tillståndsansökan om inledande eller ändring av verksamheten har lämnats in till regionförvaltningsverket. På begäran av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska regionförvaltningsverket dessutom inspektera en sådan verksamhetsenhet för vilken en tillståndsansökan har lämnats in till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. På begäran av regionförvaltningsverket får en representant för det välfärdsområde där det är meningen att socialservice ska produceras delta i inspektionen.

11 §

Anmälningspliktig service

Varje producent av privat socialservice som producerar annan socialservice än socialservice dygnet runt ska lämna in en skriftlig anmälan om verksamheten innan den inleds eller ändras väsentligt till det välfärdsområde där tjänsterna produceras. **I anmälan ska nämnas motsvarande uppgifter som i en tillståndsansökan.** En serviceproducent som har ansökt om tillstånd som avses i 7 § behöver inte göra någon separat anmälan om sådana andra former av socialservice än socialservice dygnet runt som denne producerar om de framgår av tillståndsansökan.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

12 §

Anmälan om att den ansvariga personen byts ut och om att verksamheten upphör

Varje serviceproducent ska lämna in en skriftlig anmälan om att den ansvariga personen byts ut och om att verksamheten upphör. Anmälan ska lämnas in till den tillståndsmyndighet som beviljat tillståndet eller till det välfärdsområde som tagit emot en anmälan som avses i 11 §.

13 §

Välfärdsområdets skyldighet att lämna regionförvaltningsverket anmälda uppgifter

Välfärdsområdet ska utan dröjsmål lämna regionförvaltningsverket de uppgifter som välfärdsområdet fått med stöd av 11 och 12 §, med undantag för uppgifter om serviceproducenter som producerar endast stödservice i anslutning till hemservice som avses i 14 § 1 mom. 5 punkten i socialvårdslagen eller med stödtjänster jämförbara tjänster.

17 §

Inspektionsrätt

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan av grundad anledning ålägga regionförvaltningsverket att förrätta en inspektion. Tillståndsmyndigheten kan dessutom be välfärdsområdet att av grundad anledning inspektera en verksamhetsenhet.

34 §

Region- och lokalförvaltningen

Välfärdsområdet styr och övervakar privat socialservice som produceras inom dess område med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om välfärdsområden (611/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovård (↔).

35 §

Samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna

Välfärdsområdet ska omedelbart underrätta regionförvaltningsverket om bristfälligheter eller missförhållanden som kommit till dess kännedom i samband med tillsyn enligt denna lag. Välfärdsområdet ska dessutom underrätta regionförvaltningsverket om de inspektioner som välfärdsområdet förrättat med stöd av 17 § och sina slutsatser om dem.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska underrätta det behöriga regionförvaltningsverket om de tillsynsåtgärder det genomfört med stöd av 17—23 §. Regionförvalt-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ningsverket ska underrätta Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården om sina ovan nämnda tillsynsåtgärder, om serviceproducenten har fått tillstånd av eller ansökt om tillstånd hos Tillsyns- och tillståndsverket för social- och hälsovården. Dessutom ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket underrätta det välfärdsområde inom vars område service produceras om sina ovan nämnda tillsynsåtgärder.

Denna lag träder i kraft den 20 .

58.

Lag

om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 13 § 5 mom., sådant det lyder i lag 1549/2009, och
ändras 6 § 1 mom. **7 §**, 18 och 19 §, av dem 6 § 1 mom. sådant det lyder i lag 377/2009, 7 § sådan den lyder i lag 928/2009, 18 § sådan den lyder i lag 1549/2009, som följer:

6 §

Den ansvariga föreståndarens uppgifter

Den ansvariga föreståndaren ska svara för att verksamheten i samband med tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster uppfyller kraven enligt denna lag eller de bestämmelser och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Då serviceproducenten bedriver verksamhet vid flera än ett verksamhetsställe ska den ansvariga föreståndaren för säkerställande av verksamhetens kvalitet utarbeta en plan för egenkontroll som omfattar hela den verksamhet som serviceproducenten bedriver. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan meddela föreskrifter om innehållet i och utarbetandet av planen för egenkontroll. Den ansvariga föreståndaren ska dessutom vid egenkontroll iakttä 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (**612/2021**).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 §

Förhandsinspektion

Innan de lokalteter och anordningar samt det sjuktransportfordon jämte utrustning som kommer att användas vid tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster tas i bruk, ska serviceproducenten förevisa dem i funktionsdugligt skick vid välfärdsområdets inspektion.

En tjänsteinnehavare som är underställd välfärdsområdet ska inspektera lokaliteterna och anordningarna samt sjuktransportfordonet och dess utrustning och utan dröjsmål tillställa serviceproducenten en inspektionsberättelse. Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att styra och övervaka de privata tjänsteproducenterna finns i 41 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Bestämmelser om välfärdsområdesmyndighetens rätt att inspektera den privata tjänsteproducentens och dess underleverantörs lokaler och utrustning finns i 10 § i lagen om välfärdsområden (611/2021).

18 §

Upplysningar till andra myndigheter

Välfärdsområdet ska till det behöriga regionförvaltningsverket anmäla brister eller missförhållanden som kommit till dess kännedom med iakttagande av vad som föreskrivs i 44 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

19 §

Handräckning

Polisen är skyldig att ge tillsynsmyndigheten handräckning för fullgörandet av de tillsynsuppgifter som avses i 16 och 17 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

59.

Lag

om ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) 1 §, det inledande stycket i 2 a § 1 mom., det inledande stycket i 2 b § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 4 § 8 punkten, 6 a § 3 mom. 2 punkten, 6 a § 6 och 8 mom., 6 b § 1 mom., 7 § 2 mom., det inledande stycket i 7 b § 1 mom., det inledande stycket i 7 b § 2 mom., 7 c § 1 och 3 mom., 8 § 3 mom., 9 § 1 och 2 mom., 10 d § 1 mom., 10 e § 1 mom., 10 f § 1 mom., 10 h § 1 mom., 10 i § 2 mom., det inledande stycket i 10 j § 1 mom. 6 punkten, 10 k §, det inledande stycket i 11 § 2 och 4 mom., 12 § 1 och 2 mom., 13 § 1 mom., 14 §, 14 a § 1 och 3 mom., 15 § 1 mom. samt 18 § 2 mom.,

av dem det inledande stycket i 2 a § 1 mom., det inledande stycket i 2 b § 1 mom., 3 § 1 och 2 mom., 6 a § 3 mom. 2 punkten, 6 a § 6 och 8 mom., det inledande stycket i 7 b § 1 mom. och i 7 b § 2 mom., 7 c § 1 och 3 mom., 10 d § 1 mom., 10 e § 1 mom., 10 f § 1 mom., 10 h § 1 mom., 10 i § 2 mom., det inledande stycket i 10 j § 1 mom. 6 punkten, 10 k §, 11 § 4 mom., 13 § 1 mom., 14 §, 14 a § 1 och 3 mom. samt 15 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1201/2020, 6 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 387/2008, 8 § 3 mom., 9 § 2 mom. och 12 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1329/2010, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 854/2008, det inledande stycket i 11 § 2 mom. sådant det lyder i lag 221/2003, 12 § 2 mom., sådant det lyder i lag 570/2009 samt 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag 125/1995, som följer:

1 §

Serviceavgift

För välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster kan en avgift tas ut hos den som använder servicen, om inte något annat bestäms genom lag. Avgiften får tas ut enligt användarens betalningsförmåga.

2 a §

Uttag av avgift

Välfärdsområdet ska ge klienten en faktura som motsvarar avgiftsbeslutet. Av fakturan ska åtminstone följande uppgifter framgå:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 b §

Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Välårsområdet ska ge klienten ett beslut om en avgift som bestäms enligt dennes betalningsförmåga. Av beslutet ska åtminstone följande uppgifter framgå:

3 §

Avgift för oanvänd service

Om en klient eller klientens företrädare har bokat en mottagningstid för hälsovårdsservice eller har bokat en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats inom social- eller hälsovården, och klienten utan godtagbart skäl och utan att ha avbokat tiden eller platsen inte har kommit till mottagningen eller enheten i fråga vid bokad tid, får välårsområdet av klienten ta ut högst 50,80 euro. Avgiften får emellertid tas ut endast om uttaget av avgiften inte ska anses oskäligt och välårsområdet i samband med bokningen har meddelat att en i denna paragraf avsedd avgift kan komma att tas ut samt gett anvisningar om att tiden eller platsen kan avbokas på förhand. Uppgifter om uttag av avgift samt om avbokning av tid eller plats ska lämnas så att klienten tillräckligt väl förstår innehållet i dem. Avgift får inte tas ut hos en klient under 18 år.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska också tillämpas när ett välårsområde på en klients eller dennes företrädares initiativ har bokat en mottagningstid eller en kortvarig vårdplats eller boendeserviceplats för klienten. Härvid förutsätter uttaget av avgift dessutom att det i 1 mom. avsedda meddelandet och anvisningarna lämnas skriftligen och att klienten eller dennes företrädare får en påminnelse om den bokade tiden eller platsen.

4 §

Avgiftsfri socialservice

Avgiftsfria är följande former av socialservice:

8) den service som välårsområdet ska tillhandahålla enligt äktenskapslagen (234/1929), lagen om faderskap (11/2015), adoptionslagen (22/2012), lagen om underhåll för barn (704/1975), lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983), lagen om tryggnad av underhåll för barn (580/2008) och lagen om vissa underhållsbidrags bindande vid levnadskostnaderna (583/2008), samt

Betänkande ShUB 9/2022 rd

6 a §

Avgiftstak

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. beaktas vid uträkningen av avgiftstaket inte

2) avgifter som har tagits ut hos en person som inte har hemkommun i Finland, med undantag för avgifter som har tagits ut av en person som med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland har rätt till hälsovårdstjänster på samma villkor som en person som är bosatt i Finland eller som med stöd av 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) jämställs med invånare i ett välfärdsområde.

Klienten ska själv kontrollera att avgiftstaket har nåtts. När avgiftstaket har nåtts ska välfärdsområdet ge klienten ett intyg över att det har nåtts. För att få intyget ska klienten på begäran visa upp verifikationer i original på avgifter som betalats för tjänster som tillhandahållits klienten själv eller minderåriga barn som klienten försörjer.

Välfärdsområdet får samla in nödvändiga uppgifter för att följa hur klientens avgiftstak fylls upp. Dessutom har ett välfärdsområde rätt att av offentliga eller privata serviceproducenter trots sekretessbestämmelserna få de uppgifter som är nödvändiga för att följa hur avgiftstaket fylls upp.

6 b §

Tjänster under närståendevårdares ledighet

För tjänster som välfärdsområdet tillhandahåller en vårdbehövande under närståendevårdarens lediga dagar enligt 4 § 1 mom. i lagen om stöd för närståendevård (937/2005) och som ersätter den vård och omsorg som närståendevårdaren ger kan det bestämmas att den vårdbehövande ska betala en avgift på högst 9,90 euro per dag utan hinder av vad som bestäms någon annanstans i lag eller förordning.

7 §

Avgifter inom barnskyddet

Välfärdsområdet kan utan att fastställa avgiften uppbära och lyfta underhållsbidrag till barnet för den tid barnet får familje- eller anstaltsvård eller boendeservice som avses ovan samt använda bidragen för att ersätta kostnaderna för familje- eller anstaltsvården eller boendeservicen.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 b §

Långvarig service

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 7 c § för

Ett välfärdsområde får ta ut en avgift enligt 10 c § för

7 c §

Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig slutenvård

Ett välfärdsområde får ta ut en månadsavgift av klienten för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig slutenvård. Avgiften får utgöra högst 85 procent av klientens månadsinkomster, från vilka avdrag enligt 10 c och 10 d § har gjorts.

När välfärdsområdet bestämmer avgiften ska den se till att klienten till sitt förfogande har ett belopp för personligt bruk, som för klienter inom långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och klienter inom långvarig familjevård ska vara minst 164 euro per månad och för klienter i långvarig slutenvård minst 110 euro per månad.

8 §

Avgifter inom företagshälsovården

Grunderna för avgifter och ersättningar enligt 1 och 2 mom. ska genom förordning av statsrådet bestämmas så att dessa täcker välfärdsområdets genomsnittliga faktiska kostnader.

9 §

Specialpoliklinikavgift

Vid sjukhus som drivs av ett välfärdsområde kan specialpoliklinikverksamhet ordnas vardagar efter klockan 16.00 samt lördagar och söndagar. På avgifter som tas ut för undersökningar och vård i samband med specialpoliklinikverksamheten tillämpas inte 2 § 2 mom. eller 6, 6 a och 11 §.

Användningen av specialpolikliniktjänster ska bygga på att den som använder en tjänst själv frivilligt har sökt sig till polikliniken för undersökning eller vård och på att patienten är medveten om specialpoliklinikens avgiftspraxis. Patienten ska om han eller hon så önskar ha möjlighet att med stöd av hälso- och sjukvårdslagen få sådan vård som välfärdsområdet ansvarar för att anordna så att avgiften i stället för enligt denna paragraf bestäms i enlighet med andra bestämmelser i denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

10 d §

Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård

Utöver vad som föreskrivs i 10 c § ska välfärdsområdet vid bestämmandet av storleken på den avgift som tas ut för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg dra av skäligen boendeutgifter som föranleds av långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg från de inkomster som ligger till grund för avgiften. Bostadsbidrag som betalas med statliga medel dras av från boendeutgifterna.

10 e §

Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Ett välfärdsområde får för fortlöpande och regelbunden service i hemmet eller för långvarig boendeservice ta ut en månadsavgift som bestäms utifrån antalet servicetimmarna som skrivits in i servicebeslutet, klientens betalningsförmåga och familjens storlek. Boendekostnaderna ingår inte i avgiften.

10 f §

Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

Som i 10 e § avsedd månadsinkomst ska välfärdsområdet beakta klientens och klientens makes eller sambos fortlöpande eller årligen återkommande skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster och skattefria inkomster minskat med kostnaderna för inkomstens förvärvande samt i 10 i § avsedd kalkylerad inkomst av skog. Från inkomsterna ska det göras i 10 g § avsedda avdrag.

10 h §

Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

Välfärdsområdet får hos klienten ta ut en skälig avgift för i klientplanen ingående och som stödtjänster eller i samband med boendeservice tillhandahållna måltids-, klädvårds-, bad-, städ- och trygghetstjänster och tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge samt för andra motsvarande tjänster som stöder boendet. I denna lag avses med klientplan handlingar som avses i 39 § i socialvårdslagen, 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), 4 a § i lagen om lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), 16 § i lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för

Betänkande ShUB 9/2022 rd

äldre (980/2012) och 30 § i barnskyddslagen (417/2007) samt motsvarande handlingar som avses någon annanstans i lag.

10 i §

Kalkylerad inkomst av skog

Välfrädsområdet ska på klientens eller klientens företrädares yrkande sänka den kalkylerade inkomsten av skog, om nettoppeningvärdet av den lägenhetsbestämda årliga avverkningsmöjligheten enligt Finlands skogscentrals eller skogsvårdsföreningens utlåtande är minst 10 procent lägre än inkomsten av skog. Sänkningen motsvarar skillnaden mellan inkomsten av skog och nettoppeningvärdet av den möjliga avverkningen.

10 j §

Bestämmande och justering av avgift

I fråga om avgifter som bestäms enligt betalningsförmågan fattar välfrädsområdet ett beslut som gäller tillsvidare. Avgiften ska emellertid justeras på ansökan av klienten eller klientens företrädare eller på initiativ av välfrädsområdet om

6) välfrädsområdets betalningsgrunder ändras så att det påverkar storleken på klientavgiften.

10 k §

Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

Ett välfrädsområde får ta ut en avgift enligt 7 c och 10 e § även om servicen avbryts tillfälligt av en orsak som beror på klienten. Om servicen emellertid avbryts för mer än fem dagar, ska ingen avgift tas ut för den period som överskrider fem dagar. Om servicen avbryts av orsaker som beror på välfrädsområdet eller på grund av att klienten får slutet vård, tas avgift inte ut heller för de nämnda fem dagarna. Om avbrottet i servicen pågår hela månaden, tas det inte ut någon avgift alls.

11 §

Efterskänkande och nedsättning av avgift

Det välfrädsområde som ansvarar för att ordna servicen kan besluta att

Välfrädsområdet ska informera klienten om vad som i 1—3 mom. föreskrivs om nedsättning och efterskänkande av avgift. Informationen ska ges före den första servicehändelsen eller i sam-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

band med den. Om det inte är möjligt att ge informationen före servicehändelsen eller i samband med den, kan informationen lämnas senare, dock senast när avgiften tas ut.

Informationen ska ges så att klienten tillräckligt väl förstår dess innehåll. När informationen ges ska klienten ges namnet på och kontaktuppgifterna till den aktör av vilken klienten vid behov kan begära ytterligare upplysningar.

12 §

Köpta tjänster och servicesedel

Om ett välfärdsområde ordnar service som köpta tjänster så som avses i lagen om välfärdsområden (611/2021), ska den som använder servicen betala samma avgifter och ersättningar som när motsvarande service ordnas av välfärdsområdet.

Om tjänster ordnas med hjälp av servicesedel enligt 9 § i den lag som nämns i 1 mom., får klientavgift inte tas ut hos den som använder tjänsten.

13 §

Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

Av en person som inte har hemkommun i Finland eller som inte jämställs med en invånare i ett välfärdsområde på det sätt som anges i 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) kan välfärdsområdet ta ut en avgift som är högst så stor att den täcker de kostnader som tjänsten föranleder välfärdsområdet, om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

14 §

Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till välfärdsområdet

Trots vad som föreskrivs någon annanstans i lag får välfärdsområdet uppbära pension, livränta, underhållsbidrag, understöd och andra löpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar för den period som klienten får sådant serviceboende med heldygnsomsorg, sådan familjevård, sådan sluten vård eller sådan service på en institution som ordnas av välfärdsområdet. Välfärdsområdet kan använda de inkomster, ersättningar och fordringar som avses i detta moment för att ersätta en avgift som bestämts för klienten, dock med beaktande av vad som föreskrivs om inkomsterna, ersättningarna och fordringarna någon annanstans i lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av lag.

Välfärdsområdet ska senast två veckor före utbetalningen av en i 1 mom. avsedd inkomst, ersättning eller fordran meddela utbetalaren att inkomsten, ersättningen eller fordran betalas till välfärdsområdet. Då kan betalningen ske med laglig verkan endast till välfärdsområdet.

Om ett välfärdsområde uppbär inkomster, ersättningar eller fordringar som betalas ut till en klient, ska välfärdsområdet se till att klienten månatligen till sitt förfogande har ett belopp för per-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

sonligt bruk, som för klienter inom serviceboende med heldygnsomsorg, klienter inom familjevård, klienter i sluten vård och klienter som får service på institution är minst lika stort som det belopp som avses i 7 c § 3 mom.

14 a §

Myndigheternas rätt att få upplysningar

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter, kommunala myndigheter och andra offentligt-rättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, arbetsgivare och arbetslöshetskassor samt serviceproducenter inom social- eller hälsovården är skyldiga att på en välfärdsområdesmyndighets begäran avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna lämna uppgifter och utredningar om klientens ekonomiska ställning som de har i sin besittning och som är nödvändiga vid bestämmandet av klientavgiften, om det välfärdsområde som bestämmer avgiften inte av klienten eller av klientens lagliga företrädare har fått tillräckliga och tillförlitliga uppgifter för bestämmandet av avgiften.

Den skyldighet som avses i 1 och 2 mom. gäller också penninginstitut, om välfärdsområdet inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av de parter som avses i 1 mom. och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som klienten eller klientens företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare som förordnats av välfärdsområdet är berättigad att fatta beslutet om att framställa begäran. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska den vars uppgifter begärs underlämnas om begäran.

15 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut eller en faktura som gäller avgifter får begäras. Omprövning får emellertid inte begäras av en faktura som gäller ett i 2 b § avsett beslut. Omprövning begärs hos välfärdsområdet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

18 §

Närmare stadganden och föreskrifter

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om fastställandet av vad som är anstaltsvård samt om förhandlings- och remissförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och välfärdsområdena i samband därmed.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

60.

Lag

om ändring av lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) 1-§ och 2 §, 3 § 2—4 punkten, 4 §, det inledande stycket i 5 § 1 mom., 5 § 1 mom. 3 och 5 punkten, 5 § 2 mom., 6 § 1 och 3 mom., 7 1 mom. samt 9, 11 och 13 §,

av dem 3 § 3 punkten sådan den lyder i lag 1202/2020 och 13 § sådan den lyder i lag 1023/2015 som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att med hjälp av servicesedlar inom social- och hälsovården öka valmöjligheterna för klienter och patienter, förbättra tillgången till tjänster samt främja samarbetet mellan välfärdsområdets social- och hälsovård och näringsliv samt de privata serviceproducenterna.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på användningen av servicesedlar för social- och hälsovårdstjänster som ordnas av välfärdsområdet.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2) *servicesedel* en av det välfärdsområde som ansvarar för ordnandet av en social- och hälsovårdstjänst till mottagaren av tjänsten given utfästelse om att ersätta kostnaderna för en tjänst som tillhandahålls av en serviceproducent upp till det värde som välfärdsområdet fastställt på förhand,

3) *inkomstrelaterad servicesedel* en servicesedel vars värde bestäms på grundval av klientens fortlöpande och regelbundna inkomster enligt vad välfärdsområdet bestämmer eller vars värde beror på att klientens inkomster beaktas enligt 10 b—10 d, 10 f, 10 g eller 10 i § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992),

4) *självriskandel* den andel av det pris för en tjänst av en privat serviceproducent som inte täcks av värdet av den servicesedel välfärdsområdet beviljat och som ska betalas av klienten.

4 §

Tjänster och serviceproducenter

Välfärdsområdet fastställer de social- och hälsovårdstjänster för vilka den använder servicesedlar i enlighet med 9 § 1 mom. i lagen om välfärdsområden (611/2021).

Välfärdsområdet ska godkänna de privata serviceproducenter vars tjänster får betalas med en servicesedel som välfärdsområdet beviljat.

Välfärdsområdet ska föra en förteckning över de serviceproducenter som det godkänt. Uppgifter om serviceproducenterna, de tjänster de tillhandahåller och priset på tjänsterna ska finnas offentligt tillgängliga på internet och på annat lämpligt sätt. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska offentliggöras kan utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Välfärdsområdet ska återkalla godkännandet av en serviceproducent och avföra serviceproducenten från förteckningen, om villkoren för godkännandet inte längre uppfylls eller om serviceproducenten ber att välfärdsområdet återkallar godkännandet.

5 §

Villkor för godkännande av serviceproducenter

Välfärdsområdet kan godkänna endast serviceproducenter

3) vars tjänster åtminstone motsvarar den nivå som krävs av motsvarande verksamhet inom välfärdsområdet,

5) som uppfyller de övriga krav som välfärdsområdet ställer med avseende på klienters eller klientgruppers behov, tjänsternas kvantitet eller kvalitet eller på förhållandena i välfärdsområdet eller andra liknande krav.

De krav som välfärdsområdet ställer och som avses i 1 mom. 5 punkten ska vara icke-diskriminerande och grunda sig på faktorer som kan bedömas objektivt.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

6 §

Klientens ställning

När ett välfärdsområde använder servicesedlar för att ordna sådan service som klienten behöver ska klientens inställning till att få servicesedlar om möjligt beaktas. Klienten har rätt att vägra ta emot servicesedlar och då ska välfärdsområdet hänvisa klienten till välfärdsområdets tjänster som ordnas på annat sätt.

Välfärdsområdet ska informera klienten om hans eller hennes ställning när tjänster betalas med servicesedel, servicesedelns värde, serviceproducenternas priser, grunderna för hur självriskandelen fastställs och hur stor den uppskattas vara samt om den klientavgift som bestäms för motsvarande tjänster enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

7 §

Hur servicesedelns värde bestäms

Välfärdsområdet ska bestämma servicesedelns värde så att det är skäligt med tanke på klienten. Frågan om värdet är skäligt ska bedömas med hänsyn till de kostnader som föranleds välfärdsområdet för tillhandahållande av motsvarande tjänst som välfärdsområdets egen produktion eller för anskaffning av tjänsten som en köpt tjänst samt den uppskattade självriskandel som ska betalas av klienten.

9 §

Begränsning av välfärdsområdets ansvar

Om det pris för en tjänst som klienten och serviceproducenten kommit överens om är lägre än värdet på servicesedeln, är välfärdsområdet skyldigt att till serviceproducenten betala högst det pris som klienten och serviceproducenten kommit överens om.

11 §

Registerföring

I fråga om de patient- och klienthandlingar som uppkommer i samband med en tjänst som ordnas med hjälp av servicesedel är välfärdsområdet en sådan personuppgiftsansvarig som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). När serviceproducenten hanterar handlingarna ska bestämmelserna om behandling av välfärdsområdets handlingar iakttas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

13 §

Ändringsökande

Omprövning av ett beslut om värdet på en inkomstrelaterad servicesedel eller om höjning av värdet på en servicesedel får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003). Omprövning begärs hos välfärdsområdet.

Ett beslut med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

61.

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om patientens ställning och rättigheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) 2 § 4 punkten och 3 § 1 och 4 mom.,
sådana de lyder, 2 § 4 punkten i lag 1636/2015, 3 § 1 mom. i lag 1230/2016 och 3 § 4 mom. i lag 1335/2010, som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård* verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård inom ett välfärdsområde som sköter uppgifter inom hälso- och sjukvården enligt lagen om ordnade av social- och hälsovård (612/2021), enheter som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990), arbetshälsoinstitutet till den del det tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster enligt lagen om arbetshälsoinstitutets verksamhet och finansiering (159/1978), statens sinnessjukhus enligt lagen om statens sinnessjukhus (1292/1987), enheter inom försvarsmakten som svarar för att ordna hälso- och sjukvård enligt lagen om hälsovår-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

den inom försvarsmakten (322/1987) till den del de producerar hälso- och sjukvårdstjänster samt Enheten för hälso- och sjukvård för fångar enligt lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar (1635/2015),

3 §

Rätt till god hälso- och sjukvård samt till gott bemötande

Var och en som varaktigt bor i Finland har utan diskriminering och inom gränserna för de resurser som vid respektive tidpunkt står till hälso- och sjukvårdens förfogande rätt till sådan hälso- och sjukvård som hans eller hennes hälsotillstånd förutsätter. I fråga om sådana personers rätt till vård som tillfälligt vistas i Finland tillämpas vad som föreskrivs särskilt eller vad som avtalas om det mellan stater på basis av ömsesidighet. I fråga om välfärdsområdenas och statens skyldighet att ordna hälso- och sjukvårdstjänster tillämpas dessutom vad som föreskrivs i lagen om ordnande av social- och hälsovård, hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016), mentalvårdslagen (1116/1990), lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och lagen om hälsovården inom försvarsmakten.

Bestämmelser om patientens rätt att använda, bli hörd och få expeditioner på finska eller svenska samt om hans eller hennes rätt till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i 10, 18 och 20 § i språklagen (423/2003). Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att ordna hälso- och sjukvårdstjänster på finska och svenska finns i 5 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Denna lag träder i kraft den 20 .

62.

Lag

om ändring av lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) 2 § 2 mom., 4 § 3 mom., 10 § 3 mom., 12 § 1 mom., 13 och 18 §, rubriken för 4 kap., 20—22 §, 24 § 1 mom. och 2 mom. 5 punkten, 27 § 1 mom., 28 § **samt** 29 3 mom., av dem 4 § 3 mom. sådant det lyder i

Betänkande ShUB 9/2022 rd

lag 428/2008, 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 270/2015 och 555/2019, 21 § sådan den lyder i lag 935/2019 och 29 § 3 mom. sådant det lyder i lag 491/2011 som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde och samband med annan lagstiftning

Välfärdsområdets skyldighet att ordna socialvård och anvisa den resurser bestäms enligt vad som därom föreskrivs särskilt.

4 §

Rätt till socialvård av god kvalitet och gott bemötande

Bestämmelser om klientens rätt att använda, bli hörd och få expeditioner på finska eller svenska samt om hans eller hennes rätt till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i 10, 18 och 20 § språklagen (423/2003). Bestämmelser om välfärdsområdets skyldighet att ordna socialvård på finska och svenska finns i 5 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

10 §

Minderåriga klienters ställning

När det i ett enskilt socialvårdsärende som gäller den minderåriges person finns grundad anledning att anta att vårdnadshavaren inte opartiskt kan bevaka barnets intresse, ska välfärdsområdet göra en ansökan enligt 72 § lagen om förmyndarverksamhet eller en anmälan enligt 91 § i nämnda lag om förordnande av en intressebevakare för den minderåriga, om det är viktigt för trygghet av den minderåriges intresse. Den minderåriges önskemål och åsikt angående saken ska utredas på det sätt som avses i 1 mom.

12 §

Klientens och företrädarens skyldighet att lämna uppgifter

Klienten och dennes lagliga företrädare ska till välfärdsområdet lämna de uppgifter som detta behöver vid ordnandet och lämnandet av socialvård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

13 §

Information om behandling av uppgifter

Klienten eller dennes företrädare har rätt att innan uppgifter lämnas till den som ordnar eller lämnar socialvård få veta för vilket ändamål de uppgifter som han eller hon lämnar behövs, vilket användningsändamålet är och för vilka ändamål uppgifterna normalt utlämnas. I 58 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (/) finns bestämmelser om personuppgiftsansvariga enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) i fråga om de klient- och patientuppgifter som uppkommer i social- och hälsovård som omfattas av välfärdsområdenas organiseringsansvar eller som överförs till välfärdsområdena från kommuner och samkommuner.

Klienten eller dennes lagliga företrädare ska upplysas om hur den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen kan utövas, om klienten inte redan har fått denna information.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter i vissa andra situationer oberoende av klientens samtycke

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller dataskyddslagen (1050/2018) får välfärdsområdet, om det är nödvändigt på grund av ett barns intresse eller ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse, lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling oberoende av klientens eller dennes lagliga företrädares samtycke till en domstol eller någon annan myndighet i ett ärende där välfärdsområdet har lagstadgad rätt eller skyldighet att anhängiggöra ärendet eller att delta i behandlingen eller verkställandet av ett anhängigt ärende genom att avge ett utlåtande eller en utredning eller på något annat motsvarande sätt. Dessutom får uppgifter ur en sekretessbelagd handling lämnas ut till en myndighet eller inrättning som behandlar sociala förmåner för utredande av oegentligheter som gäller en förmån, om det finns grundad anledning att misstänka oegentligheter.

Välfärdsområdet ska på begäran oberoende av klientens eller den lagliga företrädares samtycke lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling till polisen, en åklagarmyndighet och en domstol, om det är nödvändigt för utredande av ett brott som omfattas av anmälningsskyldighet enligt 15 kap. 10 § strafflagen (39/1889) eller för vilket det strängaste straffet är fängelse i minst fyra år.

Uppgifter ur en sekretessbelagd handling får lämnas ut även på eget initiativ vid misstanke om ett brott som avses i 2 mom. eller när det föreligger misstanke om ett brott som är mindre grovt än vad som där nämns, om välfärdsområdet bedömer att utlämnandet är nödvändigt på grund av ett barns intresse eller ett synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse. Dessutom får välfärdsområdet oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om välfärdsområdet vid fullgörandet av uppgifter enligt denna lag har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Välfärdsområdet får utöver i de fall som avses i 1—3 mom. lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling, om det är nödvändigt för kontroll av uppgifter som är av väsentlig betydelse för

Betänkande ShUB 9/2022 rd

att välfärdsområdet ska kunna sköta sin lagstadgade uppgift i situationer där välfärdsområdet själv har rätt att få uppgifter.

4 kap.

Välfärdsområdets rätt att få sekretessbelagda uppgifter och handräckning

20 §

Skyldighet att lämna sekretessbelagda uppgifter till välfärdsområdet

Statliga myndigheter, myndigheter i kommuner och samkommuner, välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentlighetsrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, pensionsmyndigheten, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, utbildningsanordnare, producenter av socialservice, sammanslutningar och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att på begäran av välfärdsområdet avgiftsfritt och utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna till välfärdsområdet sådana uppgifter och utredningar som de förfogar över och som i väsentlig grad inverkar på en klientrelation inom socialvården och som är nödvändiga för välfärdsområdet på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda klientens behov av socialvård, för att ordna socialvård och genomföra därtill anknutna åtgärder samt för att kontrollera uppgifter som lämnats till välfärdsområdet.

Den skyldighet som avses i 1 mom. gäller också penninginstitut, om välfärdsområdet inte får tillräckliga uppgifter och utredningar av dem som nämns ovan och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som klienten eller dennes laglige företrädare har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen till penninginstitutet, och en tjänsteinnehavare inom socialvården som tillförordnats av välfärdsområdet är berättigad att fatta beslutet om att begäran ska framställas. Innan begäran framställs till penninginstitutet ska klienten underrättas om den.

21 §

Utlämnande av uppgifter

Ett välfärdsområde kan av skattemyndigheterna och Folkpensionsanstalten få sekretessbelagda personuppgifter som avses i 20 § ur dessas personregister oberoende av klientens samtycke för fastställande av avgift och kontroll av uppgifter. Välfärdsområdet ska i förväg underrätta klienten om utlämnande av uppgifter.

22 §

Välfärdsområdets rätt att få handräckning

Ett välfärdsområde har rätt att av andra myndigheter få den handräckning som det behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Den som ger handräckning ska utan hinder av skyldigheten att iaktta sekretess röja för välfärdsområdet de uppgifter som skötseln av handräckningsuppdraget förutsätter.

24 §

Socialombudsman

Välfärdsområdet ska utse en socialombudsman.
Socialombudsmannen ska

5) följa hur klienternas rättigheter och ställning utvecklas i välfärdsområdet och årligen till välfärdsområdet avge en redogörelse för detta.

27 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om datasekretess och handräckning

Vad som i 3 och 4 kap. bestäms om välfärdsområdets rätt att få och utlämna sekretessbelagda uppgifter samt om handräckning gäller också de myndigheter som svarar för ledningen och övervakningen av socialvården när dessa sköter sina uppgifter i anknytning till enskilda personer och övervakningen.

28 §

Anteckning om inhämtande eller utlämnande av uppgifter

Välfärdsområdet och serviceproducenten ska göra en anteckning i handlingarna, om uppgifter inhämtas hos utomstående eller lämnas ut med stöd av 16—22 eller 27 §.

29 §

Straffansvar

Åklagaren får inte väcka åtal för en gärning som avses i 2 mom., om inte ett välfärdsområde har anmält den till åtal.

Denna lag träder i kraft den 20 .

63.

Lag

om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) 2 § 2 mom. och 9 §, av dem 2 § 2 mom. sådant det lyder i lag 267/2015,

ändras 1 § 2 punkten, 2 § 1 mom. 1 punkten, rubriken för 2 kap., 4—8 samt 10 och 11 §, 12 § 1 och 2 mom. samt 3 mom. 5 punkten, 13 § 1 mom., 14 § 1 och 3 mom., 14 a §, 15 § 1 mom. och 2 mom. 2 och 5 punkten, 15 a §, 15 b § 1 mom., 16 § 1 mom., 18 § 1 mom., 24 §, 25 § 1 och 2 mom. samt 26 och 27 §, av dem 10 § sådan den lyder i lag 1346/2016, 11 § sådan den lyder i lag 416/2015, 14 § 1 mom., 14 a § och 15 b § 1 mom. sådana de lyder i lag 1351/2014, 15 § 1 mom. sådant det lyder i lag 294/2016, och 15 a § sådan den lyder i lag 565/2020, samt *fogas till* 5 § ett nytt 3 mom. och till 23 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

2) förbättra den äldre befolkningens möjligheter att i kommunen och i välfärdsområdet delta i beredningen av beslut som påverkar denna befolknings levnadsförhållanden och i utvecklandet av den service den behöver,

2 §

Tillämpningsområde och samband med annan lagstiftning

I denna lag föreskrivs om

1) kommunernas och välfärdsområdenas skyldighet att se till att den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand stöds och att tillgång till social- och hälsovårdstjänster som äldre personer behöver tryggas i välfärdsområdena,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 kap.

Kommunens och välfärdsområdets allmänna skyldigheter

4 §

Samarbete

Bestämmelser om kommunens samarbetskyldighet för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand finns i 6 § 4 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Bestämmelser om den i 1 mom. avsedda samarbetskyldigheten i fråga om välfärdsområdena finns i 7 § 4 mom. i den lag som nämns i 1 mom.

5 §

Plan för att stödja den äldre befolkningen

Varje kommun ska som ett led i den plan som avses i 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Varje välfärdsområde ska som ett led i den plan som avses i 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård utarbeta en plan över sina åtgärder för att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand och för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. Vid planeringen ska åtgärder som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras.

Helsingfors stad ska i sin plan enligt 1 mom. inkludera sina åtgärder för att ordna och utveckla den service och närståendevård som äldre personer behöver. I planeringen ska service som främjar boende i hemmet och rehabilitering prioriteras. (Nytt 3 mom.)

6 §

Utvärdering av servicens tillräcklighet och kvalitet

Utöver vad som föreskrivs i 7 § 2 och 3 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska välfärdsområdet varje år inom sitt område utvärdera om den socialservice som äldre personer behöver är tillräcklig och hurdan kvalitet den håller.

För utvärderingen av servicens kvalitet och tillräcklighet ska välfärdsområdet regelbundet inhämta synpunkter från dem som anlitar servicen och från deras anhöriga och närstående samt från de anställda i välfärdsområdet. Dessutom ska välfärdsområdet sammanställa information om de ekonomiska resurser som har använts för servicen och om antalet anställda och deras utbildning. I utvärderingen ska också de iakttagelser beaktas som har framförts i socialombudsmannens årliga redogörelse.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 §

Tillgången till service och servicens tillgänglighet

Bestämmelser om tillgången till socialservice och servicens tillgänglighet för den äldre befolkningen finns i 4 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

8 §

Språk som service ska tillhandahållas på

I 5 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om språket vid ordnande av service enligt denna lag som främjar den äldre befolkningens välbefinnande samt service som har samband med utredning och tillgodoseende av äldre personers servicebehov.

10 §

Expertis

Välfärdsområdet ska ha tillgång till tillräcklig och mångsidig expertis för stödjandet av den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand och för ordnandet av högkvalitativa social- och hälsovårdstjänster som äldre personer behöver.

11 §

Äldreråd

Bestämmelser om kommunala äldreråd finns i 27 § i kommunallagen (410/2015). Det kommunala äldrerådet ska tas med i beredningen av den plan som avses i 5 § i denna lag.

Bestämmelser om äldrerådet för välfärdsområdet finns i 32 § i lagen om välfärdsområden (611/2021). Äldrerådet för välfärdsområdet ska tas med i beredningen av den plan som avses i 5 § i denna lag och i den utvärdering som avses i 6 §.

12 §

Tjänster som främjar välbefinnandet

Välfärdsområdet ska ordna rådgivningstjänster som stöder den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Dessutom ska välfärdsområdet, särskilt för dem bland den äldre befolkningen vars levnadsförhållanden eller livssituation utifrån forskningsrön eller allmän livserfarenhet bedöms innebära riskfaktorer som ökar behovet av service, tillhandahålla hälsokontroller, mottagningar och hembesök som stöder välbefinnandet, hälsan, funktionsförmågan och förmågan att klara sig på egen hand.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

I de tjänster som avses i 1 och 2 mom. ska det ingå att

5) ge handledning i användningen av tjänster som står till buds i kommunen och i välfärdsområdet och som främjar välbefinnandet, hälsan, funktionsförmågan och förmågan att klara sig på egen hand.

13 §

Allmänna principer för att tillgodose servicebehovet

Välfärdsområdet ska ordna högkvalitativa social- och hälsovårdstjänster för äldre personer i rätt tid och i tillräcklig omfattning med tanke på dessa personers servicebehov.

14 §

Principer för långvarig vård och omsorg

Välfärdsområdet ska i första hand ge äldre personer långvarig vård och omsorg som stöder ett värdigt liv med hjälp av öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som ges i den äldre personens hem och med övriga öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården. Dessa tjänster ska till innehåll och omfattning anpassas efter den äldre personens servicebehov vid respektive tillfälle. Vården och omsorgen får ges som långvarig institutionsvård endast på de grunder som anges i denna lag.

Välfärdsområdet ska säkerställa att arrangemangen för långvarig vård av äldre personer är bestående, om det inte är befogat att ändra på dem för att personen själv önskar det eller hans eller hennes servicebehov har förändrats eller av någon annan särskilt vägande och grundad anledning.

14 a §

Förutsättningar för långvarig institutionsvård

Välfärdsområdet får tillgodose en äldre persons servicebehov med långvarig institutionsvård endast om det finns medicinskt motiverade skäl eller skäl som anknyter till klient- eller patient-säkerheten.

15 §

Utredning av servicebehovet

Välfärdsområdet ansvarar för att en övergripande utredning av en äldre persons behov av social- och hälsovård och av annan service som stöder hans eller hennes välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand görs i samarbete med personen själv och vid behov med hans eller hennes anhöriga eller närstående eller med en intressebevakare som har förordnats för honom eller henne. En sådan yrkesutbildad person enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning

Betänkande ShUB 9/2022 rd

de personer inom socialvården (817/2015) eller 2 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) som är ändamålsenlig med tanke på den äldre personens behov och som har omfattande sakkunskap ska svara för utredningen av servicebehovet. Den anställda som svarar för utredningen ska i enlighet med den äldre personens behov samarbeta med andra experter som avses i 10 § i denna lag.

Utredningen ska inledas snarast möjligt och slutföras utan ogrundat dröjsmål efter det att

2) den äldre personen har gjort en ansökan om socialservice till välfärdsområdet för att få socialservice till stöd för sin funktionsförmåga eller för att klara de funktioner som hör till normal livsföring,

5) omständigheterna förändras avsevärt för en äldre person som regelbundet får socialservice som välfärdsområdet ordnar.

15 a §

Användning av bedömningsverktyget RAI

Välfärdsområdet ska använda bedömningsverktyget RAI vid bedömningen av en äldre persons funktionsförmåga, om den äldre personen enligt en preliminär bedömning av en yrkesutbildad person som avses i 15 § 1 mom. behöver regelbunden socialservice för tryggheten av sin vård och omsorg. Välfärdsområdet ska dessutom se till att bedömningsverktyget RAI används också när en äldre person får sådan av välfärdsområdet ordnad service och omständigheterna förändras avsevärt för den äldre personen. Bedömningsverktyget RAI hör till de tillförlitliga bedömningsinstrument som avses i 15 § 3 mom.

Institutet för hälsa och välfärd ska se till att välfärdsområdena kan använda bedömningsverktyget RAI avgiftsfritt och att de har tillgång till utbildning i användningen av verktyget. Dessutom ska Institutet för hälsa och välfärd se till att avtalstexten och innehållet i bedömningsverktyget, till den del innehållet inte är skyddat genom upphovsrätt, är offentligt tillgängliga på finska och svenska.

15 b §

Utredning av förutsättningarna för långvarig institutionsvård

Innan vård och omsorg ges som långvarig institutionsvård ska välfärdsområdet på det sätt som avses i 15 § utreda möjligheterna att tillgodose en äldre persons servicebehov med hjälp av öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården som ges i den äldre personens hem och med övriga öppenvårdstjänster inom social- och hälsovården.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

16 §

Serviceplan

Välfärdsområdet ansvarar för att det för en äldre person utarbetas en plan som avses i 7 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (*serviceplan*). Planen ska utarbetas utan ogrundat dröjsmål efter det att den äldre personens servicebehov har utretts, om det inte är fråga om tillfällig rådgivning och handledning eller om det inte i övrigt är uppenbart onödigt att utarbeta en plan.

18 §

Beslut om beviljande av socialservice samt rätt till service

Välfärdsområdet ska med anledning av en skriftlig eller muntlig ansökan fatta beslut om beviljande av socialservice som en äldre person brådskande behöver och utan dröjsmål ordna den service som har beviljats, så att den äldre personens rätt till nödvändig omsorg inte äventyras.

23 §

Egenkontroll

På egenkontroll tillämpas dessutom 40 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

24 §

Myndighetstillsyn

I fråga om tillsynen över tjänster avsedda för äldre personer och åtgärder för att avhjälpa brister som upptäcks i samband med tillsynen tillämpas bestämmelserna i 41—49 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård, 4 kap. i lagen om privat socialservice och 4 och 5 kap. i lagen om privat hälso- och sjukvård.

25 §

Anmälan om äldre personers servicebehov

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller någon som är anställd inom välfärdsområdets socialvård eller räddningsväsendet eller hos nödcentralen eller polisen i sitt uppdrag har fått kännedom om en äldre person som är i behov av social- eller hälsovård och som är uppenbart oförmögen att sörja för sin omsorg, hälsa eller säkerhet, ska den anställda oberoende av sekretessbestäm-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

melserna utan dröjsmål göra en anmälan om saken till den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialvården.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården göra en anmälan till den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialvården, när en äldre person kommer att skrivas ut från vård eller behandling på en institution inom hälso- och sjukvården. Anmälan ska göras i god tid före utskrivningen.

26 §

Offentliggörande av väntetider

Välfärdsområdet ska åtminstone en gång i halvåret offentliggöra uppgifter om den tid inom vilken en äldre person kan få den socialservice som han eller hon har ansökt om. Uppgifterna ska offentliggöras med sådana metoder att äldre personer har en faktisk möjlighet att få uppgifterna.

27 §

Finansiering

Om inte något annat föreskrivs genom lag, tillämpas lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) på finansieringen av verksamhet som ett välfärdsområde ordnar med stöd av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

64.

Lag

om ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988) 3 § 1 mom., 4 § 1 mom., 5 § 2 och 3 mom., 6 § 1 och 2 mom., 7 § 1 och 2 mom., 10 § 1 och 2 mom. samt 12 b § och 13 §, sådana de lyder, 3 § 1 mom., 5 § 2 mom. i lag 1040/1997, 6 § 1 och 2 mom., 7 § 2 mom., 10 § 2 mom. och 13 § i lag 1040/1997, 4 § 1 mom. i lag 977/1998, 5 § 3 mom. i lag 1227/1993, 7 1 mom. i lag 1339/2010 och 12 b § i lag 54/2019, samt

Betänkande ShUB 9/2022 rd

fogas till lagen en ny 13 a § som följer:

3 §

Godkännande till rehabilitering

För rehabilitering godkänns en frontveteran av det välfärdsområde inom vars område frontveteranen har sin hemkommun. En frontveteran som inte har hemkommun i Finland godkänns för rehabilitering av Statskontoret.

4 §

Serviceproducenter

Rehabilitering kan ges av sådana serviceproducenter som avses i 2 § 2 mom. i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) och av sådana självständiga yrkesutövare som avses i nämnda paragrafs 3 mom. samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen.

5 §

Anslag

Statskontoret delar ut medel av det anslag som avses i 1 mom. till välfärdsområdena, med undantag för de resekostnader som avses i 9 §. Beviljandet av anslagsmedel grundar sig på Statskontorets uppskattning av antalet i välfärdsområdet bosatta frontveteraner.

Bestämmelser om att ordna tjänster i egen regi eller skaffa sådana finns i 12 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

6 §

Betalning av ersättning av statsmedel

Anslag som delas ut till välfärdsområdena betalas i förskott till välfärdsområdena. Förskotten betalas kvartalsvis i lika stora poster i februari, maj, augusti och november enligt välfärdsområdenas på Statskontorets uppskattning baserade kvoter.

Statskontoret fastställer på basis av välfärdsområdenas redovisning ersättningens slutliga belopp. Välfärdsområdet ska till Statskontoret inom en av detta utsatt tid återbära det belopp som den fått för mycket i förskott.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 §

Grunderna för ersättningen

Välfärdsområdet ersätts för kostnaderna för rehabilitering som ordnats vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård ~~med iakttagande av 57 § i lagen om ordnande av social och hälsovård.~~ Med kostnader avses de faktiska kostnader som har orsakats av tillhandahållandet av tjänsten och från vilka har avdragits verksamhetsintäkterna från tjänsten. Då den ersättning som ska betalas till en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdet räknas ut, räknas dock inte patientavgifter som tas ut av dem som får tjänsterna till de verksamhetsintäkter som ska dras av från ersättningen.

Statskontoret fastställer beloppen av och grunderna för de ersättningar som av statsmedel betalas av välfärdsområdet till andra verksamhetsenheter som ger anstaltsrehabilitering än verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård.

10 § (Ny)

Ersättning för resekostnader

Ersättning för de resekostnader som skall ersättas enligt denna lag beviljar och utbetalar **Folkpensionsanstalten** av statens medel, med iakttagande i tillämpliga delar av vad sjukförsäkringslagen (1224/2004) stadgar om ersättning för resekostnader.

Statskontoret utger till **Folkpensionsanstalten** förskott för betalning av resekostnader på det sätt som närmare bestäms genom förordning. Det slutliga beloppet av den statliga ersättningen får inte överstiga beloppet av de ersättningar som har betalats i förskott.

12 b §

Ersättning till välfärdsområdena ~~och kommunerna på Åland~~ för service som stöder boende hemma

Till välfärdsområdet betalas ersättning för de kostnader som föranletts av ordnande av service enligt 12 a §. Kostnaderna för sjukvårdstjänster ersätts dock endast till den del det är fråga om hem-, dag- eller nattsjukvård eller medicinsk rehabilitering.

Statskontoret ersätter kostnaderna för ordnande av service som stöder boende hemma i förskott. Välfärdsområdet ska lämna in en utredning över användningen av anslaget och återbetala det förskott som betalats till för högt belopp till Statskontoret inom den tid som Statskontoret angett.

~~Vad som i 1 och 2 mom. föreskrivs om ersättning för kostnader för service som stöder boende hemma, om den redovisning som ska upprättas för ersättningen samt om återbäring av förskott gäller på Åland kommunerna i landskapet Åland.~~

Betänkande ShUB 9/2022 rd

13 §

Ändringsökande

Bestämmelser om begäran om omprövning av beslut av tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet enligt denna lag finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i välfärdsrådets och Statskontorets beslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Bestämmelser om sökande av ändring i Folkpensionsanstaltens beslut finns i 17 kap. i sjukförsäkringslagen.

13 a § (Ny)

Tillämpning av lagen i landskapet Åland

Vad som i 3 § 1 mom., 5 § 2 mom., 6 § 1 och 2 mom., 7 § 1 och 2 mom., 12 b § 1 och 2 mom. samt i 13 § föreskrivs om välfärdsområden, gäller på Åland kommunerna i landskapet Åland.

Vad som i 4 § 1 mom. föreskrivs om välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens verksamhetsenheter, gäller på Åland landskapet Ålands och kommunernas verksamhetsenheter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

65.

Lag

om ändring av familjevårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjevårdslagen (263/2015) 3 §, det inledande stycket i 10 § 1 mom. och 10 § 1 mom. 9 punkten samt 10 § 3 mom., det inledande stycket i 11 § 1 mom., 12 § 2 mom., 13 §, 14 § 1 och 3 mom., 15, 15 a, 20 och 21 § samt rubriken för 22 § och 22 § 1, 3 och 4 mom., av dem 10 § 1 mom. 9 punkten och 15 a § sådana de lyder i lag 510/2016, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 510/2016 samt 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1645/2015 som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3 §

Familjevård

Familjevård är vård av eller annan omsorg om en person under en del av dygnet eller dygnet runt i familjevårdarens privathem eller i den vårdbehövandes hem. Vårdsområdet ska ingå ett uppdragsavtal med familjevårdaren eller avtal om ordnande av familjevård med en producent av privat familjevård.

10 §

Uppdragsavtal

I det uppdragsavtal som ingås mellan en familjevårdare och vårdsområdet ska parterna komma överens om

9) samarbetet mellan vårdsområdet och familjevårdaren.

Den som ingått uppdragsavtal enligt denna lag står inte i ett sådant anställningsförhållande som avses i 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001) till det vårdsområde som har ingått avtalet.

11 §

Avtal om ordnande av familjevård

I det avtal om familjevård som ingås mellan vårdsområdet och en producent av privat familjevård ska parterna komma överens om

12 §

Uppsägning och hävning av uppdragsavtal

Om familjehemmet eller den vård som ges där vid tillsynen konstateras vara olämpliga eller bristfälliga, ska det vårdsområde som svarar för ordnandet av vården försöka se till att bristen avhjälps. Om bristen inte avhjälps inom utsatt tid eller inte kan avhjälpas utan oskäligt besvär eller inom en skälig tid, kan uppdragsavtalet hävas omedelbart.

13 §

Rätt till ledighet

Om inte något annat har överenskommit i uppdragsavtalet, ska vårdsområdet ordna möjlighet för familjevårdaren till en ledighet vars längd är två dygn för varje kalendermånad under vilken vårdaren med stöd av uppdragsavtalet har arbetat minst 14 dygn som familjevårdare.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Det välfärdsområde som svarar för ordnandet av familjevården ska se till eller vid behov lämna sådant bistånd att den som är i familjevård tillhandahålls ändamålsenlig vård under den tid familjevårdarens ledighet varar.

14 §

Avlösarservice under familjevårdarens ledighet och annan frånvaro

Välfärdsområdet kan ordna den avlösarservice som behövs under familjevårdarens ledighet eller annan tillfällig frånvaro genom att med en person som uppfyller kraven i 6 § ingå ett uppdragsavtal där personen förbinder sig att ge vården i familjevårdarens hem eller i den vårdbehövandes hem. Avlösningen kan ordnas på detta sätt, om familjevårdaren samtycker till det och om arrangemanget kan anses förenligt med den vårdbehövandes bästa.

Avlösaren står inte i anställningsförhållande till det välfärdsområde som har ingått avtalet. På utbildning och stöd som ordnas för avlösare tillämpas 15 § och på den sociala tryggheten för avlösare tillämpas 20 §.

15 §

Utbildning och stöd

Det välfärdsområde som svarar för ordnandet av familjevården ska på det sätt som antecknas i uppdragsavtalet se till att familjevårdaren får den förberedelse, handledning och utbildning som behövs och att den som har för avsikt att arbeta som familjevårdare får förberedande utbildning. För att ordna det stöd som behövs under familjevården ska en ansvarig arbetstagarare utnämnas för familjevårdaren för varje vårdbehövande. Familjevårdaren ska ges tillräcklig möjlighet att få stöd och möta den ansvariga arbetstagararen.

15 a §

Undersökningar av välmående och hälsa

Välfärdsområdet ska vid behov, enligt vad som överenskoms i uppdragsavtalet, för familjevårdare ordna undersökningar av välmående och hälsa samt social- och hälsovårdstjänster som stöder deras välmående. För familjevårdare på heltid ska möjlighet till undersökning av välmående och hälsa ordnas minst vartannat år.

20 §

Social trygghet

Bestämmelser om pensionsskyddet för familjevårdare i uppdragsförhållande finns i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

Ett välfärdsområde som ingått ett uppdragsavtal ska för familjevårdaren teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På familjevård-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

daren tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på välfärdsområdet tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

21 §

Anmälningsskyldighet

Familjevårdaren är skyldig att anmäla förändringar i familjevården till den ansvariga arbetstagen i det välfärdsområde som placerat den vårdbehövande och till det välfärdsområde där familjehemmet finns.

22 §

Styrning och tillsyn

Det välfärdsområde som placerat den vårdbehövande ska se till att placeringen i familjevård genomförs enligt denna lag och att den vårdbehövande under den tid placeringen varar får den service och de stödåtgärder som behövs av det välfärdsområde inom vars område personen är placerad. Både det välfärdsområde som gjort placeringen och det välfärdsområde inom vars område placeringen har gjorts får inspektera verksamheten på platsen för familjevård enligt denna lag samt de verksamhetsenheter och lokaler som används vid ordnandet av verksamheten när det finns grundad anledning att förrätta en inspektion. Lokaler som används för boende av permanent natur får inspekteras bara om det är nödvändigt för att säkerställa klientens ställning och behörig service.

Om familjehemmet eller den vård och fostran som ges där konstateras vara olämpliga eller bristfälliga, ska välfärdsområdet försöka avhjälpa bristen med hjälp av styrning. Om bristen inte har avhjälpits inom utsatt tid ska välfärdsområdet se till att vården av den vårdbehövande ordnas på ett sätt som är förenligt med personens bästa och behov. Vid behov ska de vårdbehövande flyttas till ett annat vårdställe som svarar mot deras behov.

På tillsynen över servicen och på åtgärder för att avhjälpa brister som konstaterats i samband med tillsynen tillämpas i fråga om professionella familjehem och andra producenter av privat familjevård det som i 6 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) föreskrivs om egenkontroll och tillsyn.

Denna lag träder i kraft den 20 .

66.

Lag

om ändring av lagen om stöd för närståendevård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för närståendevård (937/2005) 2 § 2 punkten, det inledande stycket i 3 §, 3 a §, 4 § 2 och 3 mom., 4 a § 1 mom., 8 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 § 2 och 3 mom. samt 11 § och 12 §, av dem 3 a § och 4 § 2 mom. sådana de lyder i lag 511/2016, 4 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 318/2011, 10 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1646/2015 och 12 § sådan den lyder i lag 1317/2014 som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *avtal om närståendevård* ett uppdragsavtal om ordnande av närståendevård som ingåtts mellan vårdaren och det välfärdsområde som svarar för ordnandet av vården,

3 §

Förutsättningar för beviljande av stöd

Välfärdsområdet kan bevilja stöd för närståendevård, om

3 a §

Tjänster till stöd för närståendevårdares vårduppdrag

Välfärdsområdet ska vid behov förbereda närståendevårdare för vårduppdraget och ordna utbildning för dem.

Välfärdsområdet ska vid behov ordna undersökningar av närståendevårdares välmående och hälsa samt sådana social- och hälsovårdstjänster som stöder vårdarnas välmående och vårduppdrag.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

4 §

Ledighet för närståendevårdare

Välfärdsområdet och närståendevårdaren kan avtala om att närståendevårdaren tar ut den lediga tid som avses i 1 mom. i form av flera ledigheter som är kortare än ett dygn. Välfärdsområdet kan ordna fler lediga dagar för närståendevårdaren än vad som anges i 1 mom. samt rekreationsledighet som är kortare än ett dygn.

Välfärdsområdet ska sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under vårdarens ledighet. Lediga dagar enligt 1 mom. och rekreationsledighet minskar inte vårdarvodets storlek.

4 a §

Avlösarservice under närståendevårdarens ledighet och annan frånvaro

Ett välfärdsområde kan ordna den avlösarservice som behövs under närståendevårdarens ledighet eller annan tillfällig frånvaro genom att med en person som uppfyller kraven i 3 § 3 punkten ingå ett uppdragsavtal där personen förbinder sig att ge vården. Avlösningen kan ordnas på detta sätt, om närståendevårdaren samtycker till det. Vidare förutsätts det att arrangemanget genomförs med beaktande av den vårdbehövandes åsikt och att arrangemanget kan anses förenligt med den vårdbehövandes bästa.

8 §

Avtal om närståendevård

Ett avtal om stöd för närståendevård ska ingås mellan närståendevårdaren och välfärdsområdet. En vård- och serviceplan ska bifogas avtalet.

9 §

Uppsägning och hävning av ett avtal om närståendevård

Välfärdsområdet kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två månader efter uppsägningen och närståendevårdaren så att det upphör att gälla tidigast en månad efter uppsägningen. Om den vårdbehövandes eller närståendevårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter att gälla, kan parterna häva avtalet med omedelbar verkan.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

10 §

Pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd för närståendevårdare

Bestämmelser om pensionsskydd för närståendevårdare finns i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016).

Ett välfärdsområde som har ingått ett avtal om stöd för närståendevård ska för vårdaren teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På närståendevårdaren tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på välfärdsområdet tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med avvikelse från 71—78 § i den lagen används som årsarbetsinkomst beloppet av det i 5 § i denna lag avsedda vårdarvodet per år. Med avvikelse från 58 och 59 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

11 §

Serviceansvar

Det välfärdsområde som enligt 8 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) är skyldig att ordna socialservice för den vårdbehövande ansvarar för ordnandet av stöd för närståendevård.

12 §

Ändringssökande och behandling av tvister som gäller avtal om närståendevård

I fråga om sökande av ändring i ärenden som avses i denna lag tillämpas vad som föreskrivs i 6 kap. i socialvårdslagen (1301/2014). Tvister som hänför sig till avtal om närståendevård behandlas som förvaltningstvistemål i förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

67.

Lag

om ändring av lagen om service och stöd på grund av handikapp

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) 18 och 19 §, sådana de lyder i lag 1545/2009, och

ändras i 3 § 1 mom., 3 a § 1 mom., 5 och 6 §, 7 § 1 och 2 mom., 8 § 2 mom., rubriken för 8 d § och 8 d § 1 mom. samt det inledande stycket i 8 d § 2 mom. och 8 d § 2 mom.3 punkten, 9 § 2 mom., 12 §, 13 § 1 mom. samt 15 och 17 §, av dem 3 a § 1 mom., rubriken för 8 d §, 8 d § 1 mom., det inledande stycket i 8 d § 2 mom. och 8 d § 2 mom. 3 punkten samt 9 § 2 mom. sådana de lyder i lag 981/2008, 5 § sådan den lyder i lag 1718/2009, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 134/2010, 13 § 1 mom. sådant det lyder i lag 417/2015, 15 § sådan den lyder i lag 958/2019 och 17 § sådan den lyder i lag 1309/2014 som följer:

3 §

Ansvaret för service och stöd

Välfärdsområdet ska sörja för att tjänster och stöd för handikappade ordnas så att de till innehållet och omfattningen är sådana som behovet i välfärdsområdet påkallar.

3 a §

Utredning av klientens servicebehov samt uppgörande av en serviceplan

Utredningen av behovet av service och stöd enligt denna lag ska inledas senast den sjunde vardagen efter det att den handikappade eller hans eller hennes lagliga företrädare eller anhöriga eller någon annan person eller en myndighet, för att få service har tagit kontakt med den välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialservicen.

5 §

Planering och finansiering

På verksamhet som ett välfärdsområde ordnar enligt denna lag tillämpas lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021), lagen om finansiering av välfärdsområden (617/2021) och lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

6 §

Utvecklande av de handikappades levnadsförhållanden

Välårsdsområdet och kommunen ska främja och följa de handikappades levnadsförhållanden samt genom sin verksamhet sträva efter att förebygga uppkomsten av missförhållanden och undanröja de olägenheter som begränsar de handikappades möjligheter till verksamhet och engagemang.

7 §

Utvecklande av servicen

Kommunen och välårsdsområdet ska sörja för att deras offentliga service lämpar sig även för handikappade.

När välårsdsområdet utvecklar sin service och sitt stöd för handikappade ska det beakta de behov och synpunkter som dessa åberopar.

8 §

Service för handikappade

Välårsdsområdet ska ordna skälig färdtjänst jämte följeslagarservice, dagverksamhet, personlig assistans och serviceboende för en gravt handikappad som på grund av sitt handikapp eller sin sjukdom nödvändigt behöver sådan service för att klara de funktioner som hör till normal livsföring. Välårsdsområdet har dock inte särskild skyldighet att ordna serviceboende eller personlig assistans, ifall tillräcklig omsorg om den gravt handikappade inte kan tryggas genom åtgärder inom den öppna vården.

8 d §

Ordnannde av personlig assistans

När det bestäms på vilket sätt personlig assistans ska tillhandahållas och när själva assistansen ordnas ska välårsdsområdet beakta den gravt handikappades egna åsikter och önskemål samt det i serviceplanen definierade individuella hjälpbehovet och den handikappades livssituation i sin helhet.

Välårsdsområdet kan ordna personlig assistans

3) genom att skaffa den gravt handikappade assistentservice av en offentlig eller privat serviceproducent eller genom att själv producera servicen eller ingå avtal om servicen med ett annat välårsdsområde eller andra välårsdsområden.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Ekonomiskt stöd

Välårsdsområdet ska ersätta en gravt handikappad för skäliga kostnader för ändringsarbeten i bostaden samt för anskaffning av redskap och anordningar i bostaden, om dessa åtgärder med hänsyn till handikappet eller sjukdomen är nödvändiga för att den handikappade ska klara de funktioner som hör till normal livsföring. Välårsdsområdet har dock inte särskild skyldighet att ersätta kostnaderna, ifall tillräcklig omsorg om den gravt handikappade inte kan tryggas genom åtgärder inom den öppna vården.

12 §

Samarbete

Välårsdsområdet och kommunen ska för att förbättra de handikappades förhållanden samarbeta med olika myndigheter, anstalter och handikapporganisationer samt med andra samfund vilkas verksamhet har ett nära samband med de handikappades levnadsförhållanden.

13 §

Råd för personer med funktionsnedsättning

Bestämmelser om kommunala råd för personer med funktionsnedsättning finns i 28 § i kommunallagen (410/2015). Bestämmelser om rådet för personer med funktionsnedsättning för välårsdsområdet finns i 32 § i lagen om välårsdsområden (611/2021).

15 §

Ersättning från försäkringsanstalt

Ska en försäkringsanstalt betala ersättning till en handikappad enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), lagen om militär krishantering (211/2006), trafikförsäkringslagen (460/2016) eller någon tidigare motsvarande lag, och har välårsdsområdet för samma ändamål och för samma tid gett honom eller henne service eller stöd som avses i 8 och 9 § i denna lag, övergår till välårsdsområdet mot redovisning rätten till den ersättning som försäkringsanstalten skulle ha betalat till den handikappade, om välårsdsområdet inte hade gett honom eller henne service eller stöd. I fråga om välårsdsområdets rätt till ersättning med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) föreskrivs särskilt.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Om den redovisning som avses i 1 mom. kommit den som betalar ersättning till handa så sent att ersättning enligt annan lag redan har betalats till den handikappade, har välfärdsområdet rätt att av denne återkräva ett belopp som motsvarar denna ersättning. På återkrav av ersättning tillämpas bestämmelserna i 21 och 22 § i lagen om utkomststöd (1412/1997).

Ansökan om återkrav ska göras till förvaltningsdomstolen inom tre år från det att försäkringsanstalten har betalat ersättningen.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden ska när det gäller landskapet Åland tillämpas på kommunerna i landskapet Åland.

17§

Ändringssökande

På ändringssökande tillämpas vad som föreskrivs i 6 kap. i socialvårdslagen (1301/2014).

Denna lag träder i kraft den 20 .

68.

Lag

om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) 3 § 1—4 mom., 6, 11, 14, 17, 18 §, 26 och 27 §, 4 kap., 43 §, 5 kap. 6 och 9 kap. samt 73, 81, 81 c och 81 d § samt 83 §, av dem 3 § 1—4 mom. sådana de lyder i lag 1539/2009, 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 26/1984 och 1539/2009, 11 § sådan den lyder i lag 26/1984, 14 § sådan den lyder i lagarna 702/1982, 26/1984 och 739/1992, 27 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 26/1984, rubriken för 6 kap. sådan den lyder i lag 702/1982 samt 81, 81 c och 81 d § sådana de lyder i lag 381/2016, samt ändras 9 och 15 §, 16 § 2 mom., rubriken för 2 kap., 23 § och 31 §, 32 § 3 och 4 mom., 33 § 1 och 3 mom., 34, 36 § och 37 §, 38 § 2 mom., 39, 42 c och 42 e §, 65 § 1 mom., 66, 67, 74, 75, 76, 77, 79—80 § och 81 a §, det inledande stycket i 81 b § 1 mom., och 82 § 1 mom., av dem 9 § sådan den lyder i lag 1369/1996, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 739/1992, 31 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 952/1980, 32 § 3 och 4 mom., 33 § 1 och 3 mom., 34 och 37 §, 38 § 2 mom., 39, 42 c, 42 e, 80, 81 § och 81 a § samt det inledande stycket i 81 b § sådana de lyder i lag 381/2016, 36, 76 och 77 § samt 82 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1539/2009, 66 § sådan den ly-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

der delvis ändrad i lag 702/1982, 75 § sådan den lyder ~~delvis ändrad~~ i lagarna 672/2008 och 1539/2009, 76 § sådan den lyder i lag 725/2021 samt 79 § sådan den lyder i lag 702/1982, samt fogas till lagen en ny 1 b § som följer:

1 b §

Till den del bestämmelserna i denna lag gäller administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland och vad som i denna lag föreskrivs om **en sakkunniggrupp för krävande stöd** tillämpas när det gäller landskapet Åland på motsvarande **sakkunniggrupp** i landskapet Åland.

9 §

För ordnande av specialomsorger ska välfärdsområdet ha för verksamheten nödvändiga verksamhetsenheter.

15 §

Utöver välfärdsområdets verksamhetsenheter för specialomsorger kan staten ha verksamhetsenheter för specialomsorger för beredande av de specialomsorger som föreskrivits ankomma på staten samt för riksomfattande forsknings-, försöks- eller annan därmed jämförlig specialomsorgsverksamhet.

16 §

Privata verksamhetsenheter för specialomsorger kan producera specialomsorgstjänster åt välfärdsområden eller åt andra som önskar dylika tjänster.

2 kap.

Förvaltning av specialomsorger

23 §

För det individuella ordnandet av specialomsorger finns det **en sakkunniggrupp för krävande stöd** inom välfärdsområdet.

Medlemmar i det kollegiala organet är minst tre ledande tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet så att medicinsk och pedagogisk expertis samt sakkunskap i socialvård är företrädda i organet.

31 §

Initiativ som gäller erhållande av specialomsorger ska göras hos välfärdsområdet.

Beslut om att tillhandahålla specialomsorger och om att avsluta specialomsorger fattas av välfärdsområdets **sakkunniggrupp för krävande stöd**, om inte något annat anges i förvaltningsstadgan för välfärdsområdet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

32 §

En skriftlig ansökan om att en person oberoende av sin vilja ska förordnas att intas på en verksamhetsenhet för specialomsorger ska lämnas till välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd. Ansökan får göras av personens lagliga företrädare eller en anhörig eller en annan närstående.

Om det inte finns någon sådan i 3 mom. avsedd person som har rätt att göra ansökan eller om de inte samtycker till att göra ansökan, kan ansökan göras också av en tjänsteinnehavare som anges i förvaltningsstadgan för det välfärdsområde inom vars område personen vistas. I fråga om personer som är intagna på straffanstalt kan ansökan under motsvarande förutsättningar göras av anstaltens föreståndare.

33 §

Om välfärdsområdets kollegiala organ på grund av en ansökan enligt 32 § och andra behövliga undersökningar och utredningar inom social- och hälsovården anser det uppenbart att det finns förutsättningar för att förordna en person att oberoende av dennes vilja intas på en verksamhetsenhet för specialomsorger, ska sakkunniggruppen för krävande stöd förordna att personen ska tas in för undersökning på en sådan verksamhetsenhet för specialomsorger som avses i 32 § 2 mom. I brådskande fall ska ett skriftligt beslut om förordnande fattas genast och i övrigt senast sju dagar efter det att en ansökan som avses i 32 § har inkommit. Innan personen förordnas till undersökning ska hans eller hennes egen åsikt klarläggas. Bestämmelser om hörande av personen själv och av hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare finns i förvaltningslagen (434/2003). Om en myndig person inte har någon laglig företrädare ska i situationer som avses i 9 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), nedan *socialvårdens klientlag*, en anhörig eller någon annan närstående som är med och planerar och genomför servicen ges tillfälle att bli hörd på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen. Dessutom ska föräldrarna till en minderårig och den person som tagit hand om och fostrat den minderårige omedelbart innan den minderårige förordnas till undersökning ges tillfälle att bli hörda på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen.

När undersökningen slutförts ska välfärdsområdets kollegiala organ besluta huruvida personen oberoende av sin vilja ska förordnas att tas in på en verksamhetsenhet för specialomsorger. Beslutet ska fattas skriftligt senast fjorton dagar efter det att beslutet om förordnande om intagning för undersökning fattades. Beslutet ska innehålla ett motiverat ställningstagande till om det finns förutsättningar för att förordna personen att bli intagen på en verksamhetsenhet för specialomsorger oberoende av sin vilja. Ett beslut om att förordna en person att tas in på en verksamhetsenhet för specialomsorger oberoende av sin vilja ska omedelbart, dock senast inom fjorton dagar efter det att beslutet fattades, underställas förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen ska handlägga ärendet skyndsamt.

34 §

För ett individuellt genomförande av specialomsorgerna ska välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd eller, inom gränser som det bestämt, den ansvariga föreståndaren för verksamhetsenheten, för varje person som är i behov av specialomsorger godkänna ett specialomsorgsprogram. Programmet ska såvitt möjligt göras upp i samarbete med personen själv och hans eller hennes lagliga företrädare eller i situationer enligt 9 § 1 mom. i socialvårdens klientlag

Betänkande ShUB 9/2022 rd

personens lagliga företrädare eller anhöriga eller andra närstående som deltagit i planeringen och genomförandet av servicen samt med det kollegiala organet. Programmet ska ses över vid behov.

36 §

Om personen själv eller personens vårdnadshavare eller annan intressebevakare eller välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd anser att specialomsorgsprogrammet inte är ändamålsenligt, kan regionförvaltningsverket förordna att programmet ska korrigeras till de delar det anses vara påkallat.

37 §

Om det vid undersökning av en person som oberoende av sin vilja förordnats att tas in på en verksamhetsenhet för specialomsorger eller vid ordnande av vård och omsorg för honom eller henne framgår att förutsättningar saknas för att förordna personen att oberoende av sin vilja tas in på en verksamhetsenhet för specialomsorger, ska välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd eller, i den situation som avses i 19 § 2 mom. i mentalvårdslagen (1116/1990) Institutet för hälsa och välfärd, på förslag av välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd genast besluta att de av viljan oberoende specialomsorgerna ska avslutas.

38 §

En person som har blivit intagen på en verksamhetsenhet för specialomsorger oberoende av sin vilja och hans eller hennes lagliga företrädare har rätt att få förutsättningarna för fortsatta specialomsorger oberoende av personens vilja bedömda av sakkunniggruppen för krävande stöd medan specialomsorgerna pågår också innan halvårsfristen löpt ut. Om en person som är myndig saknar laglig företrädare har utöver honom eller henne själv också anhöriga eller andra närstående som deltar i planeringen och genomförandet av servicen samma rätt i situationer som avses i 9 § 1 mom. i socialvårdens klientlag. Ingen ny bedömning behöver göras om det har gått mindre än en månad sedan den förra bedömningen och det är uppenbart att det inte skett någon förändring i personens tillstånd. Orsaken till att ingen bedömning görs ska skrivas in i journalerna.

39 §

Ett välfärdsområde som ordnar specialomsorger ska för personer som förordnats till undersökning eller som ges specialomsorger av välfärdsområdet ordna transport mellan välfärdsområdets verksamhetsenheter. Dessutom ska välfärdsområdet ordna de transporter eller ersätta kostnader för de transporter som är nödvändiga för att en person ska få specialomsorger.

42 c §

Tjänsteansvar

På den som med stöd av detta kapitel utövar offentlig makt tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när denne sköter uppgifter som avses i detta kapitel, även när personen inte står i tjänsteförhållande till staten eller ett välfärdsområde. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

42 e §

Bedömning av användningen av begränsningsåtgärder och minskad användning av begränsningsåtgärder

Om en begränsningsåtgärd enligt 42 f—42 n § har använts när specialomsorger ges ska orsakerna till att åtgärden har använts och de sätt med vilkas hjälp man i fortsättningen kan minska bruket av begränsningsåtgärder i enheten utan dröjsmål bedömas inom verksamhetsenheten. Om det i specialomsorgerna, när en person har fått andra specialomsorger än specialomsorger oberoende av sin vilja, upprepade gånger eller långvarigt har använts en begränsningsåtgärd enligt 42 j, 42 l eller 42 m § eller 42 n § 2 mom., ska verksamhetsenheten bedöma om förutsättningarna i 32 § 1 mom. för att förordna personen till specialomsorger oberoende av sin vilja är uppfyllda och vid behov förelägga frågan för bedömning i välfärdsområdets **sakkunniggrupp för krävande stöd**.

65 §

En högskola eller annan myndighet, som har hand om utbildningen av personal eller forskning för specialomsorger, är berättigad att använda verksamhetsenheter för specialomsorger för ordnande av utbildnings- eller forskningsverksamheten.

66 §

En högskola eller annan myndighet betalar till välfärdsområdet full ersättning för anläggningskostnader som föranleds av byggande, grundförbättringar, utvidgning och konstruktiv omläggning av de lokaliteter, i dem inberäknade även fasta anläggningar och apparater som den använder för undervisning och forskning vid verksamhetsenheter för specialomsorger samt för driftskostnader för underhållet av lokaliteterna. Används emellertid utrymmena även delvis i verksamheten inom specialomsorgerna, ska ersättningen till denna del jämkas.

Vad i 1 mom. är sagt tillämpas även på övriga anläggnings- och driftskostnader för specialomsorger, vilka huvudsakligen föranleds av anordnandet av undervisnings- eller forskningsverksamhet för specialomsorger vid verksamhetsenheter för specialomsorger.

67 §

Angående ordnandet av ovan i 65 § 1 mom. avsedd verksamhet samt angående grunderna för bestämmandet av ovan i 66 § avsedda ersättningar ska högskolan eller någon annan myndighet komma överens med välfärdsområdet.

Ovan i 1 mom. avsett avtal ska uppgöras så att man därvid på ett jämbördigt sätt beaktar dels välfärdsområdets skyldighet att bereda specialomsorger och dels högskolans eller någon annan myndighets på stadganden eller bestämmelser eller på fastställda utbildnings- eller forskningsplaner grundade skyldighet att anordna utbildnings- eller forskningsverksamhet för specialomsorger.

Fås ett i 1 mom. avsett avtal inte till stånd, kan statsrådet, om arrangemanget med tanke på utbildnings- eller forskningsverksamheten för specialomsorger eller med tanke på ett ändamålsenligt beredande av specialomsorgerna är nödvändigt, förordna om användning av välfärdsområdets verksamhetsenheter för sagda ändamål samt om ersättandet av kostnaderna för detta. Härvid ska iakttas vad som föreskrivs i 2 mom. och i 66 §.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

~~73 §~~

~~Har annat icke avtalats, bestämmas medlemskommunernas andelar i kommunalförbunds för specialomsorgsdistrikt tillgångar och ansvar för dess skulder i proportion till de andelar, med vilka medlemskommunerna har deltagit i kommunalförbundets anläggningskostnader. Betalningsandelarna omvandlas dock i enlighet med vad därom genom förordning närmare stadgas till det penningvärde som råder vid den tidpunkt då medlemskommunernas andelar bestämmas, med beaktande av en skälig värdeminskning.~~

~~Då medlemskommun i kommunalförbund för specialomsorgsdistrikt vid ändring av distriktsindelningen för specialomsorgerna överföres till annat specialomsorgsdistrikt, skall det överlättande kommunalförbundet till det mottagande kommunalförbundet erlägga en ersättning för kommunens andel i kommunalförbundets tillgångar med avdrag för skulderna.~~

74 §

Bestämmelser om behörighet för tjänster för specialomsorgsuppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

75 §

Bestämmelser om inspektion av verksamhet som avses i denna lag samt av verksamhetsenheter och lokaler som används vid ordnandet av verksamheten finns i 46 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

76 §

I 48 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om tillsynsmyndighetens medel för att avhjälpa brister och missförhållanden som äventyrar klientsäkerheten och i 44 § i den lagen föreskrivs det om myndighetssamarbete, anmälningsskyldighet och övervakning av verksamhet enligt läkemedelslagen (395/1987).

Vad som föreskrivs i denna paragraf gäller inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen (395/1987) eller verksamhet som avses i lagen om vissa medicintekniska produkter enligt EU-direktiv (629/2010), i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/746 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och om upphävande av direktiv 98/79/EG och kommissionens beslut 2010/227/EU eller i lagen om medicintekniska produkter (719/2021) och som övervakas av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet. Om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket i sin övervakning upptäcker brister eller andra missförhållanden i fråga om läkemedelsförsörjningen eller medicintekniska produkter, ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet underrättas om dessa.

77 §

Bestämmelser om administrativ styrning finns i 47 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

79 §

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt till information finns i 49 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

80 §

Andra beslut än sådana beslut av välfärdsrådets sakkunniggrupp för krävande stöd som avses i 81 a § får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. På sökande av ändring hos förvaltningsdomstol tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

81 a §

Omprövning av beslut som gäller huruvida andra specialomsorger än de som är oberoende av en persons vilja ska ges eller avslutas och beslut om godkännande av ett individuellt specialomsorgsprogram för andra specialomsorger än de som är oberoende av en persons vilja får begäras hos regionförvaltningsverket. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

På sökande av ändring hos förvaltningsdomstol tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

81 b §

Följande beslut får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen:

82 §

I lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) föreskrivs om hur ändring söks i beslut som fattats av statsrådet, social- och hälsovårdsministeriet, regionförvaltningsverket och förvaltningsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

69.

Lag

om ändring av barnskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i barnskyddslagen (417/2007) 3 a § 1 mom., 11 § 1 och 3 mom., 12 §, 13 § 1 och 2 mom., 14 och 15 §, rubriken för 16 § samt 16 § 1 och 2 mom., 16 a—16 c §, 17 § 2 och 3 mom., 18 §, 22 § 2 och 3 mom., 23 §, 24 § 2 mom., det inledande stycket i 25 § 1 mom., 25 d § 1 mom., 27 a § 1 och 2 mom., 32 § 2 och 3 mom., 34 § 1 mom., 35 §, det inledande stycket i 36 § 1 mom., 38 § 4

Betänkande ShUB 9/2022 rd

mom., det inledande stycket i 40 § 1 mom., 41 § 2 mom., 45 § 1 mom., 46 § 2 mom., 54 § 2 mom., 55 § 1 mom., 56 §, 61 b § 3 mom., 75 § 1 och 3 mom., 76 § 1 mom., 76 a §, 77 § 2—4 mom., 78, 79 och 81 §, det inledande stycket i 90 § 1 mom. och 90 § 2 mom. samt det inledande stycket i 92 § 1 mom. och 92 § 1 mom. 1 punkten, av dem 3 a § 1 mom., 25 d § 1 mom., 34 § 1 mom., det inledande stycket i 36 § 1 mom., 38 § 4 mom. och 76 a § sådana de lyder i lag 1302/2014, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1292/2013, 13 § 1 och 2 mom. samt 27 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 297/2016, rubriken för 16 § samt 16 § 1 och 2 mom., 16 a, 16 c och 18 § sådana de lyder i lag 88/2010, 16 b § och 79 § sådana de lyder i lag 1380/2010, 17 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 437/2009, 22 § 2 och 3 mom. sådana de lyder i lag 1198/2019, 24 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1242/2020, det inledande stycket i 25 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1111/2016, 27 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 598/2013, 35 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1302/2014, 56 § sådan den lyder i lag 264/2015, 61 b § 3 mom. samt 75 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 542/2019, 77 § 2—4 mom., det inledande stycket i 90 § 1 mom. och 90 § 2 mom. samt det inledande stycket i 92 § 1 mom. och 92 § 1 mom. 1 punkten sådana de lyder i lag 1489/2019, samt fogas till lagen en ny 93 a § som följer:

3 a §

Förebyggande barnskydd

För att främja barns och unga personers välfärd tillhandahåller kommunen och välfärdsområdet förebyggande barnskydd då barnet eller familjen inte är klient inom barnskyddet.

11 §

Ordnande och utvecklande av barnskydd

Kommunen ska se till att förebyggande barnskydd till sin innebörd och omfattning ordnas såsom behovet i kommunen förutsätter. Välfärdsområdet ska sörja för förebyggande barnskydd i sina social- och hälsovårdstjänster samt se till att barn- och familjeinriktat barnskydd till sin innebörd och omfattning ordnas såsom behovet i välfärdsområdet förutsätter. Barn- och familjeinriktat barnskydd ska ordnas i tillräcklig utsträckning vid de tider på dygnet det behövs.

Välfärdsområdet svarar för de uppgifter som hänför sig till verkställigheten av barnskyddet. Välfärdsområdet ska, då det ordnar barnskyddet, vid behov samarbeta med olika sektorer inom välfärdsområdet och i kommunerna inom dess område, andra myndigheter, andra välfärdsområden och kommuner inom deras områden samt med andra sammanslutningar och inrättningar som ordnar service så att tillräcklig service som motsvarar behovet kan ordnas och sakkunskap tryggas i välfärdsområdet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

12 §

Välfärdsplan för barn och unga

Kommunen eller flera kommuner tillsammans ska göra upp en plan över kommunens eller kommunernas verksamhet för att främja barns och unga personers välfärd samt ordna och utveckla barnskyddet. Planen ska godkännas i respektive kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Planen ska beaktas när en budget och ekonomiplan enligt 110 § i kommunalagen (410/2015) görs upp. Planen är en del av kommunens välfärdsplan som avses i 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården (612/2021).

Den kommunala välfärdsplan för barn och unga personer som avses i 1 mom. ska innehålla uppgifter för planperioden om

- 1) barns och unga personers uppväxtförhållanden och välfärdssituation,
- 2) åtgärder och tjänster som främjar barns och unga personers välfärd och förebygger problem,
- 3) ordnande av samarbete mellan olika myndigheter samt sammanslutningar och anstalter som producerar tjänster för barn och unga, samt om
- 4) genomförandet och uppföljningen av planen.

Välfärdsområdet ska för att ordna och utveckla barnskyddet göra upp en regional välfärdsplan för barn och unga personer som gäller välfärdsområdets verksamhet. Planen godkänns av välfärdsområdesfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Planen ska beaktas när budgeten och planen enligt 115 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) upprättas och välfärdsområdesstrategin enligt 41 § i den lagen utarbetas. Välfärdsområdesstrategin är en del av välfärdsområdets välfärdsplan enligt 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården (/). **Momentet tillämpas inte på Helsingfors stad.**

Den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 3 mom. ska innehålla uppgifter för planperioden om

- 1) barns och unga personers uppväxtförhållanden och välfärdssituation inom området,
- 2) åtgärder och tjänster som främjar barns och unga personers välfärd och förebygger problem i området,
- 3) behovet av barnskydd inom området,
- 4) resurser som ska reserveras för barnskyddet,
- 5) tillgängligt servicesystem inom barnskyddet för skötseln av uppgifter enligt denna lag,
- 6) ordnande av samarbete mellan olika myndigheter samt sammanslutningar och anstalter som producerar tjänster för barn och unga, samt om
- 7) genomförandet och uppföljningen av planen.

Helsingfors stad ska för ordnandet och utvecklandet av barnskyddet inkludera uppgifterna enligt 4 mom. i välfärdsplanen för barn och unga enligt 1 mom. (Nytt 5 mom.)

Kommunen och välfärdsområdet ska samarbeta vid uppgörandet av de planer som avses i denna paragraf med iakttagande av vad som föreskrivs i 6 och 7 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården. **Momentet tillämpas inte på Helsingfors stad.**

Betänkande ShUB 9/2022 rd

13 §

Tjänsteinnehavare som beslutar om barnskyddsåtgärder

I ärenden som gäller brådskande placeringar enligt 38 § 1 mom. och avslutande av brådskande placeringar enligt 39 § 1 mom. utövas beslutanderätten av en socialarbetare i tjänsteförhållande som förordnats av välfärdsområdet.

En ledande tjänsteinnehavare inom socialvården som förordnats av välfärdsområdet och som uppfyller kraven i 46 a § 1 mom. i socialvårdslagen (1301/2014), eller någon annan socialarbetare som står i tjänsteförhållande och som förordnats av den ledande tjänsteinnehavaren, ska fatta beslut i ärenden som gäller förlängning av en sådan brådskande placering av barn som avses i 38 § 3 mom. i denna lag, sådant omhändertagande och därtill ansluten vård utom hemmet som avses i 43 § 1 mom., sådana ändringar av platsen för vård utom hemmet som enligt 43 § 3 mom. sker under den tid ett omhändertagande eller en brådskande placering varar och avslutande av omhändertaganden enligt 47 §. En ledande tjänsteinnehavare eller en av denna förordnad tjänsteinnehavare gör även ansökningar som gäller undersökning av barn enligt 28 § samt omhändertagande och därtill ansluten vård utom hemmet enligt 43 § 2 mom.

14 §

Tryggande av multiprofessionell sakkunskap

Välfärdsområdet ska tillsätta en expertgrupp, som består av representanter för social- och hälsovården, experter i fråga om barns uppväxt och utveckling och andra experter som behövs i barnskyddsarbetet. Expertgruppen biträder socialarbetaren i beredningen av ärenden som gäller omhändertagande av barn samt vård utom hemmet och vid genomförandet av barnskyddet i övrigt. Dessutom ger den yttranden till stöd för beslutsfattande som gäller barnskyddsåtgärder.

15 §

Hälsovårdens särskilda skyldigheter

En verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården inom välfärdsområdet ska ge experthjälp inom det barn- och familjeinriktade barnskyddet och vid behov ordna undersökning av barn samt vård- och terapitjänster för barn. Tjänster som barnskyddsklienter behöver i anslutning till utredande av misstankar om sexuellt utnyttjande eller misshandel ska ordnas i brådskande ordning.

16 §

Välfärdsområde som ansvarar för ordnande av barnskydd

För ordnandet av barnskydd ansvarar det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin hemkommun. Om den kommun där barnet eller den unga personen huvudsakligen bor inte är hans eller hennes hemkommun enligt 2 § eller 3 § 1 punkten i lagen om hem-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

kommun (201/1994), ansvarar det välfärdsområde, inom vars område barnet eller den unga personen har sin boningskommun, för ordnandet av barnskydd.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. ansvarar det välfärdsområde inom vars område barnets tillfälliga vistelsekommun finns för beslutsfattandet om en brådskande placering enligt 38 § 1 mom., om det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun inte är känd då beslutet fattas eller beslutsfattandet inte kan fördröjas utan att syftet med den brådskande placeringen äventyras. Efter att en brådskande placering har utförts överförs ansvaret för ordnandet av barnskydd till det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun och där man vid behov fattar beslut om ändring av platsen för vård utom hemmet enligt 43 § 3 mom., med beaktande av vad som bestäms i 50 och 54 §. Om barnet under den tid en brådskande placering varar flyttar från det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun, överförs organiseringsansvaret inte till det nya välfärdsområde inom vars område boningskommunen finns förrän den brådskande placeringen har upphört.

16 a §

Välfärdsområde som svarar för barnskyddets kostnader

Det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun svarar för barnskyddets kostnader, om inte något annat bestäms någon annanstans i lag.

Om den kommun där barnet eller den unga personen huvudsakligen bor inte är hans eller hennes hemkommun enligt 2 § eller 3 § 1 punkten i lagen om hemkommun, svarar det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin boningskommun för kostnaderna för sådan anstaltsvård eller familjevård som ordnats som en stödåtgärd inom öppenvården, med undantag för sådan anstaltsvård eller familjevård som varar över 14 dygn, för vars kostnader det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin hemkommun svarar.

Det välfärdsområde där behovet av att ordna vård utom hemmet för ett barn har uppkommit svarar för kostnaderna för vården utom hemmet. Det välfärdsområde som svarat för kostnaderna för vården utom hemmet svarar också för kostnaderna för eftervården. Om eftervården ordnas till följd av en placering som enligt 75 § 1 mom. ordnats som en stödåtgärd inom öppenvården och som varat över ett halvt år, svarar det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun då placeringen upphör för kostnaderna för eftervården. Om eftervården enligt 75 § 2 mom. ordnas enligt prövning, svarar för kostnaderna det välfärdsområde där beslutet om eftervården fattats.

16 b §

Placeringsvälfärdsområdets ansvar för ordnande av barnskydd

Det välfärdsområde där ett barn eller en ung person har placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård (placeringsvälfärdsområde) ska i samarbete med det välfärdsområde som enligt 16 § 1 mom. eller 17 § ansvarar för ordnandet av barnskydd (placerarvälfärdsområde) och den kommun där barnets eller den unga personens placeringsplats finns eller bonings-kommunen för ett barn eller en ung person i eftervård ordna den service och de stödåtgärder för barnet eller den unga personen som behövs för omsorgen eller vården. Place-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ringsvårdsområdet och den kommun där barnets eller den unga personens placeringsplats finns samt bonings-kommunen för barnet eller den unga personen i eftervård har rätt till ersättning av placerarvårdsområdet för sina kostnader för servicen och stödåtgärderna.

Bestämmelser om placeringsvårdsområdets skyldighet att i en situation som avses i 1 mom. ordna de hälso- och sjukvårdstjänster som behövs för ett barn eller en ung person som har placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård samt om ersättning för kostnaderna för hälso- och sjukvårdstjänster finns i 69 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Bestämmelser om skyldigheten för den kommun där ett barns eller en ung persons placeringsplats finns och boningskommunen för ett barn eller en ung person i eftervård att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning för ett barn som placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård finns i lagen om grundläggande utbildning och bestämmelser om ersättning för kostnaderna för detta finns i 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021). Bestämmelser om skyldigheten för den kommun där ett barns eller en ung persons placeringsplats finns eller för boningskommunen för ett barn eller en ung person i eftervård att ordna småbarnspedagogik finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018).

16 c §

Vårdsområdenas inbördes ersättningar

När ett vårdområde med stöd av denna lag har ordnat familjevård eller anstaltsvård för någon annan än en sådan invånare som avses i 2 § ~~1 mom.~~ 2 punkten i lagen om ordnande av social- och hälsovård, tillämpas 57 § 1 och 3 mom. i den nämnda lagen på vårdområdenas inbördes ersättningar.

17 §

Ordnande av barnskydd i vissa specialsituationer

~~Om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller anstaltsvård ska avgöras i Finland enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller enligt ett fördrag som binder Finland, men det enligt 16 § inte finns något vårdområde som är skyldigt att ordna denna vård, ska myndigheterna i det vårdområde inom vars område barnets senaste bonings- eller vistelsekommun fanns besluta hur vården ska ordnas. Har barnet inte haft någon bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i det vårdområde inom vars område barnets föräldrar eller någongendera av dem är bosatt eller vistas eller, om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, av myndigheterna i det vårdområde inom vars område föräldrarna eller någongendera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska beslutet fattas av myndigheterna i Helsingfors stad. Beslutar man att ordna familje- eller anstaltsvård för barnet i Finland, ska vården ordnas och kostnaderna betalas av det vårdområde vars myndigheter fattade beslutet enligt bestämmelserna ovan.~~

Det vårdområde som bestäms enligt grunderna i 1 mom. ska också ordna barnskyddet för ett barn vars föräldrar eller ena förälder är eller har varit finsk medborgare, om barnet enligt ut-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

redning av social- och hälsovårdsministeriet inte har bonings- eller vistelsekommun i Finland men barnet, enligt de preliminära uppgifter som ministeriet inhämtat, ska anses sakna tillgång till ändamålsenlig vård i sitt hem- eller vistelseland. Barnskydd kan med stöd av detta moment endast ordnas, om inte något annat följer av den förordning som nämns i 1 mom. eller av ett fördrag som är bindande för Finland.

Välfärdsområdet kan genom utrikesministeriet begära handräckning för att i utlandet utreda behovet av barnskydd. En utredning utomlands kan även utföras av den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) får utföra uppgifter som notarius publicus.

18 §

Förhållande till andra lagar

På verksamhet som ett välfärdsområde ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) och på verksamhet som kommunen ordnar lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), om inte något annat föreskrivs genom lag.

22 §

Förordnande av intressebevakare som ställföreträdare för vårdnadshavaren

Ansökan om förordnande av intressebevakare kan göras av den i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) avsedda förmyndarmyndigheten, välfärdsområdet eller av vårdnadshavaren själv.

Intressebevakaren förordnas av domstol. Också förmyndarmyndigheten kan förordna en intressebevakare, om vårdnadshavaren och välfärdsområdet tillsammans ansöker om det. På förordnande av intressebevakare tillämpas vad som i lagen om förmyndarverksamhet eller i någon annan lag föreskrivs om förordnande av en ställföreträdare för intressebevakaren.

23 §

Intressebevakarens arvode och kostnader

För kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare enligt 22 § samt för intressebevakarens arvode och kostnader svarar det välfärdsområde som enligt 16 och 17 § svarar för att barnskydd ordnas.

24 §

Ansvar för tryggheten av barnets bästa

Välfärdsområdet ska vara representerat vid förundersökning och domstolshandläggning av en straffbar gärning som ett barn uppges ha begått samt vid handläggning av ett ärende som gäller avstängning av ett läropliktigt barn från en skola eller läroanstalt i det organ som ansvarar för un-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

dervisningsväsendet eller i ett organ hos en i 4 § i läropliktslagen (1214/2020) avsedd utbildningsanordnare, om detta inte bedöms som uppenbart obehövt av välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska vid behov hänvisa barnet till medling enligt lagen om medling vid brott och i vissa tvister (1015/2005).

25 §

Anmälningsskyldighet

De som är anställda eller innehar ett förtroendeuppdrag hos någon av följande aktörer, eller som utför motsvarande uppgifter i ett uppdragsförhållande eller som självständig yrkesutövare, samt alla yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården är skyldiga att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en anmälan till välfärdsområdet, om de i sin uppgift fått kännedom om ett barn för vars del behovet av vård och omsorg, omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds:

25 d §

Barnskyddsmyndigheternas anmälningsskyldighet

Om barnet flyttar från välfärdsområdet medan en utredning av behovet av barnskydd enligt 26 § pågår eller medan barnet är klient inom barnskyddet, ska välfärdsområdet trots sekretessbestämmelserna omedelbart underrätta det nya välfärdsområdet inom vars område barnets nya hemkommun finns eller det i 16 § 1 mom. avsedda välfärdsområde inom vars område barnets nya bostadskommun finns om flyttningen. Även de handlingar som är nödvändiga för bedömningen av barnskyddsbehovet eller för vidtagandet av barnskyddsåtgärder ska vid behov utan dröjsmål lämnas till det nya välfärdsområdet. Barnets nya välfärdsområde ska fortsätta med utredningen eller andra barnskyddsåtgärder, med beaktande av vad som bestäms i 16 §.

27 a §

Uppföljning av att tidsfristerna iakttas

Institutet för hälsa och välfärd ska av välfärdsområdena två gånger per kalenderår begära de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen och övervakningen av att de tidsfrister iakttas som föreskrivs i 26 § 5 mom. och i 36 § 3 mom. i socialvårdslagen. Uppgifterna får inte innehålla enskilda personers identifieringsuppgifter.

Välfärdsområdena ska avgiftsfritt överlämna de uppgifter som avses i 1 mom. till Institutet för hälsa och välfärd.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

32 §

Kartläggning av barnets närståendenätverk

Välårsområdet ska skrida till åtgärder för att ordna vårdsnaden om barnet genom ett avtal mellan föräldrarna eller ett domstolsbeslut, om detta ska anses vara befogat med tanke på barnets bästa.

Den som vid sidan av eller i stället för föräldrarna har anförtratts vårdsnaden om ett barn och hos vilken barnet bor ska vid behov garanteras sådana förutsättningar för vård och fostran av barnet som avses i 16 § 3 mom. i familjevårdslagen (263/2015).

34 §

Skyldighet att vidta stödåtgärder inom öppenvården

När behovet av barnskydd har konstaterats ska välårsområdet utan dröjsmål vidta sådana stödåtgärder inom öppenvården som avses i detta kapitel.

35 §

Tryggande av försörjning och boende

När behovet av barnskydd i väsentlig mån beror på otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad eller när dessa omständigheter utgör ett väsentligt hinder för barnets och familjens rehabilitering, ska välårsområdet utan dröjsmål ordna tillräckligt ekonomiskt stöd samt avhjälpa bristerna i boendeförhållandena eller ordna en bostad som motsvarar behovet.

36 §

Stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård

Utöver den socialservice som nämns i 3 kap. i socialvårdslagen, som hemservice, referensgruppsverksamhet, stödperson eller stödfamilj samt utkomststöd och förebyggande utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) och sådan barndagvård enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018) som omfattas av undervisningsväsendet, ska för en familj som är klient inom barnskyddet med beaktande av den på barnets och familjens behov av stöd baserade klientplanen som stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård vid behov ordnas

Betänkande ShUB 9/2022 rd

38 §

Brådskanie placering av barn

Under den tid som en brådskanie placering varar har välfärdsområdet rätt att besluta om barnets angelägenheter i den omfattning syftet med den brådskanie placeringen förutsätter enligt vad som föreskrivs i 45 §.

40 §

Skyldighet att omhänderta barn och ordna barnets vård utom hemmet

Välfärdsområdet ska omhänderta ett barn och ordna barnets vård utom hemmet, om

41 §

Beredning av omhändertagande och vård utom hemmet

Den socialarbetare som avses i 1 mom. har utöver vad som i 20 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om en socialvårdsmyndighets rätt att få uppgifter rätt att få yttranden från dem som avses i bestämmelsen, om dessa behövs vid beredningen av omhändertagande, när beslut fattas om omhändertagande eller vård utom hemmet ordnas.

45 §

Vårnaden om barn som omhändertagits

När ett barn har omhändertagits, har välfärdsområdet för uppnåendet av syftet med omhändertagandet rätt att besluta om barnets vistelseort samt vård, uppfostran och tillsyn, den övriga omsorgen om barnet samt om sådan undervisning och hälsovård som behövs för att förverkliga dessa.

46 §

Beslut om vårnaden om barn och umgängesrätt under den tid omhändertagandet varar

Om vårnaden om barnet med stöd av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt i stället för föräldrarna anförtrotts personer som har ingått uppdragsavtal enligt **familjevårdslagen** kan välfärdsområdet fortsättningsvis betala ersättning till dessa personer för barnets underhåll och vård samt vid behov arvode och också annars stödjande barnets vård och fostran. Välfärdsområdet ska innan det ansöker om eller lämnar domstolen en utredning om överföringen av vårnaden

Betänkande ShUB 9/2022 rd

på dem som har ingått uppdragsavtal avtala med dessa om de stödåtgärder samt det arvode och den ersättning som avses i detta moment. Samtidigt ska det övervägas om det är motiverat att förordna en särskild intressebevakare för barnet.

54 §

Mänskliga relationer och kontakter

Välståndsområdet och platsen för vården av barnet utom hemmet ska stödja och främja kontakterna mellan barnet och föräldrarna samt andra barnets närstående personer. Vården av barnet utom hemmet ska ordnas så att avståndet till den plats där barnet är placerat inte är ett hinder för att upprätthålla kontakt med barnets närstående personer.

55 §

Dispositionsmedel

När ett barn eller en ung person har placerats utom hemmet i enlighet med bestämmelserna om placering som stödåtgärd inom öppenvården, vård utom hemmet eller eftervård, ska välståndsområdet se till att barnets eller den unga personens studier och fritidssysselsättning vid behov stöds ekonomiskt.

56 §

Ordnanande av vård utom hemmet som familjevård

På familjevård tillämpas vad som föreskrivs i familjevårdslagen.

61 b §

Plan om gott bemötande

När planen om gott bemötande görs upp och när den ses över ska de barn som är placerade i verksamhetsenheten höras, och de ska ges möjlighet att delta i utarbetandet av planen. När planen är färdig ska den gås igenom tillsammans med de barn som är placerade i enheten, och planen ska placeras så att alla kan se den. Planen ska skickas för kännedom till det välståndsområde som ansvarar för placeringen av barnet och till den socialarbetare som ansvarar för angelägenheterna i fråga om barn som placerats på en enhet, och planen ska utvärderas och ses över årligen.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

75 §

Barns och unga personers rätt till eftervård

Sedan vård utom hemmet enligt 40 § har avslutats ska välfärdsområdet ordna eftervård enligt detta kapitel för barnet eller den unga personen. Eftervård ska också ordnas sedan en placering som stödåtgärd inom öppenvården enligt 37 § har avslutats, om placeringen varat minst ett halvt år utan avbrott och berört enbart barnet.

Välfärdsområdets skyldighet att ordna eftervård upphör när fem år har förflutit från det att barnet sedan en placering utom hemmet enligt 1 mom. avslutades senast har varit klient hos barnskyddet. Skyldigheten att ordna eftervård upphör senast när den unga personen fyller 25 år.

76 §

Eftervårdens innehåll

Välfärdsområdet ska utifrån barnets eller den unga personens behov av stöd och med beaktande av klientplanen enligt 30 § 4 mom. ordna eftervård genom att stödja barnet eller den unga personen samt föräldrarna och vårdnadshavarna samt den som svarar för barnets eller den unga personens vård och fostran enligt vad som föreskrivs om stödåtgärder inom öppenvården i 7 kap., stöd för familjevårdare sedan vården överförts i 46 § 2 mom., mänskliga relationer och kontakter i 54 § samt vad som föreskrivs i detta kapitel.

76 a §

Tryggande av boende och försörjning i eftervården

När en otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad är ett väsentligt hinder för rehabiliteringen av ett barn eller en ung person i eftervården, ska välfärdsområdet utan dröjsmål ordna ett tillräckligt ekonomiskt stöd samt rätta till bristerna i boendeförhållandena eller ordna en behovsfull bostad.

77 §

Medel för eget hushåll

Om barnet eller den unga personen inte får sådana egna inkomster eller ersättningar eller har sådana egna tillgodohavanden som avses i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården eller om de är otillräckliga, ska välfärdsområdet när placeringen avslutas stödja den unga personen som håller på att bli självständig med de medel för eget hushåll som behövs för boende, utbildning och utgifter i anslutning till självständighetsprocessen i övrigt.

Välfärdsområdet har rätt att besluta om tidpunkten för utbetalning av medel för eget hushåll. Medel för eget hushåll ska i regel ges ett barn eller en ung person som håller på att bli självständig

Betänkande ShUB 9/2022 rd

när eftervården avslutas eller av särskilda skäl i anslutning till stödjande och tryggnad av barnets eller den unga personens självständighetsprocess senast när han eller hon fyller 25 år.

Väl-färdsområdet ska lämna en utredning om inflödet och utbetalningen av medel för eget hus-håll sedan placeringen avslutats och på begäran av vårdnadshavaren, intressebevakaren eller ett 15-årigt barn även under den tid placeringen varar.

78 §

Väl-färdsområdets meddelande om barn som ska placeras

I sådana situationer som avses i 16 § 2 mom. där ett barn har placerats inom något annat väl-färdsområde än det som gjort placeringen, ska placerarväl-färdsområdet för att de tjänster och stödåtgärder som barnet behöver ska kunna ordnas samt övervakningen av platsen för vård utom hemmet ska kunna genomföras meddela barnets placering och när placeringen avslutas till place-ringsväl-färdsområdet som ska föra register över barn som placerats inom dess område.

79 §

Övervakning av vård utom hemmet

Placerarväl-färdsområdet ska övervaka att barnets placering i familjevård eller anstaltsvård för-verkligas enligt denna lag och att barnet under den tid placeringen varar får de tjänster och stöd-åtgärder som det behöver och som placeringsväl-färdsområdet i enlighet med 16 b § ska ordna.

Verksamheten på platsen för vård utom hemmet övervakas dessutom av placeringsväl-färdsom-rådet och av regionförvaltningsverket. Vid övervakningen ska de samarbeta med placerarväl-färdsområdet.

Om placerarväl-färdsområdet upptäcker sådana missförhållanden eller brister i verksamheten på platsen för vård utom hemmet som kan påverka vården eller omsorgen om de placerade bar-nen, ska den oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess omgående underrätta placeringsväl-färdsområdet och det regionförvaltningsverk som avses i 2 mom. samt andra väl-färdsområden som enligt dess vetskap har placerat barn på samma plats för vård utom hemmet om saken.

81 §

Övervakning av vården av barn som placerats i enskilt hem

Beträffande barn som någon annat än väl-färdsområdet varaktigt placerat i enskilt hem ska an-mälان utan dröjsmål göras till väl-färdsområdet. Såväl barnets vårdnadshavare som den i vars vård barnet placerats är skyldig att göra en sådan anmälan. Bestämmelser om anmälan innehåll kan utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Sedan väl-färdsområdet fått anmälan ska det utreda om det enskilda hemmet till sina förhållan-den är lämpligt för barnets vård och fostran samt om den som tagit barnet till sig förmår ta hand om det och om placeringen motsvarar barnets bästa. Beslut ska fattas om godkännande av place-ringen.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Välårsdsområdet ska för den som tagit emot barnet för vård klarlägga vilka rättigheter och skyldigheter denne har samt vid behov stödjå vårdaren genom att ordna stödåtgärder enligt 7 kap. i syfte att främja barnets vård och fostran.

De förutsättningar för en fortsatt placering som avses i 2 mom. och behovet av stödåtgärder enligt 3 mom. ska vid behov följas upp. Välårsdsområdet ska föra register över barn som placerats i enskilt hem.

Om det enskilda hemmet eller den vård och fostran som ges där konstateras vara olämplig eller bristfällig, ska välårsdsområdet försöka rätta till saken. Om detta inte lyckas, kan välårsdsområdet förbjuda att barnet hålls i detta hem. Välårsdsområdet ska då sörja för att barnets vård och fostran ordnas enligt barnets bästa och behov.

90 §

Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden i ärenden som gäller

I beslut som någon annan än en tjänsteinnehavare som är underställd välårsdsområdet har fattat i ärenden som gäller begränsningar och begränsande åtgärder får ändring sökas på det sätt som anges i 1 mom. Besvärerna ska anföras inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

92 §

Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen

I förvaltningsdomstolens beslut får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Vid sökande av ändring tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden i ärenden som gäller

1) fördelningen av ansvaret och kostnaderna för ordnandet av barnskydd mellan välårsdsområdena enligt 16, 16 a och 16 b §,

16 kap.

Särskilda bestämmelser

93 a §

Tillämpning av lagen i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välårsdsområden ska när det gäller landskapet Åland tillämpas på kommunerna i landskapet Åland, om det är fråga om följande angelägenheter enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991):

Betänkande ShUB 9/2022 rd

- 1) förhållandet till utländska makter enligt 4 punkten,
- 2) barns rättsliga ställning enligt 7 punkten eller
- 3) administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt 24 punkten.

Vad som i angelägenheter som avses i 1 mom. föreskrivs om tjänsteinnehavare och andra behöriga personer i tjänsteförhållande som beslutar om barnskyddsåtgärder tillämpas på motsvarande personer i tjänsteförhållande i kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

70.

Lag

om ändring av 11 och 12 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) 11 § 3 mom. 4 punkten och 12 § som följer:

11 §

Delegationen för studerandehälsovård för högskolestuderande

Delegationen för studerandehälsovård för högskolestuderande har till uppgift att

4) främja samordningen av den studerandehälsovård som Studenternas hälsovårdsstiftelse producerar och den studerandehälsovård som välfärdsområdena ordnar med den övriga hälso- och sjukvården,

12 §

Samordning av tjänsterna med andra social- och hälsovårdstjänster

Folkpensionsanstalten och Studenternas hälsovårdsstiftelse ska samordna studerandehälsovårdstjänsterna med andra social- och hälsovårdstjänster och rehabiliteringstjänster i samarbete med välfärdsområdena och andra serviceanordnare. Därutöver ska Folkpensionsanstalten och

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Studenternas hälsovårdsstiftelse se till att servicehelheten och fungerande servicekedjor tryggas i samarbete med den studerandehälsovård som välfärdsområdena ordnar och den övriga social- och hälsovården samt med anordnarna av rehabiliteringstjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

71.

Lag

om ändring av 7 och 24 § i lagen om företagshälsovård

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om företagshälsovård (1383/2001) 7 § 1 mom. 1 punkten och 7 § 2 mom. och 24 § 1 mom., sådana de lyder, 7 § 1 mom. 1 punkten och 7 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1271/2009 och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1559/2009 som följer:

7 §

Produktion av tjänster

Arbetsgivaren kan ordna sådana företagshälsovårdstjänster som avses i denna lag genom att
1) skaffa de tjänster han eller hon behöver från en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdet,

En i 1 mom. avsedd producent av företagshälsovårdstjänster kan också skaffa de laboratorie-tjänster och radiologiska tjänster, de kliniskfysiologiska undersökningar och de kliniskt neurofy-siologiska undersökningar som hör till företagshälsovården hos en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen eller hos en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvården enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990).

24 §

Övervakning

Social- och hälsovårdsministeriet, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket ska, enligt vad som föreskrivs särskilt, i medicinskt hänseende övervaka den verksamhet som utövas samt innehållet i de företagshälsovårdstjänster som tillhan-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

dahålls av enheter som producerar företagshälsovårdstjänster och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården vilka sköter genomförandet av den företagshälsovård som enligt denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser ska ordnas av arbetsgivaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

72.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (1171/2010) 3 § 4 punkten som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

4) *sjömanshälsovårdscentral* en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård inom välfärdsområdet som tillhandahåller sådan företagshälsovård som avses i 19 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010),

Denna lag träder i kraft den 20 .

73.

Lag

om ändring av 40 a § i arbetarskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arbetarskyddslagen (738/2002) 40 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 755/2021 som följer:

40 a §

Förteckning över arbetstagare som exponerats för biologiska agenser

Arbetskyddsmyndigheten, företagshälsovården, den läkare som inom välfärdsområdet ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare som i HUS-sammanslutningen ansvarar för smittsamma sjukdomar samt arbetarskyddspersonalen har rätt att få del av den förteckning som avses i denna paragraf. ~~En arbetstagare har rätt att få del av de uppgifter i förteckningen som gäller honom eller henne.~~

Denna lag träder i kraft den 20 .

74.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008) 6 § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

6 §

Ingående av avtal

Institutet kan ingå avtal om genomförande av forskningsprojekt och forskningsprogram och om fullgörande av uppgifter och forskning i anslutning till sin verksamhet både som uppdragsgivare och som den som utför arbetet. Institutet får anlita utomstående experter inom ramen för sin budget. Institutet får inte ge kommuner, välfärdsområden eller HUS-sammanslutningen avgiftsbelagda konsultationstjänster som gäller sådana uppdrag för utveckling av den social- och hälsovård som välfärdsområdena, Helsingfors stad eller HUS-sammanslutningen ansvarar för att ordna och som institutet utför med stöd av lag, ett i 2 § 2 mom. avsett föreläggande av ministeriet eller ett resultatavtal.

Denna lag träder i kraft den 20 .

75.

Lag

om ändring av räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i räddningslagen (379/2011) 24—25, 28, 29, 44 och 85 §, av dem ~~23 § sådan den lyder i lag 1387/2019 och~~ 24 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 415/2015, samt ändras 2 a § 1 mom., 6 § 3 mom., 16 § 3 mom., 18 § 2 mom., 19 § 3 mom., 20 och 21 §, rubriken för 4 kap., 23 §, 26 § 2 mom., 27, 30 och 33 §, 34 § 1 mom., 36 § 1 mom., 40 § 2 mom., 42 § 2 mom., 46 § 1 mom. och 46 § 2 mom. 12 punkten, rubriken för 47 § och 47 § 1 mom., 49 § 1 mom., 50 § 1 mom., 65 § 1 och 3 mom., 66 § 2 mom., 67 §, 79 § 3 mom., 80 §, 81 § 1 och 2 mom., 82 och 83 §, 87 § 1 mom., 88 §, 89 § 6 mom. samt 96, 99, 104, 108 § och 109 § 1 mom., av dem 2 a § 1 mom., 6 § 3 mom., den finska språkdräkten i 26 § 2 mom. samt 27 §, 34 § 1 mom., 36 § 1 mom., 40 § 2 mom., 46 § 1 mom. och 46 § 2 mom. 12 punkten, rubriken för 47 § och 47 § 1 mom., 49 § 1 mom., 65 § 1 och 3 mom., 66 § 2 mom., 67 och 80 §, 87 § 1 mom., 89 § 6 mom., 96 sådan den lyder i lag 1353/2018 och 109 § sådan den lyder i lag 739/2021, 23 § sådan den lyder i lag 1387/2019 samt 104 § sådan den lyder i lagarna 928/2015, 1078/2018 och 1387/2019, som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *räddningsväsende* ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt av räddningsverksamhet,

2) *räddningsverksamhet* brådskande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan,

3) *utrymning* brådskande evakuering av människor och egendom som sker på beslut av räddningsmyndigheten på grund av eldsvåda eller någon annan olycka eller av överhängande risk för dessa,

4) *befolkningsskydd* fullgörande av humanitära uppgifter under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 punkten i beredskapslagen i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fiendtligheter eller katastrofer och hjälpa civilbefolkningen att övervinna de direkta verkningarna av dessa samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för civilbefolkningens överlevnad,

5) *räddningsverk* den organisation inom välfärdsområdet som ansvarar för den egna produktionen av tjänster som hör till räddningsväsendets uppgiftsområde,

6) *avtalsbrandkår* frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår och militärbrandkår som hör till räddningsväsendets system och som har slutit ett avtal med välfärdsområdet om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

2 kap.

Allmänna skyldigheter

6 §

Att göra upp öppen eld

Välfärdsområdets räddningsmyndighet kan av grundad anledning förbjuda öppen eld inom välfärdsområdet eller inom en del av det för viss tid. Tillräcklig information ska ges om beslutet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3 kap.

Skyldigheter för verksamhetsidkare samt byggnaders ägare och innehavare

16 §

Räddningsplan för offentlig tillställning

Räddningsplanen för en offentlig tillställning ska ges in till välfärdsområdets räddningsmyndighet minst 14 dygn innan tillställningen börjar. Välfärdsområdets räddningsmyndighet kan av särskilda skäl godta att räddningsplanen för en offentlig tillställning ges in senare än så. Om den utredning och bedömning av farorna och riskerna i anslutning till tillställningen som avses i 2 mom. eller de säkerhetsarrangemang och anvisningar som bestämts utifrån dem enligt välfärdsområdets räddningsmyndighets bedömning är bristfälliga, kan myndigheten återsända planen för komplettering. Välfärdsområdets räddningsmyndighet ska också vid behov förrätta brandsyn enligt 80 § på objektet och vidta åtgärder enligt 81 och 82 §. Välfärdsområdets räddningsmyndighet ska vid behov underrätta polisen och den hälsovårdsmyndighet som ansvarar för den prehospitaled akutsjukvården om en plan som den tillställts. Bestämmelser om skyldigheten att till räddningsmyndigheten göra en anmälan om användning av explosiva varor eller farliga kemikalier som specialeffekter finns i 81 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

18 §

Utrymningssäkerhet i vårdinrättningar samt vid service- och stödboende

Med verksamhetsidkare enligt 1 mom. avses välfärdsområden, kommuner och andra offentlig-rättsliga samfund som ombesörjer driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende. Med verksamhetsidkare avses också företag och andra sammanslutningar som med stöd av avtal som ingåtts med ett välfärdsområde, en kommun eller något annat offentlig-rättsligt samfund eller annars svarar för eller ombesörjer att en vårdinrättning drivs eller service- och stödboende ordnas.

19 §

Utredning om utrymningssäkerheten

Utredningen om utrymningssäkerheten och ändringar i den ska lämnas till välfärdsområdets räddningsmyndighet för den bedömning som avses i 20 § 1 mom. Utredningen ska dessutom delges byggnadstillsynsmyndigheten.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

20 §

Bedömning av och genomförandeplan för utrymningssäkerheten

Välfärdsområdets räddningsmyndighet ska utifrån utredningen om utrymningssäkerheten bedöma om utrymningssäkerheten uppfyller kraven enligt 18 §.

Innan ett ärende som avses i 1 mom. avgörs kan välfärdsområdets räddningsmyndighet ålägga verksamhetsidkaren att inom utsatt tid komplettera den i 19 § avsedda utredningen om utrymningssäkerheten och att i samarbete med räddningsverket genomföra en utrymningsövning i objektet.

Om utrymningssäkerheten inte uppfyller kraven enligt 18 §, ska verksamhetsidkaren inom den tid som välfärdsområdets räddningsmyndighet utsätter göra upp en plan för hur utrymningssäkerheten ska fås att överensstämma med kraven.

21 §

Föreläggande om utrymningssäkerhet

Om de åtgärder som verksamhetsidkaren planerat i enlighet med 20 § 3 mom. inte räcker för att få utrymningssäkerheten i objektet att överensstämma med kraven, ska välfärdsområdets räddningsmyndighet meddela ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 §. Myndigheten kan då också ställa särskilda säkerhetskrav enligt 82 §.

4 kap.

Ansvar för räddningsväsendets uppgifter

23 § (Ny)

Inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter

Inrikesministeriet ska leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet ~~och tillgången till och nivån på dess tjänster~~, svara för räddningsväsendets förberedelser och organisering i hela landet, samordna de olika ministeriernas och ansvarsområdenas verksamhet inom räddningsväsendet och dess utveckling samt sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs inrikesministeriet. **Bestämmelser om styrningen av och tillsynen över välfärdsområdets räddningsväsende och nivån på tillgången till dess tjänster finns i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021).**

~~Regionförvaltningsverket ska övervaka räddningsväsendet samt tillgången till och nivån på räddningsväsendets tjänster inom sitt verksamhetsområde.~~ Regionförvaltningsverket ska ~~dessutom~~ stödja inrikesministeriet i de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. och sköta även andra uppgifter som i denna lag åläggs regionförvaltningsverket.

Närmare bestämmelser om inrikesministeriets och regionförvaltningsverkets uppgifter inom räddningsväsendet **enligt denna lag** får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

26 §

Räddningsmyndigheter

Företrädare för välfärdsområdets räddningsmyndigheter är räddningsverkets högsta tjänsteinnehavare och de tjänsteinnehavare vid räddningsverket som denne förordnat samt det behöriga kollegiala organet i välfärdsområdets räddningsväsende.

27 §

Uppgifter för välfärdsområdets räddningsväsende och räddningsverk

Bestämmelser om ordnande av räddningsväsendet i välfärdsområdet finns i lagen om välfärdsområden (611/2021) och i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021).

Välfärdsområdet beslutar om på vilket sätt räddningsverket inom sitt område ska sörja för

- 1) den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation inom räddningsväsendet som syftar till att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olyckssituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas,
- 2) räddningsväsendets tillsynsuppgifter,
- 3) varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta,
- 4) de uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. och i någon annan lag ska räddningsverket

- 1) producera tjänster i anknytning till den prehospitaledvård i enlighet med vad välfärdsområdet beslutar om saken,
- 2) delta i sådant i 38 § avsett upprätthållande av den beredskap som krävs för att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet och vid räddningsinsatser ta emot internationellt bistånd,
- 3) sköta även andra uppgifter som ålagts välfärdsområdets räddningsväsende och räddningsmyndighet i någon annan lag.

Vid räddningsverksamhet enligt 32 § i denna lag kan avtalsbrandkårer eller andra sammanslutningar som är verksamma inom räddningsbranschen anlitas som hjälp enligt vad välfärdsområdet avtalar med dem.

Närmare bestämmelser om välfärdsområdets, räddningsverkets och räddningsmyndigheternas uppgifter inom räddningsväsendet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

30 §

Släckvatten

Räddningsverket ska göra upp en plan för anskaffning och leverans av släckvatten (*släckvattenplan*) i samarbete med de kommuner som hör till välfärdsområdet, de vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster (119/2001) som bedriver verksamhet inom välfärdsområdet och de vattenverk som levererar vatten till dessa. Släckvattenplanen ska göras upp så att anskaffningen och leveransen av släckvatten motsvarar de olycksrisker som fastställts i servicenivåbeslutet enligt 6 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Släckvattenplanen godkänns av välfärdsområdesfullmäktige.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Kommunen ska inom sitt område sörja för anskaffningen av släckvatten för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Kommunen ska beakta anskaffningen av släckvatten vid planeringen av utvecklande av vattentjänsterna och när den godkänner vattentjänstverkets verksamhetsområde enligt lagen om vattentjänster. Kommunens ansvar för anskaffningen av släckvatten omfattar dessutom skyldighet att sörja för de släckvattentäkter i naturliga vattenkällor som ska anges i släckvattenplanen.

Vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster och vattenverk som levererar vatten till dem ska leverera släckvatten från vattenledningsnätet för räddningsverkets behov på det sätt som anges i släckvattenplanen. Leverans av släckvatten omfattar vattenanskaffning och ledning av vatten till de brandposter och släckvattenstationer som hör till vattentjänstverkets nätverk. Leveransen av släckvatten omfattar dessutom underhåll och service av brandposter och släckvattenstationer. Grunderna för fördelningen av kostnaderna för leverans av släckvatten överenskomms i släckvattenplanen mellan den kommun som i enlighet med 2 mom. ansvarar för anskaffningen av släckvatten och det vattentjänstverk som levererar släckvatten.

5 kap.

Räddningsverksamhet och vissa anslutande uppgifter

33 §

Larmanvisningar

Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. I larmanvisningen ska också beaktas sådant samarbete med stöd av avtal mellan räddningsverken som avses i 8 kap. i lagen om välfärdsområden och skyldigheten enligt 45 § för ett räddningsverk att bistå ett annat räddningsverk.

Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från.

Räddningsverken ska sinsemellan och tillsammans med Nödcentralverket samordna larmanvisningarna nationellt.

34 §

Ledning av räddningsverksamhet

Räddningsledare är räddningsmyndigheten i det välfärdsområde där olyckan eller tillbudet har uppstått, om inte något annat har avtalats med stöd av 8 kap. i lagen om välfärdsområden eller föreskrivs med stöd av 5 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet. Räddningsverksamheten kan dock tillfälligt ledas av någon annan som är anställd hos välfärdsområdets räddningsverk eller av någon som hör till en avtalsbrandkår, till dess att den behöriga räddningsmyndigheten tar över ledningen av verksamheten. Räddningsledaren utför denna uppgift under tjänsteansvar.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

36 §

Räddningsledarens befogenheter

För att släcka en eldsvåda och förhindra att den sprider sig, för att avvärja andra olyckor och begränsa skador och för att undvika fara har välfärdsområdets räddningsmyndighet och inrikesministeriets räddningsmyndighet, om situationen inte annars går att få under kontroll, rätt att

- 1) beordra människor att söka skydd samt verkställa utrymning,
 - 2) vidta sådana nödvändiga åtgärder som kan medföra skada för fast eller lös egendom,
 - 3) beordra att byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och redskap samt materiel, redskap och förnödenheter, livsmedel, bränsle och smörjmedel samt släckningsmedel som behövs för räddningsverksamheten ska ställas till förfogande,
 - 4) även vidta andra åtgärder som behövs för räddningsverksamheten.
-

40 §

Efterröjning och efterbevakning samt efterbehandling

Om ägaren av objektet inte kan nås eller inte ser till att efterröjningen och efterbevakningen blir gjorda, har välfärdsområdets räddningsmyndighet rätt att vidta nödvändiga åtgärder på ägarens bekostnad.

6 kap.

Samverkan i räddningsväsendets uppgifter

42 §

Samarbete för att förebygga olyckor

Om myndigheterna i samband med sin tjänsteförrättning upptäcker eller annars får kännedom om uppenbar brandrisk eller annan risk för olyckor i en byggnad, en bostad eller något annat objekt ska de oberoende av eventuella sekretessbestämmelser underrätta välfärdsområdets räddningsmyndighet om saken. Anmälningsskyldigheten gäller också välfärdsområdet, andra offentliga samfund och deras anställda samt verksamhetsidkare enligt 18 § 2 mom. som ombesörjer driften av vårdinrättningar och ordnandet av service- och stödboende och deras anställda.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

46 §

Samarbete inom räddningsverksamheten

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

I det syfte som föreskrivs i 1 mom. ska

12) de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för välfärdsområdets, kommunens och samkommunens olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem,

47 §

Planer för räddningsverksamheten

Räddningsverket ska göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver.

49 §

Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp

Utöver det som föreskrivs i 46 § om samarbete mellan myndigheter inom räddningsverksamheten är statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter och inrättningar samt Finlands skogscentral, som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011), skyldiga att på begäran ge en räddningsmyndighet och Gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det för utförandet av en uppgift som i denna lag föreskrivs för räddningsmyndigheten och Gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda affärsverk och bolag.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

50 §

Räddningsmyndighetens handräckning till andra myndigheter

Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som är förenlig med dess ansvarsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en statlig myndighet, välfärdsområdesmyndighet eller kommunal myndighet.

10 kap.

Befolkningsskyddsberedskap och befolkningsskyddsutbildning

65 §

Samarbete vid befolkningsskyddsberedskap

Befolkningsskyddsuppgifter som statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk samt andra offentliga samfund har ansvar för samt beredskap för sådana uppgifter ingår i tjänsteåliggandena för deras tjänsteinnehavare och befattningshavare och i arbetsuppgifterna för deras anställda i arbetsavtalsförhållande. Detsamma gäller deltagande i utbildning som behövs för dessa uppgifter.

Myndigheterna inom räddningsväsendet ska sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för. Statens ämbetsverk på Åland sköter allmänt samordningen av de befolkningsskyddsförberedelser och befolkningsskyddsarrangemang som gäller landskapet Åland.

66 §

Skydd enligt Genèvekonventionerna

Inrikesministeriet beslutar på framställning av det behöriga ministeriet eller välfärdsområdets räddningsmyndighet vilka personer, vilken materiel samt vilka lokaler som berörs av skyddet enligt 1 mom. I landskapet Åland görs framställningen av Statens ämbetsverk på Åland.

67 §

Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet och regionförvaltningsverket kan på framställning av det behöriga ministeriet eller välfärdsområdets räddningsmyndighet förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningsskyddsutbildning som

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Räddningsinstitutet ordnar. I landskapet Åland görs framställningen av Statens ämbetsverk på Åland.

12 kap.

Räddningsväsendets tillsynsuppgifter

79 §

Tillsynsplan

Tillsynsplanen ska basera sig på välfärdsområdets räddningsväsende servicenivåbeslut. Tillsynsplanen ska ses över årligen och när det finns särskild orsak till översyn. Tillsynsplanen ska delges regionförvaltningsverket.

80 §

Förrättande av brandsyn och andra tillsynsuppgifter

Välfärdsområdets räddningsmyndighet får förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften enligt 78 § förutsätter.

Brandsyn får förrättas i byggnader och konstruktioner, i lägenheter och bostäder som hör till dem och i andra objekt. Den som förrättar brandsyn ska ges tillträde till alla utrymmen och objekt som synen gäller. En representant för syneobjektet ska visa upp föreskrivna planer och övriga handlingar samt förevisa hur brandsäkerheten är ordnad.

Ägaren och innehavaren av en fastighet samt en verksamhetsidkare ska på begäran avgiftsfritt till välfärdsområdets räddningsmyndighet ge in räddningsplanen enligt 15 §, planen enligt 22 b och 22 c § och eventuella andra handlingar över objektets brand- och utrymningssäkerhet som välfärdsområdets räddningsmyndighet behöver för sin tillsynsuppgift enligt 78 §.

Vid brandsyn ska det föras protokoll som i allt väsentligt specificerar syneobjektet, brandsynens förlopp, inspektörens viktigaste iakttagelser, den utredning som representanten för syneobjektet visar upp och slutsatser med motiveringar. Protokoll ska också föras, om välfärdsområdets räddningsmyndighet annars i samband med tillsynen utfärdar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 § eller avbryter verksamhet som medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka. Protokollet ska utan dröjsmål delges parterna.

81 §

Föreläggande att avhjälpa brister och avbrytande av verksamheten

Om välfärdsområdets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i denna lag, ska myndigheten bestämma att de ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska en frist utsättas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Om välfärdsområdets räddningsmyndighet i samband med att den fullgör sin tillsynsuppgift enligt denna lag konstaterar brister i fråga om uppfyllandet av förpliktelser som föreskrivs i någon annan lag och bedömer att bristerna medför allvarlig risk för människors säkerhet, kan myndigheten bestämma att bristerna ska avhjälpas. Kan en brist inte avhjälpas genast, ska välfärdsområdets räddningsmyndighet underrätta den behöriga tillsynsmyndigheten om saken.

82 §

Särskilda säkerhetskrav

Om verksamheten eller förhållandena på en plats medför större risk än normalt för människors säkerhet, brandsäkerheten eller miljön, kan välfärdsområdets räddningsmyndighet om det är nödvändigt ålägga verksamhetsidkaren att till platsen skaffa ändamålsenlig släckningsmateriel och annan utrustning som underlättar räddningsarbetet eller installera en automatisk släckanläggning eller att på platsen vidta andra nödvändiga åtgärder för förebyggande av olyckor och skydd av människor och egendom vid olyckor.

Välfärdsområdets räddningsmyndighet ska höra kommunens byggnadstillsynsmyndighet enligt 124 § i markanvändnings- och bygglagen i samband med beredningen av ett föreläggande enligt 1 mom. om de särskilda säkerhetskraven för ett objekt, om uppfyllandet av säkerhetskraven förutsätter bygglov eller åtgärdstillstånd.

83 §

Försvarsmaktens platser som ska hemlighållas

Bestämmelserna i 78 § gäller inte platser som försvarsmakten besitter, om dessa ska hemlighållas med hänsyn till rikets säkerhet och försvarsmakten har meddelat välfärdsområdets räddningsmyndighet att den själv sköter tillsynsuppgiften. Försvarsmakten svarar för brandsynen på dessa platser. Närmare bestämmelser om brandsyner får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

13 kap.

Tystnadsplikt, rätt att få uppgifter och personregister

87 §

Skyldighet att lämna statistiska uppgifter

Välfärdsområdets räddningsmyndighet ska avgiftsfritt lämna inrikesministeriet, regionförvaltningsverket och Räddningsinstitutet sådana uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt uppgifter ur åtgärdsregistret som behövs för

Betänkande ShUB 9/2022 rd

statistik. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning, och de kan även innehålla sekretessbelagd information.

88 §

Rätt att få uppgifter i samband med brandutredning och undersökning av olyckor

Välfärdsområdets räddningsmyndighet som utför brandutredning enligt 41 § och en medlem och sakkunnig i en undersökningskommission som förordnats att undersöka en olycka i enlighet med 107 § har rätt att få tillträde till olycksplatsen och att ta prover samt att oberoende av sekretessbestämmelserna av företrädaren för olycksplatsen och myndigheterna avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för utredningen eller undersökningen.

89 §

Rätt att få uppgifter för räddningsverksamhet och tillsynsuppgifter

Bestämmelserna i 1—4 mom. gäller inte i 83 § avsedda platser som ska hemlighållas. Försvarsmakten ska ändå ge välfärdsområdets räddningsmyndighet och nödcentralen nödvändiga uppgifter om platsen för att ett räddningsuppdrag ska kunna utföras säkert och på tillbörligt sätt.

14 kap.

Finansiering av räddningsväsendet samt avgifter, arvoden och ersättningar

96 §

Vissa avgiftsbelagda prestationer

Bestämmelser om vilka av välfärdsområdets räddningsmyndighets i denna lag avsedda prestationer som ska vara avgiftsbelagda och om storleken på avgifterna **finns i lagen om välfärdsområden**. Avgift kan tas ut för

- 1) brandsyn eller annan tillsynsåtgärd enligt den tillsynsplan som avses i 79 §,
- 2) uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen,
- 3) uppdrag som är avgiftsbelagda enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

En förutsättning för att den avgift som avses i 1 mom. 2 punkten tas ut är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt larm och att välfärdsområdets räddningsmyndighet skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen eller vidta andra behövliga åtgärder för att förhindra felaktiga brandlarm. Avgifterna enligt 1 mom. 1 och 2 punkten får tas ut hos objektets ägare eller innehavare eller verksamhetsidkaren.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Avgifter enligt 1 mom. är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om den avgift som fastställts för en åtgärd inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut på det försenade beloppet enligt högst den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen får vara tidigast två veckor efter tidpunkten för tillhandahållandet av den tjänst som ligger till grund för avgiften. I stället för dröjsmålsränta får myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift på fem euro, om beloppet av dröjsmålsräntan är mindre än så.

99 §

Kostnader för släckning av skogs- och terrängbränder

Om en skogs- eller terrängbrand har spritt sig till flera välfärdsområdens område, betalas släckningskostnaderna av det välfärdsområde inom vars område branden började, om inte något annat avtalas. De övriga välfärdsområdena ska betala sin andel av dessa kostnader i förhållande till den eldhärjade arealen eller enligt någon annan skälig grund.

15 kap.

Ändringssökande, tvångsmedel och straff

104 §

Ändringssökande

Omrövning av ett förvaltningsbeslut fattat av en myndighet som avses i 96 § 1 mom. och 102 § i denna lag får begäras på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

Förvaltningsbeslut som fattats med stöd av denna lag samt beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

När det gäller sökande av ändring i välfärdsområdesfullmäktiges beslut enligt 96 § 1 mom. om när välfärdsområdets räddningsmyndighets prestationer ska vara avgiftsbelagda och om storleken på de avgifter som tas ut tillämpas dock vad som föreskrivs om välfärdsområden i 16 kap. i lagen om välfärdsområden.

När det gäller sökande av ändring i beslut som fattas av en myndighet som beviljar bygglov tillämpas markanvändnings- och bygglagen.

Beslutet ska i de fall som avses i 1 och 2 mom. iaktas genast oberoende av ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

105 § (Ny)

Vite och hot om tvångsutförande

Väl-färdsområ-dets räddningsmyndighet eller, om det är fråga om ett ärende som avses i 8 punkten, regionförvaltningsverket kan bestämma att det som har gjorts i strid med denna lag eller försumrats ska rättas till inom en viss tid. Ett sådant föreläggande kan meddelas den som

16 kap.

Särskilda bestämmelser

108 §

Installation av räddningsväsendets anordningar

Väl-färdsområ-dets räddningsmyndighet har rätt att placera anordningar som räddningsväsen-det behöver i byggnader och konstruktioner. Byggnadens eller konstruktionens ägare och inne-havare ska höras innan anordningarna placeras. I fråga om placeringen tillämpas vad som i 161–163 § i markanvändnings- och bygglagen föreskrivs om placeringen, ändring och avlägsnande av samhällstekniska anordningar.

109 §

Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet

Den lokala räddningsmyndigheten kan förelägga den som äger en byggnad eller konstruktion att till byggnaden eller konstruktionen skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer tillgäng-ligheten i fråga om ett myndighetsnät och en kommunikationstjänst med anknytning till myndig-hetskommunikation (tjänst för myndighetskommunikation) och att hålla dessa anordningar i funktionsdugligt skick. Ett villkor för föreläggandet är att tillgängligheten i fråga om ett sådant myndighetsnät eller en sådan tjänst för myndighetskommunikation som avses i 250 § 1 mom. i la-gen om tjänster inom elektronisk kommunikation är förhindrad i en byggnad eller konstruktion där risken för människors säkerhet är större än sedvanligt, av orsaker som har att göra med kon-struktionen hos byggnaden eller konstruktionen och att tillgängligheten hos myndighetsnätet el-ler tjänsten för myndighetskommunikation inte är tillräcklig för att räddningsverksamheten ska kunna skötas på behörigt sätt. Räddningsmyndigheten får dock meddela föreläggande att skaffa anordningar som säkerställer tillgängligheten i fråga om ett myndighetsnät endast till dess att man inom området helt har övergått till att använda en tjänst för myndighetskommunikation.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Förordnanden som den högsta tjänsteinnehavaren vid det lokala räddningsverket utfärdat för tjänsteinnehavare vid räddningsverket och som var i kraft vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft, om inte den högsta tjänsteinnehavaren vid välfärdsområdets räddningsverk bestämmer något annat.

76.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om brandskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om brandskyddsfonden (306/2003) 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1057/2006 som följer:

14 §

Understöd och annan finansiering

Ur brandskyddsfonden kan beviljas allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, välfärdsområden och avtalsbrandkårer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

77.

Lag

om ändring av 4 § i sjöräddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöräddningslagen (1145/2001) 4 § 1 mom. och 4 § 2 mom. 5 punkten, sådana de lyder
i lag 1356/2018 som följer:

4 §

Övriga myndigheter och aktörer som deltar i sjöräddning

Nödcentralsverket, Meteorologiska institutet, välfärdsområdets räddningsmyndighet som avses i räddningslagen (379/2011), Transport- och kommunikationsverket, Trafikledsverket, polisen, Försvarmakten, social- och hälsovårdsmyndigheterna, Tullen och miljömyndigheterna (*övriga sjöräddningsmyndigheter*) är utöver Gränsbevakningsväsendet skyldiga att utan ersättning delta i uppgifter inom sjöräddningstjänsten, om det är motiverat med tanke på de uppgifter som ingår i deras verksamhetsområden eller om det är nödvändigt med beaktande av hur allvarlig den farliga situationen är eller dess särskilda karaktär, och utförandet av uppgiften inte avsevärt äventyrar myndighetens utförande av någon annan viktig lagstadgad uppgift.

De övriga sjöräddningsmyndigheternas uppgifter inom sjöräddningstjänsten är följande:

5) välfärdsområdets räddningsväsende, polisen och Tullen deltar i efterspanings- och räddningsverksamheten genom att ställa personal och materiel till förfogande; välfärdsområdets räddningsväsende deltar i den specialutbildade insatsstyrkan till sjöss om välfärdsområdets räddningsväsende och Gränsbevakningsväsendet särskilt har avtalat om detta,

Denna lag träder i kraft den 20 .

78.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om penninginsamlingar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om penninginsamlingar (863/2019) 5 § 4 mom. som följer:

5 §

Anordnaren av en penninginsamling

Staten, ett välfärdsområde, HUS-sammanslutningen, en kommun eller en samkommun beviljas inte tillstånd till penninginsamling, och de får inte anordna en småskalig insamling. En aktör som avses i 1 och 2 mom. får ordna en penninginsamling för statens, ett välfärdsområdes, HUS-sammanslutningens, en kommuns eller en samkommuns verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

79.

Lag

om ändring av faderskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i faderskapslagen (11/2015) 5 §, 16 § 2, 3, 5 och 6 mom., 19 § 4 mom. och 59 §, av dem 16 § 2, 3, 5 och 6 mom. sådana de lyder i lag 1596/2015, samt
fogas till lagen en ny 59 a § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

5 §

Utredare av faderskap

Faderskap ska utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område modern har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Om barnet har fyllt 15 år, om barnets mor är död eller om modern inte har hemkommun i Finland, görs utredningen dock av en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun eller, om barnet inte har hemkommun i Finland, av en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde inom vars område barnet vistas.

Om en man vill erkänna faderskapet till ett barn och faderskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman i något av de välfärdsområden som avses i 1 mom., ska faderskapet utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område mannen har sin hemkommun.

Om inget välfärdsområdes barnatillsyningsman enligt 1 eller 2 mom. är skyldig att göra utredningen, görs faderskapsutredningen av en barnatillsyningsman i Helsingfors stad.

16 §

Erkännande av faderskap före barnets födelse

Anmälan ska lämnas personligen och i den blivande moderns närvaro till en hälsovårdare eller en barnmorska vid rådgivningsbyrån för mödravård, eller vid en privat hälso- och sjukvårdsenhet som på uppdrag av välfärdsområdet producerar rådgivningstjänster, i det välfärdsområde där modern till det ofödda barnet och mannen har fått rådgivningsbyråttjänster under graviditetstiden. Innan ett erkännande tas emot ska erkännandets innebörd och rättsverkningar klargöras för parterna.

En utsaga om erkännande enligt 2 mom. kan avges också till en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område modern har sin hemkommun om hon visar upp ett intyg över graviditeten. I ett sådant fall tillämpas vad som föreskrivs i 2 mom.

Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande finns i 22 §. När ett erkännande godkänts skriftligen av modern ska handlingen utan dröjsmål lämnas till en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde där faderskapet ska utredas enligt 5 §.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på hälsovårdare och barnmorskor när de sköter uppdrag som avses i 2 mom. även om de inte står i anställningsförhållande till välfärdsområdet.

19 §

Godkännande av erkännande

Ett godkännande enligt 1 och 2 mom. lämnas till en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde där faderskapet utreds. Ett godkännande kan tas emot också av den som enligt 18 § 2 mom. kan ta emot ett erkännande. Godkännandet ska lämnas personligen till mottagaren.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

59 §

Handräckning

En barnatillsyningsman är på begäran skyldig att ge handräckning till barnatillsyningsmän i andra välfärdsområden i uppgifter som en barnatillsyningsman ska sköta vid utredande och fastställande av faderskap. Barnatillsyningsmannen är i sådana fall även skyldig att inför domstol och andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde företräda andra barnatillsyningsmän när ärenden som hör till deras befattning behandlas.

59 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

80.

Lag

om ändring av moderskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i moderskapslagen (253/2018) 5 §, 14 § 2, 3, 5 och 6 mom. och 51 §, samt
fogas till lagen en ny 51 a § som följer:

5 §

Utredare av moderskap

Om det i samband med en faderskapsutredning konstateras att det finns behov av en moderskapsutredning, ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde där faderskapsutredningen har gjorts.

Om en moderskapsutredning görs i något annat sammanhang än i samband med en faderskapsutredning, ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars

Betänkande ShUB 9/2022 rd

område den mor som har fött barnet har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Om barnet har fyllt 15 år eller om den mor som har fött barnet är död eller inte har hemkommun i Finland, ska moderskapet dock utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun eller, om barnet inte har hemkommun i Finland, av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område barnet vistas.

Om en kvinna vill erkänna moderskapet till ett barn och moderskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman inom något av de välfärdsområden som avses i 1 eller 2 mom., ska moderskapet utredas av en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område kvinnan har sin hemkommun.

Om moderskapsutredningen inte ska göras av en barnatillsyningsman i något av de välfärdsområden som avses i 1—3 mom., görs den av en barnatillsyningsman i Helsingfors stad.

14 §

Erkännande av moderskap före barnets födelse

Den som erkänner moderskapet ska lämna anmälan personligen och i den gravidas närvaro till en hälsovårdare eller en barnmorska vid rådgivningsbyrån för mödravård, eller vid en privat hälso- och sjukvårdsenhet som på uppdrag av välfärdsområdet producerar rådgivningstjänster, inom det välfärdsområde där familjen har fått rådgivningsbyråttjänster under graviditetstiden. Innan ett erkännande tas emot ska erkännandets innebörd och rättsverkningar klargöras för parterna.

En utsaga om erkännande enligt 2 mom. kan avges också till en barnatillsyningsman i det välfärdsområde inom vars område den gravida har sin hemkommun om den gravida visar upp ett intyg över graviditeten. I ett sådant fall tillämpas vad som föreskrivs i 2 mom.

Bestämmelser om den handling som ska upprättas över ett erkännande finns i 20 §. När ett erkännande godkänts skriftligen av den gravida ska handlingen utan dröjsmål lämnas till en barnatillsyningsman inom det välfärdsområde där moderskapet ska utredas enligt 5 §.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på hälsovårdare och barnmorskor när de sköter uppdrag som avses i 2 mom. även om de inte står i anställningsförhållande till välfärdsområdet.

51 §

Handräckning

En barnatillsyningsman är på begäran skyldig att ge handräckning till barnatillsyningsmän i andra välfärdsområden i uppgifter som en barnatillsyningsman ska sköta vid utredande och fastställande av moderskap. Barnatillsyningsmannen är i sådana fall även skyldig att inför domstol eller andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde företräda andra barnatillsyningsmän när ärenden som hör till deras befattning behandlas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

51 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

81.

Lag

om ändring av adoptionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i adoptionslagen (22/2012) 14 § 1 mom., 21 §, 22 § 1 mom., 24 § 3 mom., 32 § 1 mom., 61 § 1 mom., 63 § 1 mom., 80 §, 87 § 1 och 2 mom., 92 § 3 mom. och 94 § 1 mom., av dem 63 § 1 mom. sådant det lyder i lag 197/2019, samt
fogas till lagen en ny 97 a § som följer:

14 §

Givande av samtycke

Föräldrarnas och en i 13 § avsedd persons samtycke till adoptionen ska lämnas till välfärdsområdet eller till en adoptionsbyrå som avses i 22 § 1 mom. Utomlands ska samtycket lämnas till den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) kan tillhandahålla notariella tjänster vid en beskickning eller på det sätt som anges i 67 § 1 mom. i denna lag.

21 §

Begäran om adoptionsrådgivning

En förälder som tänker lämna sitt minderåriga barn för adoption och den som vill adoptera ett minderårigt barn ska begära adoptionsrådgivning hos det välfärdsområde inom vilket hans eller

Betänkande ShUB 9/2022 rd

hennes hemkommun finns eller hos en adoptionsbyrå som har beviljats tillstånd av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

22 §

Tillhandahållare av adoptionsrådgivning

Adoptionsrådgivning får tillhandahållas av välfärdsområden samt av adoptionsbyråer som av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har beviljats tillstånd att tillhandahålla adoptionsrådgivning (*tillhandahållare av adoptionsrådgivning*).

24 §

Adoptionsrådgivningens uppgifter

Om adoptionsrådgivningen lämnas av en adoptionsbyrå, ska den inhämta ett utlåtande om barnets och sökandenas förhållanden hos det välfärdsområde inom vars område deras hemkommun finns.

32 §

Adoptionstjänstorgan

Internationell adoptionstjänst får tillhandahållas av de välfärdsområden och andra sammanlutningar som har beviljats tillstånd för verksamheten av adoptionsnämnden (*adoptionstjänstorgan*).

61 §

Hur ett ärende inleds

Ett ärende som gäller kontakt inleds genom en skriftlig ansökan hos tingsrätten. Ansökan får göras av barnets tidigare förälder, en adoptivförälder, barnets vårdnadshavare eller välfärdsområdet.

63 §

Inhämtande av utredning, hörande av barnet och interimistiska förordnanden

I syfte att utreda barnets önskemål och åsikter samt de övriga förhållanden som inverkar på avgörandet av ett ärende som gäller kontakt, ska domstolen vid behov inhämta utredning hos de väl-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

färdsområden inom vars område barnet, den tidigare föräldern och adoptivföräldern har sina hemkommuner. Om någon av dessa saknar hemkommun i Finland, ska utredning inhämtas hos det välfärdsområde inom vars område personen vistas.

80 §

Utlåtande av välfärdsområdet

Domstolen eller någon annan myndighet kan vid behandlingen av ett ärende enligt 68—75 § som gäller ett barn under 18 år vid behov begära ett utlåtande om förhållandena i fråga om den som har del i saken av det välfärdsområde inom vars område barnets hemkommun finns.

87 §

Tillstånd att driva adoptionsbyrå och att tillhandahålla internationell adoptionstjänst

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan på ansökan bevilja ett välfärdsområde, en förening som är registrerad i Finland samt en förening och annan motsvarande sammanslutning som är registrerad i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillstånd att driva en adoptionsbyrå.

Adoptionsnämnden kan på ansökan bevilja ett välfärdsområde, en förening som är registrerad i Finland samt en förening och annan motsvarande sammanslutning som är registrerad i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillstånd att tillhandahålla internationell adoptionstjänst.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

92 §

Bevarande och överlämnande av handlingar

Om en adoptionsbyrå eller ett adoptionstjänstorgan lägger ner sin verksamhet enligt denna lag, ska de handlingar som avses i 1 mom. överlämnas för bevarande till det välfärdsområde som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ger i uppgift att ta emot handlingarna.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

94 §

Behandlingen av en begäran om upplysningar

Om adoptionsnämnden får en sådan begäran om upplysningar som avses i artikel 15 i Europarådskonventionen, ska nämnden begära utredning i ärendet av det välfärdsområde som enligt nämndens bedömning bäst förmår skaffa de begärda upplysningarna.

97 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

82.

Lag

om ändring av äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen (234/1929) 22 § 2 mom., 32 § 3 mom. och 50 §, sådana de lyder, 22 § 2 mom. i lag 1387/2009, 32 § 3 mom. i lag 411/1987 och 50 § i lag 1078/2010, samt
fogas till lagen en ny 32 a § och till 50 §, sådan den lyder i lag 1078/2010, ett nytt 5 mom. som följer:

22 §

Välfärdsområdet ska ombesörja anordnandet av medling i familjefrågor. Medling kan dessutom handhas av sådana samfund, sammanslutningar och stiftelser samt enskilda som av regionförvaltningsverket har beviljats tillstånd att bedriva dylik verksamhet.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

I AVDELNINGEN

INGÅENDE OCH UPPLÖSNING AV ÄKTENSKAP

6 kap.

Samlevnadens upphörande och äktenskapsskillnad

32 §

På yrkande av barnets förälder eller välfärdsområdet ska domstolen fatta beslut om vårdnaden och umgängesrätten på det sätt som föreskrivs i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

32 a §

Vad som i 22 och 32 § föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

50 §

Makarna kan inbördes ingå avtal om underhållsbidrag som enligt 47 eller 48 § ska betalas till den andra maken. Avtalet ska ingås skriftligen samt för fastställelse föreläggas det välfärdsområde inom vars område makarna eller den ena av dem är bosatt.

Om ingendera av makarna är bosatt i Finland, men en finsk domstol enligt artikel 3 eller 6 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet är behörig i ett ärende som gäller underhåll, kan välfärdsområdet fastställa det avtal som avses i 1 mom. om parterna i enlighet med artikel 7 i Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet har avtalat att finsk lag ska tillämpas på underhållsskyldigheten. Avtalet ska föreläggas Helsingfors stad för fastställelse.

Innan avtalet fastställs ska välfärdsområdet pröva om avtalet kan anses skäligt med hänsyn till makens behov av underhåll, den andra makens betalningsförmåga och övriga omständigheter som inverkar på saken.

Ett avtal som välfärdsområdet har fastställt kan verkställas så som ett lagakraftvunnet beslut av domstol.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

83.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om assisterad befruktning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om assisterad befruktning (1237/2006) 2 § 6 punkten som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

6) *verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården* hälsovårdscentraler, sjukhus och separata verksamhetsenheter för sjukvård, andra helheter med ansvar för vården som välfärdsområdet eller HUS-sammanslutningen bestämmer samt i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) avsedda enheter som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

84.

Lag

om ändring av lagen om underhåll för barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om underhåll för barn (704/1975) 8, 8 a och 8 b § och 13 a § 1 mom., av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1079/2010, 8 a § sådan den lyder i lag 1079/2010, 8 b § sådan den lyder i lag 15/2015 och 13 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 1307/2014, samt
fogas till lagen en ny 8 c § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3 kap.

Fastställande av underhållsbidrag genom avtal

8 §

Avtal om underhållsbidrag ska för fastställelse föreläggas det välfärdsområde inom vars område barnet är bosatt eller, om barnet inte är bosatt i Finland, det välfärdsområde inom vars område den underhållsskyldige är bosatt. Om ingendera av dem är bosatt i Finland, tillämpas på fastställelse av avtalet vad som föreskrivs i 8 a §.

Välfärdsområdet ska fastställa avtal om underhållsbidrag, om innehållet i avtalet överensstämmer med denna lag och avtalet ingåtts i föreskriven form samt i övrigt med iakttagande av bestämmelserna i denna lag. Innan välfärdsområdet fastställer avtalet ska det särskilt pröva, huruvida avtalet kan anses skäligt med hänsyn till barnets rätt att erhålla tillräckligt underhåll, föräldrarnas betalningsförmåga samt andra inverkan omständigheter, i enlighet med vad som föreskrivs i 1—3 och 6 §.

Avtal om underhållsbidrag, som fastställts av välfärdsområdet, kan verkställas såsom laga kraft vunnen dom.

8 a §

Välfärdsområdet kan fastställa ett avtal om underhållsbidrag även om barnet eller den underhållsskyldige inte är bosatt i Finland, om en finsk domstol är behörig i ärendet enligt artikel 3 eller 6 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och parterna har avtalat att finsk lag ska tillämpas på underhållsskyldigheten i enlighet med artikel 7 i Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet.

Det avtal som avses i 1 mom. ska föreläggas Helsingfors stad för fastställelse. Om avtalet uppgörs samtidigt som ett avtal om vårdnad om barn eller umgängesrätt, ska fastställelse av avtalet dock begäras hos det välfärdsområde som är behörigt att fastställa ett avtal om vårdnad om barn eller umgängesrätt.

8 b §

En barnatillsyningsman är på begäran skyldig att ge handräckning till barnatillsyningsmän i andra välfärdsområden i uppgifter som en barnatillsyningsman ska sköta i ärenden som gäller fastställande av underhållsbidrag. Barnatillsyningsmannen är i sådana fall även skyldig att inför domstol och andra myndigheter inom sitt verksamhetsområde företräda andra barnatillsyningsmän när ärenden som hör till deras befattning behandlas.

8 c §

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

13 a §

Om ett barn har blivit eller löper fara att bli utan underhåll och föräldrarnas skyldighet att betala underhållsbidrag inte har fastställts, eller om det fastställda underhållsbidraget är otillräckligt för

Betänkande ShUB 9/2022 rd

barnets underhåll, har välfärdsområdet rätt att föra barnets talan för att fastställa underhållsbidraget eller höja dess belopp.

Denna lag träder i kraft den 20 .

85.

Lag

om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) 8 § 1—3 och 5 mom., 9 b § 1 och 2 mom., 11 a § 1 och 2 mom., 12 §, 14 § 1 mom., rubriken för 16 § samt 16 § 1, 2 och 4 mom., 17 b § 1 mom., 17 d §, 19 § 2 mom., 35 § 2 mom., 39 § 2 mom., 46 § 3 mom. och 49 § 1 punkten, av dem 8 § 1—3 och 5 mom., 9 b § 1 och 2 mom., 11 a § 1 och 2 mom., 14 § 1 mom., rubriken för 16 § samt 16 § 1, 2 och 4 mom., 17 b § 1 mom., 17 d §, 39 § 2 mom. och 49 § 1 punkten sådana de lyder i lag 190/2019, 19 § 2 mom. och 35 § 2 mom. sådana de lyder i lag 186/1994 samt 46 § 3 mom. sådant det lyder i lag 662/2015, samt

fogas till lagen en ny 8 a §, i stället för den 8 a § som upphävts genom lag 190/2019 som följer:

8 §

Fastställelse av avtal

Ett avtal som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt ska ingås skriftligen och för fastställelse föreläggas det välfärdsområde inom vars område barnet är bosatt. Institutet för hälsa och välfärd fastställer formuläret för de blanketter som används i avtalet.

Om barnet inte är bosatt i Finland, ska avtalet för fastställelse föreläggas det välfärdsområde inom vars område barnet senast var bosatt i Finland eller, om barnet inte har varit bosatt i Finland, det välfärdsområde inom vars område barnets föräldrar eller någondra av dem är bosatt. Om inget välfärdsområde är behörigt med stöd av vad som föreskrivs ovan, ska avtalet föreläggas Helsingfors stad för fastställelse.

När välfärdsområdet prövar om avtalet kan fastställas ska det beakta barnets bästa samt barnets önskemål och åsikt på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 §. Barnatillsyningsmannen eller den som har förordnats att bereda fastställelsen av avtalen ska personligen samtala med barnet, om

Betänkande ShUB 9/2022 rd

barnet samtycker till detta och ett samtal behövs för att utreda barnets önskemål och åsikt. Avtalet får inte fastställas om ingendera av barnets föräldrar är dess vårdnadshavare.

Ett avtal som välfärdsområdet har fastställt är gällande och kan verkställas såsom ett lagakraftvunnet domstolsbeslut.

8 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

9 b §

Stöttat och övervakat umgänge samt övervakade byten

Föräldrarna kan avtala om att umgänget mellan barnet och en förälder ska ske som stöttat umgänge eller övervakat umgänge, eller att umgängestillfället ska inledas och avslutas under övervakning (*övervakade byten*). Välfärdsområdet kan fastställa avtalet på det sätt som föreskrivs i 8 §, om stöd eller övervakning behövs av grundad anledning med tanke på barnets bästa. Övervakat umgänge kan fastställas endast om stöttat umgänge eller övervakade byten inte räcker för att trygga barnets bästa.

Under samma förutsättningar som välfärdsområdet kan fastställa ett avtal kan en domstol besluta att umgänget ska ske som stöttat eller övervakat umgänge eller med övervakade byten.

11 a §

Beslut om vårdnaden om barn och umgänsrätt medan barnet är omhändertaget

Bestämmelser om avgörande av ärenden som gäller vårdnad om barn och umgänsrätt medan barnet är omhändertaget finns i 46 § i barnskyddslagen (417/2007). Om ett avgörande i ärendet på grund av omhändertagandet är onödigt med tanke på barnets bästa, kan välfärdsområdet lämna avtalet utan fastställelse eller domstolen avslå ansökan.

Ett av välfärdsområdet fastställt avtal eller en domstols beslut om vårdnad om barn och umgänsrätt inverkar inte på omhändertagandet eller dess innehåll.

12 §

Ändring av avtal och beslut

Avtal som fastställts av välfärdsområdet eller domstols beslut angående vårdnad om barn eller umgänsrätt kan ändras, om förhållandena ändrats efter det avtalet fastställdes eller beslut gavs eller då anledning härtill annars föreligger.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

14 §

Anhängiggörande och rätt att föra talan

Ett ärende som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt inleds genom en ansökan som får göras av barnets föräldrar gemensamt, den ena föräldern, barnets vårdnadshavare eller välfärdsområdet.

16 §

Inhämtande av utredning av välfärdsområdet

I ett ärende som gäller vårdnad om barn eller umgängesrätt ska domstolen vid behov inhämta utredning hos det välfärdsområde inom vars område barnet eller barnets föräldrar eller någon annan delaktig är bosatta. Om någon av dessa inte är bosatt i Finland, ska utredning inhämtas hos det välfärdsområde inom vars område personen vistas. När domstolen begär utredning ska den närmare ange i vilka frågor utredning särskilt behövs.

Syftet med utredningen är att ge domstolen uppgifter om familjens situation, barnets levnadsförhållanden och andra omständigheter som inverkar på avgörandet av ärendet. Om det under pågående utredning framgår att ärendet kan avgöras genom ett avtal som välfärdsområdet fastställer, ska välfärdsområdet ge de berörda personerna behövlig hjälp att ingå avtalet.

Domstolen ska ange en tidsfrist för när utredningen ska lämnas. Om domstolen anser att välfärdsområdets utredning är bristfällig eller om nya omständigheter som kommit fram vid behandlingen av ärendet fordrar ytterligare utredning, kan domstolen begära att den tidigare utredningen kompletteras eller begära andra upplysningar.

17 b §

Ordnande av sakkunnigtjänster

Det välfärdsområde inom vars område tingsrätten har sitt administrativa kansli ska se till att tingsrätten har tillgång till ett tillräckligt antal sådana sakkunnigbiträden som avses i 5 § i lagen om medling i tvistemål och stadfästelse av förlikning i allmänna domstolar för medling i tvister som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt och för sådant biträdande vid hörande av barnet som avses i 15 a § i denna lag. I en tvåspråkig domkrets ska välfärdsområdet se till att tingsrätten har tillgång till sakkunnigtjänster på både finska och svenska.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

17 d§

Ersättning för sakkunnigtjänster

För anlitan­de av sakkunnigbiträden vid medling i vårdnadstvister i domstol och vid hörande av barnet betalar staten ersättning till det välfärdsområde som ansvarar för ordnan­det av sakkunnigtjänsterna. Ersättning betalas som kalkylerad ersättning per dag för biträdande vid sammanträde och som ersättning per timme för åtgärder som utförs utanför sammanträdet. Om medlingen genomförs eller barnet hörs **någon annanstans än i det välfärdsområde** där tingsrätten har sitt administrativa kansli eller utanför den särskilt överenskomna huvudsakliga tjänstgöringsorten för sakkunnigbiträdet, ersätts välfärdsområdet för de rese- och inkvarteringskostnader som föranletts av medlingen eller hörandet av barnet och för det dagtraktamente som betalas till sakkunnigbiträdet. Närmare bestämmelser om storleken på den ersättning som betalas per dag eller per timme, de åtgärder för vilka ersättning betalas per timme samt de kostnader som ersätts utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Behörighet på grund av barnets boningsort

Välfärdsområdet kan fastställa avtal om vårdnad om barn eller umgängesrätt, om barnet är bosatt i Finland.

35 §

Centralmyndigheten

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt polismyndigheterna ska på begäran av justitieministeriet lämna handräckning för att utreda barns vistelseort och levnadsförhållanden, för att säkerställa verkställighet av vårdnadsbeslut som meddelats i en främmande stat samt återlämnande av barn och för att förebygga olovligt bortförande av barn.

39 §

Hörande av barnet

På utredandet av barnets åsikt tillämpas 15 a, 16 och 16 a §. En begäran som gäller utredande av barnets åsikt ska riktas till det välfärdsområde inom vars område barnet vistas.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

46 §

Verkställighet av förordnanden om att barn ska återlämnas

Ett förordnande om återlämnande av barn ska verkställas oberoende av vad som eventuellt har beslutats om vårdnaden eller om omhändertagandet av barnet. Återlämnande får dock inte ske efter det att barnet fyllt 16 år.

49 §

Bemyndigande att utförda förordning

Genom förordning av statsrådet utfärdas det vid behov närmare bestämmelser om
1) de uppgifter som välfärdsområdet har enligt denna lag,

Denna lag träder i kraft den 20 .

86.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av beslut beträffande vårdnad om barn och umgängesrätt (619/1996) 1 § 2 mom., 9 §, 12 § 2 och 3 mom., 14 § 4 mom., 24 § 1 mom., 25 § 1 och 2 mom. och 32 § 1 mom., av dem 12 § 2 mom. sådant det lyder i lag 379/2007, samt
fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 191/2019, ett nytt 5 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

1 §

Tillämpningsområde

Ett avtal som välfärdsområdet har fastställt enligt 8 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) verkställs i den ordning som bestäms i denna lag, på samma sätt som ett domstolsbeslut som har vunnit laga kraft.

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

9 §

Tillsättande av medlare

Välfärdsområdet ska tillsätta ett tillräckligt antal personer för att inom välfärdsområdet sköta de medlingsuppgifter som avses i 6—8 §. Till medlare kan utses endast personer som är inkomna i psykologiskt, psykiatriskt eller socialt arbete med barn och familjer eller i barnskyddsarbete. Tingsrätten ska utan dröjsmål underrättas om tillsättandet och återkallandet av det.

12 §

Annan utredning

Om det är nödvändigt för att saken ska bli utredd, ska domstolen inhämta ett utlåtande av en statlig myndighet eller en välfärdsområdesmyndighet och höra personer som kan lämna uppgifter om saken. En person som hörs i domstolen kan röja en uppgift som enligt vad som föreskrivs eller förordnas ska hållas hemlig, om uppgiften med stöd av 8 § 4 mom. har intagits eller kunde ha intagits i medlarens rapport. Bestämmelser om offentlighet vid rättegången finns i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007).

Domstolen kan också bestämma att barnet ska undersökas av en läkare eller någon annan sakkunnig som har anvisats av välfärdsområdet. I fråga om vite som ska föreläggas utöver ett förordnande om undersökning och påföljderna av underlåtenhet att iaktta ett förordnande om undersökning tillämpas vad som i 11 § 2 mom. och 12 § i lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning (378/2005) föreskrivs om vite och underlåtenhet att iaktta ett förordnande om undersökning vid rättsgenetiska faderskapsundersökningar.

14 §

Avslag på ansökan med beaktande av barnets bästa

När tingsrätten har avslagit ansökan med stöd av 1 eller 2 mom. kan frågan om vårdnaden om barnet eller umgängesrätten eller om överlämnande av barnet anhängiggöras vid domstol genom

Betänkande ShUB 9/2022 rd

ansökan av sökanden eller välfärdsområdet enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, om inte saken redan är anhängig vid domstol. Också sökandens motpart kan anhängiggöra saken. Tingsrätten ska underrätta parterna och välfärdsområdet om deras rätt att föra saken till domstol. Om saken redan är anhängig vid domstol ska tingsrätten underrätta denna domstol om sitt beslut.

24 §

Hämtning

Vid hämtning ska den som i saken anordnat medling enligt denna lag eller en företrädare för välfärdsområdesmyndigheten vara närvarande. Medlaren eller företrädaren för välfärdsområdesmyndigheten ska kalla till platsen en tillgänglig person som står barnet nära samt vid behov också en läkare eller annan sakkunnig.

25 §

Interimistiska säkringsåtgärder vid verkställighet av vårdnadsbeslut

Om det finns skäl att anta att ett barn i syfte att förhindra verkställigheten kommer att föras ur landet eller flyttas från ställe till ställe eller om saken annars är brådskande, kan den domstol som behandlar verkställighetsärendet, för att säkra verkställigheten av vårdnadsbeslutet, omedelbart och utan att höra motparten bestämma att välfärdsområdesmyndigheten tillfälligt ska placera barnet på en anstalt som ägs eller upprätthålls av staten eller välfärdsområdet eller i annan lämplig vård eller besluta om åtgärder för säkrande av verkställigheten enligt 17 § (*interimistisk säkringsåtgärd*).

I synnerligen brådskande fall som avses i 1 mom. och där det inte finns möjlighet att begära domstolens förordnande i saken kan utmätningsmannen eller polismyndigheten på vårdnadshavarens yrkande, i syfte att säkra verkställigheten av ett beslut som gäller vårdnaden om barnet, omedelbart ta hand om barnet, oberoende av om ett verkställighetsärende enligt denna lag är anhängigt. Välfärdsområdesmyndigheten ska då placera barnet enligt 1 mom.

32 §

Handräckning

På utmätningsmannens begäran ska välfärdsområdesmyndigheten och kommunala myndigheter lämna handräckning som behövs för verkställigheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

87.

Lag

om ändring av 7 kap. 3 och 5 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 7 kap. 3 och 5 § som följer:

7 kap.

Verkställighet av andra skyldigheter än betalningsskyldighet

3 §

Meddelande till den myndighet som ansvarar för boendet i kommunen och den myndighet som ansvarar för socialvården inom välfärdsområdet

Om utmätningssmannen vet att det i den lägenhet eller lokal som avses i utsökningsgrunden bor barn, och det är oklart hur deras boende ska ordnas, eller personer i behov av omedelbar omsorg, ska den myndighet som ansvarar för boendet i kommunen och den myndighet som ansvarar för socialvården inom välfärdsområdet trots sekretessbestämmelserna så snabbt som möjligt underlättas om att vräkningsärendet har blivit anhängigt och om de omständigheter som då framkommit.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

5 §

Verkställande av vräkning

Vräkningen verkställs så att de som ska vräkas samt egendom som finns i den lägenhet eller lokal som avses i utsökningsgrunden avlägsnas därifrån.

Om det när vräkningen verkställs finns sådana personer som avses i 3 § i bostaden, får vräkningen inte verkställas förrän den myndighet som ansvarar för boendet i kommunen och den myndighet som ansvarar för socialvården inom välfärdsområdet har getts tillfälle att ordna en bostad eller reda ut behovet av socialvårdstjänster.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

88.

Lag

om ändring av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn samt om tillämpning av konventionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn samt om tillämpning av konventionen (435/2009) 3 §, 9 § 1 mom. och 10 §, av dem 10 § sådan den lyder i lag 201/2019, som följer:

3 §

Handräckning

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt polismyndigheterna och gränsbevakningsväsendet ska på begäran av centralmyndigheten lämna handräckning för att utreda ett barns vistelseort och förhållanden. För att klarlägga omständigheter som rör intressebevakning av barn eller egendom som tillhör barnet ska handräckning lämnas av förmyndarmyndigheterna.

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

På de villkor som anges i artikel 34 i konventionen får den som ordnar eller lämnar socialvård till den finska centralmyndigheten eller till utländska myndigheter som begär uppgifter med stöd av konventionen lämna ut sekretessbelagda uppgifter som den som ordnar eller lämnar socialvård har rätt att lämna ut till finska domstolar och andra finska myndigheter enligt 18 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

10 §

Utlåtande i ärende om umgängesrätt

Om ett ärende om umgängesrätt med barn ska avgöras i en främmande fördragsslutande stat och saken gäller kontakten mellan barnet och barnets i Finland bosatta förälder, får denna förälder begära ett utlåtande av välfärdsområdet om omständigheter som är viktiga för beviljandet eller utövandet av umgängesrätten. I utlåtandet får även sekretessbelagda uppgifter lämnas ut med tillämpning av 16 § 5 mom. i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.

Utlåtandet lämnas av det välfärdsområde inom vars område den person som framställer begäran har hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Utlåtandet skickas till den finska centralmyndigheten eller direkt till den behöriga myndigheten i den stat där ärendet ska avgöras.

På verksamhet som välfärdsområdena ordnar med stöd av denna paragraf tillämpas lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021), om inte något annat föreskrivs genom lag.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

89.

Lag

om ändring av lagen om för- och efternamn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om för- och efternamn (946/2017) 22 § 3 mom., 23 § 3 mom. och 27 §, sådana de lyder i lag 1154/2019, samt
fogas till lagen en ny 33 a § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

3 kap.

Namnmyndigheter och förfarandebestämmelser

22 §

Anmälan om förnamn

Om det inte gjorts någon anmälan om en minderårigs förnamn inom föreskriven tid, sänder Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en uppmaning till vårdnadshavaren att uppfylla anmälningsplikten. Om anmälningsplikten inte har uppfyllts inom skälig tid från det att uppmaningen gavs, är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata trots sekretessbestämmelserna skyldig att anmäla saken till det välfärdsområde inom vars område barnet bor och som ska sörja för att anmälningsplikten uppfylls.

23 §

Anmälan om efternamn

Om det inte gjorts någon anmälan om en minderårigs efternamn inom föreskriven tid, sänder Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en uppmaning till vårdnadshavaren att uppfylla anmälningsplikten. Om anmälningsplikten inte har uppfyllts inom skälig tid från det att uppmaningen gavs, får den minderårige samma efternamn som den förälder som har fött barnet eller, om denna inte är känd, den andra förälderns efternamn. Om ingendera förälderns efternamn är känt, är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata trots sekretessbestämmelserna skyldig att anmäla saken till det välfärdsområde inom vars område den minderårige bor och som ska sörja för att anmälningsplikten uppfylls.

27 §

Avgörande av namnärende som gäller ett omhändertaget barn

Innan ett ärende som gäller för- eller efternamn för ett omhändertaget barn avgörs ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata begära utlåtande om förutsättningarna för ändring av namnet av det välfärdsområde där barnet omhändertagits.

33 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

90.

Lag

om ändring av beredskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i beredskapslagen (1552/2011) 12 §, 70 § 1 mom. 1 punkten och 70 § 2 mom., 88 §, 94 § 1 och 3 mom., 101 § 1 mom., 106 § 3 mom., 120 § 1 mom. och 126 §, av dem 88 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1322/2014, samt
fogas till lagen en ny 108 a § som följer:

12 §

Skyldighet att vidta förberedelser

Statsrådet, statliga förvaltningsmyndigheter, statens självständiga offentliga inrättningar, övriga statsmyndigheter och statliga affärsverk samt välfärdsområdena och välfärdsområdessammanslutningarna, kommunerna, samkommunerna och kommunernas övriga sammanslutningar ska genom beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden.

70 §

Användningstillstånd för flytande bränsle

Användningstillstånd för flytande bränsle kan beviljas

1) statliga myndigheter, statliga affärsverk, välfärdsområdenas och välfärdsområdessammanslutningarnas myndigheter samt kommunala myndigheter för de motorfordon som de äger eller har i sin besittning eller användning, och

Statliga myndigheter och statliga affärsverk beviljas användningstillstånd av kommunikationsministeriet. Trafikbränsleenheten vid närings-, trafik- och miljöcentralen beviljar användningstillstånd till välfärdsområdenas och välfärdssammanslutningarnas myndigheter, kommunala myndigheter samt till trafikidkare och andra företag och sammanslutningar.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

88 §

Social- och hälsovårdstjänster samt hälsoskydd

För tryggande av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 4 och 5 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att välfärdsområdet och välfärdsområdessammanslutningen kan avstå från

1) iakttagandet av i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) föreskrivna frister vid ordnande av icke brådskande vård, om det är nödvändigt för ordnande av brådskande vård och om patientens hälsa inte riskeras av att tidsfristen överskrids,

2) bedömning av servicebehovet i enlighet med 36 § i socialvårdslagen (1301/2014),

3) behandlingen av och beslutsfattande i fråga om anmälningar i anslutning till anmälningspliktig verksamhet enligt hälsoskyddslagen (763/1994) samt uppgifter i anslutning till utredning av bostäders hälsorisker.

För tryggande av befolkningens social- och hälsovård under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1, 4 och 5 punkten kan det genom förordning av statsrådet föreskrivas att kommunen kan avstå från ansvaret för att ordna småbarnspedagogik enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018), om barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare kan ordna vården av barnen på annat sätt.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

94 §

Begränsning av uppsägningsrätten

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan arbetsgivarens rätt att säga upp ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande genom förordning av statsrådet begränsas i jämförelse med vad som i 7 kap. i arbetsavtalslagen (55/2001), 8 kap. i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003) och 27 § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om grunderna för uppsägningsrätt, om en sådan begränsning behövs för tryggande av förutsättningarna för produktion som är viktig för landets försvar, befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet eller försörjningsberedskapen. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om till vilka delar uppsägningsrätten begränsas och vilka områden av produktionsverksamheten begränsningarna avser.

För tryggande av förutsättningarna för produktion som är viktig för landets försvar, befolkningens hälsovård, försörjning eller säkerhet eller försörjningsberedskapen under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten är uppsägningstiden för en arbetstagar, tjänsteman och kommunal tjänsteinnehavare eller tjänsteinnehavare i ett välfärdsområde som säger upp sitt anställningsförhållande minst en månad längre än den skulle vara enligt lag eller arbets- eller tjänstekollektivavtal, dock högst sex månader. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om uppsägningstiderna i olika uppgiftsgrupper.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

101 §

Villkoren i arbetspliktsförhållande

Villkoren i ett arbetspliktsförhållande bestäms enligt det kollektivavtal som enligt lagen om kollektivavtal (436/1946) eller 2 kap. 7 § i arbetsavtalslagen binder arbetsgivaren eller enligt det tjänstekollektivavtal som enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970) eller lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal (669/1970) binder arbetsgivaren. Om ett sådant kollektivavtal inte finns, ska till den arbetspliktige betalas lön som skäligen motsvarar de uppgifter som han eller hon förordnats att utföra.

106 §

Förvaltningsmyndigheternas kommunikation under undantagsförhållanden

Under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten kan statsrådets kansli och Statens kommunikationscentral förplikta myndigheter som lyder under statsrådet, välfärdsområdenas och välfärdsområdessammanslutningarnas myndigheter samt kommunala myndigheter att i sin kommunikation publicera meddelanden med visst innehåll eller förbjuda publiceringen av meddelanden med visst innehåll.

108 a §

Välfärdsområdets förvaltning

Trots 99 § 4 mom. i lagen om välfärdsområden (611/2021) kan välfärdsområdesfullmäktige sammankallas omedelbart under undantagsförhållanden. Välfärdsområdesfullmäktige är beslutfört då mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Om välfärdsområdesfullmäktige inte blir beslutfört och vägande skäl kräver omedelbara beslut, har välfärdsområdesstyrelsen rätt att fatta beslut om ärenden som gäller organiseringen av förvaltningen, förvaltningsstadga, delegering av behörighet, budget samt andra ärenden som det bestämts att välfärdsområdesfullmäktige ska besluta om.

Välfärdsområdesstyrelsen ska så snart som möjligt sända de beslut som avses i 2 mom. till välfärdsområdesfullmäktige för beslut. Välfärdsområdesstyrelsens beslut gäller tills välfärdsområdesfullmäktige fattat beslut i ärendet.

Det som bestäms om välfärdsområden i denna paragraf tillämpas också på välfärdssammanslutningar.

120 §

Specialarrangemang inom räddningsväsendet och befolkningsskyddet

I syfte att skydda befolkningen och effektivisera ledandet av befolkningsskyddet under undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 och 2 punkten inrättar räddningsmyndigheterna, välfärdsom-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

rådena och kommunerna ledningscentraler samt befolkningsskyddsformationer för släcknings-, räddnings-, förstahjälps-, underhålls-, röjnings- och rengöringsuppgifter samt för andra jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att skydda befolkningen.

126 §

Skyldighet att offentliggöra meddelanden

Utgivare och utövare av programverksamhet är skyldiga att utan ersättning publicera eller sända statsrådets, ministeriernas, regionförvaltningsverkens, närings-, trafik- och miljöcentralernas, välfärdsområdesstyrelsernas, kommunstyrelsernas, polisens, de militära myndigheternas och räddningsmyndigheternas meddelanden om tillämpningen eller iakttagandet av denna lag, vilka snabbt måste nå hela befolkningen eller befolkningen inom ett visst område för att syftet med denna lag ska nås. Sådana meddelanden ska utan dröjsmål i oförändrad form publiceras i ifrågasvarande periodiska publikation, nätpublikation eller program.

Denna lag träder i kraft den 20 .

91.

Lag

om ändring av 5 och 6 § i lagen om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om tillämpning av rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar (1153/2004) 5 § 2 mom. och 6 § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

5 §

Centralmyndigheten

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt polismyndigheterna ska på begäran lämna justitieministeriet handräckning för att utreda ett barns vistelseort och levnadsförhållanden, för att säkerställa verkställighet av domar om föräldrans ansvar som meddelats i en annan medlemsstat och återlämnandet av barn samt i övrigt för skötseln av de uppgifter som enligt artikel 55 i förordningen ankommer på centralmyndigheten.

6 §

Ärenden som gäller placering av barn

Om justitieministeriet tillställs en i artikel 56.1 och 56.2 i förordningen avsedd anmodan som gäller placering av ett barn på en institution eller i ett familjehem i Finland, ska justitieministeriet överföra anmodan till det välfärdsområde inom vars område man avser placera barnet eller, om placeringsorten inte har specificerats i anmodan, i det välfärdsområde som enligt 16 § i barnskyddslagen (417/2007) beslutar om ordnandet av placeringen av barnet.

Om justitieministeriet tillställs en i artikel 56.4 i förordningen avsedd underrättelse om placering av ett barn i ett familjehem i Finland, ska justitieministeriet överföra underrättelsen till det i 1 mom. avsedda välfärdsområde inom vars område man har beslutat att placera barnet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

92.

Lag

om ändring av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om internationellt skydd av vuxna och om tillämpningen av konventionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i konventionen om internationellt skydd av vuxna och om tillämpningen av konventionen (779/2010) 3 §, 5 § 2 punkten och 9 § 1 mom., av dem 5 § 2 punkten sådan den lyder i lag 1146/2019, samt

fogas till lagen en ny 10 a § som följer:

3 §

Handräckning

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt polismyndigheterna och gränsbevakningsväsendet ska på begäran av centralmyndigheten lämna handräckning för att utreda en vuxen persons vistelseort och förhållanden. För att klarlägga omständigheter som rör bevakning av en vuxen persons intressen eller egendom ska handräckning lämnas av förmyndarmyndigheterna.

5 §

Framställningar hos myndigheter i en annan stat

Beslut om att göra en framställning som avser skydd av en vuxen eller dennes egendom enligt artikel 8.2 i konventionen hos myndigheterna i en annan fördragsslutande stat eller att lämna in en ansökan enligt artikel 8.1 fattas

2) om framställningen gäller något annat, av det välfärdsområde inom vars område den vuxna personen har sin hemkommun eller, om personen inte har hemkommun i Finland, i det välfärdsområde inom vars område den vuxna senast hade hemkommun i Finland eller som den vuxna har närmaste anknytning till med beaktande av alla omständigheter.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

På de villkor som anges i artikel 32 i konventionen får välfärdsområdesmyndigheterna och de kommunala myndigheterna till den finska centralmyndigheten eller till utländska myndigheter som med stöd av konventionen begär uppgifter lämna ut sekretessbelagda uppgifter som välfärdsområdesmyndigheterna och de kommunala myndigheterna har rätt att lämna ut till finska domstolar och andra finska myndigheter enligt 18 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000).

10 a §

Tillämpning i landskapet Åland

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 20 .

93.

Lag

om ändring av 4 kap. 7 § i fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 4 kap. 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 393/2015 som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

~~4 kap.~~

~~Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset~~

~~7 §~~

Förfarandet vid utarbetandet av planen

~~Planen ska beredas i samarbete med den som dömts till fängelsestraff. Planen för strafftiden och den frigivningsplan som ingår i den ska med den dömdes samtycke i behövlig utsträckning utarbetas i samarbete med de myndigheter som på basis av den dömdes hem- eller bostadskommun ansvarar för hans eller hennes socialvårds-, hälsovårds-, boende- och arbetskraftstjänster liksom med andra myndigheter samt privata sammanslutningar och enskilda personer.~~

~~Denna lag träder i kraft den 20-~~

94.

Lag

om ändring av 8 och 9 § i lagen om verkställighet av kombinationsstraff

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017) 8 § 4 mom. och 9 § 3 mom.
som följer:

8 §

Plan för strafftiden och tidsplan

Planen för strafftiden ska i behövlig utsträckning utarbetas i samarbete med de myndigheter som på basis av fångens hem- eller bostadskommun ansvarar för hans eller hennes socialvårds-, hälsovårds-, boende- och arbetskraftstjänster liksom med andra myndigheter samt privata sammanslutningar och enskilda personer.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

9 §

Beredning av verkställigheten av en övervakningstid

Vid samordnandet av de stödåtgärder som hör till övervakningstiden i ett kombinationsstraff svarar välfärdsområdet för kostnaderna för den basservice som hör till välfärdsområdet. Vad som ovan föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland. Brottspåföljdsmyndigheten svarar för kostnaderna för den verksamhet som hänför sig till verkställigheten av kombinationsstraffet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

95.

Lag

om ändring av 12 och 71 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) 12 § 2 mom. och 71 § 3 mom. som följer:

12 §

Stödåtgärder

Vid samordnandet av de stödåtgärder som avses i 1 mom. svarar välfärdsområdet för kostnaderna för den basservice som hör till välfärdsområdet. Vad som ovan föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland. Brottspåföljdsmyndigheten svarar för kostnaderna för den verksamhet som hänför sig till verkställigheten av samhällspåföljden.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

71 §

Övervakningens innebörd

Om en fånge ställs under övervakning med stöd av 70 § 1 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten i god tid före den villkorliga frigivningen i samarbete med fången utarbeta en plan för strafftiden som gäller övervakningen. Denna plan ska samordnas med den plan för strafftiden som gäller tiden i fängelse. Planen ska i behövlig utsträckning utarbetas i samarbete med fångens hem- eller boningskommun samt med andra myndigheter, privata sammanslutningar och enskilda personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

96.

Lag

om ändring av 10 § i rättshjälpslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättshjälpslagen (257/2002) 10 § 2 mom. som följer:

10 §

Ansökan om rättshjälp

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter samt försäkringsanstalter är skyldiga att på begäran av rättshjälpsbyrån trots sekretessbestämmelserna lämna denna sådana uppgifter som de förfogar över och som är nödvändiga för rättshjälpsbyrån på grund av dess lagstadgade uppgifter att utreda om en sökande på basis av sin ekonomiska ställning är berättigad till rättshjälp och om sökanden har en rättsskyddsförsäkring som täcker saken. Denna skyldighet gäller också penninginstitut, om rättshjälpsbyrån inte får tillräckliga uppgifter av dem som nämns ovan och om det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som

Betänkande ShUB 9/2022 rd

sökanden har lämnat är otillräckliga eller otillförlitliga. Begäran ska framställas skriftligen hos penninginstitutet, och sökanden ska på förhand underrättas om det.

Denna lag träder i kraft den 20 .

97.

Lag

om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) 72 § 2 mom., 90 § 1 och 2 mom. och 92 § 3 mom. 1 punkten, av dem 90 § 1 mom. sådant det lyder i lag 780/2010, samt
fogas till 84 §, sådan den lyder i lag 1135/2019, ett nytt 4 mom. som följer:

72 §

Ett ärende som gäller förordnande av intressebevakare för en minderårig kan även anhängiggöras av den minderåriges vårdnadshavare eller av ett välfärdsområde.

84 §

Vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

90 §

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och övriga pensionsanstalter, försäkringsanstalter, banker och övriga penninginstitut, verksamhetsenheter för social- och hälsovården, yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt privata tillhandahållare av socialservice är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att på begäran lämna förmyndarmyndigheten och domstolen de uppgifter och utredningar som behövs för avgörande av ett anhängigt ärende och dessutom att lämna förmyndarmyndigheten de uppgifter och utredningar som behövs för att avgöra ett ärende som gäller skydd av vuxna eller barn och har

Betänkande ShUB 9/2022 rd

inletts i en främmande stat hos en myndighet som begär uppgifter om ärendet med stöd av ett statsfördrag.

Förmyndarmyndigheten eller domstolen kan av välfärdsområdet begära ett utlåtande om vederbörandes förhållanden, då ett sådant behövs i ett ärende som avses i denna lag. Begäran ska riktas till det välfärdsområde inom vars område vederbörande har sin hemkommun eller, om vederbörande inte har hemkommun i Finland, där han eller hon huvudsakligen vistas.

92 §

Vad som bestäms i 1 och 2 mom. hindrar inte att uppgifter lämnas till

1) statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter eller kommunala myndigheter eller till någon annan person för fullgörande av åligganden enligt denna lag,

Denna lag träder i kraft den 20 .

98.

Lag

om ändring av 10 § i lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vissa personregister vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (1156/2019) 10 § 4 mom. som följer:

10 §

Utlämnande av registeruppgifter

Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter samt Folkpensionsanstalten har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få för skötseln av sina åligganden nödvändiga uppgifter ur registret över förmynderskapsärenden.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

99.

Lag

om ändring av 5 § i idrottslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i idrottslagen (390/2015) 5 § 3 mom. som följer:

5 §

Kommunens ansvar

Kommunen ska höra sina invånare i centrala beslut som gäller idrotten inom ramen för sin uppgift enligt 22 § i kommunallagen (410/2015) att skapa förutsättningar för kommuninvånarna att delta i och påverka kommunens verksamhet. Kommunen ska utvärdera kommuninvånarnas idrottsaktivitet inom ramen för främjande av hälsa och välfärd enligt 6 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Denna lag träder i kraft den 20 .

100.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om rättsskydds nämnden för studerande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättsskydds nämnden för studerande (956/2011) 12 § 1 mom. som följer:

12 §

Rätt att få uppgifter och handräckning

Trots sekretessbestämmelserna är myndigheter samt samfund och stiftelser som sköter ett offentligt uppdrag skyldiga att på begäran och avgiftsfritt lämna uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av ett besvärssärende samt att ge nämnden handräckning. Samma skyldighet gäller också för legitimerade läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Denna lag träder i kraft den 20 .

101.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om kommunernas kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019) 7 § 2 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

7 §

Samverkan

Kommunen ska med beaktande av lokala omständigheter och resurser främja verksamhet som följer syftena och uppgifterna enligt denna lag i samverkan med andra kommuner, välfärdsområden, myndigheter och landskap samt med aktörer inom kultur- och konstsektorn och andra sektorer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

102.

Lag

om ändring av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) 6 § 21 punkten, 126 § 1 mom. och 131 §, av dem 6 § 21 punkten sådan den lyder i lag 358/2015 och 126 § sådan den lyder i lag 795/2020, samt
fogas till 126 §, ~~sådan den lyder i lag 795/2020~~, ett nytt 2 mom. som följer:

6 §

Definitioner

I denna lag avses med

21) *räddningsmyndighet* den räddningsmyndighet som avses i 26 § 2 mom. i räddningslagen,

Betänkande ShUB 9/2022 rd

126 §

Sökande av ändring i ett beslut av ett ministerium och en tillsynsmyndighet

Omprövning av räddningsmyndighetens beslut om avgifter ska begäras innan ändring söks hos förvaltningsdomstolen. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om beslut enligt 131 § 2 mom. i denna lag om storleken på de avgifter som tas ut för räddningsmyndighetens prestationer och om sökande av ändring i dem finns i 16 kap. i lagen om välfärdsområden (611/2021).

131 §

Avgifter

Bestämmelser om avgifterna för statliga myndigheters prestationer som avses i denna lag och om storleken på de avgifter som tas ut föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Beslut om när en räddningsmyndighets prestationer som avses i denna lag ska vara avgiftsbelagda och om storleken på de avgifter som tas ut fattas av välfärdsområdesfullmäktige på det sätt som föreskrivs i lagen om välfärdsområden.

Avgifter och kostnader som avses i denna lag får drivas in utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Denna lag träder i kraft den 20 .

103.

Lag

om ändring av 22 § i lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om djursjukdomar (76/2021) 22 § 3 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

22 §

Djurhälsomyndighetens anmälningsplikt

Kommunalveterinären och regionförvaltningsverket ska anmäla fall av sådana djursjukdomar som kan medföra fara för människors hälsa till den berörda läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar inom välfärdsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

104.

Lag

om upphävande av 3 § 2 mom. i statsunderstödslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 3 § 2 mom. i statsunderstödslagen (688/2001), sådant det lyder i lag 1294/2016.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

105.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Hansel Ab

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Hansel Ab (1096/2008) 3 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1060/2018 som följer:

3 §

Kunder

Bolagets kunder består av ämbetsverken och inrättningarna inom statsförvaltningen, de statliga affärsverken samt fonderna utanför statsbudgeten. Till bolagets kunder hör också riksdagen samt de enheter som är underställda riksdagen och som övervakas av den och är verksamma i anslutning till den. Till bolagets kunder kan dessutom höra kommunerna och samkommunerna, välfärdsområdena, välfärdssammanslutningarna, den evangelisk-lutherska kyrkan och den ortodoxa kyrkan samt deras församlingar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

106.

Lag

om upphävande av lagen om tillämpning av vissa förpliktelser enligt lagen om en kommun- och servicestrukturreform

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om tillämpning av vissa förpliktelser enligt lagen om en kommun- och servicestrukturreform (490/2014).

Betänkande ShUB 9/2022 rd

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

107.

Lag

om upphävande av lagen om temporär begränsning av vissa av kommunernas och samkommunernas rättshandlingar inom social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om temporär begränsning av vissa av kommunernas och samkommunernas rättshandlingar inom social- och hälsovården (548/2016).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

108.

Lag

om ändring av 78 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 78 § 1 mom., sådant det lyder i lag 81/2019 som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

78 §

Hänvisningar till annan lagstiftning

Om inte något annat följer av denna lag, tillämpas på avträdelsestöd det som i 96—100 § i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om lönekoeficient och arbetspensionsindex, i 103 § om ansökan om pension på en annan persons vägnar, i 105 § 2 och 4 mom. om meddelande av interimistiskt beslut och om maskinellt undertecknande, i 112 § 1 mom. om utbetalning av pension, i 113 § 2 och 3 mom. om avbrytande av utbetalning av pension och indragning av pension till följd av att pensionstagaren sannolikt avlidit, i 115 och 116 § om dröjsmålsförhöjning för att utbetalningen av pensionen försenats, i 119 §, 120 § 2, 4 och 5 mom. samt 121 och 122 § om betalning av pension till Folkpensionsanstalten, en arbetslöshetskassa eller ett välfärdsområde, i 124 § 1 mom. om förbud mot överföring eller pantsättning av pension, i 180 § om pensionsanstaltens ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader, i 216 § om handräckning och i 217 § om jäv för anställda och styrelsemedlemmar i pensionsanstalten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

109.

Lag

om ändring av 5 § i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1314/2019 som följer:

5 §

Användning av stödtjänster vid offentliga uppdrag

Följande myndigheter inom den offentliga förvaltningen är skyldiga att använda de stödtjänster som avses i 3 § 1 mom. 1—4, 7 och 8 punkten samt de uppgifter i behörighetstjänsten som gäller personers behörighet som lagliga företrädare, när stödtjänsten är tillgänglig och det serviceavtal för en tjänst som anskaffats självständigt och som motsvarar stödtjänsten i fråga har löpt ut, om inte myndigheten av tekniska eller funktionella skäl eller av skäl som hänför sig till kostnadseff-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

fektiviteten eller informationssäkerheten nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller i en del av den:

- 1) statliga förvaltningsmyndigheter, ämbetsverk, inrättningar och affärsverk,
 - 2) myndigheter i välfärdsområden och myndigheter i välfärdssammanslutningar,
 - 3) kommunala myndigheter, när de sköter sina lagstadgade uppgifter,
 - 4) domstolar och andra rättskipningsorgan.
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets nya lagförslag

110.

Lag

om upphävande av 25 kap. 9 § 2 mom. i lagen om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 25 kap. 9 § 2 mom. i lagen om ändring av strafflagen (641/2021).

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

111.

Lag

om ändring av 25 kap. 9 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 25 kap. 9 § 3 mom., sådant det lyder i lag 698/2021, som följer:

25 kap.

Om brott mot friheten

9 §

Åtalsrätt

Åklagaren får inte väcka åtal för egenmäktigt omhändertagande av barn om ett sådant åtal skulle strida mot barnets fördel. Innan åtal väcks hörs den behöriga socialvårdsmyndigheten inom välfärdsområdet där barnet har sin boningsort eller befinner sig eller som annars uppenbarligen har de bästa uppgifterna om barnet. Vad som i detta moment föreskrivs om välfärdsområden tillämpas när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

112.

Lag

om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1301/2021) det inledande stycket i 16 § 2 mom. som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för skötseln av sina uppgifter, efter specificering och motivering av sin begäran, få nödvändiga uppgifter av myndigheter som på basis av personens hem- eller bostadskommun ansvarar för hans eller hennes socialvårds-, hälsovårds-, boende- och arbetskraftstjänster samt av övriga instanser med skyldighet att lämna uppgifter enligt 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, enligt följande:

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets ändringsförslag RP 18/2022 rd

1.

Lag

om ändring av 25 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021) 25 § 1, 3 och 6 mom. samt
fogas till 25 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 och 5 mom., det ändrade 6 mom. och det nuvarande 7 mom. blir 5—8 mom. som följer:

25 §

Registerföring av klient- och patientuppgifter

Den behöriga myndighet i varje välfärdsområde i Nyland och Helsingfors stad som ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänsterna är en sådan personuppgiftsansvarig som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphä-

Betänkande ShUB 9/2022 rd

vande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, när det gäller klient- och patientuppgifter som uppkommer i verksamhet som omfattas av dess ansvar för att ordna social- och hälsovård och som överförs från kommunernas och samkommunernas förvaltning till välfärdsområdet.

Bestämmelser om dessa klient- och patientuppgifter och om behandlingen av dem finns i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), nedan *patientlagen*, lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015), lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och dataskyddslagen (1050/2018).

Trots vad som i 13 § 2 mom. i patientlagen föreskrivs om utomstående får i verksamhetsenheterna inom hälso- och sjukvården i varje välfärdsområde i Nyland och Helsingfors stad oberoende av sekretessbestämmelserna behandlas de patientuppgifter i det berörda välfärdsområdets eller Helsingfors stads register som är nödvändiga för vården av patienten. Trots vad som i 13 § 2 mom. i patientlagen föreskrivs om utomstående får oberoende av sekretessbestämmelserna de patientuppgifter i HUS-sammanslutningens register som är nödvändiga för vården av patienten behandlas i verksamhetsenheterna inom hälso- och sjukvården i HUS-sammanslutningen.

Välfärdsområdena i Nyland och Helsingfors stad får trots sekretessbestämmelserna till privata tjänsteproducenter som producerar social- och hälsovårdstjänster som omfattas av deras organiseringsansvar lämna ut sådana klient- och patientuppgifter i den personuppgiftsansvariges egna klient- och patientregister som är nödvändiga för att producera och genomföra klientens tjänster.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) en ny 64 a § som följer:

Betänkande ShUB 9/2022 rd

64 a §

Temporär rätt att få uppgifter

En myndighet som ordnar och genomför hälso- och sjukvårdstjänster för ett välfärdsområde, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen och den som handlar för denna myndighets räkning, och vilka i landskapet Nyland vårdar en patient, har trots sekretessbestämmelserna rätt att i den utsträckning som vården av patienten förutsätter få och använda de patientuppgifter som en annan behörig myndighet som ansvarar för ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänsterna i ett välfärdsområde i landskapet Nyland, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen har. Patienten har rätt att förbjuda utlämnade av sina uppgifter. Patienten ska informeras om förbudsrätten och de anknyttande förfarandena på det sätt som föreskrivs i 16 § i lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (784/2021), nedan kunduppgiftslagen. Förbudet enligt 18 och 19 § i kunduppgiftslagen gäller i Nylands välfärdsområdens, Helsingfors stads och HUS-sammanslutningens verksamhet även andra utlämningar av patientuppgifter än de som görs via riksomfattande informationssystemtjänster.

Den som med hjälp av informationssystem använder uppgifter som har registrerats av en annan myndighet som ansvarar för ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster ska följa upp användningen av patientuppgifterna på det sätt som anges i 25 § i kunduppgiftslagen. Bestämmelser om åtkomsträttigheter till nödvändiga kunduppgifter och om säkerställande av en vårdrelation mellan patienten och den som framställt begäran finns i 15 § i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 31 december 2025.

Betänkande ShUB 9/2022 rd

Helsingfors 25.5.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Pia Kauma saml
medlem Noora Koponen gröna
medlem Terhi Koulumies saml
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Aino-Kaisa Pekonen vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen
utskottsråd Päivi Salo
utskottsråd Harri Sintonen.